



การบูรณาการหลักสัจจธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมือง
ของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

INTERGRATING SUCARITA INTO THE ENHANCEMENT OF PEOPLE'S
POLITICAL BEHAVIOR IN ELECTION OF CANDIDATES FOR THE HOUSE
OF REPRESENTATIVES, ELECTORAL DISTRICT 1, PHRAE PROVINCE

นายภาณุรักษ์ เลชะวนิชย์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๘



การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมือง
ของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

นายภาณุรักษ์ เลชะวนิชย์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๘

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)



Intergrating Sucarita into the Enhancement of People's Political
Behavior in Election of Candidates for the House of
Representatives, Electoral District 1, Phrae Province

Mr. Panurak Lekhawanit

A Research Paper Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Master of Political Science
(Political Science)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
C.E. 2025

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)



บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับสารนิพนธ์เรื่อง
“การบูรณาการหลักสูตรจริยธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตร
ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

(พระสุธีรัตนบัณฑิต, รศ. ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์

(รศ. ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ประธานกรรมการ

(พระเมธาวิเชียร, รศ. ดร.)

กรรมการ

(ผศ. ดร.สุมาลี บุญเรือง)

กรรมการ

(ผศ. ดร.สมจิต ขอนวงศ์)

กรรมการ

(ผศ. ดร.สายัณห์ อินันใจ)

กรรมการ

(พระครูโสภณกิตติบัณฑิต, ผศ. ดร.)

กรรมการ

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

ผศ. ดร.สายัณห์ อินันใจ

ประธานกรรมการ

พระครูโสภณกิตติบัณฑิต, ผศ. ดร.

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(นายภาณุรักษ์ เลขะวณิชย์)

- ชื่อสารนิพนธ์** : การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมือง
ของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่
- ผู้วิจัย** : นายภาณุรักษ์ เลขะวนิชย์
- ปริญญา** : รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชารัฐศาสตร์)
- คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์**
- : ผศ. ดร.สายัณห์ อินันใจ, พธ.บ. (สังคมวิทยา), M.A. (Sociology),
Ph.D. (Sociology)
 - : พระครูโสภณกิตติบัณฑิต, ผศ. ดร., พธ.บ. (การสอนสังคมศึกษา),
ร.บ. (ทฤษฎีและเทคนิคทางรัฐศาสตร์), ร.ม. (การเมืองและการปกครอง),
M.Phil. (Buddhist Studies), Ph.D. (Political Science)
- วันสำเร็จการศึกษา** : ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๗

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์คือ ๑) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ๒) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสุจริตธรรมกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ๓) เพื่อเสนอแนวทางการบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ วิธีดำเนินการเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยการวิจัย เชิงปริมาณ ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชากรในตำบลสวนเขื่อน อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจากสูตรของทาร์โรว์ ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๖๗ คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด ๔,๔๐๐ คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาความถี่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสุจริตธรรมกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ โดยใช้วิธีการหาค่าถดถอยพหุคูณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๙ รูปหรือคน ใช้เทคนิค การวิเคราะห์เนื้อหา ประกอบบริบท นำเสนอเป็นความเรียงประกอบตารางแจกแจงความถี่ของผู้ให้ ข้อมูลสำคัญ เพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณ

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ระดับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ทั้ง ๓ ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๓$) และหลักสุจริตธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๕$)

๒. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสุจริตธรรม กับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับสูงมาก ($R = ๐.๘๓๐^{**}$)

๓. แนวทางการบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ เป็นการบูรณาการหลักสุจริตธรรม ดังนี้ ๑) ด้านกายสุจริต ประชาชนควรปฏิเสธการรับหรือแจกสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการซื้อเสียงทุกรูปแบบ ใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยความบริสุทธิ์ใจ เลือกผู้แทนด้วยเหตุผล ไม่หวังผลประโยชน์ส่วนตัว และปฏิบัติตามกฎหมายเลือกตั้งอย่างเคร่งครัด เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างสุจริต โปร่งใส และส่งเสริมประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง ๒) ด้านวจีสุจริต ประชาชนควรวิพากษ์นักการเมืองหรือพรรคการเมืองอย่างสร้างสรรค์ ด้วยเหตุผลและข้อเท็จจริง ไม่ใส่ร้ายหรือโจมตีผู้อื่น ควรแนะนำข้อมูลของผู้สมัครและพรรคการเมืองที่มีผลงานดีให้แก่ผู้อื่นอย่างจริงใจ พร้อมทั้งตระหนักถึงการใช้จ่าย พูดอย่างสร้างสรรค์ สุภาพ และซื่อตรง เพื่อส่งเสริมบรรยากาศทางการเมืองที่ดี ๓) ด้านมโนสุจริต ประชาชนควรตั้งใจเลือกนักการเมืองที่มีคุณธรรม จริยธรรม และความสามารถ โดยไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนตัว เชื่อมั่นในกระบวนการเลือกตั้งที่โปร่งใสและยุติธรรม และใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยเจตนาบริสุทธิ์ เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและสังคมส่วนรวม

Research Paper Title : Intergrating Sucarita into the Enhancement of People's Political Behavior in Election of Candidates for the House of Representatives, Electoral District 1, Phrae Province

Researcher : Mr. Panurak Lekhawanit

Degree : Master of Political Science (Political Science)

Research Paper Supervisory Committee

- : Assistant Professor Dr. Sayan Innunjai, B.A. (Sociology), M.A. (Sociology), Ph.D. (Sociology)
- : Phrakru Soponkittibundit, Asst. Prof., Dr., B.A. (Social Studies Teaching), B.A. (Theory and Technical on Political Science), M.A. (Politics and Government), M.Phil. (Buddhist Studies), Ph.D. (Political Science)

Date of Graduation : July 17, 2025

Abstract

This mixed-methods study aimed to 1) study the level of people's political behavior in the election of candidates for the House of Representatives; 2) investigate the relationship between *Sucarita* (good conduct) and people's political behavior; and 3) present guidelines for integrating *Sucarita* (good conduct) into enhancing people's political behavior in the election of candidates for the House of Representatives, electoral district 1, Phrae province. The survey research methodologies were employed in this study. The population consisted of 4,400 persons living in Suan Khuean subdistrict, Phrae province. The 367 participants were limited by using Taro Yamane's formula. The data were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression. The qualitative data were gathered from 9 key informants by using in-depth interview and then analyzed by using descriptive content analysis. The qualitative findings were presented in descriptive form with grouped frequency table to support quantitative data.

The findings were as follows:

1. Overall, 3 aspects of people's political behavior in the election of candidates for the House of Representatives and *Sucarita* (good conduct) were at a high level, ($\bar{X} = 4.13$) and ($\bar{X} = 3.95$) respectively.

2. The relationship between *Sucarita* (good conduct) and people's political behavior in the election of candidates for the House of Representatives was a very strong positive correlation ($R = 0.830^{**}$).

3. Guidelines for integrating *Sucarita* (good conduct) into the enhancement of people's political behavior were as follows. 1) *Kāya-sucarita* (good conduct in action): people should refuse to receive or distribute any sort of vote-buying products, exercise their right to vote honestly, and choose representatives based on public good, not personal benefit. They should strictly comply with the election law to ensure fairness and transparency, resulting in strong democracy. 2) *Vacā-sucarita* (good conduct in word): people should criticize politicians or political parties wisely based on reason and evidence, without damaging someone's reputation. They should truly introduce information about successful candidates and political parties to others by engaging in creative, respectful, and productive dialogue to promote a positive political climate. 3) *Mano-sucarita* (good conduct in thought): people should vote for politicians who have morals, ethics, and ability, regardless of personal interests. They should believe in transparent and fair election processes and exercise their right to vote with honest intentions for the good of the country and society as a whole.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ เรื่อง การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความเมตตาของคณะกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์อันประกอบด้วย ผศ. ดร.สายัณห์ อินันน์ใจ และ พระครูโสภณกิตติบัณฑิต, ผศ. ดร. ที่ได้อนุเคราะห์ให้คำปรึกษาแนะนำดูแลเอาใจใส่ให้ช่วยเหลือในการปรับปรุงแก้ไขสารนิพนธ์จนสำเร็จด้วยดีมาตลอด

ขอขอบพระคุณ รศ. ดร. สุรพล สุยะพรหม ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชา รัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ที่บริหารการจัดการและให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการเรียน การสอนและพัฒนาความรู้ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และขอขอบพระคุณ ผศ. ดร.สายัณห์ อินันน์ใจ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พระครูโสภณกิตติบัณฑิต, ผศ. ดร. กรรมการ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ช่วยให้คำปรึกษา แนะนำ และให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการทำ วิทยานิพนธ์ทุกขั้นตอน ผู้วิจัยขอเจริญพรขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ พระมหาธงชัย วชิรญาณ, ดร., ผศ.ดร.สมจิต ขอนวงศ์ อาจารย์ธรรนันท คุ่มถิ่นแก้ว ผศ. ดร.พรหมเรศ แก้วโมลา และ ผศ. ดร.เกรียงศักดิ์ พองคำ ที่กรุณารับเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ ความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัย พร้อมทั้งให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข เครื่องมือให้มี ความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณ นายศัพัทธ์ นันทด กำนันตำบลสวนเขื่อน อำเภอมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างเพื่อการศึกษาวิจัย

ขอขอบพระคุณ พระครูปลัดอนุนวดี ธมมวโร นายธัญพิสิษฐ์ ไชยคำ นายสมบัติ เชื้อนสง นางวรารภรณ์ สีสื่อ นายชินนทร์ ชุ่มใจ นางกัญฐณา สิริกรวัฒนกุล นางสาวธัญญา คำปันปู และนาง ปราณี เชิดชู ตลอดถึงประชาชนตำบลสวนเขื่อน อำเภอมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ที่เอื้อเฟื้อในการตอบ แบบสอบถาม และขอขอบคุณเพื่อน ๆ นิสิตทุกรูปหรือคน ที่มีส่วนช่วยเหลือในด้านการเรียนและให้ กำลังใจในการทำสารนิพนธ์ คุณค่าและประโยชน์ที่เกิดจากสารนิพนธ์นี้ ขอขอบคุณความดีนี้บูชา พระคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตลอดจนถึง มารดา บิดา ครู อาจารย์ ผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน ที่ได้อบรม สั่งสอน แนะนำ เป็นที่ปรึกษาให้ความรู้จนถึงปัจจุบันนี้

นายภาณุรักษ์ เลขะวณิชย์

๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๘

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภาพ	ญ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ฎ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย	๗
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๗
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๘
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๙
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๑๐
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๑
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๒
๒.๑ หลักสุจริตธรรม	๑๒
๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบูรณาการ	๒๙
๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีกับพฤติกรรมทางการเมือง	๔๗
๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง	๗๖
๒.๕ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย	๑๐๒
๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๐๔
๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๑๑๓

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๑๑๖
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๑๑๗
๓.๒ การวิจัยเชิงปริมาณ	๑๑๗
๓.๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๑๑๗
๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๑๑๙
๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๑๒๓
๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๑๒๔
๓.๓ การวิจัยเชิงคุณภาพ	๑๒๖
๓.๓.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๑๒๖
๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๑๒๗
๓.๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๑๒๘
๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๑๒๘
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๑๒๙
๔.๑ ระดับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่	๑๓๐
๔.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสุจริตธรรมกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่	๑๔๘
๔.๓ การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่	๑๕๒
๔.๔ องค์ความรู้	๑๖๕
๔.๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๖๕
๔.๔.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย	๑๖๘
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผลข้อเสนอแนะ	๑๗๓
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๗๔
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๑๗๗
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๘๒

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๑๘๒
๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ	๑๘๒
๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	๑๘๓
บรรณานุกรม	๑๘๔
ภาคผนวก	๑๙๔
ภาคผนวก ก. เครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ	๑๙๕
ภาคผนวก ข. หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	๒๐๗
ภาคผนวก ค. ผลการวิเคราะห์ค่า IOC	๒๑๐
ภาคผนวก ง. หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Try out)	๒๒๐
ภาคผนวก จ. ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)	๒๒๒
ภาคผนวก ฉ. หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ	๒๒๖
ภาคผนวก ช. หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ	๒๒๘
ภาคผนวก ซ. ประมวลภาพจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๒๓๒
ประวัติผู้วิจัย	๒๓๘

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๒.๑ สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับความหมาย และความสำคัญของความสุจริตในพระพุทธศาสนา	๒๕
๒.๒ สังเคราะห์สาระสำคัญความหมายของการบูรณาการ	๓๓
๒.๓ สังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับลักษณะของการบูรณาการ	๓๘
๒.๔ สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบของการบูรณาการ	๔๔
๒.๕ สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของพฤติกรรมทางการเมือง	๕๑
๒.๖ สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและประเภทของพฤติกรรมทางการเมือง	๖๐
๒.๗ สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเกิดพฤติกรรมทางการเมือง	๗๓
๒.๘ สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการเลือกตั้ง	๘๐
๒.๙ สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของการเลือกตั้ง	๘๗
๒.๑๐ สังเคราะห์สาระสำคัญแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมของการเลือกตั้ง	๙๙
๒.๑๑ กำหนดผู้ใหญ่บ้านเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่	๑๐๒
๒.๑๒ ประชากรทั้งหมดในเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่	๑๐๓
๒.๑๓ ประชากรที่มีอายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ ที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่	๑๐๔
๒.๑๔ สังเคราะห์สาระสำคัญงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสุจริตธรรม	๑๐๘
๒.๑๕ สังเคราะห์สาระสำคัญงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง	๑๑๒
๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๑๑๙
๔.๑ จำนวนและค่าร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	๑๓๐
๔.๒ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติตามหลักสุจริตธรรม โดยภาพรวม	๑๓๔
๔.๓ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติตามหลักสุจริตธรรม ด้านกายสุจริต	๑๓๕
๒.๔ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติตามหลักสุจริตธรรม ด้านวจีสุจริต	๑๓๗
๔.๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติตามหลักสุจริตธรรม ด้านมโนสุจริต	๑๓๙
๔.๖ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติพฤติกรรมทางการเมืองของ ประชาชนในการเลือกตั้ง ทั้ง ๓ ด้าน โดยภาพรวม	๑๔๑
๔.๗ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติพฤติกรรมทางการเมือง ของประชาชนในการเลือกตั้ง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง	๑๔๒
๔.๘ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติพฤติกรรมทางการเมือง ของประชาชนในการเลือกตั้ง ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง	๑๔๔

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
๔.๙ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติพฤติกรรมทางการเมือง ของประชาชนในการเลือกตั้ง ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง	๑๔๖
๔.๑๐ ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสุจริตธรรมกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่	๑๔๘
๔.๑๑ หลักสุจริตธรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่	๑๕๑
๔.๑๒ สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	๑๕๒
๔.๑๓ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางนำเสนอการบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อ ส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ด้านกายสุจริต	๑๕๖
๔.๑๔ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางนำเสนอการบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อ ส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ด้านวจีสุจริต	๑๕๙
๔.๑๕ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางนำเสนอการบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อ ส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ด้านมโนสุจริต	๑๖๓
๔.๑๖ สรุปการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางนำเสนอการบูรณาการ หลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนใน การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่	๑๖๔

สารบัญแผนภาพ

ภาพที่	หน้า
๒.๑ รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวคิดของ NIE, PREWITT	๖๗
๒.๒ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๑๑๕
๔.๑ การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน ในการเลือกตั้ง ด้านกายสุจริต ของประชาชนในเทศบาลตำบลสวนเขื่อน อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่	๑๕๖
๔.๒ การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน ในการเลือกตั้ง ด้านวจีสุจริต ของประชาชนในเทศบาลตำบลสวนเขื่อน อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่	๑๖๐
๔.๓ การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน ในการเลือกตั้ง ด้านมโนสุจริต ของประชาชนในเทศบาลตำบลสวนเขื่อน อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่	๑๖๓
๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๖๖
๔.๕ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย	๑๖๙

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

อักษรย่อในสารนิพนธ์ฉบับนี้ ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙

การอ้างอิงพระไตรปิฎกโดย ได้ระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า หลังคำย่อชื่อคัมภีร์ เช่น วิ.ป. (ไทย) ๘/๓๒๗/๔๘๔ หมายถึง วินัยปิฎก ปริวารวรรค เล่มที่ ๘ ข้อที่ ๓๒๗ หน้า ๔๘๔ ฉบับภาษาไทย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ และอรรถาพระสูตรตันตปิฎก ตามลำดับดังนี้

๑. คำอธิบายคำย่อในภาษาไทย

ก. คำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก

พระวินัยปิฎก			
คำย่อ	ชื่อคัมภีร์	ภาษา	
วิ.ป. (ไทย)	= วินัยปิฎก	ปริวารวรรค	(ภาษาไทย)

พระสูตรตันตปิฎก			
คำย่อ	ชื่อคัมภีร์	ภาษา	
ที.ปา. (ไทย)	= สูตรตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	ปาฎิกวรรค (ภาษาไทย)
อง.ติก. (ไทย)	= สูตรตันตปิฎก	อังคุตตรนิกาย	ติกนิบาต (ภาษาไทย)
ขุ.วิ. (ไทย)	= สูตรตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	วิมานวัตถุ (ภาษาไทย)
ขุ.ม. (ไทย)	= สูตรตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	มหานิทเทศ (ภาษาไทย)

ข. คำย่อชื่อคัมภีร์อรรถกถา

อรรถกถาพระสูตรตันตปิฎก			
คำย่อ	ชื่อคัมภีร์	ภาษา	
ส.ข.อ. (ไทย)	= สังยุตตนิกาย	สารัตถปกาสินี	ชั้นธวารวรรคอรรถกถา (ภาษาไทย)

๒. คำอธิบายคำย่อในภาษาอังกฤษ

บัญชีคำย่อที่สำคัญเกี่ยวกับภาษาอังกฤษ

คำย่อ	คำเต็ม	ความหมาย	หมายเหตุ
p.	page	หน้า	พหุพจน์ใช้ pp.

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

๑.๑.๑ ความเป็นมา

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยสิ่งที่ถือได้ว่าเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นประชาธิปไตย คือ การเลือกตั้งเพราะเป็นการแสดงเจตจำนงของประชาชนผู้เป็นเจ้าของสิทธิในอันที่จะมอบความไว้วางใจให้ผู้ซึ่งตนเองเลือกเข้าไปใช้อำนาจแทนตนในการทำหน้าที่ที่จะสะท้อนปัญหาถึงรัฐบาล ให้บริหารจัดการประเทศตรงกับความต้องการของประชาชน

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ ๒๑ (๑) ให้ความสำคัญถึงสิทธิและการเลือกตั้งไว้ว่า “เจตจำนงของประชาชนย่อมเป็นมูลฐานแห่งอำนาจรัฐบาลของผู้ปกครอง เจตจำนงดังกล่าวต้องแสดงออกโดยการเลือกตั้งอันสุจริต ซึ่งจัดขึ้นเป็นครั้งคราวตามกำหนดเวลา ด้วยการลงคะแนนเสียงอย่างทั่วถึง โดยถือหลักคนละหนึ่งเสียงเท่านั้น โดยกระทำการเป็นการลับด้วยวิธีต่าง ๆ เพื่อที่จะประกันให้การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นไปโดยเสรี”^๑

ประเทศไทยเป็นประเทศที่ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ซึ่งการปกครองในระบบประชาธิปไตยนั้น เป็นการปกครองของประชาชนโดยประชาชน และเพื่อประชาชน การปกครองในระบอบประชาธิปไตย คือ การปกครองที่อำนาจสูงสุดเป็นของประชาชน ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ แต่ในทางปฏิบัติเป็นไปไม่ได้ที่ประชาชนทุกคน จะทำหน้าที่เป็นผู้ปกครองตนเองโดยตรง จึงต้องใช้ระบบตัวแทน โดยให้ประชาชนเลือกตั้งผู้แทนไปทำหน้าที่แทนตนเองแบบมีเงื่อนไขในระยะเวลาคราวละสี่ปี หากปฏิบัติหน้าที่ไม่ดีขาดประสิทธิภาพ ก็จะเลือกคนอื่นที่ดีกว่าในครั้งต่อไป ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย ยึดหลักการสำคัญ ๖ ประการ คือ

๑. หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนและการมีส่วนร่วมในการปกครองของประชาชน

^๑ ชยพล ธานีวัฒน์, ความสำคัญของการเลือกตั้งและกฎหมายเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งปี ๒๕๖๒, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : https://cdc.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/elaw_parcy/ewt_dl_link.php?nid=2245 [15 มกราคม 2567].

หมายความว่า อำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศเป็นของปวงชน การปกครองต้องเป็นของประชาชน และเพื่อประชาชน ๒. หลักเสียงข้างมากแต่คุ้มครองเสียงข้างน้อย หมายความว่า การตัดสินใจนโยบายสำคัญ ยึดถือเสียงข้างมากของส่วนใหญ่เป็นหลัก แต่ทั้งนี้ก็เพื่อคุ้มครองสิทธิของเสียงข้างน้อย ๓. หลักการปกครองโดยกฎหมาย หมายความว่า ประชาชนทุกคนต้องอาศัยกฎหมายเป็นเครื่องมือในการคุ้มครอง โดยที่ทุกคนได้รับความยุติธรรมภายใต้กฎหมายเดียวกัน ๔. หลักสิทธิและเสรีภาพ คือ ประชาชนได้รับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ๕. หลักความเท่าเทียมกัน ถือว่าประชาชนทุกคนมีความเท่าเทียมกันในทุกโอกาส ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่แบ่งแยกเพศผิว ศาสนา ชนชั้น เรียกว่าไม่ลำเอียงเลือกที่รักมักที่ชัง ๖. หลักเหตุผล คือการฟังเหตุผลของกันและกัน เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น^๒

พฤติกรรมที่สำคัญอย่างหนึ่งของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ การเลือกตั้ง การเลือกตั้งมีความสำคัญอย่างยิ่งเนื่องจากการแสดงออกทางด้านสิทธิเสรีภาพทางความคิดของประชาชนที่ต้องการตัวแทนของตนเองให้มโนนโยบายในการบริหาร การเลือกตั้งเป็นกลไกการใช้อำนาจอธิปไตยโดยการไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทนที่มโนนโยบายตรงกับความต้องการของตนเอง ให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนด้วยความชอบธรรม และเป็นกลไกที่จะควบคุมให้ผู้แทนที่ดำรงตำแหน่งจากการเลือกตั้งตระหนักรู้ว่าต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน เพราะประชาชนเป็นผู้กำหนดอนาคตทางการเมืองของตนด้วย ดังนั้นการเลือกตั้งจึงมีผลกระทบต่อการพัฒนาทางการเมืองโดยประชาชนจะสำนึกถึงความจำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่พลเมืองซึ่งต้องมีส่วนร่วมในการเลือกผู้แทนเข้าไปปฏิบัติหน้าที่แทนตน^๓

การเลือกตั้งมิได้มีความสำคัญเพียงแค่ว่าเป็นสัญลักษณ์ของการเป็นประชาธิปไตยในสังคมนั้น ๆ แต่ยังหมายถึงการสะท้อนความคิดและความต้องการของประชาชนผ่านกระบวนการสรรหาที่ประชาชนได้เป็นผู้กำหนดชะตาชีวิตของตนเอง เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในสังคมผ่านกระบวนการรัฐสภา โดยการเลือกตั้งมีความสำคัญดังนี้ ๑. การเลือกตั้ง เป็นวิธีการที่ทำให้ประชาชนได้ไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองตามหลักการประชาธิปไตย โดยประชาชนใช้ตัวแทนของตนที่ได้มาจากการเลือกตั้งนั้นไปทำหน้าที่แทนตนในรัฐสภาและในคณะรัฐบาล ๒. การ

^๒ ลัคนา ระบุตร และบัญชา วิทยอนันต์, “ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) กรณีศึกษา อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา”, JOURNAL OF NAKHONRATCHASIMA COLLEGE, Vol. 12 No.3, (September - December 2018) : 140-149.

^๓ โกวิทย์ พวงงาม และอลงกรณ์ อรรคแสง, **มิติใหม่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น : ผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สมาธรรม, ๒๕๔๗), หน้า ๓๔.

เลือกตั้งเป็นวิธีการที่ใช้เปลี่ยนอำนาจการปกครองที่ทันสมัยและเป็นไปอย่างสันติ ซึ่งแตกต่างจากมนุษย์ในสมัยโบราณที่ใช้กำลังใช้อาวุธเข้าต่อสู้กัน เพื่อแย่งแย่งอำนาจทางการเมืองการปกครอง ซึ่งอาจจะเห็นได้จากการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ๓. การเลือกตั้งเป็นการเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการปฏิวัติรัฐประหาร เมื่อรัฐบาลไม่สามารถบริหารประเทศหรือแก้ไขปัญหาต่างๆไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของประชาชนได้ก็จะคืนอำนาจให้ประชาชน ด้วยการยุบสภาผู้แทนราษฎรเพื่อจัดการเลือกตั้งใหม่ให้ประชาชนตัดสินใจว่าสมควรจะเลือกใครเป็นผู้บริหารประเทศต่อไป ๔. การเลือกตั้งเป็นวิธีที่จะทำให้เกิดการผูกขาดอำนาจเพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นหรือกลุ่มอื่นที่ได้รับเลือกตั้งได้เข้ามาใช้อำนาจในการบริหารประเทศ ทำให้ประชาชนได้มีโอกาสเปลี่ยนตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เปลี่ยนเมื่อไม่พอใจการทำงานของรัฐบาล ดังนั้น การปกครองในระบอบประชาธิปไตยการเลือกตั้งเป็นกระบวนการที่ไม่อาจจะขาดได้ เพราะการเลือกตั้งหมายถึงการที่ประชาชนได้ใช้สิทธิของตนเองลงคะแนนเลือกตัวแทนตนให้ไปทำหน้าที่แทนตนในการปกครองประเทศหรือปกครองท้องถิ่น การเลือกตั้งที่เป็นประชาธิปไตยนั้นต้องเป็นการเลือกตั้งโดยสะอาด บริสุทธิ์ ยุติธรรม ไม่มีการให้อามิสสินจ้างหรือบังคับขู่เข็ญผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และยังต้อง เปิดโอกาสให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีอิสระในการใช้สิทธิของตนเอง^๔

เพราะไม่ว่าจะมีการเลือกตั้งที่ใดหรือแบบจตุรร่วมสำคัญของการเลือกตั้ง คือระดมมติมหาชนเพื่อสร้างความชอบธรรมในการปกครอง นอกจากนั้นแล้ว การเลือกตั้งยังเป็นแนวทางสำคัญในการเลือกสรรผู้บริหาร เลือกสรรนโยบายของพรรค กลุ่มการเมืองที่เสนอตัวเข้ามารับใช้ประชาชน การเลือกตั้งมีความสำคัญในกระบวนการทางการเมือง การเลือกตั้งโดยวิธีการใช้สิทธิออกเสียงย่อมแสดงถึงการใช้ดุลพินิจ และการใช้สิทธิใช้เสียงของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ในการปกครองตนเอง กล่าวคือถ้าประชาชนจะเลือกบุคคลที่มีความสามารถอย่างแท้จริงเข้าไปเป็นตัวแทนของตนให้เป็นไปตามหลักการเลือกตั้งสากลที่บริสุทธิ์จะต้องมีความอิสระและเต็มใจที่จะเลือกตัวแทนของเขาเอง ไม่ใช่เลือกด้วยแรงจูงใจอย่างอื่นที่เกิดจากการใช้อิทธิพลด้านต่าง ๆ บิบบังคับหรือให้ค่าตอบแทนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง^๕

พฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของการโน้มน้าวชักจูงด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยเฉพาะวิธีการเสนอผลประโยชน์ต่างตอบแทนให้น่าสนใจไปสู่ปัญหาทางการเมืองต่าง ๆ จำนวนมาก และสำหรับระบบการเมืองไทยเท่าที่ผ่านมาเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าปัญหาเหล่านี้

^๔ เรื่องเดียวกัน (หมายถึงเรื่อง ความสำคัญของการเลือกตั้งและกฎหมายเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งปี ๒๕๖๒)

^๕ สุภัทธรณีย์ ขุนสิงห์สกุล และพรคนัย วัชรธนพัฒนธาดา, “พฤติกรรมเลือกตั้งของประชาชนเขตจังหวัดพิจิตร”, วารสารราชชนกคล้านนา, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๑) : ๗๓ - ๘๔.

เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตยของประเทศการสำรวจติดตามต่อไปว่าอิทธิพลของปัจจัยดังกล่าวยังมีอยู่หรือไม่ในระดับใดจึงมีความสำคัญต่อการทำความเข้าใจเกี่ยวกับค่านิยมประชาธิปไตยและพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนชาวไทยระบบการเลือกตั้งของไทยที่ออกแบบไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญอีกสามฉบับถือเป็นภาพสะท้อนมุมมองที่นักวิชาการจำนวนมากมีต่อพฤติกรรมทางการเมืองของคนไทยซึ่งมักเชื่อกันว่าประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจทางการเมืองและออกไปใช้สิทธิลงคะแนนโดยขาดความตระหนักในสิทธิหน้าที่ของตนการเลือกตั้งถือเป็นกลไกการใช้อำนาจอธิปไตยโดยการไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทนที่มีนโยบายตรงกับความต้องการของตนเองให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนด้วยความชอบธรรม เพื่อลดภาวะความตึงเครียดจัดความขัดแย้งหรือการสืบทอดอำนาจและเป็นกลไกที่จะควบคุมให้ผู้แทนที่ดำรงตำแหน่งจากการเลือกตั้งตระหนักรู้เสมอว่าต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชนเพราะประชาชนเป็นผู้กำหนดอนาคตทางการเมืองของตนด้วยการเลือกหรือไม่เลือกตนกลับมาทำหน้าที่ผู้แทนอีก^๖

การเลือกตั้งจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเนื่องจากเป็นการแสดงออกทางด้านสิทธิเสรีภาพทางความคิดของประชาชนที่ต้องการตัวแทนของตนเองให้มโนนโยบายในการบริหารในรูปแบบใดต้องให้มีการพัฒนาไปในทิศทางใดและต้องการผู้แทนของตนเองที่มีลักษณะเช่นใด การเลือกตั้งเป็นกลไกการใช้อำนาจอธิปไตยโดยการไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทนที่มีนโยบายตรงกับความต้องการของตนเองให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนด้วยความชอบธรรมเพื่อลดภาวะความตึงเครียดจัดความขัดแย้งหรือการสืบทอดอำนาจและเป็นกลไกที่จะควบคุมให้ผู้แทนที่ดำรงตำแหน่งจากการเลือกตั้งตระหนักรู้เสมอว่าต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชนเพราะประชาชนเป็นผู้กำหนดอนาคตทางการเมืองของตนด้วยการเลือกหรือไม่เลือกตนกลับมาทำหน้าที่ผู้แทนอีก ดังนั้นการเลือกตั้งจึงมีผลกระทบต่อการพัฒนาทางการเมืองโดยประชาชนจะสำนึกถึงความจำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่พลเมืองซึ่งต้องมีส่วนร่วมในการเลือกผู้แทน^๗

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๖ เป็นการเลือกตั้งทั่วไปในประเทศไทยครั้งที่ ๒๗ จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงได้กำหนดวันรับ

^๖ โกวิท พวงงาม และอลงกรณ์ อรรคแสง, *คู่มือมิติใหม่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น: ผู้บริหารท้องถิ่นที่มาจากเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน*, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สมาธรรม, ๒๕๔๗), หน้า ๓๔.

^๗ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, *การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย*, (กรุงเทพมหานคร : วิทยุชน, ๒๕๔๔), หน้า ๑๘.

สมัครการเลือกตั้ง และวันเลือกตั้งดังกล่าว เพื่อให้ประชาชนได้เลือกตัวแทนในเขตพื้นที่ของตนเอง เข้าไปบริหารประเทศ โดยต้องเลือกตั้งตามเขตพื้นที่ในสำเนาทะเบียนบ้านของแต่ละคน ที่เป็นคนไทย จะต้องออกไปใช้สิทธิตามหน้าที่ที่ได้รับ คือการไปเลือกตั้ง และต้องสำรวจที่อยู่ของตนเองให้ชัดเจนว่าจะต้องไปเลือกตั้งที่ไหนหรือจังหวัดอะไร

๑.๑.๒ ความสำคัญของปัญหา

จังหวัดแพร่ เป็นจังหวัดหนึ่งในราชอาณาจักรไทยที่ถูกกำหนดให้เป็นเขตเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงประกาศแบ่งเขตการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งออก เป็น ๓ เขต ซึ่งในเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ประกอบด้วย ๑. อำเภอเมืองแพร่ (ยกเว้นตำบลวังธง ตำบลวังหงส์ ตำบลท่าข้าม ตำบลแม่ยม ตำบลห้วยม้า ตำบลแม่หล่าย และตำบลแม่คำมี) ๒. อำเภอสูงเม่น (ยกเว้นตำบลหัวฝาย และตำบลบ้านปง) ซึ่งตำบลสวนเขื่อน อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ อยู่ในเขตการเลือกตั้งที่ ๑ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ที่ผ่านมา จากข้อมูลสถิติพบว่า จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง อายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ในเขตตำบลสวนเขื่อน จำนวนทั้งหมด ๔,๔๐๐ คน มาใช้สิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๒,๙๗๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๗^๔

จากข้อมูลแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.๒๕๖๖ - พ.ศ.๒๕๗๐) เทศบาลตำบลสวนเขื่อน มีข้อมูลด้านการเมือง/การปกครอง ดังนี้ เทศบาลตำบลสวนเขื่อน มีทั้งหมด ๑๐ หมู่บ้าน ประชาชนให้ความร่วมมือด้านการเลือกตั้งเป็นอย่างดี เช่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ประชาชนมาใช้สิทธิเลือกตั้ง จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ๔,๓๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๕๘ จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ๓,๒๔๙ คน จากผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งสิ้น ๓,๒๔๙ คน จากผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งสิ้น ๔,๓๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๕๗ ปัญหาคือการแข่งขันทางการเมืองค่อนข้างสูง มีจุดที่น่าสังเกตคือ มีการย้ายเข้าย้ายออกช่วงที่จะมีการเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นการเลือกผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภา นายกเทศมนตรี โดยเฉพาะการคัดเลือกลูกผู้ใหญ่บ้าน

ในการแก้ไขปัญหาของเทศบาลตำบลสวนเขื่อน คือ ขอความร่วมมือ ผู้นำ เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบให้ระมัดระวังสอดส่องพฤติกรรมและให้รายงานอำเภอทราบ การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง เกี่ยวกับช่องทางการเลือกตั้งที่กระทำได้และทำไม่ได้ให้ประชาชน

^๔ เทศบาลตำบลสวนเขื่อน อำเภอเมืองจังหวัดแพร่ , แผนยุทธศาสตร์พัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๕), [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.suankhuean.go.th/projectRev2.php?hd=7> [๑๓ มีนาคม ๒๕๖๗].

ได้รับทราบ^๙ จากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ประชาชนในเขตตำบลสวนเขื่อนบางส่วนให้ความร่วมมือด้านการเลือกตั้งเป็นอย่างดี แต่จำนวนประชาชนที่ออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งยังมีไม่มากพอ บางส่วนยังไม่ค่อยมีความตื่นตัวและมีส่วนร่วมทางการเมืองเท่าที่ควร หรืออาจจะยังไม่เห็นถึงความสำคัญของการใช้สิทธิเลือกตั้ง อีกประการหนึ่งที่น่าสังเกตคือ ประชาชนบางส่วนมีพฤติกรรมการย้ายถิ่นฐานเข้าออกช่วงที่จะมีการเลือกตั้ง และผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดแพร่ ทั้ง ๓ เขตที่ผ่านมา ปรากฏว่า ประชาชนยังคงเลือกนักการเมืองจากกลุ่มการเมืองเดิม โดยผู้สมัครที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดแพร่ มาจากพรรคเพื่อไทยทั้ง ๓ เขต ซึ่งล้วนแต่เป็นผู้สมัครที่เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาแล้ว แสดงให้เห็นว่ากลุ่มการเมืองเหล่านั้นยังคงมีอิทธิพลต่อทัศนคติ ความคิด ความเชื่อ และความศรัทธาของประชาชน

จากที่กล่าวมา ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้เข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมือง ซึ่งพฤติกรรมของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ทั้งก่อนการเลือกตั้งและการลงคะแนนเลือกตั้งตามสิทธินั้น ย่อมจะส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่จะเข้าไปกำหนดผู้แทนประชาชนในการเข้าไปบริหารประเทศ ซึ่งพฤติกรรมก่อนการเลือกตั้งนั้น ผู้มีสิทธิเลือกตั้งย่อมได้รับข่าวสารข้อมูล ทั้งจากทางข่าวทางโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ทั้งการรณรงค์หาเสียง นโยบายการหาเสียงของผู้สมัครและพรรคการเมือง หรือการสนทนากันระหว่างผู้มีสิทธิเลือกตั้งในโอกาสต่าง ๆ ตลอดถึงผลงานที่ผ่านมาของผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมือง (กรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมืองเคยลงสมัครรับเลือกตั้งมาในครั้งก่อน) ความสนิทสนมคุ้นเคย หรือแม้กระทั่งความนิยมส่วนตัวของผู้มีสิทธิเลือกตั้งต่อพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้ง อาจส่งผลต่อการที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะไปใช้สิทธิหรือไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การใช้สิทธิลงคะแนนเสียงหรือไม่ลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครเลย อาจอยู่กับภาวะของผู้มีสิทธิเลือกตั้งด้วย เช่น อายุ เพศ ระดับการศึกษา หน้าที่การงาน การรับรู้ข้อมูลข่าวสารข้อมูล ล้วนแล้วแต่เป็นกรณีที่น่าศึกษาหาคำตอบทั้งนั้น

อนึ่งพฤติกรรมเลือกตั้งของประชาชนนั้น อาจมีความเกี่ยวพันกับการปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาด้วย กล่าวคือ วิถีชีวิตของประชาชนนั้นย่อมผูกพันกับความเชื่อ ค่านิยมในสิ่งที่ตนเคารพนับถือ ถ้าการปฏิบัตินั้นนำไปสู่เรื่องที่ดีก็จะปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง การเลือกตั้งก็เช่นกัน ประชาชนอาจยึดถือในหลักธรรมที่ตนนำไปปฏิบัติ จนทำให้เกิดความเชื่อมั่นในพฤติกรรม

^๙ เทศบาลตำบลสวนเขื่อน อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่, แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐), [ออนไลน์], แหล่งที่มา : https://www.suankhuan.go.th/project_detail.php [๑๕ มกราคม ๒๕๖๗].

ของตนเอง นั่นคือ การปฏิบัติตามหลักสุจริตธรรม เพราะเชื่อว่า การเมืองจะต้องไม่เอนเอียงไปในทางไม่ดี จะต้องยึดหลักกฎหมาย และควรมีคุณธรรมจริยธรรมไปด้วย การเลือกตั้งจึงจะบริสุทธิ์ยุติธรรม

ด้วยเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการพฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนและความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล และพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การลงคะแนนเลือกตั้ง และระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต ๑ จังหวัดแพร่ ซึ่งเป็นข้อมูลที่สามารถชี้ให้เห็นได้ชัดถึงมุมมองของประชาชนในด้านที่ตรงไปถึงปัญหา และอุปสรรค ต่าง ๆ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ รวมไปถึงจนถึงสะท้อนพฤติกรรมทางการเมืองและปัจจัยที่มีผลต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และสามารถสะท้อนถึงท่าทีหรือมุมมองที่ประชาชนในตำบลสวนเขื่อนว่ายอมรับหรือปฏิเสธวิธีการเข้าสู่ตำแหน่งแบบเลือกตั้ง หรือเชื่อมั่นว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนจะมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของประชาชนมากขึ้น ผลของการศึกษาวิจัยนี้จะก่อให้เกิดแนวทางในการส่งเสริม และกระตุ้นให้ประชาชนได้ตระหนักถึงการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การลงคะแนนเลือกตั้ง ระยะเวลา การตัดสินใจเลือกตั้ง และเพื่อการปรับปรุงการดำเนินงานการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ในครั้งต่อไป

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒.๑ พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ อยู่ในระดับใด

๑.๒.๒ หลักสุจริตธรรมกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ มีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร

๑.๒.๓ การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ควรเป็นอย่างไร

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

๑.๓.๒ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสุจริตธรรมกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

๑.๓.๓ เพื่อเสนอแนวทางการบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง “การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่” เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ โดยกำหนดศึกษาตัวแปรได้ดังนี้

๑) **ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)** คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และหลักสุจริตธรรมประกอบด้วย ๑. ด้านกายสุจริต (ความประพฤติชอบด้วยกาย) ๒. ด้านวจีสุจริต (ความประพฤติชอบด้วยวาจา) ๓. ด้านมโนสุจริต (ความประพฤติชอบด้วยใจ)^{๑๐}

๒) **ตัวแปรตาม (Dependent Variable)** คือ การส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ โดยผู้วิจัยสังเคราะห์จากแนวคิดพฤติกรรมทางการเมือง ประกอบด้วย ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ๒) ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง ๓) ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง^{๑๑}

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การศึกษาวิจัย เรื่อง “การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่” ได้กำหนดขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

^{๑๐} อดิศักดิ์. (ไทย) ๒๐/๑๕๖/๓๙๙-๔๐๐.

^{๑๑} อธิปไตย เสรีธรรมรงค์, โครงการวิจัยเรื่อง การประเมินผลการทำงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ : คณะกรรมการการเลือกตั้ง, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๘), หน้า ๗-๑๙.

๑) ประชากร (Population) ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลสวนเขื่อน อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ จำนวน ๔,๔๐๐ คน

๒) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ทำการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน ๙ รูปหรือคน แบ่งออกเป็น ๔ กลุ่ม ได้แก่ ๑) นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านพระพุทธศาสนา จำนวน ๒ รูป ๒) นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐศาสตร์ จำนวน ๒ คน ๓) ผู้นำชุมชน จำนวน ๒ คน ๔) กลุ่มประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ ตำบลสวนเขื่อน อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ จำนวน ๓ คน

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่การศึกษาวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ในการศึกษาวิจัยเฉพาะพื้นที่ครั้งนี้ เนื่องจากตำบลสวนเขื่อน อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ มีปัญหาการแข่งขันทางการเมืองค่อนข้างสูง มีจุดที่น่าสังเกตคือ มีการย้ายเข้าย้ายออกช่วงที่จะมีการเลือกตั้ง ประชาชนบางส่วนให้ความร่วมมือด้านการเลือกตั้งเป็นอย่างดี แต่จำนวนประชาชนที่ออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งยังมีไม่มากพอ บางส่วนยังไม่ค่อยมีความตื่นตัวและมีส่วนร่วมทางการเมืองเท่าที่ควร หรืออาจจะยังไม่เห็นถึงความสำคัญของการใช้สิทธิเลือกตั้ง

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้กำหนดระยะเวลาในการวิจัยตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ ถึงเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗ รวมเป็นระยะเวลา ๙ เดือน

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๑ หลักสุจริตธรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

สมมติฐานที่ ๒ ด้านกายสุจริต ประพฤติชอบด้วยกายมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

สมมติฐานที่ ๓ ด้านวจีสุจริต ประพฤติชอบด้วยวาจามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

สมมติฐานที่ ๔ ด้านมโนสุจริต ประพฤติชอบด้วยใจมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๖.๑ การบูรณาการ (Integration) หมายถึง การนำหลักสุจริตธรรมมาประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

๑.๖.๒ หลักสุจริตธรรม หมายถึง ความประพฤติดี ความประพฤติชอบ ความประพฤติถูกต้องตามคลองธรรม ทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ มี ๓ ประการ คือ

๑. ด้านกายสุจริต หมายถึง ความประพฤติดีทางกาย การกระทำอันเป็นความดีที่บุคคลประพฤติหรือแสดงออกทางกาย ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

๒. ด้านวจีสุจริต หมายถึง ความประพฤติดีทางวาจา การกระทำอันเป็นความดีที่บุคคลประพฤติหรือแสดงออกทางวาจา ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

๓. ด้านมโนสุจริต หมายถึง ความประพฤติดีทางใจ การกระทำอันเป็นความดีที่บุคคลประพฤติหรือแสดงออกทางใจ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

๑.๖.๓ พฤติกรรมทางการเมือง หมายถึง กิริยา อากา ร ความคิดเห็นที่บุคคลแสดงออกทางการเมือง สำหรับการวิจัยนี้ พฤติกรรมการเลือกตั้งมี ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ๒) ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง ๓) ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง

๑. การใช้สิทธิเลือกตั้ง หมายถึง การไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยมีการตรวจสอบรายชื่อผู้มีสิทธิ การตรวจสอบผู้ลงสมัครเลือกตั้ง การตรวจสอบพรรคการเมืองของผู้ลงสมัคร การพิจารณาตัดสินใจ ลงคะแนนจากการได้ฟังนโยบาย ร่วมรับฟังการปราศรัยของผู้สมัคร การติดตามการทงานของ ผู้สมัครลงเลือกตั้ง รวมไปถึงการติดตามการเลือกตั้งทุกครั้ง และการเฝ้าสังเกตการณ์เลือกตั้งให้ ความสุจริต โปร่งใสสามารถตรวจสอบหลังการเลือกตั้งได้

๒. การลงคะแนนเลือกตั้ง หมายถึง พฤติกรรมการใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งโดยพิจารณา จากการทำงานของผู้สมัครเลือกตั้ง หรือการตัดสินใจลงคะแนนจากกลุ่มหัวคะแนน และจากอิทธิพล ของกลุ่มพรรคการเมือง พิจารณาจากการได้รับฟังนโยบายกับการพิจารณาจากคุณสมบัติ การพิจารณาจากพฤติกรรม และผลงานจากการทงานของผู้สมัครเลือกตั้ง รวมไปถึงการตัดสินใจมาจากการชักชวนจากญาติพี่น้อง และกลุ่มเพื่อน

๓. ระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง หมายถึง ระยะเวลาในการตัดสินใจลงคะแนนเสียง เลือกตั้ง โดยใช้เวลาในการตัดสินใจก่อนการเลือกตั้งจนไปถึงวันเลือกตั้ง และใช้เวลาตัดสินใจจากการติดตามดูพฤติกรรม และผลงานของผู้สมัครเลือกตั้ง ตั้งแต่ก่อนมีการเลือกตั้ง รวมไปถึงการพิจารณาจากการแจกของใช้ ของขำร่วยจากผู้สมัครเพื่อนำมาเป็นส่วนประกอบในการใช้ระยะเวลาในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

๑.๖.๔ ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในตำบลสวนเขื่อน อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

๑.๖.๕ การเลือกตั้ง หมายถึง กระบวนการในการคัดเลือกบุคคลให้เข้าไปทำหน้าที่แทนประชาชน โดยการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ ของพื้นที่ตำบลสวนเขื่อน อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

๑. การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หมายถึง การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของไทย ในวันที่ ๑๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

๒. เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ หมายถึง ท้องที่ที่ประกอบเป็นเขตเลือกตั้ง สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คือ ตำบลสวนเขื่อน อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

๑.๗.๒ ทำให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างหลักสุจริตธรรมกับการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

๑.๗.๓ ทำให้ได้รับองค์ความรู้เกี่ยวกับการบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

๑.๗.๔ ความรู้ที่เป็นผลการวิจัยเกี่ยวกับการบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ สามารถนำไปใช้ประโยชน์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่” ผู้วิจัยจะนำเสนอการทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประกอบการทำวิจัย เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นเที่ยงตรงตามหลักระเบียบวิธีวิจัย ดังมีประเด็นที่ศึกษา ประกอบด้วย

- ๒.๑ หลักสุจริตธรรม
- ๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบูรณาการ
- ๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีกับพฤติกรรมทางการเมือง
- ๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
- ๒.๕ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย
- ๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ หลักสุจริตธรรม

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่” นี้ ผู้วิจัยได้พิจารณาแล้วพบว่า การที่ประชาชนและนักการเมืองมีพฤติกรรมทางการเมืองที่ดี ไม่ทุจริตคอร์รัปชัน ซื่อสัตย์และยึดมั่นในความสุจริตแล้ว จะเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสร้างระบบประชาธิปไตยที่เข้มแข็งและยั่งยืน นำไปสู่การเลือกตั้งที่โปร่งใส ยุติธรรม และมีความมั่นคงในระยะยาว ควรจะนำหลักสุจริตธรรมในพระพุทธศาสนามาบูรณาการเข้าด้วยกันก็จะทำให้เกิดการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำเสนอหลักสุจริตธรรมไว้ดังต่อไปนี้

๒.๑.๑ ความหมาย และความสำคัญของความสุจริตในพระพุทธศาสนา

คำว่า “สุจริต” นั้น เป็นคำที่มีความหมายกว้าง และยากที่จะกำหนดหลักเกณฑ์แน่นอนลงไปให้ชัดเจน หากอธิบายความสุจริตตามกรอบของกฎหมายแล้ว การที่จะกล่าวว่าหลักสุจริตมีต้นกำเนิดมาจากอะไร และเกิดขึ้นตั้งแต่เมื่อใดนั้น จึงเป็นการตีกรอบได้ค่อนข้างยาก แต่เมื่อวิเคราะห์จากหลักทางกฎหมาย หลักสุจริตจะแทรกซึมอยู่ในระบบกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายแบบ Common Law และ Civil Law อีกทั้งคำว่า สุจริต ยังเป็นที่คุ้นเคยกันดีในสังคมมานาน ฉะนั้น หากจะศึกษาที่มาของสุจริตจึงจะต้องศึกษาตั้งแต่การเกิดขึ้นของมนุษย์ เพราะการรวมกันเป็นสังคมของมนุษย์นั้นเกิดขึ้นมาก่อนที่จะมีกฎหมาย^๑

เจ เอฟ (J.F O’ Cornor) นักคิดตะวันตกพยายามจะอธิบายถึงที่มาของคำว่า “สุจริต” ว่า การที่มนุษย์มีความต้องการที่จะอยู่รอด ต้องการดำรงเผ่าพันธุ์ของตนเอง มนุษย์จึงจำเป็นต้องมีการพึ่งพากันและกัน เพื่อตอบสนองความต้องการดังกล่าว จึงเกิดการรวมกลุ่มอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และโดยเหตุนี้เองมนุษย์จึงต้องรู้จักที่จะเรียนรู้ และอดทนต่อสมาชิกคนอื่นในกลุ่ม ยอมโอนอ่อนผ่อนปรนแก่กัน รวมทั้งต่างก็มีหน้าที่ของตนเอง และได้รับการคาดหวังจากสมาชิกคนอื่นว่าแต่ละคนจะปฏิบัติหน้าที่ของตนเองเพื่อความอยู่รอดของกลุ่ม ต่อมาเมื่อกลุ่มคนดังกล่าวพัฒนาไปเป็นชุมชนที่มีความเจริญมากขึ้น แนวคิดเรื่องหน้าที่นี้ก็พัฒนาตามไปด้วย จากระยะเริ่มแรกซึ่งมักจะเป็นหน้าที่ในลักษณะเพื่อการยังชีพ เช่น เมื่อสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่มนักล่าสัตว์ได้ล่าเหยื่อไปตามทางที่ตกลงกันไว้แล้ว สมาชิกอีกคนหนึ่งของกลุ่มจะจับสัตว์นั้น ก็พัฒนาไปสู่หน้าที่ตามคำสัญญา (Obligation of Promise) ซึ่งเป็นการสะท้อนถึงการที่ทุกคนจะต้องปฏิบัติตามสัญญาที่ตนได้ให้สัญญาไว้ เกิดจากเหตุผลในทางปฏิบัติเพื่อการดำรงอยู่ของกลุ่มนั่นเอง

คำว่า “สุจริต” ตาม Black’s Law Dictionary 18th Edition ได้อธิบายไว้ว่า หมายถึง สภาวะทางจิตใจอันประกอบด้วย (๑) ความซื่อสัตย์ในความเชื่อ หรือวัตถุประสงค์ (๒) ความซื่อตรงต่อหน้าที่ หรือหน้าที่ของตน (๓) ความสอดคล้องกับมาตรฐานทางการค้า หรือธุรกิจใดๆ อันชอบด้วยเหตุผล ในการต่อรองกันอย่างเป็นธรรม (๔) การไร้ซึ่งเจตนาหลอกลวงหรือแสวงหาผลประโยชน์มิชอบ^๒

^๑ ประสิทธิ์ ไขว้ไถกุล, กฎหมายแพ่งหลักทั่วไป: คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔-๑๔, พิมพ์ครั้งที่ ๓ (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, ๒๕๔๘), หน้า ๖๕.

^๒ J.F O’ Cornor, *Good Faith in International Law* (Aldershot: Dartmouth Publishing Company Limited, 1991), p. 6-7.

๑) ความหมายของสุจริตตามรากศัพท์และพจนานุกรม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน^๓ ได้ให้ความหมายของ คำว่า สุจริต หมายถึง ความประพฤติชอบ เช่น สุจริตใจ ตรงข้ามกับคำว่า ทุจริต ซึ่งหมายถึงความประพฤติชั่ว, ถ้าเป็นความประพฤติชั่วทางกาย เรียกว่า กายทุจริต, ถ้าเป็นความประพฤติชั่วทางวาจา เรียกว่า วจสุจริต, ถ้าเป็นความประพฤติชั่วทางใจ เรียกว่า มโนทุจริต. (ป. ทุจริต).^๓

สุจริต มาจากบาลีว่า “สุ บทหน้า” แปลว่า “ดี งาม และง่าย” และ “จร ธาตุ” แปลว่า “ประพฤติ” รวมเป็น “สุจริต” แปลรวมกันว่า “ความประพฤติดี, ความประพฤติงาม, และการประพฤติปฏิบัติในวิธีที่เรียบง่าย การประพฤติดี งาม และง่ายนั้น สะท้อนผ่าน ๓ มิติคือ

(๑) กายสุจริต เป็นการประพฤติดี และงดงามทางกายโดยงดเว้นจากการไม่เบียดเบียน และฆ่าสัตว์ (ปาณาติบาต) การไม่แย่งชิง คดโกง ยักยอก และลักพาสิ่งของที่เจ้าของมิได้อนุญาต (อทินนาทาน) และการประพฤติผิดในเรื่องกามคุณจนขาดความสำรวมระวัง (กามสุมิฉฉาจาร)

(๒) วจสุจริต เป็นการประพฤติดี และงดงามทางกาย โดยการงดเว้นจากการพูดเท็จ และบิดเบือนเพื่อให้มา หรือให้บุคคลอื่นในทางที่ผิด (มุสาวาท) การพูดจาเหน็บแนม และส่อเสียดบุคคลอื่น (ปสุณวาจา) การพูดคำหยาบคายเพื่อให้คนอื่นเจ็บใจ (ผรุสวาจา) และการพูดจาเพื่อเจ้อ หาสาระมิได้จากการพูดเหล่านั้น (สัมผัปปลาปะ)

(๓) มโนสุจริต เป็นการประพฤติดี และงดงามทางจิตใจ โดยการไม่เพ่งเล็งที่จะแสวงหาช่องทางเพื่อให้ทรัพย์สินสมบัติของคนอื่น (อนภิขณา) การไม่ผูกพยาบาทจองเวรคนอื่น (อพยาบาท) และการมีความคิดในทางที่ถูกต้องเหมาะสม มีปัญญาพิจารณาสิ่งต่างๆ ตามความเป็นจริง (สัมมาทิฐิ)

ความสุจริตในมิติของมโนสุจริตจะเน้นหนักไปที่การไม่คิดละโมภโลภอยากได้ของบุคคลอื่น หรือสมบัติสาธารณะ โดยการคิดแสวงหาช่องทางที่จะอำนาจ และหน้าที่ไปกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อที่จะได้มา ในขณะที่กายสุจริตจะเน้นไปที่การตัดสินใจประพฤติทุจริตคอร์รัปชันโดยการแสดงออกทางกายด้วยลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น การใช้กำลัง หรืออาวุธแย่งชิงโดยตรง หรือการแย่งชิง และคดโกงด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งของ หรือสมบัติสาธารณะที่ตัวเองได้ตั้งใจและ

^๓ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://dictionary.orst.go.th/> [๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๗].

วางแผนเพื่อแย่งชิงหรือคดโกง ส่วนวจีหุจรีตนั้น เป็นการใช้วาจาเพื่อโน้มน้าว บิดเบือน โกหก หรือ หลอกหลวงด้วยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้คู่กรณี หรือบุคคลอื่นๆ หลงเชื่อจนได้มาซึ่งสิ่งที่มุ่งหวัง^๔

นอกเหนือจากการที่พระพุทธเจ้าทรงเน้นให้มนุษย์แต่ละคนพัฒนาองค์ธรรมความสุจริต ทั้ง ๓ มิติ คือ กายสุจริต วาจาสุจริต และจิตใจสุจริตดังที่ได้นำเสนอแล้ว ทรงตรัสสอนโดยการขยายความชุดธรรมนี้ว่า เมื่อปฏิบัติตัวดำรงตนอยู่ในหลักการนี้อย่างสม่ำเสมอแล้ว จะก่อให้เกิดความสุขทั้งในโลกนี้ และโลกหน้าด้วยเช่นกัน ดังพุทธพจน์ว่า “บุคคลพึงประพฤติธรรมให้สุจริต ไม่พึงประพฤติธรรมให้ทุจริต ผู้มีปกติประพฤติธรรม ย่อมอยู่เป็นสุขในโลกนี้ และโลกหน้า” นอกจากนี้ พระองค์ทรงตรัสเตือนว่า “ลูกขึ้นเถิด อย่ามัวประมาทอยู่เลย จงประพฤติสุจริตธรรมเพราะผู้ประพฤติธรรมย่อมอยู่เป็นสุขทั้งในโลกนี้และโลกหน้า”^๕

จะเห็นว่า พระดำรัสดังกล่าว ทรงกระตุ้นเตือนให้เกิดแรงบันดาลใจ โดยทรงเน้นว่า การลูกขึ้นใช้ชีวิตด้วยความไม่ประมาทนั้น มีนัยที่สะท้อนถึงการให้มนุษย์แต่ละคนยึดมั่นอยู่ในสุจริตธรรม เพราะเมื่อมนุษย์ยึดมั่นอยู่ในสุจริตธรรมโดยการสุจริตต่อธรรมแล้ว ธรรมนั้นจะทำหน้าที่รักษามนุษย์แต่ละคนด้วยความสุจริตเช่นกัน ประเด็นสำคัญมิได้หมายถึงการที่มนุษย์สุจริตต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ทั้งในการดำเนินชีวิตและการทำงาน แต่จำเป็นต้องเริ่มต้นด้วยความ “สุจริตต่อธรรม” เมื่อนั้นธรรมจะทำหน้าที่รักษาผู้ประพฤติธรรมด้วยความสุจริตเช่นเดียวกัน กล่าวคือ การประพฤติดี และประพฤติชอบที่สอดคล้องต่อธรรม ธรรมจะทำหน้าที่รักษาให้ชีวิตแต่ละคนดี และดำรงมั่นอยู่ในความชอบธรรมเช่นกัน

พระพุทธดำรัสดังกล่าว นับว่ามีอิทธิพลสำคัญต่อพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ที่ทรงพระราชทาน ณ ตำหนักจิตรลดารโหฐาน ในวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๐ ว่า “ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นพื้นฐานของความดีทั้งปวง จึงต้องฝึกฝนอบรมให้เกิดในตัวเอง เพื่อจักได้เป็นคนดีมีประโยชน์ และมีชีวิตที่สะอาด ที่เจริญมั่งคั่ง...” ความสุจริตจึงถือได้ว่าเป็นหลักการพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาชีวิตสะอาด เพื่อให้ประชาชนในหมู่บ้านได้ใช้เป็นหลักปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ทั้งในการดำเนินชีวิต การประกอบสัมมาชีพ การทำงาน และการเข้าไปเกี่ยวข้องกับคนอื่นในชุมชน

^๔ มหาเถรสมาคม และคณะ, “หลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนากับหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti - Corruption Education)”, (นนทบุรี : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, ๒๕๖๔), หน้า ๔๖-๔๗.

^๕ พ.บ. (ไทย) ๒๕/๑๐๘/๘๕.

การดำเนินชีวิตด้วยหลัก “สุจริตธรรม” หรือ “ความซื่อสัตย์สุจริต” อันเป็นแนวทางที่พระพุทธเจ้าทรงย้ำเตือนให้พุทธศาสนิกชนได้ตระหนักรู้ว่า การดำรงตนอยู่ในครรลองของสุจริตธรรมนั้น ธรรมะจะรักษาที่คนที่ดี คิด พูด และทำอย่างสุจริตให้มีความสุขทั้งในโลกนี้ และโลกอื่น ตลอดเวลาในการดำเนินชีวิต และความซื่อสัตย์สุจริตจะเป็นพื้นฐาน หรือตัวชี้วัดความดีงามในการใช้ชีวิตร่วมกันกับคนอื่น ๆ ในสังคม

ชีวิตที่สะอาดตามความมุ่งหมายของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวดังกล่าว สอดรับกับพุทธพจน์อย่างมีนัยสำคัญดังบทว่า “มหาบุรุษทรงยินดีในสัจจะ ในธรรม ในการฝึก ในความสำรวมในความสะอาด ในศีลที่เป็นอาลัย ในอุโบสถกรรม ในความไม่เบียดเบียนสัตว์ทั้งหลาย ในกรรมอันไม่สาหัส ทรงสมาทานมัน ทรงประพฤติดีอย่างรอบคอบ”^๖ ซึ่งคำว่า “สะอาด” ในคำว่า “ชีวิตสะอาด” นั้น หมายถึง ความสะอาดใน ๓ มิติ คือ สุจริต ๓ ประการ คือ กายสุจริต (ประพฤติชอบด้วยกาย) (๒) วจีสุจริต ประพฤติชอบด้วยวาจา (๓) มโนสุจริต ประพฤติชอบด้วยใจ^๗ กล่าวคือ ชีวิตสะอาดที่พระเจ้าอยู่หัวทรงมุ่งเน้นนั้นสอดคล้องกับความสะอาดตามความมุ่งหมายของพระพุทธเจ้าที่มีพระประสงค์ให้พัฒนาความสะอาดที่ดำรงอยู่บนฐานของความสุจริตทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ และความสุจริตดังกล่าวจึงได้กลายเป็นพื้นฐานความดีทุกประการดังที่พระเจ้าอยู่หัวทรงเน้น

การยึดมั่นอยู่ใน “สุจริตธรรม” มิได้ส่งผลดีต่อการดำเนินในปัจจุบันเท่านั้น แต่ได้ขยายผลดีไปสู่ชีวิตในอนาคตเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “ชีวิตหลังความตาย” ดังที่มีคำถามถึงพระพุทธเจ้าว่า “อะไรหนอ เป็นเหตุปัจจัยให้บุคคลบางคนในโลกนี้ หลังจากตายไปแล้วจะเข้าถึงความเป็นอยู่ร่วมกับเทพทั้งหลายผู้น่าเนื่องในหมู่มันธพพะ” พระพุทธเจ้าตรัสว่า ภิกษุ บุคคลบางคนในโลกนี้ ประพฤติกายสุจริต วจีสุจริต และมโนสุจริต... นี้แล เป็นเหตุปัจจัยให้บุคคลบางคนในโลกนี้ หลังจากตายไปแล้ว จะเข้าถึงความเป็นอยู่ร่วมกับเทพทั้งหลายผู้น่าเนื่องในหมู่มันธพพะ^๘

นอกจากนี้ พระองค์ทรงย้ำให้เห็นความสำคัญของการยึดมั่นอยู่ในสุจริตธรรมจะก่อให้เกิดความสุขในทุกเวลาของการดำเนินชีวิตว่า “ภิกษุทั้งหลาย สัตว์เหล่าใดประพฤติชอบด้วยกาย (กายสุจริต) ประพฤติชอบด้วยวาจา (วจีสุจริต) ประพฤติชอบด้วยใจ (มโนสุจริต) ในเวลาเช้า เวลาเช้านี้ก็เป็นเวลาที่ดีของสัตว์เหล่านั้น ประพฤติชอบในเวลาเที่ยง ก็เป็นเวลาที่ดีของสัตว์เหล่านั้น ประพฤติชอบในเวลาเย็นก็เป็นเวลาที่ดีของสัตว์เหล่านั้น”^๙

^๖ ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๐๓/๑๖๕.

^๗ ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๐๓/๑๑๒.

^๘ ส.ข.อ. (ไทย) ๑๗/๔๓๙/๓๖๓-๓๖๔.

^๙ อ.จ.ต.ก. (ไทย) ๒๐/๑๕๖/ ๓๙๙-๔๐๐.

สรุปแล้วจะเห็นว่า การยึดมั่นอยู่ในสุจริตธรรมนั้นจึงเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการดำเนินชีวิต และการยึดมั่นดังกล่าว จะก่อให้เกิดความสุขในทุกเวลาของการประพฤติและปฏิบัติ ซึ่งสุจริตธรรม จะทำหน้าที่ในการดูแลรักษาคนที่ปฏิบัติให้มีความสุขทั้งเวลาเช้า เวลาเที่ยง และเวลาเย็น อีกทั้ง สุจริตธรรมที่พัฒนาให้เกิดมีในจิตใจนั้น จะส่งผลต่อการทำงาน ครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และสังคมโลกต่อไป

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชทรงเห็นคุณค่าและ ความสำคัญของความซื่อสุจริตว่ามีความสำคัญต่อการเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาความดีให้ เกิดขึ้นทั้งภายในจิตใจ และภายนอกที่จำเป็นต้องปฏิบัติต่อการในสังคม จึงทรงพระราชทาน ณ ตำหนักจิตรลดารโหฐาน ในวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๐ ที่ว่า “ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นพื้นฐานของ ความดีทุกอย่าง จึงต้องฝึกฝนอบรมให้เกิดในตัวเอง เพื่อจักได้เป็นคนดีมีประโยชน์ และมีชีวิตที่ สะอาด ที่เจริญมั่นคง” จากพระราชดำรัสนี้ทำให้พบประเด็นของชุดความคิดใน ๒ ประเด็นใหญ่ คือ (๑) ความสุจริตเป็นพื้นฐานของความดีทุกอย่าง และ (๒) ชีวิตที่สะอาด หากเชื่อม ๒ ชุดความคิดนี้ เข้าด้วยกัน จะพบว่า ความสุจริต นอกจากจะเป็นเป็นพื้นฐานของความดีทุกอย่างแล้ว ยังส่งผล ต่อเนื่องให้ชีวิตมนุษย์มีความสะอาดด้วย ซึ่งความสะอาดนั้นมีค่าเท่ากับความซื่อสัตย์สุจริต สรุปได้ว่า บุคคลใดก็ตามดำเนินชีวิตด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ชีวิตของบุคคลนั้นย่อมนับถือว่าสะอาด และเจริญมั่นคง

ด้วยเหตุดังกล่าว คำว่า “ชีวิตสะอาด” จึงเกิดขึ้นบนฐานของสุจริตทั้งมิติของ ความ สุจริตทั้งมิติของกายที่สุจริตไม่แสดงออกถึงการคดโกงทุจริต (กายสุจริต) การไม่ไหวจาบิดเบือน หรือ สื่อสารเพื่อให้มาซึ่งสิ่งต่างๆ ที่มีควรมีควรได้ (วจีสุจริต) และการไม่คิดมุ่งหวังที่จะได้ประโยชน์เพื่อหา ช่องทางแย่งชิง หรือทุจริตคดโกง (มโนสุจริต) การพัฒนาชีวิตที่สะอาดจึงจำเป็นต้องเริ่มต้นจากการ พัฒนากลุ่มบุคคลเชิงปัจเจกในครอบครัว คือ “พ่อ แม่ และลูก” เพื่อให้มีชีวิตสะอาด เมื่อนั้น ครอบครัวเหล่านั้นจะสะอาด ความสะอาดของแต่ละครอบครัวย่อมส่งผลทำให้หมู่บ้านสะอาด อัน ต่อเนื่องไปสู่สังคม ประเทศชาติ และโลกสะอาดมากยิ่งขึ้นอันมีผลมาจากชีวิตของแต่ละคนใน ครอบครัวสะอาด

คัมภีร์อริยาน์ปทีปิกา ได้ให้ความหมายของสุจริตว่า

คำว่า สุจริต คือ (สุ+จร จรณ+อิ+ต บุญ, กุศล, ความสุจริต, กรรมดี. สุนทร จรณมสฺสาติ สุจฺริตํ กรรมที่มีการประพฤติดีที่ ชื่อว่าสุจริต. โส กาเยน สุจฺริตํ จริตฺวา วาจา ย สุจฺริตํ จริตฺวา มนสา สุจฺริตํ จริตฺวา กายสส เภทา ปรมมรณา สุคตํ สคํ โลกํ อุปปชฺเชยฺย เทวานํ ตาวตฺตฺสํ สหพยตํ เขา

ประพัตติกายสุจริต วจีสุจริต มโนสุจริตแล้ว หลังจากตายไป จะพึงเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ ร่วมกับ เทวดาชั้นดาวดึงส์^{๑๐}

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) ได้ให้ความหมายของสุจริตว่า คำว่า สุจริต แปลว่า ความประพฤติดี, ประพฤติชอบ, ประพฤติถูกต้องตามคลองธรรม มี ๓ อย่าง คือ ๑. กายสุจริต ประพฤติชอบด้วยกาย ๒. วจีสุจริต ประพฤติชอบด้วยวาจา ๓. มโนสุจริต ประพฤติชอบด้วยใจ^{๑๑}

พระมหาโพธิวงศาจารย์ ได้ให้ความหมายของสุจริตว่า สุจริต ความสุจริต ความประพฤติดี สุนทร จริต จรณมสฺสาติ สุจริตํ กรรมที่มีการประพฤติดี (สุ+จริต)^{๑๒}

๒) ความหมายของสุจริตตามพุทธพจน์

ในลักขณสูตร พระพุทธเจ้าได้แสดงความสุจริตแก่ภิกษุทั้งหลายว่า ภิกษุทั้งหลาย ในชาติก่อน ภพก่อน กำเนิดก่อน ตถาคตเกิดเป็นมนุษย์สมათานในกุศลธรรม สมათานมั่นคงในการจำแนกทาน ในการสมათานศีล ในการรักษาอุโบสถ ในความเกื้อกูลมารดา ในความเกื้อกูลบิดา ในความเกื้อกูลสมณะ ในความเกื้อกูลพราหมณ์ ในความประพฤติอ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ในตระกูล และในกุศลธรรมอันยิ่งอื่นๆ อีก เพราะตถาคตได้ทำสังสมพอกพูนกรรมนั้น ทำกรรมนั้นให้ไพบูรณ์แล้วหลังจากตายแล้ว ตถาคตจึงไปเกิดในสุคติโลกสวรรค์ ครอบบำเพ็ญเหล่าอื่นในเทวโลกนั้นด้วยฐานะ ๑๐ คือ อายุทิพย์ วรรณะทิพย์ สุขทิพย์ ยศทิพย์ ความเป็นใหญ่ทิพย์ รูปทิพย์ เสียงทิพย์ กลิ่นทิพย์ รสทิพย์ โภภุญสทิพย์ จุตติจากเทวโลกนั้นแล้ว มาสู่ความเป็นอย่างนี้^{๑๓}

ในลักขณสูตร พระพุทธเจ้า ได้แสดงลักษณะของความประพฤติสุจริตแก่ภิกษุทั้งหลายว่า ภิกษุทั้งหลาย ในชาติก่อน ภพก่อน กำเนิดก่อน ตถาคตเกิดเป็นมนุษย์เป็นผู้นำของคนหมู่มากในกุศลธรรม เป็นประมุขของคนหมู่มากในกายสุจริต ในวจีสุจริต ในมโนสุจริต ในการจำแนกทาน ในการสมათานศีล ในการรักษาอุโบสถ ในความเกื้อกูลมารดา ในความเกื้อกูลบิดา ในความเกื้อกูลสมณะ ในความเกื้อกูลพราหมณ์ ในความประพฤติอ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ในตระกูลและในกุศลธรรมอันยิ่งอื่นๆ อีก

^{๑๐} พระมหาโมคัลลานเถระ, คัมภีร์อภิธานปิปปิกา, พระมหาสมปอง มุทิโต วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์, (แปลเรียบเรียง), คัมภีร์อภิธานวรรณนา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธรรมสภา, ๒๕๔๒), หน้า ๑๓๒ - ๓๓๓.

^{๑๑} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่ ๒๑, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท สำนักพิมพ์แพรวแอนดโฮม จำกัด, ๒๕๕๖), หน้า ๔๕๖.

^{๑๒} พระมหาโพธิวงศาจารย์ (ทองดี สุรเตโช), ศัพท์วิเคราะห์พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท สำนักพิมพ์เสียงเชียงใหม่เพื่อพุทธศาสน์ จำกัด๒๕๕๘), หน้า ๙๕๓.

^{๑๓} ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๐๑/๑๖๒-๑๖๔.

เพราะตฤคตได้ทำสังสมพอกพูนกรรมนั้น ฯลฯ จูติจากเทวโลกนั้นแล้วมาสู่ความเป็นอย่างนี้ ได้
ลักษณะมหาบุรุษนี้ คือ มีพระเศียรดุจประดับด้วยกรอบพระพักตร์^{๑๔}

๓) ความหมายของสุจริตตามคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท

ในสัตตกาวร ได้แสดงความหมายของสุจริตว่า หมุ่สัตว์ที่ประกอบด้วย กายสุจริต วจิตสุจริต
มโนสุจริต ไม่กล่าวร้ายพระอริยะ มีความเห็นชอบ ชักชวนผู้อื่นให้ทำกรรมตามความเห็นชอบ สัตว์เหล่านั้น
หลังจากตายแล้วไปบังเกิดในสุคติโลกสวรรค์^{๑๕}

ในอัครัญญสูตร ได้แสดงเรื่องการประพาสสุจริตเป็นต้น ว่า แม้กษัตริย์ผู้ประพาสกายสุจริต
วจิตสุจริต มโนสุจริต มีความเห็นชอบ และชักชวนผู้อื่นให้ทำกรรมตามความเห็นชอบ เพราะการ
ชักชวนผู้อื่นให้ทำกรรมตามความเห็นชอบ หลังจากตายแล้วจะไปเกิดในสุคติโลกสวรรค์ แม้พราหมณ์
แม่แพศย์ แม่ศูทร แม่สมณะผู้ประพาสกายสุจริต วจิตสุจริต มโนสุจริต มีความเห็นชอบ และชักชวน
ผู้อื่นให้ทำกรรมตามความเห็นชอบ เพราะการชักชวนผู้อื่นให้ทำกรรมตามความเห็นชอบ หลังจากตาย
แล้วจะไปเกิดในสุคติโลกสวรรค์^{๑๖}

ในปุราณพสุตตนิเทศ ได้แสดงเรื่องการสำรวจวาจา ว่า คำว่า บุคคล เป็นผู้สำรวจวาจา
นั้นแล ชื่อว่าเป็นมุณี อธิบายว่า ภิกษุในธรรมวินัยนี้ละการกล่าวเท็จ เว้นขาดจากการกล่าวเท็จได้แล้ว
คือเป็นคนพูดจริงตั้งมั่นในความสัตย์ มีถ้อยคำมั่นคง เชื่อถือได้ ไม่กล่าวคำหลอกลวงชาวโลกละวาจา
ส่อเสียด เว้นขาดจากวาจาส่อเสียดได้แล้ว ฟังจากข้างนี้แล้ว ไม่ไปบอกข้างโน้น เพื่อทำลายคนหมู่นี้
ฟังจากข้างโน้นแล้ว ไม่ไปบอกข้างนี้ เพื่อทำลายคนหมู่นี้ เป็นผู้สมานคนที่แตกแยกกัน หรือส่งเสริม
คนที่มิประโยชน์ร่วมกัน มีความสามัคคีเป็นที่ชื่นชม ยินดีในความสามัคคี รื่นเริงในสามัคคีธรรม เป็นผู้
กล่าววาจาก่อให้เกิดความสามัคคี ละวาจาหยาบ เว้นขาดจากวาจาหยาบได้แล้ว วาจาใด ไร้โทษ
สบายหู น่ารัก จับใจ แบบชาวเมือง คนส่วนใหญ่ชอบใจ พอใจ ก็กล่าววาจาเช่นนั้น ละการพูดเพ้อเจ้อ
เว้นขาดจากการพูดเพ้อเจ้อได้แล้ว พูดถูกเวลา พูดจริง พูดอิงอรรถ พูดอิงธรรม พูดอิงวินัย กล่าววาจา
เป็นหลักฐานมีที่อ้างอิง มีต้นมีปลาย ประกอบด้วยประโยชน์ตามกาลอันสมควร ประกอบด้วยวจีสุจริต ๔
กล่าววาจาปราศจากโทษ ๔ สถาน เป็นผู้งดแล้ว งดเว้นแล้ว เว้นขาดแล้ว ออกแล้ว สลัดออกแล้ว หลุด
พ้นแล้ว ไม่เกี่ยวข้องแล้วกับเดรัจฉานกถา ๓ ประการ มีใจเป็นอิสระ (จากกิเลส) อยู่ ภิกษุย่อมกล่าว กถา
วัตถุ ๑๐ ประการ คือ

^{๑๔} ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๓๐/๑๘๗.

^{๑๕} วิ.ป. (ไทย) ๘/๓๒๗/๔๘๔.

^{๑๖} ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๑๓๖/๑๐๐.

๑. ย่อมกล่าวอุปปีจฉกถา (ถ้อยคำที่ชักนำให้มีความปรารถนาน้อย)
๒. สันตุฏฐิกถา (ถ้อยคำที่ชักนำให้มีความสันโดษ)
๓. ปวิเวกกถา (ถ้อยคำที่ชักนำให้มีความสงัดกายใจ)
๔. อสังสัคคกถา (ถ้อยคำที่ชักนำให้ไม่คลุกคลีด้วยหมู่)
๕. วิริยารัมภกถา (ถ้อยคำที่ชักนำให้มุ่งมั่นทำความเพียร)
๖. สีสกถา (ถ้อยคำที่ชักนำให้ตั้งอยู่ในศีล)
๗. สมาธิกถา (ถ้อยคำที่ชักนำให้ทำจิตมั่น)
๘. ปัญญาภกถา (ถ้อยคำที่ชักนำให้เกิดปัญญา)
๙. วิมุตติกถา (ถ้อยคำที่ชักนำให้ทำใจให้พ้นจากกิเลสและความทุกข์)

๑๐. วิมุตติญาณทัสสนกถา (ถ้อยคำที่ชักนำให้สนใจและเข้าใจเรื่องความรู้ ความเห็นใน ภาวะที่หลุดพ้นจากกิเลสและความทุกข์) ย่อมกล่าวสติปัฏฐานกถา สัมมปปธานกถา อิทธิบาทกถา อินทริยิกถา พลกถา โพชฌงคกถา มัคคกถา ผลกถา นิพพานกถา คำว่า ผู้สำรวจมาจา ได้แก่ ผู้สำรวจ เครื่องครัด คัมครอง ปกปัก รักษาสังวร สงบ^{๑๗}

๔) ความหมายของสุจริตตามทัศนะของนักปราชญ์

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก (เจริญ สุวฑฺฒโน) ได้นิพนธ์ ในหนังสือเรื่อง “หลักพระพุทธศาสนา” ว่า การประกอบความดี (สุจริต) หมายถึงการประกอบ กระทำในปัจจุบัน ถ้าประกอบกระทำความดีที่ชบชวยในปัจจุบัน กรรมชั่วที่ทำไว้ในอดีตก็อาจจะรับ ผลลงได้ แต่ถ้าในปัจจุบันนี้ประกอบกรรมชั่วเสียหายก็จะตัดผลของกรรมดีที่เคยทำมาแล้วด้วย เหมือนอย่างข้าราชการที่ทำงานโดยสุจริต แต่มาทำทุจริตขึ้นก็ตัดผลของกรรมดีที่เคยทำมา ในเมื่อ การทำทุจริตในหน้าที่นั้นปรากฏขึ้น^{๑๘}

^{๑๗} พ.ม. (ไทย) ๒๔/๘๕/๒๕๗.

^{๑๘} สมเด็จพระญาณสังวรสมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก (เจริญ สุวฑฺฒโน), **หลักพระพุทธศาสนา**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สุวิวัฒน์, ๒๕๕๒), หน้า ๑๖๒.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ เรื่อง “คนไทยหลงทางหรือไร” เกี่ยวกับการประพติกายสุจริต ว่า พระพุทธศาสนาให้ถือการกระทำของเราเป็นหลัก ส่วนฤทธิ์หรือเทพเจ้านั้น จะมาเป็นตัวประกอบหรือช่วยเสริมการกระทำของเรา^{๑๙}

ประเภทของความสุจริต

ความสุจริตมี ๓ ประเภท คือ ประพติชอบด้วยกาย เรียกกายสุจริต ประพติชอบด้วยวาจาเรียก วจิสฺสุจริต ประพติชอบด้วยใจเรียก มโนสุจริต

๑) กายสุจริต

ความประพติชอบด้วยกายสุจริต คือ การเว้นจากการฆ่าสัตว์ เว้นจากการลักขโมยในสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้แล้ว เว้นจากการประพติผิดในกาม ว่าลำดับนั้น มนุษย์เหล่านั้นจักปรึกษากันอย่างนี้ว่า พวกเราสูญเสียสัญญาติมากมายเช่นนี้เพราะยึดถืออกุศลธรรมเป็นเหตุ ทางที่ดีพวกเราควรทำกุศล ควรทำกุศลอย่างไรดี ทางที่ดี พวกเราควรงดเว้นจากปาณาติบาต (การฆ่าสัตว์) ควรสมาทานประพติกุศลธรรมนี้แล้วจึงพากันงดเว้นจากปาณาติบาตสมาทานประพติกุศลธรรมนี้ เพราะสมาทานกุศลธรรมเป็นเหตุ พวกเขาก็จักเจริญด้วยอายุบ้าง เจริญด้วยวรรณะบ้าง เมื่อพวกเขาเจริญด้วยอายุบ้าง เจริญด้วยวรรณะบ้าง บุตรของมนุษย์ทั้งหลายที่มีอายุชัย ๑๐ ปี จักมีอายุชัยเพิ่มขึ้นเป็น 20 ปี ลำดับนั้นมนุษย์เหล่านั้นจักปรึกษากันอย่างนี้ว่า พวกเราเจริญด้วยอายุบ้าง เจริญด้วยวรรณะบ้าง เพราะสมาทานกุศลธรรมเป็นเหตุ ทางที่ดีพวกเราควรทำกุศลธรรมยิ่งขึ้นไปควรทำกุศลอย่างไรบ้าง พวกเราควรงดเว้นจากอกินนาทาน (การถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้) ควรงดเว้นจากกาเมสุมิฉฉาจาร (การประพติผิดในกาม) ฯลฯ เป็นต้น

ในวิมานวัตถุ มีข้อความตอนหนึ่งที่พระมหากัจจายนเถระทูลถามสุชาตกุมารทำให้สุชาตกุมารมีความเลื่อมใสได้สมาทานประพติกายสุจริตว่า พระมหารุณิวาจาของท่านงามจริงหนอน่าฟังไม่มีโทษมีแต่ประโยชน์เพราะท่านมีปัญญากล่าวแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ ท่านยินดีอะไรจึงอยู่แต่ในป่า พระฤๅษีผู้อาจข้าพเจ้าถามแล้วท่านโปรดบอกด้วยเถิด ข้าพเจ้าพิจารณาถ้อยคำของท่านแล้วจะประพติอย่างสม่ำเสมอตามครรลองแห่งธรรมอันนำมาซึ่งประโยชน์พระมหากัจจายนเถระทูลว่า พระราชกุมาร อาตมภาพขอขอบการไม่เบียดเบียนสัตว์ทั้งปวงเว้นจากการลักขโมย การประพติผิดประเวณีและการดื่มน้ำเมาความงดเว้นความประพติชอบความเป็นพหูสูตความกตัญญู ธรรมเหล่านี้เป็นธรรมอันกุลบุตรพึงหวังในปัจจุบันอันวิญญูชนพึงสรรเสริญแก่พระราชโอรส พระองค์ทรงทราบ

^{๑๙} พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), คนไทยหลงทางหรือไร, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๒๘), หน้า ๖๔.

เถิดว่า พระองค์ใกล้สวรรคตเหลืออีกไม่ถึง ๕ เดือนโปรดรีบเปลี่ยนตนเสียเถิด พระราชกุมารตรัสถามว่า ข้าพเจ้านั้นพึงไปชนบทไหน ทำการงานอะไรและทำหน้าที่ของบุรุษอย่างไรหรือใช้วิชาอะไรจึงจะไม่แก่ไม่ตาย พระมหากัจจายนเถระทูลว่า พระราชโอรส ไม่มีสถานที่ที่สัตว์ไปแล้วไม่พึงแก่ไม่พึงตาย ทั้งการงาน วิชาและหน้าที่ของบุรุษที่สัตว์ทำแล้วจะไม่พึงแก่ไม่พึงตายก็ไม่มีแม้ชนทั้งหลายที่มีทรัพย์มากมีโภคสมบัติมากถึงจะเป็นกษัตริย์ผู้ครองแคว้นแคว้น มีทรัพย์และธัญญาหารมากมาย จะไม่แก่ไม่ตายก็ไม่มีเลย ถึงท่านผู้เป็นบุตรของชาวอันธกถุผู้ได้ศึกษาแล้ว มีความสามารถแล้วกล้าประหารข้าศึกได้แม้ท่านเหล่านั้นซึ่งเสมอด้วยสิ่งที่ยั่งยืนก็ต้องถึงความสิ้นอายุสลายไปแม้เหล่าชนที่เป็นกษัตริย์พราหมณ์ แพศย์ ศูทร จัณฑาล ปุกกุสะและชนประเภทอื่นโดยชาติกำเนิดซึ่งจะไม่แก่ไม่ตายไม่มีแม้เหล่าชนผู้ร่ายมนตร์พรหมจินดามือถึง ๖๑ และเหล่าชนที่ใช้วิชาอื่นๆ จะไม่แก่ไม่ตายก็ไม่มี

อนึ่ง แม้นักชีทั้งหลายผู้สงบสารวมตนบำเพ็ญตบะก็ยังคงละทิ้งร่างกายไปตามกาลอันสมควรแม้พระอรหันต์ทั้งหลายผู้อบรมตนแล้วทำกิจเสร็จแล้วไม่มีอาสวะสิ้นบุญและบาปก็ยังคงทอดทิ้งร่างกายนี้ไป พระราชกุมารตรัสว่า พระมหามุนีคณาทั้งหลายของท่านเป็นสุภาชิต มีประโยชน์ ข้าพเจ้าโล่งใจ เพราะเนื้อความที่เป็นสุภาชิตและขอท่านโปรดเป็นที่พึงที่ระลึกของข้าพเจ้าด้วยพระมหากัจจายนเถระทูลว่า ขอพระองค์จงอย่าทรงถึงอาตมภาพว่าเป็นที่พึงที่ระลึกเลยขอจงทรงถึงพระพุทธรูปผู้เป็นศาสดาเป็นที่สุด ผู้มีความเพียรยิ่งใหญ่ผู้ซึ่งอาตมภาพถือเป็นที่พึงที่ระลึกแล้วพระองค์นั้นแหละว่าเป็นที่พึงที่ระลึกเถิด พระราชกุมารตรัสถามว่า ท่านผู้นิรทุกข์พระศาสดาของท่านพระองค์นั้นประทับอยู่ ณ ชนบทไหน ถึงข้าพเจ้าก็จักไปเฝ้าพระชินเจ้าผู้หาบุคคลใดเสมอเหมือนมิได้พระเถระถวายพระพรว่า พระศาสดาผู้เป็นบุรุษอาชาไนย ทรงสมภพในราชวงศ์ของพระเจ้าโอกกากราชในชนบทด้านทิศตะวันออกพระองค์เสด็จดับขันธปรินิพพานเสียแล้ว พระราชกุมารตรัสว่า ท่านผู้นิรทุกข์ ถ้าพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าของท่านยังทรงพระชนม์อยู่ถึงไกลหลายพันโยชน์ข้าพเจ้าก็จะพึงไปเฝ้าใกล้ๆ ให้จงได้ท่านผู้นิรทุกข์ แต่เพราะพระบรมศาสดาของท่านเสด็จดับขันธปรินิพพานเสียแล้ว ฉะนั้นข้าพเจ้าจึงขอถึงพระองค์ผู้มีความเพียรยิ่งใหญ่ ซึ่งเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้วว่าเป็นที่พึงที่ระลึกข้าพเจ้าขอถึงพระพุทธรูปกับทั้งพระธรรมที่ยอดเยี่ยมและพระสงฆ์ซึ่งเป็นที่พึงที่ระลึกของเทวดาและมนุษย์ว่าเป็นที่พึงที่ระลึก ข้าพเจ้าของดเว้นจากการฆ่าสัตว์โดยพลัน ของดเว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของมิได้ให้ในโลก ยินดีเฉพาะภรรยาของตน ไม่กล่าวเท็จ และไม่ดื่มน้ำเมา^{๒๐}

^{๒๐} พ.วิ. (ไทย) ๒๖/๙๘๖-๑๐๐๖/๑๒๑-๑๒๔.

๒) วชิรสูจริต

การประพฤติชอบด้วยวชิรสูจริต คือ ควรทิ้งเว้นจากมธุสวาท (การพูดเท็จ) ควรทิ้งเว้นจากปิสุณาวาจา (การพูดส่อเสียด) ควรทิ้งเว้นจากมรุสวาจา (การพูดคำหยาบ) ควรทิ้งเว้นจากสัมผัปปลาปะ(การพูดเพื่อเจ้อ) ฯลฯ เป็นต้น ในลักขณสูตร ได้แสดงลักษณะการประพฤติวชิรสูจริตของพระพุทธเจ้าว่า ภิกษุทั้งหลาย ในชาติก่อน ภพก่อน กำเนิดก่อน ตถาคตเกิดเป็นมนุษย์ละเว้นขาดจากการพูดเท็จ คือ พูดแต่คำสัตย์ ดำรงความสัตย์มีถ้อยคำเป็นหลักเชื่อถือได้ไม่หลอกลวงชาวโลก เพราะตถาคตได้ทำสังสมพอกพูนกรรมนั้น ฯลฯ จุตจากเทวโลกนั้นแล้วมาสู่ความเป็นอยู่อย่างนี้ได้ลักษณะมหาบุรุษ ๒ ประการนี้ คือ (๑) มีพระโลมาชาติเตียว (๒) มีพระอุณาโลมระหว่างพระโขนงสีขาวอ่อนเหมือนนุ่น มหาบุรุษนั้นทรงสมบูรณ์ด้วยลักษณะ ๒ ประการนั้น ถ้าอยู่ครองเรือนจะได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิ ฯลฯ เมื่อเป็นพระราชาจะทรงได้ อะไรเมื่อเป็นพระราชาจะเป็นผู้ที่คนหมู่มาก คือ พราหมณ์คหบดีชาวนิคมนวชนบทโหราจารย์และมหาอำมาตย์ แม่ทัพนายกองราชองครักษ์ อำมาตย์บริษัทราชาศรัยฐีกุมารประพฤติตาม เมื่อเป็นพระราชา จะทรงได้สิ่งดังกล่าวมานี้ ฯลฯ เมื่อเป็นพระพุทธเจ้าจะทรงได้อะไร เมื่อเป็นพระพุทธเจ้าจะเป็นผู้ที่คนหมู่มาก คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา เทวดา มนุษย์ อสูร นาค คนธรรพ์ประพฤติตามเมื่อเป็นพระพุทธเจ้าจะทรงได้สิ่งดังกล่าวมานี้ พระผู้มีพระภาคได้ตรัสเนื้อความนี้ไว้แล้วพระโบราณณะทั้งหลายจึงกล่าวคาถาประพันธ์นี้ในเรื่องลักษณะมหาบุรุษนั้นว่า ในชาติก่อนๆ มหาบุรุษมีสัจปัญญามีพระวาจาไม่เป็นสอง เว้นคำเหลวไหล ไม่ตรัสให้คลาดเคลื่อนแก่ใครๆ ตรัสตามความจริงแท้แน่นอน มีพระอุณาโลมสีขาวอ่อนเหมือนนุ่นเกิดในระหว่างพระโขนงและไม่มีพระโลมาชาติเกิดในขุมเดียวกัน ๒ เส้นทั่วพระสรีระสะพรั่งด้วยพระโลมาชาติเตียวพวกผู้รู้พระลักษณะฉลาดในทางและนิมิตจำนวนมากมาประชุมกันแล้วทำนายมหาบุรุษนั้นว่า พระอุณาโลมตั้งอยู่ในตำแหน่งที่บ่งชี้ว่า คนหมู่มากจะประพฤติตามพระองค์ผู้มีลักษณะเช่นนี้มหาบุรุษแม้ทรงเป็นคฤหัสถ์ผู้เช่นนี้มหาชนก็ประพฤติตามเพราะกรรมที่ทรงกระทำไว้มากในชาติก่อนแม้ทรงเป็นพระพุทธเจ้าผู้ไม่มีความกังวลเป็นบรรพชิตผู้ยอดเยี่ยมประชาชนก็ประพฤติตาม^{๒๑}

๓) มโนสูจริต

ความประพฤติชอบด้วยใจ คือ ควรละอภิชฌา (ความเพ่งเล็งอยากได้ของของเขา) ควรละพยาบาท (ความคิดร้ายผู้อื่น ควรละมัจฉาทิฏฐิ(ความเห็นผิด) ควรละธรรม ๓ ประการ คือ อหัมมราคะ วิสมโลภะ และมิจฉาธรรม ทางที่ดีพวกเราควรเกื้อกูลมารดา ควรเกื้อกูลบิดา ควรเกื้อกูลสมณะ ควรเกื้อกูลพราหมณ์ และควรประพฤติอ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ในตระกูลควรสมทานประพฤติกุศลธรรมนี้

^{๒๑} ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๓๒/๑๘๘.

ดังนี้ เขาเหล่านั้นจักเกื้อกูลมารดา เกื้อกูลบิดา เกื้อกูลสมณะ เกื้อกูลพราหมณ์ และประพฤติด่อนน้อมต่อ ผู้ใหญ่ในตระกูล จักสมทานประพฤติกุศลธรรมนี้ เพราะสมทานกุศลธรรมเป็นเหตุ พวกเขาจักเจริญด้วยอายุบ้าง จักเจริญด้วยวรรณะบ้าง เมื่อพวกเขาเจริญด้วยอายุบ้าง เจริญด้วยวรรณะบ้าง บุตรของมนุษย์ที่มีอายุชั้ย ๒๐ ปี จักมีอายุชั้ยเพิ่มขึ้นเป็น ๔๐ ปี บุตรของมนุษย์ผู้มีอายุชั้ย ๔๐ ปีจักมีอายุชั้ยเพิ่มขึ้นเป็น ๘๐ ปี บุตรของมนุษย์ผู้มีอายุชั้ย ๘๐ ปี จักมีอายุชั้ยเพิ่มขึ้นเป็น ๑๖๐ ปี บุตรของมนุษย์ผู้มีอายุชั้ย ๑๖๐ ปี จักมีอายุชั้ยเพิ่มขึ้นเป็น ๓๒๐ ปี บุตรของมนุษย์ผู้มีอายุชั้ย ๓๒๐ ปี จักมีอายุชั้ยเพิ่มขึ้นเป็น ๖๔๐ ปี บุตรของมนุษย์ผู้มีอายุชั้ย ๖๔๐ ปี จักมีอายุชั้ยเพิ่มขึ้นเป็น ๒,๐๐๐ ปี บุตรของมนุษย์ผู้มีอายุชั้ย ๒,๐๐๐ ปี จักมีอายุชั้ยเพิ่มขึ้นเป็น ๔,๐๐๐ ปี บุตรของมนุษย์ผู้มีอายุชั้ย ๔,๐๐๐ ปีจักมีอายุชั้ยเพิ่มขึ้นเป็น ๘,๐๐๐ ปี บุตรของมนุษย์ผู้มีอายุชั้ย ๘,๐๐๐ ปี จักมีอายุชั้ยเพิ่มขึ้นเป็น ๒๐,๐๐๐ ปี บุตรของมนุษย์ผู้มีอายุชั้ย ๒๐,๐๐๐ ปี จักมีอายุชั้ยเพิ่มขึ้นเป็น ๔๐,๐๐๐ ปี บุตรของมนุษย์ผู้มีอายุชั้ย ๔๐,๐๐๐ ปี จักมีอายุชั้ยเพิ่มขึ้นเป็น ๘๐,๐๐๐ ปี เมื่อมนุษย์มีอายุชั้ย ๘๐,๐๐๐ ปี เด็กหญิงมีอายุ ๕๐๐ปี จึงจักสมควรมีสามีได้^{๒๒}

ในจตุกกวาร ได้แสดงถึงวชิสุจิริมี๔ อย่าง คือ ๑. พุดจริง ๒. พุดไม่ส่อเสียด ๓. พุดคำสุภาพ ๔. พุดพอประมาณ^{๒๓}

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความหมาย และประเภทของความสุจริตในพระพุทธศาสนา หมายถึงเป็นคำที่มีความหมายกว้าง และยากที่จะกำหนดหลักเกณฑ์แน่นอนลงไปให้ชัดเจน หากอธิบายความสุจริตตามกรอบของกฎหมายแล้ว การที่จะกล่าวว่าหลักสุจริตมีต้นกำเนิดมาจากอะไร และเกิดขึ้นตั้งแต่เมื่อใดนั้น จึงเป็นการตีกรอบได้ค่อนข้างยาก ความประพฤติชอบด้วยกายสุจริต คือ การเว้นจากการฆ่าสัตว์ เว้นจากการลักขโมยในสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้แล้ว การประพฤติชอบด้วยวจีสุจริต คือ ควรที่งดเว้นจากมุสาวาท การพูดเท็จ ควรที่งดเว้นจากปิสุณาวาจา การพูดส่อเสียด ความประพฤติชอบด้วยใจ คือ ควรละอริชฌา ความเพ่งเล็งอยากได้ของของเขา ควรละพยาบาท

จากการศึกษาความหมาย และความสำคัญของความสุจริตในพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับความหมาย และความสำคัญของความสุจริตในพระพุทธศาสนา สามารถสรุปเป็นแนวคิดได้ตามตารางที่ ๒.๑ ดังนี้

^{๒๒} ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๑๐๕/๗๕-๗๗.

^{๒๓} วิ.ป. (ไทย) ๘/๓๒๔/๔๕๗.

ตารางที่ ๒.๑ สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับความหมาย และความสำคัญของความสุจริตใน
พระพุทธศาสนา

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ประสิทธิ์ โฆวิไลกุล	คำว่า “สุจริต” นั้น เป็นคำที่มีความหมายกว้าง และยากที่จะกำหนดหลักเกณฑ์แน่นอนลงไปให้ชัดเจน หากอธิบายความสุจริตตามกรอบของกฎหมายแล้ว การที่จะกล่าวว่าหลักสุจริตมีต้นกำเนิดมาจากอะไร และเกิดขึ้นตั้งแต่เมื่อใดนั้น จึงเป็นการตีกรอบได้ค่อนข้างยาก
J.F O’ Cornor	การที่มนุษย์มีความต้องการที่จะอยู่รอด ต้องการดำรงเผ่าพันธุ์ของตนเอง มนุษย์จึงจำเป็นต้องมีการพึ่งพากันและกัน เพื่อตอบสนองความต้องการดังกล่าว จึงเกิดการรวมกลุ่มอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และโดยเหตุนี้เองมนุษย์จึงต้องรู้จักที่จะเรียนรู้และอดทนต่อสมาชิกคนอื่นในกลุ่ม ยอมโอนอ่อนผ่อนปรนแก่กัน รวมทั้งต่างก็มีหน้าที่ของตนเอง
พจนานุกรม ฉบับ ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔	ความประพฤติชอบ เช่น สุจริตใจ ตรงข้ามกับคำว่า ทุจริต ซึ่งหมายถึงความประพฤติชั่ว ถ้าเป็นความประพฤติชั่วทางกาย เรียกว่า กายทุจริต, ถ้าเป็นความประพฤติชั่วทางวาจา เรียกว่า วาจาทุจริต, ถ้าเป็นความประพฤติชั่วทางใจ เรียกว่า มโนทุจริต. (ป. ทุจริต).
มหาเถรสมาคม	ความสุจริตในมิติของมโนสุจริตจะเน้นหนักไปที่การไม่คิดละโมภโลภอยากได้ของบุคคลอื่น หรือสมบัติสาธารณะ โดยการศึกษาหาช่องทางที่จะอำนาจ และหน้าที่ไปกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อที่จะได้มา ในขณะที่กายสุจริตจะเน้นไปที่การตัดสินใจประพฤติทุจริตคอร์รัปชันโดยการแสดงออกทางกายด้วยลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง
ช.ช. (ไทย) ๒๕/๑๐๘/๘๕.	กายสุจริต วาจาสุจริต และจิตสุจริตดังที่ได้นำเสนอแล้ว ทรงตรัสสอนโดยการขยายความชุดธรรมนี้ว่า เมื่อปฏิบัติตัวดำรงตนอยู่ในหลักการนี้อย่างสม่ำเสมอแล้ว จะก่อให้เกิดความสุขทั้งในโลกนี้ และโลกหน้าด้วยเช่นกัน

ตารางที่ ๒.๑ สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับความหมาย และความสำคัญของความสุจริตใน
พระพุทธศาสนา (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๐๓/๑๖๕.	ชีวิตที่สะอาดตามความมุ่งหมายของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวดังกล่าว สอดรับกับพุทธพจน์อย่างมีนัยสำคัญดังบทว่า “มหาบุรุษทรงยินดีในสัจจะ ในธรรม ในการฝึก ในความสำรวมในความสะอาด ในศีลที่เป็นอาลัย ในอุโบสถกรรม ในความไม่เปียดเบียนสัตว์ทั้งหลาย
ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๐๓/๑๑๒.	ซึ่งคำว่า “สะอาด” ในคำว่า “ชีวิตสะอาด” นั้น หมายถึงความสะอาดใน ๓ มิติ คือ สุจริต ๓ ประการ คือ กายสุจริต (ประพฤติชอบด้วยกาย) (๒) วจีสุจริต ประพฤติชอบด้วยวาจา (๓) มโนสุจริต ประพฤติชอบด้วยใจ
ส.ช.อ. (ไทย) ๑๗/๔๓๙/๓๖๓-๓๖๔.	การยึดมั่นอยู่ใน “สุจริตธรรม” มิได้ส่งผลดีต่อการดำเนินในปัจจุบันเท่านั้น แต่ได้ขยายผลดีไปสู่ชีวิตในอนาคตเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “ชีวิตหลังความตาย” ดังที่มีคำถามถึงพระพุทธเจ้าว่า “อะไรหนอ เป็นเหตุปัจจัยให้บุคคลบางคนในโลกนี้ หลังจากตายไปแล้วจะเข้าถึงความเป็นอยู่อยู่กับเทพทั้งหลายผู้นำเนื่องในหมู่คนธัพพ์เทพ”
อง.ติก. (ไทย) ๒๐/๑๕๖/ ๓๙๙-๔๐๐.	พระองค์ทรงย้ำให้เห็นความสำคัญของการยึดมั่นอยู่ในสุจริตธรรมจะก่อให้เกิดความสุขในทุเวลาของการดำเนินชีวิตว่า “ภิกษุทั้งหลาย สัตว์เหล่าใดประพฤติชอบด้วยกาย (กายสุจริต) ประพฤติชอบด้วยวาจา (วจีสุจริต) ประพฤติชอบด้วยใจ (มโนสุจริต) ในเวลาเช้า เวลาเช้าก็เป็นเวลาที่ดีของสัตว์เหล่านั้น
พระมหาโมคคัลลานเถระ	กรรมที่มีการประพฤติที่ดี ชื่อว่าสุจริต. โส กาเยน สุจิริตํ จิริตวา วาจาเยน สุจิริตํ จิริตวา มนสา สุจิริตํ จิริตวา กายสุส เกพาปรมมรณา สุคตํ สคคํ โลกํ อุปปชเชยเย เทวานํ ดาวตังसानํ สหพยตํ เขาประพฤติกายสุจิริต วจีสุจิริต มโนสุจิริตแล้วหลังจากตายไป จะพึงเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ ร่วมกับเทวดาชั้นดาวดึงส์

ตารางที่ ๒.๑ สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับความหมาย และความสำคัญของความสุจริตใน
พระพุทธศาสนา (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต)	ว่า คำว่า สุจริต แปลว่า ความประพฤติดี, ประพฤติชอบ, ประพฤติถูกต้องตามคลองธรรม มี ๓ อย่าง คือ ๑. กายสุจริต ประพฤติชอบด้วยกาย ๒. วาจาสุจริต ประพฤติชอบด้วยวาจา ๓. มโนสุจริต ประพฤติชอบด้วยใจ
พระมหาโพธิวงศาจารย์ (ทองดี สุรเตโช) ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๐๑/๑๖๒-๑๖๔.	สุจริต ความสุจริต ความประพฤติดีสุนทร จริต จรณมสฺสาติ สุจริต กรรมที่มีการประพฤติดี (สุ+จริต) ในลักขณสูตร พระพุทธเจ้าได้แสดงความสุจริตแก่ภิกษุ ทั้งหลายว่า ภิกษุทั้งหลาย ในชาติก่อน ภพก่อน กำเนิดก่อน ตถาคตเกิดเป็นมนุษย์สมათานในกุศลธรรม สมათานมั่นคงใน การจำแนกทาน ในการสมათานศีล ในการรักษาอุโบสถ ใน ความเกื้อกูลมารดา ในความเกื้อกูลบิดา
ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๓๐/๑๘๗.	ได้แสดงลักษณะของความประพฤติสุจริตแก่ภิกษุทั้งหลายว่า ภิกษุทั้งหลาย ในชาติก่อน ภพก่อน กำเนิดก่อน ตถาคตเกิด เป็นมนุษย์เป็นผู้นำของคนหมู่มากในกุศลธรรม เป็นประมุข ของคนหมู่มากในกายสุจริต ในวาจาสุจริต ในมโนสุจริต ในการ จำแนกทาน ในการสมათานศีล ในการรักษาอุโบสถ ในความ เกื้อกูลมารดา ในความเกื้อกูลบิดา
วิ.ป. (ไทย) ๘/๓๒๗/๔๘๔.	หมู่สัตว์ที่ประกอบด้วย กายสุจริต วาจาสุจริตมโนสุจริต ไม่กล่าว ร้ายพระอริยะ มีความเห็นชอบ ชักชวนผู้อื่นให้ทำกรรมตาม ความเห็นชอบ สัตว์เหล่านั้นหลังจากตายแล้วไปบังเกิดในสุคติ โลกสวรรค์
ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๑๓๖/๑๐๐.	แม้กษัตริย์ผู้ประพฤติกายสุจิตรวาจาสุจริต มโนสุจริต มีความ เห็นชอบ และชักชวนผู้อื่นให้ทำกรรมตามความเห็นชอบ เพราะการชักชวนผู้อื่นให้ทำกรรมตามความเห็นชอบ หลังจาก ตายแล้วจะไปเกิดในสุคติโลกสวรรค์ แม้พราหมณ์แม้แพศย์ แม้ ศูทร

ตารางที่ ๒.๑ สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับความหมาย และความสำคัญของความสุจริตใน
พระพุทธศาสนา (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ช.ม. (ไทย) ๒๔/๘๕/๒๕๗.	บุคคล เป็นผู้สำรวจมาจากรุ่นแล้ว เชื่อว่าเป็นมนุษย์ อธิบายว่า ภิกษุในธรรมวินัยนี้ละการกล่าวเท็จ เว้นขาดจากการกล่าวเท็จได้ แล้วคือเป็นคนพูดจริงตั้งมั่นในความสัตย์ มีถ้อยคำมั่นคง เชื่อถือได้ ไม่กล่าวคำหลอกลวงชาวโลกละวาจาเสื่อมเสีย เว้นขาดจากวาจาเสื่อมเสียได้แล้ว ฟังจากข้างนี้แล้ว ไม่ไปบอกข้างโน้น เพื่อทำลายคนหมู่นี้ ฟังจากข้างโน้นแล้ว
สมเด็จพระญาณสังวรสมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก (เจริญ สุวฑฺฒโน)	การประกอบกระทำในปัจจุบัน ถ้าประกอบกระทำกรรมที่ดีที่ชอบอยู่ในปัจจุบัน กรรมชั่วที่ทำไว้ในอดีตก็อาจจะส่งผลลงได้ แต่ถ้าในปัจจุบันนี้ประกอบกรรมชั่วเสียหายก็จะตัดผลของกรรมดีที่เคยทำมาแล้วด้วย เหมือนอย่างข้าราชการที่ทำงานโดยสุจริต แต่มาทำทุจริตขึ้นก็ตัดผลของกรรมดีที่เคยทำมา ในเมื่อการทำทุจริตในหน้าที่นั้นปรากฏขึ้น
พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต)	คนไทยหลงทางหรือไร เกี่ยวกับการประพฤติกายสุจริต ว่าพระพุทธศาสนาให้ถือการกระทำของเราเป็นหลัก ส่วนฤทธิ์หรือเทพเจ้านั้น จะมาเป็นตัวประกอบหรือช่วยเสริมการกระทำของเรา
ช.วิ. (ไทย) ๒๖/๙๘๖-๑๐๐๖/๑๒๑-๑๒๔.	แม้ฤๅษีทั้งหลายผู้สงบสำรวมตนบำเพ็ญตบะก็ยังคงต้องละทิ้งร่างกายไปตามกาลอันสมควรแม้พระอรหันต์ทั้งหลายผู้อบรมตนแล้วทำกิจเสร็จแล้วไม่มีอาสวะสิ้นบุญและบาปก็ยังคงต้องทอดทิ้งร่างกายนี้ไป พระราชกุมารตรัสว่า พระมหามุนีคาถาทั้งหลายของท่านเป็นสุภาสิต มีประโยชน์ ข้าพเจ้าโล่งใจเพราะเนื้อความที่เป็นสุภาสิตและขอท่านโปรดเป็นที่พึ่งที่ระลึกของข้าพเจ้าด้วยพระมหาจักรยาณเถระทูลว่า

ตารางที่ ๒.๑ สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับความหมาย และความสำคัญของความสุจริตใน
พระพุทธศาสนา (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๓๒/๑๘๙.	ควรทิ้งตนจากมุสาวาท (การพูดเท็จ) ควรทิ้งตนจากปิสุณาวาจา (การพูดส่อเสียด) ควรทิ้งตนจากผรุสวาจา (การพูดคำหยาบ) ควรทิ้งตนจากสัมผัปปลาปะ(การพูดเพ้อเจ้อ) ฯลฯ เป็นต้น ในลักขณสูตร ได้แสดงลักษณะการประพฤติดีสุจริตของพระพุทธเจ้าว่า ภิกษุทั้งหลาย ในชาติก่อน ภพก่อน กำเนิดก่อน ตถาคตเกิดเป็นมนุษย์ละเว้นขาดจากการพูดเท็จ คือ พูดแต่คำสัตย์ ดำรงความสัตย์มีถ้อยคำเป็นหลักเชื่อถือได้ไม่หลอกลวงชาวโลกเพราะตถาคตได้ทำสังสมพอกพูนกรรมนั้น ฯลฯ
ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๑๐๕/๗๕-๗๗.	ความประพฤติชอบด้วยใจ คือ ควรละอริขณา (ความเพ่งเล็งอยากได้ของของเขา) ควรละพยาบาท (ความคิดร้ายผู้อื่น ควรละมิฉาภิภูฐิ(ความเห็นผิด) ควรละธรรม ๓ ประการ คือ อธัมมราคะวิสมโลภะ และมิฉาธรรม ทางที่ดีพวกเราควรเกื้อกูลมารดา ควรเกื้อกูลบิดา ควรเกื้อกูลสมณะ ควรเกื้อกูลพรหมณ์ และควรประพฤติดอ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่ในตระกูลควรสมทานประพฤติกุศลธรรมนี้ดังนี้ เขาเหล่านั้นจักเกื้อกูลมารดา เกื้อกูลบิดา
วิ.ป. (ไทย) ๘/๓๒๔/๔๕๗.	ในจตุกกวาร ได้แสดงถึงวจีสุจริตมี ๔ อย่าง คือ ๑. พูดจริง ๒. พูดไม่ส่อเสียด ๓. พูดคำสุภาพ ๔. พูดพอประมาณ

๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบูรณาการ

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่” ครั้งนี้นักวิชาการทั้งหลายได้ให้แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบูรณาการดังนี้

๒.๒.๑ ความหมายของการบูรณาการ

คำว่า “บูรณาการ”(integrate) มีความหมายโดยทั่วไปหรือแบบกว้าง คำว่า บูรณาการ จะหมายถึง การทำให้สมบูรณ์หรือการทำให้หน่วยย่อย ๆ หรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่อยู่กระจัดกระจาย มารวมกันและมีความสัมพันธ์กันมาร่วมกันทำหน้าที่อย่างผสมกลมกลืนเป็นองค์รวมหนึ่งเดียว ประสานกันเพื่อให้เกิดความครบถ้วนสมบูรณ์ในตนเอง ส่วนความหมายแบบแคบ ซึ่งเป็นการนำเอาศาสตร์สาขาวิชาต่าง ๆ หลากหลายศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาผสมผสานเข้าด้วยกัน เพื่อประโยชน์ในการจัดหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นศัพท์แสงทางวิชาการที่ถูกนำมาใช้ในการด้านการศึกษา การเมือง ธุรกิจ และการบริหารจัดการโดยมีผู้รู้ได้ให้ความหมายไว้มากมาย กล่าวคือ การบูรณาการ คือ การผนวกการประสาน การเติมเต็ม การเชื่อมโยง การรวมกัน ร่วมกัน เป็นต้น แนวคิดการบูรณาการในทางการเมืองมุ่งที่จะทำให้องค์การระหว่างประเทศเป็นเสมือนครอบครัวใหญ่ครอบครัวหนึ่ง โดยมีประเทศสมาชิกเปรียบเสมือนสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน ทางด้านสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ให้ความหมายไว้ว่า การบูรณาการ (Integration) หมายถึงการผสมกลมกลืนของแผน กระบวนการ สารสนเทศ การจัดสรรทรัพยากร การปฏิบัติการ ผลลัพธ์และการวิเคราะห์เพื่อสนับสนุนเป้าประสงค์ที่สำคัญของสถาบัน การบูรณาการที่มีประสิทธิผล เป็นมากกว่าความสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันซึ่งการดำเนินการของแต่ละองค์ประกอบภายในระบบการจัดการผลการดำเนินการมีความเชื่อมโยงกันเป็นหนึ่งเดียวอย่างสมบูรณ์^{๒๔}

แต่ในบางที่มาคำว่า “บูรณาการ” เป็นศัพท์บัญญัติทางการศึกษาเดิมใช้คำว่า “บูรณาการรวมหน่วย” เป็นคำบัญญัติให้ตรงกับคำว่า “Integration” ในภาษาอังกฤษ หมายความว่า การรวมหน่วยที่แยกๆ กันเข้าเป็นหน่วยเดียวกัน เช่น หลักสูตรแบบบูรณาการรวมหน่วย^{๒๕} คำว่า “บูรณาการ” ก็เป็นอีกคำหนึ่งที่ถูกนำมาใช้กันทางการบริหารกันแพร่หลาย นับแต่ผู้นำรัฐบาลชุดก่อน ได้มีแนวนโยบายปรับปรุงแบบการปฏิบัติงานของผู้บริหารราชการ โดยเฉพาะผู้ว่าราชการจังหวัดให้มีลักษณะของ “การบูรณาการ” มากขึ้นโดยให้ยึดแนวทางการปฏิบัติงานในลักษณะของ CEO (Chief Executive Officer) ซึ่งภาคเอกชนทำกันอยู่เพราะมองว่าเป็นการปฏิบัติงานที่ผู้นำองค์กร จะต้องเป็นได้มากกว่า “ผู้ออกคำสั่ง” หรือ “ผู้บังคับบัญชาสูงสุด” เรียกกลุ่มผู้ว่าราชการที่ปรับ

^{๒๔} สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓, (กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์, ๒๕๕๔), หน้า ๕๓.

^{๒๕} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคล เฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔, (กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๖), หน้า ๖๓๔.

รูปแบบการปฏิบัติงานว่า “ผู้ว่าฯ CEO” จะเน้นการนำคำ “บูรณาการ” ไปใช้นั้นมีหลากหลายลักษณะ ซึ่งก็แล้วแต่การตีความให้เหมาะสมกับการใช้งานแต่โดยรวมแล้วมีจุดร่วมกันคือ “การบูรณาการ” เป็นการผสมผสานทรัพยากรที่มีอยู่นำมาบริหารจัดการร่วมกันเพื่อให้เกิดการพัฒนาหรือทำให้ดีขึ้น คุณลักษณะของผู้บริหารแบบบูรณาการจึงต้องมีทั้งศาสตร์ คือความรู้ภูมิปัญญา ความชำนาญ และมีศิลป์คือความสามารถในการประสานความสัมพันธ์ของคนและทรัพยากรในหน่วยงาน อย่างเหมาะสมให้สามารถปฏิบัติงานไปได้ด้วยความราบรื่นมีประสิทธิภาพ (efficiency) และเกิดประสิทธิผล (effective)^{๒๖}

นอกจากนี้การบูรณาการ ยังมีความหมายตรงกับภาษาอังกฤษคือ Integration หมายถึง การทำสิ่งที่บกพร่องให้สมบูรณ์ ไม่มีสิ่งใดขาดหายหรือเป็นการรวมสิ่งหนึ่งเข้ากับอีกสิ่งหนึ่งเพื่อให้ สิ่งเดิมเพิ่มพูนหรือสมบูรณ์ยิ่งขึ้นเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อกัน^{๒๗} ซึ่งการทำให้สมบูรณ์นั้นยังหมายถึง ทำให้หน่วยย่อยๆ ที่มีความสัมพันธ์กันร่วมกันทำหน้าที่อย่างผสมกลมกลืนเป็นองค์รวมหนึ่งเดียว ที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ในตนเอง^{๒๘} หรือเป็นการทำให้หน่วยย่อยที่อิงอาศัยความสัมพันธ์ ซึ่งกันและกันเข้ามาร่วมทำหน้าที่ประสานกลมกลืนเป็นองค์รวมหนึ่งเดียวที่มีความหมายครบถ้วน สมบูรณ์ในตัวเอง^{๒๙} นอกจากนี้แล้วบูรณาการ (Integration) หมายถึง การนำสิ่งที่แยกกันมารวมเข้า เป็นอันเดียวกันจนเกิดองค์รวม (The whole) โดยท่านได้ยกประเด็นพระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ มาอธิบายเพิ่มเติมว่าถ้าศรัทธาในพระพุทธศาสนากับปัญญาในทางวิทยาศาสตร์เป็นไปในทางเดียวกัน คือส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกันก็จะก่อให้เกิดองค์รวมที่สมบูรณ์องค์รวมนี้แหละ คือการบูรณาการ พระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่พัฒนาจิตใจและสังคมและเนื่องจากวิทยาศาสตร์ครอบคลุม ไปถึงศาสตร์สมัยใหม่ที่อาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์สร้างระบบความรู้ขึ้นมา เช่น วิศวกรรม มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ เราจึงสามารถบูรณาการพระพุทธศาสนาเข้ากับศาสตร์สมัยใหม่ด้วย^{๓๐}

^{๒๖} จุริวัลย์ ภักดีวุฒิ, **บูรณาการคืออะไร**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.gotoknow.org/posts/74693> [๒๒ มกราคม ๒๕๖๖].

^{๒๗} เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, **การคิดเชิงวิเคราะห์**, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : ชัคเชสมิเดีย, ๒๕๕๖), หน้า ๔-๘.

^{๒๘} พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส และคณะ, **คู่มือปฏิบัติงานการบูรณาการพันธกิจ**, (พระนครศรีอยุธยา : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕), หน้า ๑.

^{๒๙} สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตโต), **พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ**, พิมพ์ครั้งที่ ๔๒, (กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๑), หน้า ๓๐.

^{๓๐} พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตโต), **วิธีบูรณาการพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๓๔.

การบูรณาการ นั้นยังสามารถที่จะทำการสร้างองค์ความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ ในลักษณะของการผสมผสานเข้าด้วยกันทั้งหมดเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและสภาพชีวิตจริง^{๓๑}

ในกระบวนการบูรณาการนั้น มีลักษณะของการบูรณาการได้หลายรูปแบบลักษณะสำคัญดังนี้

๑. การบูรณาการ เชิงเนื้อหาสาระเป็นการผสมผสานเชื่อมโยงเนื้อหาสาระในลักษณะการหลอมรวมกันโดยการตั้งเป็นหน่วย (Unit) หรือหัวเรื่อง (Theme)

๒. การบูรณาการ เชิงวิธีการเป็นการผสมผสานวิธีการแบบต่าง ๆ โดยการจัดกิจกรรมที่หลากหลายวิธี เช่น การสนทนา การอภิปราย การใช้คำถาม การบรรยาย การค้นคว้าและการทำงานกลุ่ม การไปศึกษาดูงานนอกสถานที่และการนำเสนอข้อมูล เป็นต้น

๓. การบูรณาการ ความรู้กับกระบวนการเรียนรู้ โดยออกแบบให้มีทั้งการให้ความรู้และกระบวนการไปพร้อม ๆ กัน เช่น กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการแก้ปัญหา และกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด เป็นต้น

๔. การบูรณาการ ความรู้ ความคิด กับคุณธรรม โดยเน้นทั้งพุทธิพิสัยและจิตพิสัย เป็นการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมไปพร้อม ๆ กัน เพื่อที่จะได้เป็น “ผู้มีความรู้ คู่คุณธรรม”

๕. การบูรณาการ ความรู้กับการปฏิบัติเน้นการปฏิบัติจริงควบคู่ไปพร้อม ๆ กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๖. การบูรณาการ ความรู้กับชีวิตจริง พยายามให้ได้เรียนรู้เนื้อหาที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงเพื่อให้ได้เห็นคุณค่าและความหมายในสิ่งนั้น ๆ^{๓๒}

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การบูรณาการเป็นการผสมผสานทรัพยากรที่มีอยู่นำมาบริหารจัดการร่วมกันเพื่อให้เกิดการพัฒนาหรือทำให้ดีขึ้นคุณลักษณะของผู้บริหารแบบบูรณาการจึงต้องมีทั้งศาสตร์คือความรู้ภูมิปัญญา ความชำนาญและมีศิลป์คือความสามารถในการประสานความสัมพันธ์ของคนและทรัพยากรใน หน่วยงานอย่างเหมาะสมให้สามารถปฏิบัติงานไปได้ด้วยความราบรื่นมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลเป็นกระบวนการที่ต้องใช้การเชื่อมต่อประสานสิ่งหนึ่งหรือหลายสิ่ง

^{๓๑} Beane, James A, *Curriculum Planning and Development*, (Boston: Allyn and Bacon, 1991), p. 9.

^{๓๒} สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์, *การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดเสมียนนารี*, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๖), หน้า ๓๐.

มีอยู่นั้นให้เข้ามารวมกันการเชื่อมผสมประสานให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันนำเอาองค์ความรู้ที่มีอยู่
ผสานกับองค์ความรู้ใหม่ทรัพยากรเพื่อต้องการลดปัญหาข้อผิดพลาดจากที่มีอยู่เป็นการนำเอาหลัก
ความสำคัญมาผสมผสานเพิ่มเติมหรือเติมเต็มหรือการเชื่อมโยงองค์ความรู้ให้มีความสัมพันธ์กัน โดยมี
การแสวงหาความรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการตรงกับสภาพความเป็นจริงและมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

จากการศึกษาความหมายของการบูรณาการ ผู้วิจัยสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับความหมาย
ของการบูรณาการ สามารถสรุปเป็นแนวคิดได้ตามตารางที่ ๒.๒ ดังนี้

ตารางที่ ๒.๒ สังเคราะห์สาระสำคัญความหมายของการบูรณาการ

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สำนักงานคณะกรรมการการ อุดมศึกษา	คำว่า “บูรณาการ”(integrate) มีความหมายโดยทั่วไปหรือ แบบกว้าง คำว่า บูรณาการ จะหมายถึง การทำให้สมบูรณ์ หรือการทำให้หน่วยย่อย ๆ หรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่อยู่กระจัด กระจายมารวมกันและมีความสัมพันธ์กันมาร่วมกันทำหน้าที่ อย่างผสมกลมกลืนเป็นองค์รวมหนึ่งเดียว ประสานกันเพื่อให้ เกิดความครบถ้วนสมบูรณ์ในตนเอง ส่วนความหมายแบบ แคบ
ราชบัณฑิตยสถาน	แต่ในบางที่มากำว่า “บูรณาการ”เป็นศัพท์บัญญัติทาง การศึกษาเดิมใช้คำว่า “บูรณาการรวมหน่วย” เป็นคำบัญญัติ ให้ตรงกับคำว่า “Integration” ในภาษาอังกฤษ หมายความว่า การรวมหน่วยที่แยกๆ กันเข้าเป็นหน่วยเดียวกัน เช่น หลักสูตรแบบบูรณาการรวมหน่วย
จรีวิทย์ ภักดีวุฒิ	คำว่า “บูรณาการ” ก็เป็นอีกคำหนึ่งที่ถูกนำมาใช้กันทางการ บริหารกันแพร่หลาย นับแต่ผู้นำรัฐบาลชุดก่อน ได้มี แนวนโยบายปรับปรุงแบบการปฏิบัติงานของผู้บริหารราชการ โดยเฉพาะผู้ว่าราชการจังหวัดให้มี ลักษณะของ “การบูรณา การ”มากขึ้นโดยให้ยึดแนวทางการปฏิบัติงานในลักษณะของ CEO (Chief Executive Officer)

ตารางที่ ๒.๒ สังเคราะห์สาระสำคัญความหมายของการบูรณาการ (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์	การทำสิ่งที่บกพร่องให้สมบูรณ์ ไม่มีสิ่งใดขาดหายหรือเป็นการรวมสิ่งหนึ่งเข้ากับอีกสิ่งหนึ่งเพื่อทำให้ สิ่งเดิมเพิ่มพูนหรือสมบูรณ์ยิ่งขึ้นเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อกัน
พระมหาดรชชา ธรรมหาโส และคณะ	ทำให้หน่วยย่อยๆ ที่มีความสัมพันธ์กันร่วมกันทำหน้าที่อย่างผสมกลมกลืนเป็นองค์รวมหนึ่งเดียวที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ในตนเอง
สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตฺโต)	เป็นการทำให้หน่วยย่อยที่อิงอาศัยความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เข้ามาร่วมทำหน้าที่ประสานกลมกลืนเป็นองค์รวมหนึ่งเดียวที่มีความหมายครบถ้วนสมบูรณ์ในตัวเอง
พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)	การบูรณาการ นั้นยังสามารถที่จะทำการสร้างองค์ความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ ในลักษณะของการผสมผสานเข้าด้วยกันทั้งหมดเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและสภาพชีวิตจริง
Beane, James A	การบูรณาการ นั้นยังสามารถที่จะทำการสร้างองค์ความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ ในลักษณะของการผสมผสานเข้าด้วยกันทั้งหมดเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและสภาพชีวิตจริง
สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์	๑. การบูรณาการ เชิงเนื้อหาสาระเป็นการผสมผสานเชื่อมโยงเนื้อหาสาระในลักษณะ ๒. การบูรณาการ เชิงวิธีการเป็นการผสมผสานวิธีการแบบต่าง ๆ ๓. การบูรณาการ ความรู้กับกระบวนการเรียนรู้ โดยออกแบบให้มีทั้งการให้ความรู้ ๔. การบูรณาการ ความรู้ ความคิด กับคุณธรรม โดยเน้นทั้งพุทธิพิสัยและจิตพิสัย ๕. การบูรณาการ ความรู้กับการปฏิบัติเน้นการปฏิบัติจริงควบคู่ไปพร้อม ๆ ๖. การบูรณาการ ความรู้กับชีวิตจริง

๒.๒.๒ ลักษณะของการบูรณาการ

การบูรณาการเป็นปัจจัยสำคัญและสิ่งจำเป็นที่ทำให้มนุษย์มีการพัฒนาหรือมีวิวัฒนาการทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ อยู่ในการตระหนักรู้ของมนุษย์ทุกคน และเป็นลักษณะของจิต ซึ่งรูปแบบการบูรณาการนี้เป็นรูปแบบที่ง่ายที่สุดที่ใช้ในการตอบสาระสำคัญที่เป็นความจริงของทุกสรรพสิ่ง และสิ่งที่นำเสนอมานั้นเป็นเพียงเครื่องมือ แผนที่ในการเดินทางที่จะนำทุกคนไปสู่ความสำเร็จทั้งทางด้าน การประกอบอาชีพและการตื่นรู้ นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางในการบูรณาการสิ่งที่สร้างเป็นเครื่องมือในการพัฒนาให้กาย จิต วิญญาณ วัฒนธรรมและธรรมชาติเจริญงอกงามยิ่งขึ้น มีนักวิชาการหลาย ท่านได้แบ่งการบูรณาการไว้หลากหลาย ดังนี้

การบูรณาการออกเป็น ๒ รูปแบบ ได้แก่ ๑. การบูรณาการในแนวตั้ง (Vertical Integration) เป็นการบูรณาการเข้ากับวัฒนธรรม องค์กร และการบูรณาการเข้ากับกลยุทธ์ ๒. การบูรณาการในแนวนอน (Horizontal Integration) เป็นการบูรณาการระหว่าง กระบวนการภายในหน่วยงาน เช่น การบูรณาการระบบการจัดการผลการปฏิบัติงาน^{๓๓}

จะเห็นได้ว่าการบูรณาการจะเกิดความสำเร็จนั้นประกอบด้วยลักษณะการบูรณาการดังนี้

๑. การมีหน่วยย่อย องค์กรประกอบย่อย ระดับชั้นที่นำมาประมวลเข้าด้วยกัน สิ่งทีนำมาประมวลเข้าด้วยกันนั้นเรียกว่าหน่วยย่อย

๒. หน่วยย่อยนั้น ต้องมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงเป็นหนึ่งเดียวกันและมีความยืดหยุ่นในตัวปรับตัวให้เคลื่อนไหวได้ตลอดเวลา

๓. เมื่อนำหน่วยย่อยเข้ามาจะครบถ้วนสมบูรณ์พอดีอย่างลงตัว มีความผสมกลมกลืนแบบไม่แยกส่วน และดำเนินไปด้วยดีอันเป็นลักษณะของการบูรณาการ

ข้อสำคัญของการบูรณาการจะต้องมีตัวยืนที่เป็นหลักอยู่ ๓ อย่าง ในเรื่องบูรณาการ ได้แก่

๑. มีหน่วยย่อยองค์ประกอบ ชิ้นส่วน อวัยวะ ชั้น ระดับ หรือแง่ด้านที่จะเอามาประมวลเข้าด้วยกัน อันนี้เป็นสิ่งที่จะเอามาประมวลเข้าด้วยกันคือ สิ่งย่อย ส่วนย่อย

๒. หน่วยย่อยเป็นต้นนั้น มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงอิงอาศัยซึ่งกันและกัน อันนี้อาจจะเลยไปถึงลักษณะที่ว่ายืดหยุ่นปรับตัวได้มีความเคลื่อนไหวตลอดเวลาด้วย

^{๓๓} Armstrong, M., **Strategic Human Resource Management: A Guide Action**, 3 rd ed., (Michigan: Thomson-Shore, 2005), p.29.

๓. เมื่อรวมเข้าด้วยกันแล้วก็จะเกิดความครบถ้วนเต็มบริบูรณ์ โดยมีความประสานกลมกลืนเกิดภาวะได้ที่พอดีหรือสมดุลก็จะทำให้การร่วมนั้นก็มีชีวิตดำรงอยู่และดำเนินไปด้วยดีอันจะเป็นภาวะของบูรณาการ

ถ้าครบสามอย่างนี้ก็เป็นบูรณาการ สามอย่างนี้เป็นตัวยืนที่จำเป็นตามสภาวะ ส่วนในทางปฏิบัติจะมีหลักและกระบวนการวิธีอย่างไรก็พิจารณาอีกส่วนหนึ่ง แต่สิ่งที่จะต้องเน้นก็คือ ความพอดีหรือความสมดุล ซึ่งเป็นภาวะที่ต้องการของบูรณาการนั้นจะแสดงลักษณะออกมาให้เห็นเป็นข้อสำคัญ ได้ ๒ อย่าง คือ เมื่อเป็นองค์รวมแล้วองค์รวมนั้นมีชีวิตหรือดำเนินไปด้วยดีองค์รวมนั้นเกิดมีภาวะ และคุณสมบัติของมันเองที่ต่างหากจากภาวะและคุณสมบัติขององค์ประกอบทั้งหลาย^{๓๔}

การจัดการแบบบูรณาการ (Integrated instruction) มีลักษณะสำคัญโดยรวม ดังต่อไปนี้

๑. บูรณาการระหว่างความรู้และกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งได้มาจากการบอกเล่า การบรรยายการท่องจำโดยหากต้องการให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพควรสำรวจความสนใจของตนเองและแสวงหาความรู้เพื่อตอบสนองความต้องการโดยใช้กระบวนการที่เหมาะสม

๒. บูรณาการระหว่างพัฒนาการด้านความรู้และพัฒนาการด้านจิตใจโดยให้ความสำคัญกับองค์ความรู้เจตคติ ค่านิยม ความสนใจและสุนทรียภาพทำให้เกิดการเรียนรู้

๓. บูรณาการระหว่างความรู้และการกระทำเพื่อให้เกิดความชำนาญ

๔. บูรณาการระหว่างการดำเนินชีวิตประจำวันคือการตระหนักถึงความสำคัญแห่งคุณภาพชีวิตเมื่อผ่านกระบวนการเรียนรู้ชีวิตจะมีความหมายและคุณภาพต่อชีวิตอย่างแท้จริง

๕. บูรณาการระหว่างสิ่งต่าง ๆ เพื่อทำให้เกิดความรู้เจตคติและการกระทำที่เหมาะสมกับความต้องการและความสนใจอย่างแท้จริง เป็นขั้นตอนสำคัญที่ควรกระทำในขั้นตอนของการบูรณาการเป็นอย่างดี^{๓๕}

ปัจจุบันการบูรณาการเป็นคำที่นิยมนำมาใช้เพื่อการเชื่อมโยงข้อมูลที่มีความซับซ้อนและมักเข้าไปเกี่ยวข้องกับการกระทำต่าง ๆ อาทิ การวางแผนหรือการกำหนดยุทธศาสตร์เรื่องใด

^{๓๔} พรธิดา วิเศษศิลปานนท์ และคณะ, โครงการติดตามการเข้าถึงสิทธิของคนพิการและการพัฒนารูปแบบระบบสวัสดิการที่ส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิของคนพิการ, (กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, ๒๕๕๖), หน้า ๑๓-๑๔.

^{๓๕} อารัง บัวศรี, ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา ๒๕๓๒), หน้า ๑๓๕-๑๓๖.

เรื่องหนึ่งหรือการแก้ปัญหาที่มีความซับซ้อนหรือแม้กระทั่งการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาเชื่อมโยงให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การเพิ่มจำนวนภาคประชาชนที่ยินดีเข้ามามีบทบาทในการแก้ปัญหาและพัฒนา ร่วมกับภาครัฐ ในประเด็นต่างๆ จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นและสมควรได้รับการส่งเสริม^{๓๖}

ในกระบวนการบูรณาการนั้น มีลักษณะของการบูรณาการได้หลายรูปแบบลักษณะสำคัญดังนี้

๑. การบูรณาการ เชิงเนื้อหาสาระเป็นการผสมผสานเชื่อมโยงเนื้อหาสาระในลักษณะการหลอมรวมกันโดยการตั้งเป็นหน่วย (Unit) หรือหัวเรื่อง (Theme)

๒. การบูรณาการ เชิงวิธีการเป็นการผสมผสานวิธีการแบบต่าง ๆ โดยการจัดกิจกรรมที่หลากหลายวิธี เช่น การสนทนา การอภิปราย การใช้คำถาม การบรรยาย การค้นคว้าและการทำงานกลุ่ม การไปศึกษาดูงานนอกสถานที่และการนำเสนอข้อมูล เป็นต้น

๓. การบูรณาการ ความรู้กับกระบวนการเรียนรู้ โดยออกแบบให้มีทั้งการให้ความรู้และกระบวนการไปพร้อม ๆ กัน เช่น กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการแก้ปัญหา และกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด เป็นต้น

๔. การบูรณาการ ความรู้ ความคิด กับคุณธรรม โดยเน้นทั้งพุทธิพิสัยและจิตพิสัย เป็นการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมไปพร้อม ๆ กัน เพื่อที่จะได้เป็น “ผู้มีความรู้ คู่คุณธรรม”

๕. การบูรณาการ ความรู้กับการปฏิบัติเน้นการปฏิบัติจริงควบคู่ไปพร้อม ๆ กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๖. การบูรณาการ ความรู้กับชีวิตจริง พยายามให้ได้เรียนรู้เนื้อหาที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงเพื่อให้ได้เห็นคุณค่าและความหมายในสิ่งนั้น ๆ^{๓๗}

^{๓๖} KCT Academy, Integrative Thinking Integrated Thinking Course for Sustainable Organizational Results, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://kctathailand.com/> [๒๒ มกราคม ๒๕๖๖].

^{๓๗} สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์, การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดเสมียนนารี, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๖), หน้า ๓๐.

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ลักษณะของการบูรณาการเป็นการนำเอาหลักความสำคัญมาผสมผสานเพิ่มเติมหรือเติมเต็มเพื่อต้องการลดปัญหาข้อผิดพลาดจากที่มีอยู่หรือการเชื่อมโยงองค์ความรู้ให้มีความสัมพันธ์กัน สอดคล้องกับความต้องการตรงกับสภาพความเป็นจริงและมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

จากการศึกษาลักษณะของการบูรณาการ ผู้วิจัยสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของการบูรณาการ สามารถสรุปเป็นแนวคิดได้ตามตารางที่ ๒.๓ ดังนี้

ตารางที่ ๒.๓ สังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับลักษณะของการบูรณาการ

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Amstrong, M.	การบูรณาการออกเป็น ๒ รูปแบบ ได้แก่ ๑. การบูรณาการในแนวตั้ง (Vertical Integration) เป็นการบูรณาการเข้ากับวัฒนธรรม องค์กร และการบูรณาการเข้ากับกลยุทธ์ ๒. การบูรณาการในแนวนอน (Horizontal Integration) เป็นการบูรณาการระหว่าง กระบวนการภายในหน่วยงาน เช่น การบูรณาการระบบการจัดการผลการปฏิบัติงาน
พรธิตา วิเศษศิลปานนท์ และคณะ	ลักษณะการบูรณาการ ดังนี้ ๑. การมีหน่วยย่อย องค์ประกอบย่อย ระดับชั้นที่นำมาประมวลเข้าด้วยกัน ๒. หน่วยย่อยนั้น ต้องมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงเป็นหนึ่งเดียวกันและมีความยืดหยุ่นในตัว ๓. เมื่อนำหน่วยย่อยเข้ามาจะครบถ้วนสมบูรณ์พอดีอย่างลงตัว มีความผสมกลมกลืน
ธำรง บัวศรี	การจัดการแบบบูรณาการ (Integrated instruction) มีลักษณะสำคัญโดยรวม ดังต่อไปนี้ ๑. บูรณาการระหว่างความรู้และกระบวนการเรียนรู้ ๒. บูรณาการระหว่างพัฒนาการด้านความรู้ ๓. บูรณาการระหว่างความรู้ ๔. บูรณาการระหว่างการเดินทางชีวิตประจำวัน ๕. บูรณาการระหว่างสิ่งต่าง ๆ เพื่อทำให้เกิดความรู้

ตารางที่ ๒.๓ สังเคราะห์สาระสำคัญเกี่ยวกับลักษณะของการบูรณาการ (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
KCT Academy	ปัจจุบันการบูรณาการเป็นคำที่นิยมนำมาใช้ในการเชื่อมโยงข้อมูลที่มีความซับซ้อน และมักเข้าไปเกี่ยวข้องกับการกระทำต่าง ๆ อาทิ การวางแผนหรือการกำหนดยุทธศาสตร์เรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือการแก้ปัญหาที่มีความซับซ้อนหรือแม้กระทั่งการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาเชื่อมโยงให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
สิริพัชร์ เจษฎาวิโรจน์	ในกระบวนการบูรณาการนั้น มีลักษณะของการบูรณาการได้หลายรูปแบบลักษณะ สำคัญดังนี้ ๑. การบูรณาการ เชิงเนื้อหาสาระเป็นการผสมผสานเชื่อมโยงเนื้อหาสาระในลักษณะ ๒. การบูรณาการ เชิงวิธีการเป็นการผสมผสานวิธีการแบบต่าง ๆ โดยการจัดกิจกรรม ๓. การบูรณาการ ความรู้กับกระบวนการเรียนรู้ โดยออกแบบให้มันทั้งการให้ความรู้ และกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด เป็นต้น ๔. การบูรณาการ ความรู้ ความคิด กับคุณธรรม โดยเน้นทั้งพุทธิพิสัย ๕. การบูรณาการ ความรู้กับการปฏิบัติเน้นการปฏิบัติจริงควบคู่ไปพร้อม ๆ กับการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ ๖. การบูรณาการ ความรู้กับชีวิตจริง พยายามให้ได้เรียนรู้เนื้อหาที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง เพื่อให้ได้เห็นคุณค่า

๒.๒.๓ รูปแบบของการบูรณาการ

การบูรณาการ โดยทั่วไปเรามักจะใช้การบูรณาการใน ๒ ลักษณะ ได้แก่ การบูรณาการรูปธรรมและการบูรณาการนามธรรม

การบูรณาการรูปธรรม (factual integration) หมายถึง การนำสิ่งที่มีอยู่จริงมารวมกัน หรือนำองค์ประกอบที่มีอยู่อย่างแยกส่วนมาทำให้เป็นระบบที่มีลักษณะสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นใน

ลักษณะของกระบวนการที่องค์ประกอบต่าง ๆ^{๓๘} อาทิ ระบบองค์การบุคคล ฯลฯ ตั้งแต่ ๒ หน่วยขึ้นไปรวมตัวกัน โดยมีการจัดโครงสร้างใหม่หรือปรับกระบวนการทำงานใหม่ตามหน้าที่ที่มีการประสานงานอย่างเชื่อมโยงกัน เพื่อให้องค์ประกอบดังกล่าวบรรลุถึงสภาพที่ดีกว่าสภาพก่อนการบูรณาการ^{๓๙} การบูรณาการในลักษณะนี้อาจเป็นการผสมผสานศักยภาพระหว่างกัน เพื่อช่วยให้สามารถใช้ศักยภาพหรือความถนัดในแต่ละด้านของแต่ละฝ่ายมาผสมผสานกัน ซึ่งเดิมก่อนการบูรณาการต่างฝ่ายต่างต้องทำทั้งหมด ทั้งที่ถนัดและไม่ถนัด หรือมีความขัดแย้งเป็นคู่แข่งหรือเป็นการบูรณาการกันสามารถคิดสรรใหม่ให้ต่างฝ่ายต่างทำในสิ่งที่ถนัดและสิ่งใดที่ใดให้ทำร่วมกันเป็นการประหยัดทรัพยากรและประหยัดเวลาของแต่ละฝ่าย ช่วยให้เกิดผลผลิตที่เพิ่มพูนมากยิ่งขึ้น^{๔๐}

การบูรณาการนามธรรม หมายถึง การบูรณาการแนวคิด (conceptual integration) ที่มีอยู่ในรูปแบบงาน สมมุติฐาน กระบวนทัศน์ ทฤษฎี โครงการ แผนการ ฯลฯ ตั้งแต่สองแนวคิดขึ้นไปแนวคิดเหล่านี้อาจมีข้อมูลบางส่วนหรือแนวคิดภายในที่ดูเหมือนมีความขัดแย้งกัน การบูรณาการเป็นการนำมาก่อรูปใหม่ โดยนำองค์ประกอบย่อยที่ดูเหมือนแตกต่างกันมารวมกันอย่างผสมกลมกลืน ผลลัพธ์ของกระบวนการนี้คือ มูลค่าที่เพิ่มขึ้น และน่าพึงพอใจมากขึ้นกว่าการที่แต่ละแนวคิดอยู่อย่างแยกส่วน โดยผู้บริหารองค์กรและพนักงานช่วยกันคิดวางแผนเพื่อให้แผนดำเนินการมีความสมบูรณ์และมีความเชื่อมโยงกัน^{๔๑}

ปัจจุบันมีการนำแนวคิดเชิงบูรณาการมาใช้ในการศึกษาศาสตร์ต่าง ๆ เรียกว่าการศึกษาในลักษณะสหวิทยาการ (multidisciplinary) โดยการพยายามนำศาสตร์ในสาขาที่แตกต่างสาขาหนึ่งหรือหลายสาขาผนวกเข้ากับศาสตร์ที่เป็นแกนหลักสาขาหนึ่ง เพื่อให้ศาสตร์นั้นมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การประยุกต์ใช้ที่มีประสิทธิภาพมากกว่า เช่น การนำกระบวนการสื่อสารบูรณาการเข้ากับศาสตร์ด้านจิตวิทยาส่งผลให้เกิดแนวทางการสื่อสารที่มีประสิทธิผล ซึ่งการคิดเชิงบูรณาการเป็นความสามารถในการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารมุมมองหรือแนวคิดที่แยกส่วนหรือมีความแตกต่างกันให้เข้ากับเรื่องที่เป็แกนหลักได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้เรื่องที่เป็แกนหลักนั้นสมบูรณ์

^{๓๘} เกียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, การคิดเชิงบูรณาการ, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทซัคเซส มีเดีย จำกัด, ๒๕๕๖), หน้า ๙.

^{๓๙} สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์, การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ, (กรุงเทพมหานคร : บุค พอยท, ๒๕๖๑), หน้า ๖๕.

^{๔๐} ประพันธ์ ศิริสุเสาร์จ, การพัฒนาการคิด, (กรุงเทพมหานคร : ๙๑๑๙ เทคนิควรรณศิลป์, ๒๕๕๑), หน้า ๙.

^{๔๑} คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา, คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๗, (นนทบุรี: หางหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์, ๒๕๕๘), หน้า ๗.

และมีเอกภาพเช่นเดียวกับงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและทฤษฎีทางการบริหารที่หลากหลาย โดยนำแนวปฏิบัติและหลักการมาผนวกเข้าด้วยกันโดยนำเฉพาะแกนหลักของแต่ละแนวคิด ทฤษฎีที่มีความใกล้เคียงกันมาบูรณาการเข้าด้วยกัน นำไปสู่ตัวบ่งชี้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการนำไปปฏิบัติในสถานศึกษา ดังนั้นการบูรณาการจึงมีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งในโลกยุคใหม่ที่ปัจจัยต่าง ๆ มีความเชื่อมโยงและซับซ้อน ความสามารถในการคิดเชิงบูรณาการจะช่วยให้เราพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างครบถ้วนและสามารถนำสิ่งดีที่มีอยู่มาช่วยสร้างความสมบูรณ์และความสำเร็จในสิ่งที่ต้องการได้^{๔๒}

ทฤษฎีการบูรณาการเป็นทฤษฎีที่นำเสนอปัญหาทุกอย่างในโลกปัจจุบัน โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์สามารถแก้ไขด้วยการพิจารณาสิ่งต่าง ๆ อย่างรอบด้าน โดยมีปัจจัยหลัก ๆ อยู่ ๔ ด้าน ได้แก่

๑) ด้านเจตจำนงหรือเจตนา (Intention) เรียกว่า “I” หรือ “ฉัน” เป็นด้านที่เกี่ยวข้องกับภายในของมนุษย์ (Interior) เป็นเรื่องของความรู้สึกนึกคิด จิต วิวัฒนาการของจิตและสิ่งที่เป็นอัตวิสัย เป็นต้น

๒) ด้านพฤติกรรม (Behavior) เรียกว่า “It” หรือ “สิ่งนั้น” หรือ “มัน” เป็นด้านเกี่ยวกับกายภาพ โครงสร้างของร่างกาย วิวัฒนาการเชิงกายภาพ กฎทางฟิสิกส์หรือเคมีและการแสดงออกเป็นเรื่องของภายนอกที่มองเห็น (Exterior) เป็นต้น

๓) ด้านวัฒนธรรม (Culture) เรียกว่า “We” หรือ “พวกเรา” เป็นวิถีชีวิตในชุมชนวิวัฒนาการในเรื่องความสัมพันธ์เชิงชาติพันธุ์ ระบบการให้คุณค่า ทักษะในการมองโลกในสังคมหรือสิ่งที่ปรากฏภายใน (Interior) ของสังคมที่เป็นนามธรรม เป็นต้น

๔) ด้านสังคม (Social) เรียกว่า “Its” หรือ “สิ่งเหล่านั้น” เป็นด้านที่เกี่ยวกับสังคมในภาพกว้างรูปแบบการปกครอง นิเวศวิทยาความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งที่ปรากฏภายนอก (Exterior) ของสังคมที่มองเห็นเป็นรูปธรรมเป็นวิวัฒนาการของสังคม ชุมชน ประเทศ หรือระดับโลก จักรวาล กาแล็กซีต่างๆ เป็นต้น^{๔๓}

^{๔๒} ทิศนา ขัมมณี และคณะ, *วิทยาด้านการคิด*, (กรุงเทพมหานคร : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์, ๒๕๕๔), หน้า ๑๑.

^{๔๓} พงศ์พัฒน์ จิตตานุรักษ์, “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาตัวแบบจริยธรรมของข้าราชการสังกัดกระทรวงมหาดไทย”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2558), หน้า 12.

การบูรณาการองค์ความรู้ที่ปรากฏอยู่ในทั่วทุกมุมโลกทุกสำนักคิดทุกศาสนาและทุกยุค เพื่อสร้างแบบจำลองสำหรับการอธิบายความจริงและทุกสิ่งที่มีดำรงอยู่ในอภิจักรวาล (Kosmos) ซึ่งมีวิวัฒนาการแบบก้าวข้ามองค์พหุของตัวเองแล้วหลอมรวมเป็นเนื้อเดียวกับองค์รวมที่อยู่ในระดับขั้นสูงกว่ากว้างขวางครอบคลุมสลับซับซ้อนกว่าและเผยให้เห็นความจริงที่ชัดเจนมาตั้งแต่จุดที่ จักรวาลได้ถือกำเนิดขึ้นจนกระทั่งถึงยุคปัจจุบัน^{๔๔}

การบูรณาการ หมายถึง การทำให้หน่วยย่อยทั้งหลายที่สัมพันธ์อิงอาศัยซึ่งกันและกันเข้ามารวมทำหน้าที่ประสานกลมกลืนเป็นองค์รวมหนึ่งเดียวมีความครบถ้วนสมบูรณ์ในตัว การบูรณาการนั้นเราจะเอาหน่วยย่อยหน่วยหนึ่งมารวมเข้าในองค์รวมที่มีหน่วยย่อยอื่นอยู่แล้วก็ได้ หรือจะเอาหน่วยย่อยทั้งหลายที่ต่างแยกกันอยู่มารวมเข้าด้วยกันเป็นองค์รวมก็ได้ซึ่งเรียกว่าบูรณาการทั้งสิ้น แต่ข้อสำคัญจะต้องมีตัวยูนิตที่เป็นหลักอยู่ ๓ อย่าง ในเรื่องบูรณาการ"

๑) มีหน่วยย่อยองค์ประกอบ ขึ้นส่วน อวัยวะ ชั้น ระดับ หรือแง่ด้านที่จะเอามาประมวลเข้าด้วยกัน อันนี้เป็นสิ่งที่จะเอามาประมวลเข้าด้วยกันคือ สิ่งย่อย ส่วนย่อย

๒) หน่วยย่อยเป็นต้นนั้น มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงอิงอาศัยซึ่งกันและกัน อันนี้อาจจะเลยไปถึงลักษณะที่ว่ายืดหยุ่นปรับตัวได้ มีความเคลื่อนไหวตลอดเวลาด้วย

๓) เมื่อรวมเข้าด้วยกันแล้วก็จะเกิดความครบถ้วนเต็มบริบูรณ์ โดยมีความกลมกลืนเกิดภาวะได้ที่พอดีหรือสมดุลก็จะทำให้การรวมนั้นก็มีชีวิตดำรงอยู่และดำเนินไปด้วยดี อันจะเป็นภาวะของบูรณาการ^{๔๕}

นอกจากนั้นแล้วแนวคิดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจากนักสันติวิธีทั้งทางตะวันตก นักวิชาการด้านสันติวิธีของไทยและในทางพระพุทธศาสนาสามารถบูรณาการแนวคิดเป็นแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนเชิงพุทธบูรณาการได้ ๔ ประการ

๑. แนวคิดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนทางกาย ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงออกด้วยการแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม ตลอดถึงการร่วมกันประชุมปรึกษาหารือโดยพร้อมเพรียงกันเพื่อกำหนดวิถีชีวิตร่วมกันกำหนดการจัดวางระเบียบ ข้อบังคับ กติกา หรือ กฎหมาย

^{๔๔} เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, การคิดเชิงบูรณาการ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ ชัคเชส มีเดีย, ๒๕๕๖), หน้า ๑๙๗.

^{๔๕} พรธิดา วิเศษศิลปานนท์ และคณะ, โครงการติดตามการเข้าถึงสิทธิของคนพิการและการพัฒนารูปแบบระบบสวัสดิการที่ส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิของคนพิการ, (กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, ๒๕๕๖), หน้า ๑๓-๑๔.

ต่างๆ ร่วมกัน การพร้อมเพรียงกันประชุมตั้งแต่การเริ่มต้นประชุมจนถึงเลิกประชุมก็ต้องเลิกพร้อมกัน ความพร้อมเพรียงยังเป็นส่วนหนึ่งแห่ง “คณะสามัคคี” ดังนั้นความพร้อมเพรียงเป็นคุณธรรมที่พระพุทธเจ้าได้ทรงกล่าวไว้ว่า “ความพร้อมเพรียงเป็นเหตุให้เกิดความสุข ผู้ยินดีในความพร้อมเพรียงกันย่อมไม่พลาดจากธรรม” กล่าวคือ ความพร้อมเพรียงในการประชุมกันตั้งแต่เริ่มต้นประชุมจนถึงพร้อมเพรียงกันเลิกประชุมย่อมทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการรับทราบข้อมูลอย่างครบถ้วน และไม่พลาดโอกาสในการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ซึ่งการมีส่วนร่วมโดยความพร้อมเพรียงกันนั้นจะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายต่าง ๆ นำไปสู่การพัฒนาให้เกิดผลสำเร็จในการกำหนดวิถีชีวิตร่วมกัน กำหนดการจัดวางระเบียบ ข้อบังคับ กติกา หรือ กฎหมายต่าง ๆ ร่วมกันด้วย

๒. แนวคิดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนทางพฤติกรรมประชาชนมีส่วนร่วมในการร่วมกัน สนับสนุน ส่งเสริม เสียสละให้ความร่วมมือและดำเนินการปฏิบัติตามสิ่งที่ได้กำหนดวิถีชีวิต กำหนดการจัดวางระเบียบ ข้อบังคับ กติกา หรือ กฎหมายต่าง ๆ ร่วมกันไว้ มีส่วนร่วมในการดำรงชีวิตที่มีความเป็นอยู่อย่างเหมาะสม เรียกว่า สมชีวิตา กล่าวคือ ร่วมกันเป็นผู้ยินดีพอใจในความเป็นอยู่ของตน การมีพฤติกรรมในการร่วมกันหรือมีส่วนร่วมปฏิบัติตามกฎหมาย ไม่ขัดกฎระเบียบ ข้อบังคับหรือกติกาต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ถูกต้องดีงามแล้วก็จะทำให้สามารถอยู่ร่วมกันได้มีความสุขสงบร่มเย็น ไม่ก่อให้เกิดการบาดหมาง ทะเลาะวิวาทกัน

๓. แนวคิดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนทางจิตใจ ประชาชนมีส่วนร่วมในการตั้งใจและพยายามที่จะรู้สำนึกรับผิดชอบต่อการตรวจสอบนโยบายและโครงการต่าง ๆ ด้วยจิตที่มั่นคงและแน่วแน่ต่อกระบวนการต่างๆ ประชาชนมีจิตอิสระปราศจากอคติคำนึงถึงความต้องการและประโยชน์ของส่วนรวมการมีส่วนร่วมโดยการแสดงออกถึงความมีจิตใจเคารพนอบน้อมอ่อนน้อม ถ่อมตนเมื่ออ่อนน้อมถ่อมตนจะทำให้ได้รับการยอมรับและได้รับการสรรเสริญ อีกทั้งทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างผู้น้อยและผู้ใหญ่ การวางตัวเหมาะสม เคารพด้วยความเคารพนับถือกัน ผู้น้อยศึกษายอมรับเชื่อฟังต่อผู้ใหญ่ เรียกว่า กัลป์ยาณมิตตตา คือ ความเป็นมิตรดีเป็นธรรมที่เกื้อกูล คือ ช่วยเกื้อกูลกระบวนการมีส่วนร่วมส่งผลต่อการตัดสินใจที่ดีและการปฏิบัติพัฒนาสู่เป้าหมายได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคตด้วย ประชาชนจะต้องไม่เผลอใจลู่อ่อนแห่งต้นหาการพยายามหมั่นรักษาจิตใจของตนให้มีความเป็นกลาง มีความชอบธรรม ไม่เอนเอียงไม่ให้อึดใจลู่อ่อนแห่งความอยากได้ อยากมี อยากเป็น หรือความไม่อยากได้ ไม่อยากมี ไม่อยากเป็น

๔. แนวคิดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนทางปัญญาประชาชนมีส่วนร่วมในการพิจารณาใคร่ครวญถึงกลยุทธ์และยุทธศาสตร์ต่าง ๆ อย่างรอบด้านมีส่วนร่วมในการพิจารณาเป้าหมายโดยรวมเพื่อที่จะทำให้เกิดการตัดสินใจที่ดีขึ้นประชาชนมีส่วนร่วมนำเสนอแนวความคิดใหม่ ๆ ในการพัฒนาเครื่องมือใหม่ ๆ ประชาชนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกหาผู้มีศีลธรรม เพื่อให้เข้ามา

เป็นผู้นำในการพัฒนาแก้ไขปัญหิต่าง ๆ การมีส่วนร่วมโดยการกำหนดพิจารณาที่มีสติใคร่ครวญ คัดเลือกหาผู้นำที่ดี มีศีลธรรมเพื่อให้มาเป็นผู้นำในด้านต่าง ๆ จึงจะทำให้เป็นคุณ เป็นประโยชน์แก่คน หนุมักได้รวมถึงการมีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองรักษาผู้มีศีลธรรมเป็นคนดีที่เป็นผู้นำอยู่แล้วให้ ได้รับความคุ้มครองปลอดภัยเพื่อจะได้ทำหน้าที่เกื้อกูลแก่คนหนุมักนำความสุขมาสู่คน หนุมักทำประโยชน์ให้แก่คนหนุมักได้อย่างแท้จริง ^{๔๖}

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า รูปแบบการบูรณาการ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมู หมายขององค์การโดยการนำศาสตร์ต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาผสมผสานกันเพื่อประโยชน์ ในการดำเนินการการบูรณาการองค์ความรู้ที่ปรากฏอยู่ในทั่วทุกมุมโลกทุกสำนักคิดทุกศาสนาและ ทุกยุค เพื่อสร้างแบบจำลองสำหรับการอธิบายความจริงและทุกสิ่งที่ดำรงอยู่ในอภิจักรวาล (Kosmos) ซึ่งมีวิวัฒนาการแบบก้าวข้ามองคาศพของตัวเองแล้วหลอมรวมเป็นเนื้อเดียวกับองค์รวมที่อยู่ใน ระดับขั้นสูงกว่ากว้างขวางครอบคลุมสลับซับซ้อนกว่า

จากการศึกษารูปแบบการบูรณาการ ผู้วิจัยสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการบูรณาการ สามารถสรุปเป็นแนวคิดได้ตามตารางที่ ๒.๔ ดังนี้

ตารางที่ ๒.๔ สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบของการบูรณาการ

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
เกียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์	การบูรณาการรูปธรรม (factual integration) หมายถึง การ นำสิ่งที่มีอยู่จริงมารวมกัน หรือนำองค์ประกอบที่มีอยู่อย่าง แยกส่วนมาทำให้เป็นระบบที่มีลักษณะสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นใน ลักษณะของกระบวนการที่องค์ประกอบต่าง ๆ
สิริพัชร เจริญวโรจน	การจัดโครงสร้างใหม่หรือปรับกระบวนการทำงานใหม่ตามหน าที่มีการประสานงานอย่างเชื่อมโยงกัน เพื่อทำให้องค ประกอบดังกล่าวบรรลุถึงสภาพที่ดีกว่าสภาพก่อน การบูรณา การ

^{๔๖} พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, พุทธสันติวิธี : การบูรณาการหลักการและเครื่องมือในการจัดการ ความขัดแย้ง, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พิมพ์ลักษณ์, ๒๕๕๔), หน้า ๓๒.

ตารางที่ ๒.๔ สักระยะสาระสำคัญรูปแบบของการบูรณาการ (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ประพนธ์ ศิริสุเสารัจ	การบูรณาการในลักษณะนี้อาจเป็นการผสมผสานศักยภาพพระหว่างกัน เพื่อช่วยให้สามารถใช้ศักยภาพหรือความถนัดในแต่ละคนของแต่ละฝ่ายมาผสมผสานกัน ซึ่งเดิมก่อนการบูรณาการต่างฝ่ายต่างต้องทำทั้งหมด ทั้งที่ถนัดและไม่ถนัด
คณะกรรมการประกันคุณภาพ ภายในระดับอุดมศึกษา	การบูรณาการนามธรรม หมายถึง การบูรณาการแนวคิด (conceptual integration) ที่มีอยู่ในรูปแผนงาน สมมติฐาน กระบวนทัศน์ ทฤษฎี โครงการ แผนการ ฯลฯ ตั้งแต่สองแนวคิดขึ้นไปแนวคิดเหล่านี้อาจมีข้อมูลบางส่วนหรือแนวคิดภายในที่ดูเหมือนมีความขัดแย้งกัน การบูรณาการเป็น การนำมากรูปรูปใหม่
ทิตินา แคมมณี และคณะ	ปัจจุบันมีการนำแนวคิดเชิงบูรณาการมาใช้ในการศึกษาศาสตร์ต่าง ๆ เรียกว่าการศึกษาในลักษณะสหวิทยาการ (multidisciplinary) โดยการพยายามนำศาสตร์ในสาขาที่แตกต่างกันสาขาหนึ่ง หรือหลายสาขามานรวมเข้ากับศาสตร์ที่เป็นแกนหลักสาขาหนึ่ง เพื่อให้ศาสตร์นั้นมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การประยุกต์ใช้ที่มีประสิทธิภาพมากกว่า
พงศ์พัฒน์ จิตตานุรักษ์	โดยมีปัจจัยหลัก ๆ อยู่ ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านเจตจำนงหรือเจตนา (Intention) ๒) ด้านพฤติกรรม (Behavior) ๓) ด้านวัฒนธรรม (Culture) ๔) ด้านสังคม (Social)

ตารางที่ ๒.๔ สังเคราะห์สาระสำคัญรูปแบบของการบูรณาการ (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์	การบูรณาการองค์ความรู้ที่ปรากฏอยู่ในทั่วทุกมุมโลกทุกสำนักคิดทุกศาสนาและทุกยุค เพื่อสร้างแบบจำลองสำหรับการอธิบายความจริงและทุกสิ่งที่ดำรงอยู่ในอภิจักรวาล (Kosmos) ซึ่งมีวิวัฒนาการแบบก้าวข้ามองคาพยพของตัวเองแล้วหลอมรวมเป็นเนื้อเดียวกับองค์รวมที่อยู่ในระดับขั้นสูงกว่ากว้างขวางครอบคลุมสลับซับซ้อนกว่า
พรธิดา วิเศษศิลปานนท์ และคณะ	การบูรณาการ หมายถึง การทำให้หน่วยย่อยทั้งหลายที่สัมพันธ์อิงอาศัยซึ่งกันและกันเข้ามารวมทำหน้าที่ประสานกลมกลืนเป็นองค์รวมหนึ่งเดียวมีความครบถ้วนสมบูรณ์ในตัว การบูรณาการนั้นเราจะเอาหน่วยย่อยหน่วยหนึ่งมารวมเข้าในองค์รวมที่มีหน่วยย่อยอื่นอยู่แล้วก็ได้ หรือจะเอาหน่วยย่อยทั้งหลายที่ต่างแยกกันอยู่มารวมเข้าด้วยกันเป็นองค์รวมก็ได้ซึ่งเรียกว่าบูรณาการทั้งสิ้น
พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส	การมีส่วนร่วมของประชาชนเชิงพุทธบูรณาการได้ ๔ ประการ ๑. แนวคิดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนทางกาย ประชาชนมีส่วนร่วม ๒. แนวคิดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนทาง พฤติกรรมประชาชนมีส่วนร่วม ๓. แนวคิดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนทางจิตใจ ประชาชนมีส่วนร่วม ๔. แนวคิดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนทางปัญญา ประชาชน

๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีกับพฤติกรรมทางการเมือง

๒.๓.๑ ความหมายและความสำคัญของพฤติกรรมทางการเมือง

ความหมายและลักษณะสำคัญของพฤติกรรมทางการเมืองภายใต้ระบอบประชาธิปไตย ถือว่าอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศหรืออำนาจอธิปไตยนั้นเป็นของประชาชนทุกคนรวมกัน และประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจเป็นผู้รวมกันใช้อำนาจนี้ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อมเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเอง และหากจะพิจารณาพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนโดยทั่วไปก็คือการพิจารณาถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เขาไปมีส่วนเกี่ยวข้องของทางการเมือง

พฤติกรรมทางการเมือง เป็นการแสดงออกทางการเมือง ซึ่งจะมีผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ดังนั้นพฤติกรรมทางการเมืองจึงเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมือง เช่น การเลือกตั้ง โดแก การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมในการรณรงค์หาเสียง การเข้ารับสมัครรับเลือกตั้ง เป็นต้น การเข้าร่วมประชาพิจารณ์ การเข้าร่วมต่อสู้ทางการเมือง พฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล เช่น การเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองในระดับต่าง ๆ การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การช่วยพรรคการเมืองหาเสียง การลงสมัครรับเลือกตั้ง การเดินขบวนหรือแสดงออกซึ่งการคัดค้าน รัฐบาลการเลือกพรรคการเมืองที่เห็นวาทที่สุดการเลือกอุดมการณ์ทางการเมืองที่เห็นวาทที่สุดรวมไปถึงพฤติกรรมของผู้นำการเมือง เป็นต้น พฤติกรรมทางการเมืองที่มีลักษณะเด่น คือ การมีส่วนร่วมทางการเมือง^{๔๗} พฤติกรรม (behavior) หมายถึง การกระทำหรืออาการที่แสดงออกของบุคคล (Action) ทั้งนี้รวมถึงการงดเว้นการกระทำด้วย (Inaction) นอกจากนั้น เป็นการตัดสินใจที่รู้สึกได้ของบุคคล กลุ่มหรือองค์กร หรือการกระทำที่ซ่อนเร้นแต่พร้อมที่จะแสดงออก อาทิ การมีความคิดริเริ่มก็นับเป็นการกระทำเช่นกัน ดังนั้น คำว่า “พฤติกรรม” หมายถึง การกระทำ และการแสดงอาการหรืออาการปฏิกิริยาของอินทรีย์ (Organism) ทั้งในส่วนที่เจ้าของพฤติกรรมเอง เท่านั้นที่รู้ได้^{๔๘} พฤติกรรมหมายถึง อาการที่กลุ่มหรือองค์กรประพฤติปฏิบัติ เป็นพฤติกรรมที่เปิดเผยในส่วนที่บุคคลอื่นอยู่ในวิสัยที่จะรับรู้ได้ จึงรวมถึงสิ่งที่บุคคล และยักรวมถึงพฤติกรรมที่ยังไม่แสดงออกหรือพฤติกรรมซ่อนเร้นทั้งนี้รวมถึงกระบวนการภายในอื่น ๆ ได้แก่ ความคิดความรู้สึกทัศนคติ เป็นต้น นอกจากนั้นยังรวมถึง

^{๔๗} ฌรณค สิ้นสวัสดิ์, จิตวิทยาการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : ออเรียนแทลสกอลา, ๒๕๓๙), หน้า ๒๕.

^{๔๘} ประสิทธิ์ ทองอ่อน และคณะ, พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน โครงการพัฒนาศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น จำกัด, ๒๕๔๒), หน้า ๔-๖.

การทวนการกระทำทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจอีกด้วย^{๔๙} “พฤติกรรม” หมายถึง การกระทำของบุคคลที่ไม่เฉพาะและแสดงปรากฏออกมาภายนอกเท่านั้น แต่รวมถึงสิ่งที่อยู่ภายในจิตใจของบุคคลสังเกตเห็นไม่ได้โดยตรง เช่น คุณค่า ที่เขายึดถือเป็นหลักในการประเมินสิ่งต่าง ๆ ทศนคติหรือเจตคติที่เขามีต่อสิ่งต่าง ๆ ความคิดเห็น ความเชื่อ รสนิยม และสภาพจิตใจ ซึ่งถือได้ว่าเป็นลักษณะของบุคลิกภาพของบุคคลที่กำหนดพฤติกรรม^{๕๐} หรือสิ่งที่บุคคลได้กระทำ แสดงออก ตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งที่สามารถสังเกตเห็นได้ หรือได้ยิน อีกทั้งยังวัดได้ตรงกันด้วยเครื่องมือที่เป็นวัตถุวิสัย ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกหรือการตอบสนองนั้น จะเกิดขึ้นภายในหรือภายนอกร่างกาย^{๕๑} ด้วยอาการหรือบทบาท ที่แสดงออกด้วยลีลาท่าทาง ความประพฤติ การกระทำที่แสดงออกให้ปรากฏ และสามารถสัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสหรือมิฉะนั้นก็สามารถวัดได้ด้วยเครื่องมือต่าง ๆ^{๕๒} หรือการกระทำของมนุษย์เมื่อเกิดขึ้นจะสังเกตเห็นชัดเจน เช่น การกระทำทางกาย ได้แก่ การเดิน ยืน นอน และการกิน การกระทำของมนุษย์ทั้งด้านกายกรรม วชิกรรม และมนกรรม โดยรู้สำนึกหรือไม่รู้สำนึก ทั้งที่สังเกตได้และไม่อาจสังเกตได้

พฤติกรรมทางการเมือง จำแนกออกเป็น ๓ องค์ประกอบ ดังนี้

๑. การสังเกตการณ์ทางการเมือง เช่น การติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต ฯลฯ การติดตามนโยบายของพรรคการเมือง ระดับชาติ และระดับท้องถิ่น การติดตามผลการดำเนินการของรัฐบาลผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น โครงการรถไฟฟ้า หรือ แก๊ซ ปณูหาราคาสินค้าแพง ฯลฯ การติดตามข่าวสารพฤติกรรมของนักการเมือง เช่น มีการทุจริตคอร์รัปชัน การสนทนาหรือแสดงความคิดเห็นทางการเมืองกับบุคคลในครอบครัว เพื่อน หรือบุคคลอื่น

๒. การมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น การให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเลือกตั้งทางการเมือง การไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง การชักชวนบุคคลอื่นไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและ

^{๔๙} สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ, พฤติกรรมองค์การทฤษฎีและการประยุกต์, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๑), หน้า ๑๓-๑๔.

^{๕๐} ชูดา จิตพิทักษ์, พฤติกรรมศาสตร์เบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สารมวลชน, ๒๕๒๒), หน้า ๒๕.

^{๕๑} สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, การศึกษาพฤติกรรมที่ไม่สงวน, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : http://rms.technicrang.ac.th/files/90196_17022320202837.pdf [๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๖].

^{๕๒} กันยา สุวรรณแสง, พฤติกรรมในการเลือกซื้ออาหารพร้อมบริโภคจากร้านสะดวกซื้อ เซเว่น - อีเลฟเว่น, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://cms.dru.ac.th/jspui/bitstream/123456789/1052/7/Unit%202.pdf> [๖ กรกฎาคม ๒๕๖๖].

ระดับชาติการเข้าร่วมฟังการปราศรัยของผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลเพื่อกระตุ้นให้ผู้อื่นไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

๓. การเข้าเป็นหุ้นส่วนทางการเมือง เช่น การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายหรือแนวทางในการพัฒนาประเทศ กับ นักการเมือง การยื่นข้อเรียกร้องความต้องการในการแก้ปัญหาต่างๆ กับนักการเมือง การรวมประชุมทางการเมืองของพรรคการเมืองและกลุ่มทางการเมือง การร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือการดำเนินงานของนักการเมืองในระดับท้องถิ่น หรือระดับชาติในการดำเนินตามนโยบายของรัฐบาล เช่น โครงการกองทุนหมู่บ้าน ฯลฯ การชุมนุมประท้วงเพื่อเรียกร้องความต้องการบางสิ่งบางอย่างผานนักการเมือง^{๕๓} การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกิจกรรมต่างๆ ที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งประชาชนกระทำโดยมีเป้าหมายเพื่อให้มีอิทธิพลต่อการคัดเลือกเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลหรือภารกิจต่างๆ ที่ชอบด้วยกฎหมาย ที่รัฐบาลจะกระทำความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ ยอมรับกันกว้างขวาง คือการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political participation) หมายถึง กิจกรรม หรือการกระทำของประชาชนที่มีจุดมุ่งหมายจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในนโยบายหรือการกระทำ ของรัฐบาล ดังนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

๑. เป็นเรื่องของการกระทำหรือพฤติกรรมไม่ใช่เรื่องของความรู้สึกนึกคิด ทัศนคติหรือความเชื่อทางการเมือง

๒. เป็นกิจกรรมของประชาชนไม่ใช่ชนักการเมือง

๓. เป็นการกระทำหรือกิจกรรมที่มีจุดประสงค์เพื่อมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐ ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องของการกดดันให้เปลี่ยนแปลงนโยบายเสมอไป แต่อาจเป็นการแสดงออกเพื่อสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลหรือนักการเมืองได้ ดังจะเห็นได้จากกรณีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งหรือการชุมนุมเพื่อสนับสนุนรัฐบาล

๔. แมวการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีจุดประสงค์เพื่อกดดันรัฐบาล แต่การกดดันดังกล่าวไม่จำเป็นต้องได้รับผลสำเร็จเสมอไป การมีส่วนร่วมทางการเมืองในหลายเรื่องอาจจะล้มเหลวที่จะกดดันรัฐบาลได้ เช่น การชุมนุมประท้วงอาจไม่เกิดผล แต่อย่างไรก็ตามนโยบายของรัฐบาลหรือการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ผู้สมัครที่ตนเลือกก็อาจไม่ได้รับการเลือกตั้ง เป็นต้น^{๕๔}

^{๕๓} เรียม ศรีทอง, พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน, (กรุงเทพมหานคร : เอ็ดเวิร์ดแอสเคชั่น, ๒๕๔๒), หน้า ๕.

^{๕๔} Sidney Verba, Norman H. Nie and Kim Jae -on, **Participation and Political Equality : A Seven Nation** (Comparison London: Cambridge University Press, 1978), p. 46.

พฤติกรรมทางการเมืองถือได้ว่าเป็นมีความสำคัญในด้านการมีส่วนร่วม เป็นส่วนหนึ่งของการแสดงออกถึงสิทธิและหน้าที่ของความเป็นพลเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบอบประชาธิปไตยนั้นการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมือง ได้มีนักวิชาการได้อธิบายถึงความสำคัญพฤติกรรมทางการเมืองไว้ดังนี้

ทัศนคติทางการเมืองและพฤติกรรมของทางการเมืองจากบุคคลที่มีการศึกษาต่างกันย่อมทำให้เกิดความรู้สึกนึกคิดหรือพฤติกรรมการแสดงออก ในบทบาทหน้าที่ในฐานะที่ตนเป็นสมาชิกสังคมต่างกันไป ผู้ที่มีการศึกษาสูงมักจะมาใช้สิทธิเลือกตั้งมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่า^{๕๕} อิทธิพลที่เกิดพฤติกรรมมาจากชนชั้นในสังคม ซึ่งวัดได้จากอาชีพ รายได้ เช่น ผู้ที่มีกำลังทรัพย์มากย่อมมีสถานะทางเศรษฐกิจที่สูง ย่อมมีพฤติกรรมที่มีอิทธิพลทางการเมืองไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม^{๕๖} นอกจากนี้พฤติกรรมทางการเมืองของมนุษย์ที่แสดงออกมายังขึ้นอยู่กับลักษณะนิสัย ความเชื่อ ค่านิยมและบุคลิกภาพ สิ่งกระตุ้นพฤติกรรมและทัศนคติสถานการณ์ต่าง ๆ^{๕๗}

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า พฤติกรรมทางการเมือง หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกของบุคคลหรือกลุ่มคนในด้านการเมือง ซึ่งรวมถึงความคิด ความรู้สึก การกระทำ และปฏิกิริยาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง พฤติกรรมเลือกตั้งของประชาชนที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของการโน้มน้าวชักจูงด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยเฉพาะวิธีการเสนอผลประโยชน์ตอบแทนให้ ได้นำไปสู่ปัญหาทางการเมืองต่าง ๆ เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของประเทศ

จากการศึกษาความหมายและความสำคัญของพฤติกรรมทางการเมือง ผู้วิจัยสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของพฤติกรรมทางการเมือง สามารถสรุปเป็นแนวคิดได้ตามตารางที่ ๒.๕ ดังนี้

^{๕๕} นิภา อิศรานุทศิริ, “บทบาทของสื่อกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/fles/55910313.pdf [๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๖].

^{๕๖} ศักดิ์ชัย นาสัย, “พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ ในเขตตำบลทุ่งน้าว อำเภอสอง จังหวัดแพร่”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔), หน้า ๑๑๖-๑๑๗.

^{๕๗} ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์, จิตวิทยาการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๘), หน้า ๒๔-๓๖.

ตารางที่ ๒.๕ สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของพฤติกรรมทางการเมือง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ณรงค สิ้นสวัสดิ์	พฤติกรรมทางการเมือง เป็นการแสดงออกทางการเมือง ซึ่งจะมีผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทาง การเมือง ดังนั้นพฤติกรรมทางการเมืองจึงเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมือง เช่น การเลือกตั้ง ไต่ถาม การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมในการรณรงค์หาเสียง การเข้ารับสมัครรับ เลือกตั้ง เป็นต้น การเข้าร่วมประชาพิจารณ์ การเข้าร่วมต่อสู้ทางการเมือง
ประสิทธิ์ ทองอุ่น และคณะ	พฤติกรรม (behavior) หมายถึง การกระทำหรืออาการที่แสดงออกของบุคคล (Action) ทั้งนี้รวมถึงการงดเว้นการกระทำด้วย (Inaction) นอกจากนั้น เป็นการตัดสินใจที่รู้สึกได้ของบุคคล กลุ่มหรือองค์กร หรือการกระทำที่ซ่อนเร้นแต่พร้อมที่จะแสดงออก
สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรมานะ	พฤติกรรมหมายถึง อาการที่กลุ่มหรือองค์กรประพฤติปฏิบัติ เป็นพฤติกรรมที่เปิดเผยในส่วนที่บุคคลอื่นอยู่ในวิสัยที่จะรับรู้ได้ จึงรวมถึงสิ่งที่บุคคล และยักรวมถึงพฤติกรรมที่ยังไม่แสดงออกหรือพฤติกรรมซ่อนเร้น ทั้งนี้รวมถึงกระบวนการภายในอื่น ๆ ได้แก่ ความคิดความรู้สึกทัศนคติ เป็นต้น
ชุตตา จิตพิทักษ์	การกระทำของบุคคลที่ไม่เฉพาะและแสดงปรากฏออกมาภายนอกเท่านั้น แต่รวมถึงสิ่งที่อยู่ภายในจิตใจของบุคคลสังเกตเห็นไม่ได้โดยตรง เช่น คุณค่า ที่เขายึดถือเป็นหลักในการประเมินสิ่งต่าง ๆ ทัศนคติหรือเจตคติที่เขามีต่อสิ่งต่าง ๆ ความคิดเห็น ความเชื่อ รสนิยม และสภาพจิตใจ ซึ่งถือได้ว่าเป็นลักษณะของบุคลิกภาพของบุคคลที่กำหนดพฤติกรรม
สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต	บุคคลได้กระทำ แสดงออก ตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งที่สามารถสังเกตได้ หรือได้ยินอีกทั้งยังวัดได้ตรงกันด้วยเครื่องมือที่เป็นวัตถุณียสัย ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกหรือการตอบสนองนั้น จะเกิดขึ้นภายในหรือภายนอกร่างกาย

ตารางที่ ๒.๕ สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของพฤติกรรมทางการเมือง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
กันยา สุวรรณแสง	บทบาท ที่แสดงออกด้วยลีลาท่าทาง ความประพฤติ การกระทำ ที่แสดงออกให้ปรากฏ และสามารถสัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัส หรือมิฉะนั้นก็สามารถวัดได้ด้วยเครื่องมือต่าง ๆ
เรียม ศรีทอง	พฤติกรรมทางการเมือง จำแนกออกเป็น ๓ องค์ประกอบ ดังนี้ ๑. การสังเกตการณ์ทางการเมือง ๒. การมีส่วนร่วมทางการเมือง ๓. การเข้าเป็นหุ้นส่วนทางการเมือง
Sidney Verba, Norman H. Nie and Kim Jae -on	การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกิจกรรมต่างๆ ที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งประชาชนกระทำโดยมีเป้าหมายเพื่อให้มีอิทธิพลต่อการคัดเลือกเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลหรือภารกิจต่างๆ ที่ชอบด้วยกฎหมาย ที่รัฐบาลจะกระทำความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ ยอมรับกันกว้างขวาง คือการมีส่วนร่วมทางการเมือง
นิภา อิศรานันท์ศิริ	พฤติกรรมทางการเมืองถือได้ว่าเป็นมีความสำคัญในด้านการมีส่วนร่วม เป็นส่วนหนึ่งของการแสดงออกถึงสิทธิและหน้าที่ของความเป็นพลเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบอบประชาธิปไตยนั้นการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมือง
ศักดิ์ชัย นาลัย	อิทธิพลที่เกิดพฤติกรรมมาจากชนชั้นในสังคม ซึ่งวัดได้จากอาชีพ รายได้ เช่น ผู้ที่มีกำลังทรัพย์มากย่อมมีสถานะทางเศรษฐกิจที่สูง ย่อมมีพฤติกรรมที่มีอิทธิพลทางการเมืองไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม
ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์	พฤติกรรมทางการเมืองของมนุษย์ที่แสดงออกมายังขึ้นอยู่กับลักษณะนิสัย ความเชื่อ ค่านิยมและบุคลิกภาพ สิ่งกระตุ้นพฤติกรรมและทัศนคติสถานการณ์ต่าง ๆ

๒.๓.๒ รูปแบบและประเภทของพฤติกรรมทางการเมือง

พฤติกรรมทางการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของการแสดงออกถึงสิทธิและหน้าที่ของความเป็นพลเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบอบประชาธิปไตยนั้นการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมือง จึงมีรูปแบบของพฤติกรรมทางการเมืองที่หลากหลาย ได้มีนักวิชาการได้อธิบายถึงรูปแบบพฤติกรรมทางการเมืองไว้ดังนี้

ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมซึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงทัศนะและมีส่วนในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองก็เป็นรูปแบบหนึ่งของพฤติกรรมทางการเมืองระบอบประชาธิปไตย โดยรูปแบบของพฤติกรรมทางการเมืองอาจแบ่งได้ด้วยเกณฑ์หลายประเภท เช่น การแบ่งเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบสมัครใจ การมีส่วนร่วมแบบระดม หรือแบ่งเป็นพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นแบบที่ ถูกกฎหมายและแบบที่ผิดกฎหมาย หรือแบ่งออกเป็นพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบสันติกับการใช้ความรุนแรงหรือแบ่งออกเป็นการมีส่วนร่วมแบบปกติกับการมีส่วนร่วมแบบไม่ปกติ หรืออาจจะแบ่งออกตามประเภทของกิจกรรมนั้น ๆ รูปแบบพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบปกติมีดังนี้

๑. การสร้างความภาคภูมิใจในวิชาชีพ

๒. การสร้างความตระหนักในจริยธรรม

๓. การสร้างความร่วมมือในชุมชน

๔. การสร้างความรู้ความเข้าใจ^{๕๘}

รูปแบบของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอาจแบ่งประเภทหรือรูปแบบออกได้เป็น ๖ รูปแบบ ดังต่อไปนี้

๑. การเลือกตั้ง เป็นรูปแบบของพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์หาเสียงและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง การลงคะแนนเสียงไม่จำเป็นต้องอาศัยการสื่อข่าวสารและสนใจมากเหมือนกิจกรรมทางการเมืองผู้ที่ไปลงคะแนนเสียงอาจไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบอื่น ๆ ก็ได้

๒. การเข้าร่วมกิจกรรมพรรคในการเมืองทั้งในช่วงระหว่างการเลือกตั้งและในการรณรงค์หาเสียง การบริจาคเงินช่วยเหลือแก่พรรคและผู้สมัครรับเลือกตั้ง การชักชวนประชาชนไปลงทะเบียน

^{๕๘} รสลิน ศิริยะพันธุ์, พฤติกรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางกับพัฒนาการทางการเมืองไทย : ศึกษากรณีทางภาคเหนือ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ, ๒๕๕๒), หน้า ๓๒-๓๕.

เพื่อสิทธิในการลงคะแนนเสียง การเข้าร่วมและสนับสนุนพรรคการเมือง การพยายามชักชวนประชาชนให้ลงคะแนนเสียงแก่พรรคหรือผู้สมัครที่ตนชอบ การลงสมัครรับเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นรูปแบบพฤติกรรมประเภทหนึ่ง

๓. การเป็นผู้มีบทบาทในชุมชนหมายถึง การเข้าร่วมในการก่อตั้งกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาของสังคมหรือร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้ว เพื่อมีบทบาทเกี่ยวกับกิจกรรมสาธารณะหรือติดต่อกับทางราชการในเรื่องปัญหาสังคม ผู้ที่มีบทบาทในชุมชนจึงเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นสูงและมีระดับความผูกพันทางใจกับชุมชน

๔. การติดต่อกับทางราชการเป็นกิจกรรมที่เป็นเรื่องเฉพาะเจาะจงของบุคคล ซึ่งจะมีผลนโยบายโดยตรงต่อบุคคลนั้นเองเท่านั้น เช่น การติดต่อกับทางราชการในเรื่องภาษีโรงเรียน การทำถนน การติดต่อขอรับสวัสดิการทางสังคม ฯลฯ แท้จริงแต่เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบคับแคบ (Parochial Participation) หรือการติดต่อเฉพาะเรื่อง (Particularized Contacting) เท่านั้น

๕. การเป็นผู้ประท้วง เป็นการแสดงออกถึงรูปแบบพฤติกรรม การเข้าร่วมเดินขบวนตามถนนหรือการก่อจลาจลในกรณีที่เป็นเพื่อบังคับให้รัฐแก้ไขบางสิ่งบางอย่างซึ่งเกี่ยวข้องกับการเมืองให้ถูกต้อง ปฏิเสธการยอมรับกฎหมายที่ไม่ยุติธรรม

๖. การเป็นผู้สื่อสารทางการเมือง การเป็นผู้ที่ติดตามข่าวสารทางการเมืองอยู่เสมอการให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการเมืองแก่เพื่อนในชุมชนที่อาศัยอยู่ การให้ความสนใจกับทางราชการและการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นถือได้ว่าเป็นพฤติกรรมประการหนึ่ง^{๕๙} กระบวนการของประชาธิปไตย มีรูปแบบพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ซึ่งแบ่งเป็น ๔ ขั้นตอน ได้แก่

๑. พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการวางแผน ประกอบด้วย การรับรู้เข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผน และร่วมวางแผนกิจกรรม

๒. พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหรือดำเนินการ ประกอบด้วย การเกี่ยวข้องกับการดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ และการตัดสินใจ

๓. พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ เป็นการมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ หรือผลของกิจกรรม หรือผลของกิจกรรมที่เกิดขึ้น

^{๕๙} Lester W. Milbrath and M. L. Goel, **Political Participation : How and Why Do People Get Involved in Politics**, (Chicago: Rand McNally College Publishing Company, 1977), pp.62-63.

๔. พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจประเมินผลเกี่ยวข้องกับความพยายามที่จะประเมินประสิทธิผลของโครงการกิจกรรมต่าง ๆ และพิจารณาวิธีการที่ดำเนินการต่อเนื่องและประชาชนจะเข้ามาเกี่ยวข้องกับการคิดเกณฑ์ในการประเมินโครงการ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยซึ่งผลของกระบวนการประเมินนี้จะกลายเป็นปัจจัยนำเข้าในกระบวนการมีส่วนร่วมขั้นที่ ๑ ซึ่งเป็นขั้นตอนของการวางแผนต่อไป^{๖๐}

รูปแบบพฤติกรรมการแสดงออกทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตยของพลเมืองมี ๔ ประการ ดังนี้

๑. การเรียกร้องทางการเมือง
๒. การสนับสนุนทางการเมือง
๓. การผลักดันนโยบายสาธารณะ
๔. การต่อต้านรัฐบาล^{๖๑}

รูปแบบพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นกลไกที่มีความสำคัญในระบอบประชาธิปไตย เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมือง จำแนกได้เป็น ๔ รูปแบบ ได้แก่

๑. การมีส่วนร่วมทางการเมืองทางตรง การมีส่วนร่วมในลักษณะนี้ประชาชนหรือพลเมืองของรัฐจะมีส่วนร่วมในการพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ด้วยตัวเอง เช่น การลงประชามติ การเสนอร่างกฎหมายโดยประชาชน การถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นต้น

๒. การมีส่วนร่วมทางการเมืองทางอ้อม คือ การที่ประชาชนได้เลือกผู้แทนของตนเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนผ่านกระบวนการทางการเมืองที่เรียกว่า “การเลือกตั้ง”

๓. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมเป็นการนำการมีส่วนร่วมทางการเมืองทางตรงมาผสมผสานกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองทางอ้อมและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองการปกครองมากยิ่งขึ้น โดยให้ประชาชนมีอำนาจ

^{๖๐} บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และคณะ, ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๘), หน้า ๓๒.

^{๖๑} พิกุล มีมานะ และสนุก สิงห์มาตร, “รูปแบบพฤติกรรมการแสดงออกทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตย”, วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐) : ๑๓๕ - ๑๔๖.

ตัดสินใจทางการเมืองและการบริหารในเรื่องสำคัญ ๆ อำนาจในการตรวจสอบและควบคุมการทำงานของผู้แทน

๔. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยแบบปรีชาหาหรือเป็นกระบวนการสำคัญของประชาธิปไตยภาคพลเมือง ประชาธิปไตยชุมชน เป็นความพยายามที่จะแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นจากข้อบกพร่องของประชาธิปไตยแบบตัวแทนและการมีส่วนร่วมทางการเมืองทางอ้อมรูปแบบการมีส่วนร่วมในลักษณะนี้ที่เห็นได้ชัดคือการที่ภาคประชาชนหรือภาคพลเมืองเข้าร่วมกันวิเคราะห์และแลกเปลี่ยนถกแถลงหาหรือกันเพื่อนำเสนอแนวคิดของตนในการสร้างนโยบายที่เหมาะสมสำหรับตนเอง ^{๖๒}

การแบ่ง "Structure" โครงสร้างของจิตใจเป็นบ่อเกิดแห่งพฤติกรรมประเภทต่าง ๆ ๓ ประเภท ดังนี้

๑. Id หมายถึง แรงผลักดันของจิตใจ คือ Drive หรือ Instinctual Drive คือ โครงสร้างของจิตส่วนดั้งเดิมที่ปราศจากการขัดเกลาใด ๆ ทั้งสิ้น เมื่อมีผล ก็จะแสดงออกมาอย่างหยาบ ๆ ซึ่งประกอบด้วยสัญชาตญาณ หรือแรงขับโดยกำเนิด ในช่วงที่เป็นทารกแรงขับเหล่านี้ยังกระจัดกระจายและปราศจากจุดหมายปลายทาง บทบาทของโครงสร้างส่วนนี้ต่อบุคลิกภาพในช่วงวัยทารก จึงมีน้อยมาก ต่อเมื่อทารกเติบโตขึ้น พลังที่กระจัดกระจายอยู่ก็เริ่มปรากฏออกมา ซึ่งเป็นการเริ่มตัวของโครงสร้างของบุคลิกภาพ

๒. Ego หมายถึง ส่วนที่ทำหน้าที่ปรับตัวหรือผสมผสานความต้องการของ Id กับสิ่งแวดล้อมภายนอก (Environment) เมื่อส่งผลต่อพฤติกรรมก็จะแสดงออกมาในรูปที่เหมาะสมตามสถานการณ์มากขึ้น เพราะโครงสร้างประเภทนี้ได้ถูกกลั่นกรองแล้ว

๓. Superego หมายถึง ส่วนที่เป็นศีลธรรม มโนธรรม คำสั่งสอน และกฎเกณฑ์ หรือกฎหมายต่าง ๆ เมื่อส่งผลต่อพฤติกรรมจะแสดงออกมาในรูปของพฤติกรรมของปัญญาชนทั้งหลายเป็นไปโดยรอบคอบ

ตามความคิดของฟรอยด์ Id หรือ Drive นั้น มีติดตัวเราทุกคนมาตั้งแต่เกิด ส่วน Ego และ Superego มีการพัฒนาและเจริญเติบโตขึ้นมาในภายหลัง Ego เป็นพัฒนาการของ Id ที่เกิดจากการปรับตัวให้สอดคล้องกับความเป็นจริงภายนอก

^{๖๒} ยุทธพร อิศรชัย, รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title> [๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๖].

ความเห็นที่ว่า ในทารกแรกเกิดนั้น ภายในโครงสร้างของจิตเต็มไปด้วย Id ส่วน Ego และ Superego นั้นได้ค่อย ๆ แยกตัวออกมาจาก Id และพัฒนาตัวเองขึ้นมาภายหลังตามวัยยิ่งโตขึ้นเท่าไร พฤติกรรมที่แสดงไปในทางที่มี Ego และ Superego มากขึ้นตามลำดับ ฉะนั้นหน้าที่สำคัญยิ่งของ Ego และ Superego ก็คือ การเรียนรู้และรับรู้ด้วยความคิดและเหตุผล ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการควบคุมแรงกระตุ้นของสัญชาตญาณ เพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้น และช่วยกำหนดว่าแรงขับใดควรได้รับการตอบสนองเพียงใดและด้วยวิธีใดโดยเฉพาะในส่วนของ Ego จึงทำหน้าที่ทำความเข้าใจกับสภาพความจริงแห่งชีวิต เพื่อจะได้ควบคุมการแสดงออกของ Id ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมถูกต้อง นอกจากนี้ Ego ยังมีหน้าที่สะกดกลั่นและยับยั้งการระบายออกของ Id ที่อาจทำอันตรายต่อตนเองด้วยทั้งนี้โดยเปลี่ยนรูปแบบการแสดงของพฤติกรรมให้เป็นไปในลักษณะที่ปลอดภัย ซึ่งเรียกชื่อว่า Defense Mechanism

ตามแนวคิดของฟรอยด์ Ego มีหน้าที่หลักหรือหน้าที่สำคัญ คือ ให้บุคคลนั้นปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในผู้ใหญ่ หน้าที่ดังกล่าวนี้ประกอบด้วยปรากฏการณ์และพฤติกรรมหลายอย่างเช่นการตอบสนองต่อความต้องการต่าง ๆ ของร่างกายและจิตใจ ตลอดจนถึงนิสัยใจคอ ระเบียบข้อบังคับของสังคม ความอยากรู้อยากเห็น ความรักสวยรักงาม ความสนใจในศิลปะต่าง ๆ และอื่น ๆ อีกมากส่วนในเด็กเล็ก ๆ นั้น ในตอนแรกเด็กจะไม่สนใจสิ่งแวดล้อมเลย เด็กจะเรียกร้องเอาแต่สิ่งที่ต้องการเพียงอย่างเดียว^{๖๓}

การจำแนกพฤติกรรมออกเป็น ๒ ประเภท โดยใช้เกณฑ์การจำแนก คือ ผู้ที่รู้พฤติกรรมดังนี้

๑. พฤติกรรมภายใน คือ พฤติกรรมที่เจ้าของพฤติกรรมเท่านั้นที่รู้ได้ บุคคลอื่นที่มีใช้เจ้าของพฤติกรรมไม่สามารถที่จะรับรู้ได้โดยตรงถ้าไม่แสดงออกเป็นพฤติกรรมภายนอก บุคคลอื่นจะพฤติกรรมภายในของบุคคลใด บุคคลหนึ่งได้ก็โดยการสันนิษฐานหรือคาดเดาเองเท่านั้น แต่ถ้าหากมีพฤติกรรมภายนอกก็ปรากฏออกมา ก็จะทำให้บุคคลอื่นมีข้อมูล (Data) ประกอบการสันนิษฐานถึงพฤติกรรมภายในได้ดียิ่งขึ้น พฤติกรรมภายในนั้นเป็นกระบวนการทำงานของสมอง (Mental Process) ซึ่งหมายถึงขั้นตอนการทำงานของสมองในรูปแบบต่างๆ มากมาย เช่น การคิด การตัดสินใจ ค่านิยม และแรงบันดาลใจ เป็นต้น กิลฟอร์ด (Guilford) นักจิตวิทยาซึ่งศึกษาเรื่องสติปัญญาอธิบายว่า สมองมีการทำงานประมาณ ๑๕๐ รูปแบบซึ่งหมายความว่ารูปแบบหนึ่งจะทำงานก็เรื่อง ก็ครั้งก็ได้

^{๖๓} Sigmund Freud, *The History of the Psychoanalytic*, Authorized English Translation by A.A. Brill, (New York: The Macmillan Company, 1910), pp. 110-112.

๒. พฤติกรรมภายนอก คือ พฤติกรรมที่บุคคลอื่นนอกเหนือจากเจ้าของพฤติกรรมสามารถที่จะรู้ได้ และบางพฤติกรรมเจ้าของพฤติกรรมเองยัง 모르ด้วยซ้ำไป พฤติกรรมภายนอกนั้นบุคคลอื่นจะรู้ได้ต้องอาศัย การสังเกต (Observation) ไม่ว่าจะใช้ประสาทสัมผัสโดยตรงหรือใช้เครื่องมือ (Instrument) ช่วยในการสังเกตเพื่อให้ได้ข้อมูล จึงจำแนกพฤติกรรมภายนอกออกเป็น ๒ ประเภทย่อย ๆ คือ

(๑) พฤติกรรมโมลาร์ คือ พฤติกรรมที่บุคคลอื่นสามารถสังเกตได้ การสังเกตนั้นเรามักจะคิดว่าใช้ตา ในการสังเกตเพียงอย่างเดียว เนื่องจากตารับรู้ (Perceive) และมีความหมายต่อกระบวนการคิดมากกว่าประสาทสัมผัสอื่น แต่ที่จริงแล้วใช้ประสาทสัมผัสได้ถึง ๗ ด้านในการสังเกต คือ ตา (ดู) หู (ฟัง) จมูก (ดม) ลิ้น (ลิ้มรส) ผิวกาย (สัมผัสทางผิวหนัง) อวัยวะในช่องหูประสานกับตา (ทรงตัว) และกล้ามเนื้อ เอ็น เนื้อเยื่อและข้อต่อ (รับความรู้สึกจากภายในร่างกาย) ซึ่งถ้าพิจารณาถึงการใช้ประสาทสัมผัสแต่ละด้านในการสังเกตพฤติกรรมแล้ว จะพบว่าอาจใช้สังเกตพฤติกรรม อาจใช้สังเกตผลของพฤติกรรม (หรืออาจจะเป็นร่องรอยของพฤติกรรม) หรืออาจใช้สังเกตพฤติกรรมของตนเองที่ได้รับผลกระทบจากพฤติกรรมของผู้อื่นก็ได้ ซึ่งก็ล้วนจะนำไปสู่ความรู้และเข้าใจ พฤติกรรมโมลาร์ของเจ้าของพฤติกรรมได้ทั้งสิ้น ตัวอย่างของพฤติกรรมโมลาร์ เช่น สมชายเล่นฟุตบอลคล่องแคล่ว สมหญิงพูดจาไพเราะ มานะไม่อาบน้ำมานานจึงมีกลิ่นตัวแรงมาก ธิดาปรุงอาหารรสชาติดี เรณูตัวร้อนมากน่าจะจะมีไข้ โซเฟอร์รถโดยสารคันนี้ขับรถไม่นิ่มนวนลั่นไม่สบาย นักฟุตบอลคนนี้แข็งแรงมากเพราะมีแรงปะทะที่เราต้านไม่อยู่ เป็นต้น

(๒) พฤติกรรมโมเลกุล คือ พฤติกรรมที่บุคคลอื่นต้องใช้เครื่องมือเพื่อช่วยในการสังเกต อันจะทำให้ได้ข้อมูลที่แม่นยำ เช่น การเต้นของหัวใจ คลื่นสมอง ความดันของโลหิต กระแสไฟฟ้าใต้ผิวหนัง และคะแนนจากแบบทดสอบ (Test) ก็น่าจะอนุมานให้อยู่ในประเภทนี้ด้วย แม้ว่าจะมิได้เป็นการวัดทางสรีระก็ตาม บุคคลเมื่อนอนฝันสามารถวัดคลื่นสมองได้ด้วยการวัดด้วยกระแสไฟฟ้า (EEG) หรือสังเกตการณ์เคลื่อนไหวของตาได้ทั้งตาได้คือจังหวะการเคลื่อนไหว ของนัยน์ตา (REM) จะเห็นได้ว่าการใช้ข้อมูลประเภทพฤติกรรมโมเลกุลนี้ ช่วยให้การสันนิษฐานถึงพฤติกรรมภายในได้ดียิ่งขึ้น

อันที่จริงพฤติกรรมภายในและภายนอกมักจะมีคุณสมบัติคล้องสัมพันธ์กันไม่ยุ่งยากต่อการสังเกตเพราะมักจะมีคุณสมบัติกลมกลืนกัน หาได้แยกเป็นส่วน ๆ ดังที่ได้อธิบายมาไม่ (การอธิบายแยกเป็นส่วน ๆ มุ่งให้เข้าใจรายละเอียด) แม้บุคคลที่แสดงออกตรงข้ามกับที่ตนเองคิด ก็คือว่า เรามีพฤติกรรมภายในและภายนอกสัมพันธ์กัน (ในทางลบ ซึ่งไม่ซ้ำไม่ว่าผู้ที่สังเกตพฤติกรรมก็จะเข้าใจบุคคลประเภทปากอย่างใจอย่างใดคงเนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภายในและภายนอก

นี้เอง ที่ทำให้ผู้คนจำนวนมากชอบอธิบายว่า พฤติกรรม คือ การแสดงออก ซึ่งถ้าพิจารณาคำว่าแสดงออก จะมีความหมายเพียงแค่ว่า พฤติกรรมภายนอก เท่านั้น ซึ่งไม่ค่อยเหมาะสมนัก

พฤติกรรมภายในแต่เพียงอย่างเดียวผู้อื่นย่อมไม่ทราบได้ แต่พฤติกรรมภายนอกบางอย่างเจ้าของพฤติกรรมเองกลับไม่ทราบก็มี มิใช่ว่าเจ้าของพฤติกรรมจะทราบไปเสียทั้งหมด ลุฟท์และอิงแฮม (Joseph Luft and Harry Ingham) ได้แบ่งพฤติกรรมไว้ ๔ ประเภท ในเนื้อเรื่องหน้าต่างหัวใจ (Johari Window) ซึ่งเป็นหัวใจหลักของวิชากระบวนการกลุ่ม (Group Process) ดังนี้

๑. เปิดเผย (Open) คือ พฤติกรรมที่ตนเองรู้และผู้อื่นก็รู้
๒. ความลับ (Secret) คือ พฤติกรรมที่ตนเองรู้แต่ผู้อื่นไม่รู้
๓. จุกบอด (Bind) คือ พฤติกรรมที่ตนเองไม่รู้แต่ผู้อื่นรู้
๔. อวิชชา (Unknown) คือ พฤติกรรมที่ตนเองไม่รู้และผู้อื่นก็ไม่รู้

จากพฤติกรรม ๔ ประเภทนี้ จะช่วยให้เราเข้าใจพฤติกรรมภายในและภายนอกในแง่มุมที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น^{๒๔}

ประเภทของพฤติกรรมมนุษย์ได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๑. พฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior) เป็นพฤติกรรมที่ผู้อื่นสังเกตได้ โดยใช้ประสาทสัมผัสหรือใช้เครื่องมือ พฤติกรรมภายนอกยังแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

(๑) พฤติกรรมภายนอก ที่ไม่ต้องอาศัยเครื่องมือในการสังเกตคือ พฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้ง่าย เช่น การเคลื่อนไหวของแขน ขา การเต้นของหัวใจ เป็นต้น เรียกว่า พฤติกรรมโมลาร์ (Molar Behavior)

(๒) พฤติกรรมภายนอก ที่ต้องอาศัยเครื่องมือในการสังเกต คือ พฤติกรรมที่เราไม่

สามารถเห็นด้วยตาเปล่า เช่น การทำงานของคลื่นสมองจะต้องใช้เครื่องมือวัด พฤติกรรมประเภทนี้เรียกว่า พฤติกรรมโมเลกุล (Molecular Behavior)

๒. พฤติกรรมภายใน (Covert Behavior) ได้แก่ พฤติกรรมที่เจ้าตัวเท่านั้นรับรู้ เช่น การได้ยิน การเข้าใจ การรู้สึกทิว ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ถือว่าเป็นพฤติกรรมภายในมี ๔ ลักษณะ คือ

^{๒๔} ประสิทธิ์ ทองอุ่น และคณะ, พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน โครงการพัฒนาศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น จำกัด, ๒๕๔๒), หน้า ๔๑.

(๑) พฤติกรรมที่เป็นความรู้สึกจากการสัมผัส (Sensitive) เช่น การเห็น การได้ยิน การได้กลิ่น การรู้รส การสัมผัส และการมีความสุขใจ เป็นต้น

(๒) พฤติกรรมที่เป็นการเข้าใจหรือตีความ (Interpreting) เช่น เมื่อเรามองตาเพื่อน ก็เข้าใจเพื่อนได้

(๓) พฤติกรรมที่เป็นการจำ (Remembering) เช่น เมื่อมีโทรศัพท์เรียกเข้ามาเรา อาจจำเสียงของเพื่อนได้

(๔) พฤติกรรมที่เป็นการคิด (Thinking) การคิดมีหลายชนิดอาจเป็นการคิดสร้างสรรค์ หรือการคิดหาเหตุผลก็เป็นได้^{๖๕}

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมซึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงทัศนะและมีส่วนในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองก็เป็นรูปแบบหนึ่งของพฤติกรรมทางการเมืองระบบประชาธิปไตย โดยรูปแบบของพฤติกรรมทางการเมืองอาจแบ่งได้ด้วยเกณฑ์หลายประเภท ประพจน์ผิดในกาม ย่อมเดือดร้อนในปัจจุบัน คือ ทำให้เกิดความแตกแยกในครอบครัว และถูกปองร้าย เป็นต้น เมื่อตายไปก็ไปเกิดในอบายมิณรก เป็นต้น

จากการศึกษารูปแบบและประเภทของของพฤติกรรมทางการเมือง ผู้วิจัยสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและประเภทของของพฤติกรรมทางการเมือง สามารถสรุปเป็นแนวคิดได้ตามตารางที่ ๒.๗ ดังนี้

ตารางที่ ๒.๖ สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและประเภทของของพฤติกรรมทางการเมือง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
รสนิน ศิริยะพันธุ์ และคณะ	ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมซึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงทัศนะและมีส่วนในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองก็เป็นรูปแบบหนึ่งของพฤติกรรมทางการเมืองระบบประชาธิปไตย โดยรูปแบบของพฤติกรรมทางการเมือง

^{๖๕} สงวน สุทธิเลิศอรุณ, พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษราพัฒนา จำกัด, ๒๕๔๓), หน้า ๕-๖.

ตารางที่ ๒.๖ สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและประเภทของของพฤติกรรมทางการเมือง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Lester W. Milbrath and M. L. Goel	ประเภทหรือรูปแบบออกได้เป็น ๖ รูปแบบ ดังต่อไปนี้ ๑. การเลือกตั้ง ๒. การเข้าร่วมกิจกรรมพรรคในการเมือง ๓. การเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน ๔. การติดต่อกับทางราชการ ๕. การเป็นผู้ประท้วง ๖. การเป็นผู้สื่อสารทางการเมือง
บรรศักดิ์ อูวรรณโณ และคณะ	กระบวนการของประชาธิปไตย มีรูปแบบพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ซึ่งแบ่งเป็น ๔ ขั้นตอน ได้แก่ ๑. พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการวางแผน ๒. พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ๓. พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ ๔. พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
พิกุล มีมานะ และสนุก สิงห์มาตร	รูปแบบพฤติกรรมการแสดงออกทางการเมืองตามวิถี ประชาธิปไตยของพลเมืองมี ๔ ประการ ดังนี้ ๑. การเรียกร้องทางการเมือง ๒. การสนับสนุนทางการเมือง ๓. การผลักดันนโยบายสาธารณะ ๔. การต่อต้านรัฐบาล
ยุทธพร อิศรชัย	ประชาชนได้เข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมือง จำแนกได้เป็น ๔ รูปแบบ ได้แก่ ๑. การมีส่วนร่วมทางการเมืองทางตรง ๒. การมีส่วนร่วมทางการเมืองทางอ้อม ๓. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ๔. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

ตารางที่ ๒.๖ สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและประเภทของพฤติกรรมทางการเมือง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Sigmund Freud	การแบ่ง "Structure" โครงสร้างของจิตใจเป็นป่อเกิดแห่งพฤติกรรมประเภทต่าง ๆ ๓ ประเภท ดังนี้ ๑. Id หมายถึง แรงผลักดันของจิตใจ คือ Drive หรือ Instinctual Drive ๒. Ego หมายถึง ส่วนที่ทำหน้าที่ปรับตัวหรือผสมผสานความต้องการของ Id กับสิ่งแวดล้อมภายนอก (Environment) ๓. Superego หมายถึง ส่วนที่เป็นศีลธรรม มโนธรรม คำสั่งสอน และกฎเกณฑ์ หรือกฎหมายต่าง ๆ
ประสิทธิ์ ทองอ่อน และคณะ	การจำแนกพฤติกรรมออกเป็น ๒ ประเภท โดยใช้เกณฑ์การจำแนก คือ ผู้ที่รู้พฤติกรรมดังนี้ ๑. พฤติกรรมภายใน คือ พฤติกรรมที่เจ้าของพฤติกรรมเท่านั้นที่รู้ได้ บุคคลอื่นที่มีใช้เจ้าของพฤติกรรมไม่สามารถที่จะรับรู้ได้ โดยตรงถ้าไม่แสดงออกเป็นพฤติกรรมภายนอก บุคคลอื่นจะพฤติกรรมภายในของบุคคลใด ๒. พฤติกรรมภายนอก คือ พฤติกรรมที่บุคคลอื่นนอกเหนือจากเจ้าของพฤติกรรมสามารถที่จะรู้ได้ และบางพฤติกรรมเจ้าของพฤติกรรมเองยังไม่รู้ด้วยซ้ำไป
สงวน สุทธิเลิศอรุณ	ประเภทของพฤติกรรมมนุษย์ได้เป็น ๒ ประเภท คือ ๑. พฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior) เป็นพฤติกรรมที่ผู้อื่นสังเกตได้ โดยใช้ประสาทสัมผัสหรือใช้เครื่องมือ พฤติกรรมภายนอกยังแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ ๒. พฤติกรรมภายใน (Covert Behavior) ได้แก่ พฤติกรรมที่เจ้าตัวเท่านั้นรับรู้ เช่น การได้ยิน การเข้าใจ การรู้สึกหิว ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ถือว่าเป็นพฤติกรรมภายในมี ๔ ลักษณะ คือ

๒.๓.๓ กระบวนการเกิดพฤติกรรมทางการเมือง

เมื่อบุคคลกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดขึ้นมา การแสดงออกเช่นนั้นได้ ย่อมต้องอาศัยขั้นตอนของการเกิดอย่างเป็นกระบวนการมาก่อนทั้งสิ้น และในกระบวนการเกิดพฤติกรรมทั้งหมดนี้ เราอาจแยกออกเป็นกระบวนการย่อยได้อีกอย่างน้อย ๓ กระบวนการ คือ

๑. กระบวนการรับรู้ (perception process) กระบวนการรับรู้เป็นกระบวนการเบื้องต้นที่เริ่มจากการที่บุคคลได้รับสัมผัสหรือรับข่าวสารสัมผัสจากสิ่งเร้าต่าง ๆ โดยผ่านระบบประสาทสัมผัส ซึ่งรวมถึงการที่รู้สึก (sensation) กับสิ่งเร้าที่รับสัมผัสนั้น ๆ ด้วย

๒. กระบวนการคิดและเข้าใจ (cognition process) กระบวนการนี้อาจเรียกได้ว่าเป็นกระบวนการทางปัญญา ซึ่งเป็นกระบวนการที่ประกอบไปด้วยการเรียนรู้ การคิด และการจำ ตลอดจนการนำไปใช้หรือเกิดพัฒนาการจากการเรียนรู้ นั้น ๆ ด้วยการรับสัมผัส การรู้สึก ที่นำมาสู่การคิดและเข้าใจนี้ เป็นระบบการทำงานที่มีความละเอียดซับซ้อนมาก และเป็นกระบวนการภายในทางจิตใจ

๓. กระบวนการแสดงออก (spatial behavior process) หลังจากผ่านขั้นตอนของการรับรู้และการคิดและเข้าใจแล้ว บุคคลจะมีอารมณ์ตอบสนองต่อสิ่งที่ได้รับรู้ นั้น ๆ แต่ยังมีได้แสดงออกให้ผู้อื่นได้รับรู้ ยังคงเป็นพฤติกรรมที่อยู่ภายใน (covert behavior) แต่เมื่อได้คิดและเลือกที่จะแสดงการตอบสนองให้บุคคลอื่นสังเกตได้ เราจะเรียกว่าพฤติกรรมภายนอก (overt behavior) ซึ่งพฤติกรรมภายนอกนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของพฤติกรรมที่มีอยู่ทั้งหมดภายในตัวบุคคลนั้น เมื่อมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่ง การแสดงออกมาเพียงบางส่วนของที่มีอยู่จริงเช่นนี้จึงเรียกว่า (spatial behavior) โดยแท้ที่จริงแล้ว กระบวนการย่อยทั้ง ๓ ขั้นตอนนี้ ไม่สามารถแยกเป็นขั้นตอนต่างหากหรือเป็นอิสระจากกัน เพราะการเกิดพฤติกรรมในแต่ละครั้งนั้น จะมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กันอย่างมาก^{๖๖}

คุณลักษณะของการกระทำทางการเมือง (Characteristics of specific political acts) จากพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนได้ ดังนี้

๑. การแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง การที่บุคคลจะแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง ย่อมแสดงว่าบุคคลนั้นได้รับปัจจัยกระตุ้นทางการเมืองจากสิ่งแวดล้อมมากพอสมควรจนกระทั่งเกิดความสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยตนเอง บุคคลที่คาดหวังว่าจะสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางการเมืองอย่างมีประสิทธิภาพจะต้องมีความพยายามเพื่อรวบรวมข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเมือง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางการเมืองของตน กิจกรรมเหล่านี้ถือเป็นรากฐานเบื้องต้นที่จำเป็นในการร่วมกิจกรรมทางการเมืองต่าง ๆ แม้ว่าโดยทั่วไปปัจจัยกระตุ้นจะถูกส่งผ่านสื่อต่าง ๆ มากมาย แต่บางคนอาจจะให้ความสนใจเพียงเล็กน้อย หรือไม่ให้ความสนใจเลย การที่บุคคลจะตอบสนองต่อปัจจัยกระตุ้นทางการเมืองอย่างไร ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขเฉพาะบุคคล

^{๖๖} สุรางค์ ไคว์ตระกูล, จิตวิทยาการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๓๖.

โดยทั่วไปการที่บุคคลได้รับปัจจัยกระตุ้นทางการเมืองยิ่งมาก จะยิ่งทำให้บุคคลนั้นมีโอกาสมมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น

๒. การใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยทั่วไปการที่ประชาชนจะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ประชาชนต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของการเลือกตั้ง โดยเฉพาะเพื่อเป็นการแสดงออกถึงการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ทำให้คู่แข่งทางการเมืองจะต้องแสดงความรู้ความสามารถ และการเป็นคนมีคุณธรรม เพื่อขอรับความไว้วางใจหรือขอฉันทานุมัติจากประชาชนให้เข้าไปดำรงตำแหน่งทางการเมือง ดังนั้น การสิทธิเลือกตั้งแม้จะเป็นการแสดงออกในลำดับพื้นฐานของการเกี่ยวพันทางการเมือง แต่การใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนเป็นการแสดงบทบาทการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่นับว่าสำคัญมาก

๓. การริเริ่มประเด็นพูดคุยทางการเมือง โดยธรรมชาติของมนุษย์จะให้ความสนใจเกี่ยวกับสิ่งที่เป็ประโยชน์ต่อตน ดังนั้นบุคคลที่คิดว่าตนไม่ได้รับประโยชน์อย่างใดจากระบบการเมือง ก็จะไม่สนใจการเมือง แม้กระทั่งการพูดคุยทางการเมือง แต่บุคคลที่รู้และเข้าใจว่าระบบการเมืองมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อตนอย่างไร จะให้ความสนใจทางการเมืองมาก โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองที่จะมีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้นระดับความสนใจเกี่ยวกับการริเริ่มพูดคุยทางการเมืองจึงแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล

๔. การชักจูงให้ผู้อื่นเลือกตั้งผู้ที่ตนสนับสนุนการแสดงออกในการชักจูงให้ผู้อื่นไปใช้สิทธิเลือกตั้งบุคคลที่ตนสนับสนุนคล้ายกับการเป็น "หัวคะแนน" ของผู้แข่งขันทางการเมือง เป็นการแสดงออกถึงความผูกพันทางการเมืองที่ชัดเจนมากกว่าการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการพูดคุยทางการเมือง ทั้งนี้เพราะได้แสดงความคิดเห็นด้วยและเชื่อว่าผู้ที่ตนสนับสนุนจะเป็นผู้นำทางการเมืองที่ดี

๕. การติดกระดุมหรือติดสติ๊กเกอร์เป็นการแสดงออกอย่างเปิดเผยให้บุคคลทั่วไปรู้ว่าตนให้การสนับสนุนพรรคการเมืองใดเพราะการติดกระดุมเป็นสัญลักษณ์ของพรรคย่อมเป็นการประกาศตนในฐานะผู้สนับสนุน การกระทำนี้อาจมีผลในการโน้มน้าวผู้ใกล้ชิดที่ยังไม่ได้ตัดสินใจให้เข้าร่วมสนับสนุนเช่นเดียวกับตนได้

๖. การติดต่อกับนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมือง การกระทำทางการเมืองในลำดับนี้แสดงว่าบุคคลได้เพิ่มระดับความสนใจทางการเมืองขึ้นจนถึงอยากจะสัมผัส พูดคุย โดยอาจจะเสนอแนะข้อคิดเห็นเพิ่มเติมหรือให้กำลังใจกับนักการเมืองให้มีขวัญกำลังใจในการต่อสู้ต่อไปโดยทั่วไปมีประชาชนเพียงส่วนน้อยที่ติดต่อกับนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมืองโดยตรงการติดต่อกับผู้นำทางการเมืองอาจกระทำได้โดยการส่งจดหมาย โทรเลข โทรศัพท์ หรือการพูดคุยโดยตรง การได้ติดต่อ

กับผู้นำโดยตรงอาจเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลเกิดความสนใจทางการเมือง จนเปลี่ยนฐานะจาก
ผู้สนใจให้การสนับสนุนไปสู่การเข้าร่วมต่อสู้ทางการเมืองโดยตรง

๗. การบริจาคเงิน แสดงออกถึงความมุ่งมั่นในการสนับสนุนอย่างจริงจัง และอาจพัฒนา
ไปสู่การเป็นผู้เข้าร่วมต่อสู้ทางการเมืองโดยตรงในฐานะสมาชิกพรรค

๘. การร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง เป็นการแสดงออกถึงความเห็นต้อง และความ
ผูกพันที่แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น เป็นการแสดงออกถึงการสังกัดกลุ่มอย่างชัดเจน

๙. การร่วมรณรงค์ทางการเมือง เป็นกิจกรรมสำคัญในการขยายความสนับสนุนจาก
ประชาชนให้มีความกว้างขวางและทั่วถึง ซึ่งมีหลายกรณี อาทิเช่น การพิมพ์จดหมาย การส่งจดหมาย
การติดโปสเตอร์หรือการเคาะประตูบ้านเพื่อชักจูงประชาชนให้ช่วยสนับสนุนหรือการร่วมโฆษณาชัก
จูงประชาชนด้วยการให้ข้อมูลเพิ่มเติมแก่ประชาชน

๑๐. การเป็นสมาชิกสำคัญของพรรคการเมือง เป็นการแสดงออกทางการเมืองอย่าง
ชัดเจนว่าตนเองสังกัดพรรคใด ซึ่งลักษณะสำคัญของการเป็นสมาชิก คือ การจ่ายเงินบำรุงพรรค การ
มีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรค

๑๑. การร่วมประชุมแกนนำของพรรค เพื่อประชุมวางแผนกลยุทธ์ของพรรคโดยทั่วไป
ต้องผ่านการเป็นสมาชิกที่มีบทบาทสำคัญของพรรค จนพรรคไว้วางใจและเชื่อมั่นว่าจะสามารถสร้าง
ความแข็งแกร่ง จนสามารถเอาชนะคู่แข่งทางการเมืองได้

๑๒. การร่วมระดมทุน ซึ่งจะต้องเป็นผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจดี สามารถบริจาคทรัพย์เพื่อ
ร่วมสนับสนุนการแข่งขันทางการเมืองได้ ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของ
นักการเมือง

๑๓. การเสนอตัวเป็นคู่แข่งทางการเมือง บุคคลในระดับนี้ต้องเป็นบุคคลที่มีความสามารถ
พิเศษ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถสร้างความประทับใจและความ
เชื่อมั่นต่อประชาชนได้

๑๔. การดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นการแสดงออกทางการเมืองในระดับสูงสุดถ้าผู้
ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีความสามารถในการพัฒนาประเทศ ทำให้ประชาชนมีชีวิตที่ดีและมี
ความสุข จะทำให้พรรคได้รับความไว้วางใจจากประชาชน ส่งผลต่อการเลือกตั้งครั้งต่อไปด้วยดังนั้น

การแสดงออกซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยการดำรงตำแหน่งทางการเมืองจึงเป็นบทบาทสำคัญสูงสุดของประชาชนที่มีต่อระบบการเมือง^{๖๗}

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของปัจเจกบุคคลออกเป็น ๒ ประการ คือ

๑. ปัจจัยด้านสิ่งเร้าจากสภาพแวดล้อม หมายถึง ลักษณะของระบบสังคม และสภาพการณ์ทางการเมือง ซึ่งไม่เพียงจะกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลเท่านั้น แต่ยังมีส่วนให้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับขอบเขตของปทัสถานและทางเลือกต่าง ๆ ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง บุคคลแต่ละบุคคลแม้จะอยู่ในสิ่งแวดล้อมเดียวกันก็จะรับสิ่งเร้าจากระบบการเมืองและสังคมได้ไม่เท่ากันเพราะบุคคลจะเลือกรับรู้และเลือกสรรเฉพาะสิ่งเร้าที่เหมาะสมและตรงกับความต้องการของตนเท่านั้น

๒. ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลมี ๕ ประการด้วยกัน คือ พันธุกรรม แรงขับเคลื่อนทางบุคลิกภาพ ความต้องการทางจิตใจ และร่างกาย ความเชื่อต่าง ๆ รวมทั้งทัศนคติทางการเมืองของแต่ละคน รวมทั้งทัศนคติทางการเมืองของแต่ละคนปัจจัยส่วนบุคคลจึงถือเป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้บุคคลเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับที่ แตกต่างกันไป^{๖๘}

(๑) กระบวนการสร้างความทันสมัย (Modernization) เป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงระหว่างสังคมดั้งเดิมกับสังคมทันสมัย กระบวนการนี้จะเป็นผลให้สังคมดั้งเดิมแปรเปลี่ยนไปมี Urbanization ระดับการศึกษาสูงขึ้น ความคาดหวัง ความทะเยอทะยานของคนเพิ่มสูงขึ้น อันเป็นผลมาจาก Social Mobilization ในขณะเดียวกันในสังคมที่ระดับของการพัฒนาเศรษฐกิจอยู่ในอัตราที่ต่ำกว่ากระบวนการ Social Mobilization แล้ว ความคับข้องใจก็จะเกิดขึ้น และถ้าความคับข้องใจเหล่านี้ไม่สามารถถูกจัดไปได้แล้ว ประชาชนจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง

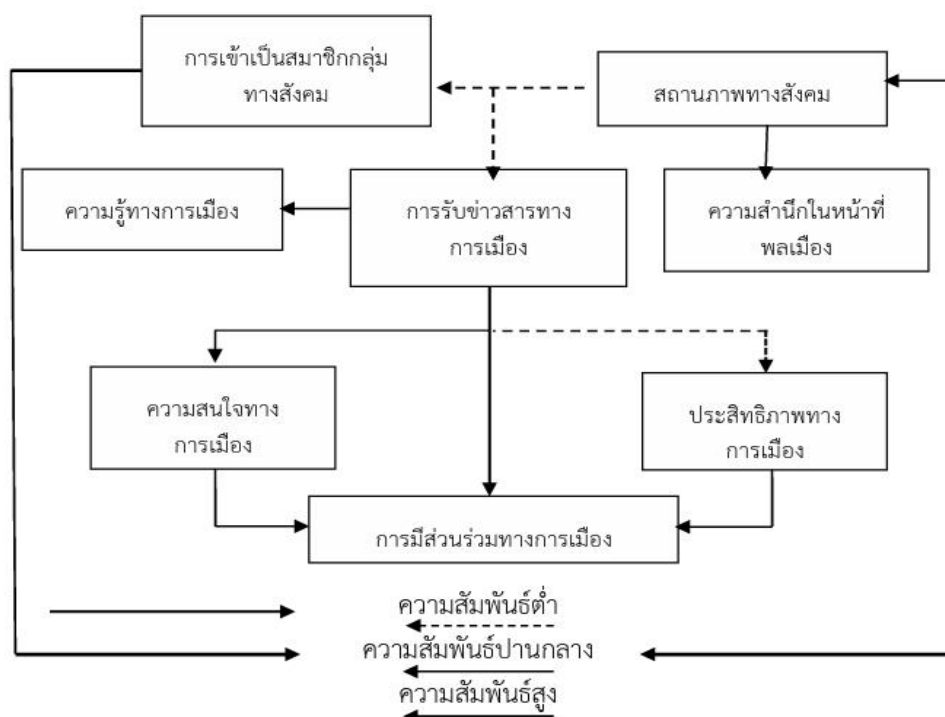
(๒) การเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างชนชั้นทางสังคม การเปลี่ยนแปลงนี้เป็นผลโดยตรงจากการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และมีส่วนเชื่อมโยงให้ประชาชนไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มขึ้นอีกด้วย ดังนั้น เมื่อโครงสร้างชนชั้นของคนเปลี่ยนไปจะเป็นผลให้ทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองของคนเปลี่ยนไปด้วย กล่าวคือ

^{๖๗} สมบัติ อารังธัญวงศ์, การเมือง : แนวคิดและการพัฒนา, พิมพ์ครั้งที่ ๑๙, (กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๑), หน้า ๓๘๗-๓๙๔.

^{๖๘} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๙๒.

- ๑) มีความสำนึกในหน้าที่ของราษฎรมากขึ้น
- ๒) ได้รับข่าวสารทางการเมืองเพิ่มขึ้น
- ๓) ตระหนักในผลกระทบที่นโยบายของรัฐพึงมีต่อตนเองยิ่งขึ้น
- ๔) มีความสำนึกในฐานะที่เป็นสัตว์ทางการเมือง^{๖๔}

จากพฤติกรรมดังกล่าวจะเป็นผลให้คนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้นการศึกษาของ Nie and Prewitt ในเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งสามารถเสนอเป็นแผนตามภาพที่ ๒.๑ ดังนี้



แผนภาพที่ ๒.๑ รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามแนวคิดของ Nie, Prewitt

จากแผนภาพจะเห็นได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง จะมีทั้งที่เป็นปัจจัยในทางอ้อม เช่น สถานภาพทางสังคม ปัจจัยทางตรง เช่น การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมและในบางกรณีทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การรับข่าวสารทางการเมือง

^{๖๔} สิทธิพันธ์ พุทธหนุน, ทางเลือกที่ไม่ถ่วงน้ำหนัก : การมีส่วนร่วมในการเมืองในประเทศกำลังพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๙), หน้า ๓๐.

(๓) อิทธิพลของปัญญาชนและการคมนาคมสื่อสารแบบใหม่ ในสังคมที่เกิดขึ้นใหม่หลายประเทศที่นักศึกษา ปัญญาชนได้เข้าไปมีบทบาทที่สำคัญในการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เช่น ตุรกี เกาหลีใต้ และประเทศไทย ในช่วง ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ เป็นต้น พวกนี้ยังมีส่วนกระตุ้นให้ประชาชนได้รู้ถึงสิทธิหน้าที่ในฐานะราษฎร ยังมีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างยิ่ง ในบางสังคมจะใช้สื่อมวลชนเหล่านี้เพื่อการโฆษณาชวนเชื่อบ้างเพื่อให้การอบรมทางการเมืองแก่สมาชิกของสังคม ที่สำคัญก็คือสื่อมวลชนเหล่านี้เป็นตัวเชื่อมระหว่างผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง ถ้าผู้ปกครองไร้ประสิทธิภาพ ไม่สนองตอบต่อความต้องการของสมาชิกก็จะเป็นผลให้ข้อเรียกร้องเพิ่มมากขึ้นด้วย

(๔) ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผู้นำทางการเมือง ก็ถือเป็นสาเหตุสำคัญที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนา การขัดแย้งนี้มักจะเป็นความขัดแย้งระหว่างผู้นำที่อยู่ในอำนาจ ซึ่งไม่ต้องการที่จะให้ผู้นำใหม่ที่มีหัวคิดก้าวหน้าเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นเหตุให้กลุ่มผู้นำใหม่จำเป็นต้องหาทางปลุกกระตือรือร้นประชาชนให้ประชาชนเกลียดชังระบบการเมืองที่เป็นอยู่ สร้างความชอบธรรมให้กับ ระบบการเมืองแบบใหม่ที่ว่าสามารถให้ความยุติธรรมกว่าเดิม การขัดแย้งกันนี้มักจะนำไปสู่การเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบของการใช้กำลัง

(๕) รัฐบาลเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องราวในสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของสังคมมากยิ่งขึ้น ก็นับว่าเป็นสาเหตุสำคัญอันจะนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบสังคมแบบดั้งเดิมนั้นเรื่องราวในสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมจะตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของกระบวนการ ประเพณี และความเชื่อมกมาย เช่น เชื่อว่าฐานะความเป็นอยู่ของคนนั้นมาจากผลกรรมในอดีต ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมมักจะได้รับการแก้ไขกันเอง และมองว่ารัฐบาลเป็นเรื่องของคนชั้นสูง ในต่อมาระบบการเมืองทันสมัยมากขึ้น ในที่สุดชนบทจะเกิดความสำนึกในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และจะพยายามเรียกร้อง หรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อให้ได้มาในสิ่งที่พวกเขาต้องการมากยิ่งขึ้น^{๗๐}

ระดับของพฤติกรรม

เนื่องจากพระพุทธศาสนาถือว่ามนุษย์มีองค์ประกอบ ๒ ประการด้วยกัน คือ กาย และจิต เหมือนกันทุกชาติ ทุกศาสนา ทุกสากลโลก แต่สิ่งที่ทำให้มนุษย์แตกต่างกันในด้านความประพฤติ นั่นคือ จริยธรรมและคุณธรรม กล่าวคือ ความประพฤติเป็นเครื่องแบ่งระดับบุคคล

^{๗๐} สมบัติ อารังธัญวงศ์, การเมือง: แนวคิดและการพัฒนา, หน้า ๔๕.

พระพุทธศาสนาได้แบ่งพฤติกรรมของบุคคลที่มีผลเชิงคุณค่าทางจริยธรรมได้หลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นระดับของการให้ผลของพฤติกรรมนั้น ๆ หรือระดับที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไปของวิถีชีวิตซึ่งขอนำมากล่าวพอสังเขป ดังนี้

๑. แบ่งตามระดับการให้ผลของพฤติกรรม

๑) ระดับภายในจิตใจ เนื่องด้วยพฤติกรรมที่มนุษย์แสดงออกมาย่อมสืบเนื่องมาจากจิตใจนั่นเอง โดยมีการสั่งสมคุณสมบัติต่าง ๆ เช่น กุศลธรรม (ดี) อกุศลธรรม (ชั่ว) คุณภาพ และสมรรถภาพของจิต จึงมีอิทธิพลต่อการปรุงแต่งความรู้สึกนึกคิด ความโน้มเอียง ความนิยมชมชอบและความสุขความทุกข์เป็นต้นอย่างไรบ้าง กล่าวคือ เมื่อจิตใจที่สั่งสมความชั่วไว้พฤติกรรมที่แสดงออกมาย่อมมีผลชั่ว พฤติกรรมที่จิตใจสั่งสมความดีไว้พฤติกรรมที่แสดงออกมาย่อมเป็นไปในทางที่ดีงาม สร้างสรรค์เป็นต้น

๒) ระดับบุคลิกภาพ จากการกระทำต่าง ๆ ที่มนุษย์แสดงออกมาย่อมมีผลต่อการสร้างเสริมนิสัย ปรุงแต่งลักษณะพฤติกรรมทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกเท่าที่ การวางตนปรับตัวความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ และต่อสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมทั่ว ๆ ไปอย่างไร บ้าง การให้ผลต่อพฤติกรรมระดับนี้ต่อเนื่องมาจากระดับที่หนึ่งนั่นเอง และมีขอบเขตคาบเกี่ยวกันแต่นำมาแยกพิจารณา เพื่อให้มองเห็นแง่มุมของการให้ผลต่อความเป็นไปของชีวิตชัดเจนมากยิ่งขึ้น

๓) ระดับวิถีชีวิตของบุคคล เมื่อบุคคลมีพฤติกรรมอย่างไร ย่อมก่อให้เกิดผลต่อความเป็นไปของชีวิตต่าง ๆ เช่น ความเสื่อม ความเจริญ ความล้มเหลว ความสำเร็จ ลาภ ยศ สรรเสริญและความสูญเสียต่าง ๆ ซึ่งรวมเรียกว่า โลกธรรมทั้งหลาย ๔ ระดับสังคม พฤติกรรมที่บุคคลแสดงมาทั้งหมดย่อมมีผลต่อความเป็นไปของสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น ทำให้เกิดความเสื่อมความเจริญของสังคม ความร่มเย็นเป็นสุขของสังคม ความทุกข์ยากเดือดร้อนร่วมกันของมนุษย์ทั้งหลายรวมทั้งผลจากการที่มนุษย์กระทำต่อสภาพแวดล้อมอื่น ๆ แล้วย้อนกลับมาหาตัวมนุษย์แต่ละคน^{๗๑}

๒. แบ่งตามระดับของการพัฒนาชีวิต มี ๓ ระดับ ดังนี้

๑) พฤติกรรมระดับศีล ได้แก่ การพัฒนาพฤติกรรมที่แสดงออกมาทางกายวาจาให้ดำเนินไปในทิศทางถูกต้องดีงาม เช่น การปฏิบัติตามศีล ๕ รู้จักเลี้ยงชีพด้วยสัมมาชีพ รวมไปถึงความขยันหมั่นเพียรในการประกอบอาชีพที่สุจริต เป็นพฤติกรรมที่การดำรงอยู่ของตนด้วยการมีส่วนร่วมช่วย

^{๗๑} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), เชื้อกรรม รู้กรรม แก่กรรม, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท สONGสยาม จำกัด, ๒๕๔๗), หน้า ๑๐๗-๑๐๘.

สร้างสรรค์รักษาให้อื้ออานวยต่อการมีชีวิตอยู่ร่วมกัน เป็นพื้นฐานที่ดีสำหรับการพัฒนาคุณภาพจิต และปัญญา เป็นต้น

๒) พุทธกรรมระดับสมาธิ เมื่อการดำรงตนในระดับศีลอยู่ในขอบเขตที่ติงามแล้วย่อมส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของจิต หรือการปรับปรุงจิตให้มีคุณภาพ และสมรรถภาพสูงขึ้นไปตามลำดับ ซึ่งพุทธกรรมระดับนี้ย่อมเอื้อต่อการมีชีวิตที่ติงามและพร้อมที่จะใช้งานในทางปัญญาอย่างได้ผลดีที่สุด

๓) พุทธกรรมระดับปัญญา พุทธกรรมระดับนี้ ถือว่าเป็นพุทธกรรมระดับสูง กล่าวคือการดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างไม่ประมาท รู้จักมองและเข้าใจสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง หรือรู้เท่าทันธรรมชาติของสังขารธรรมทั้งหลาย ที่ทำให้เป็นอยู่และทำการต่าง ๆ ด้วยปัญญา รู้จักวางใจวางท่าที และปฏิบัติต่อโลกและชีวิตได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ในทางที่เป็นไปเพื่อแผ่ขยายประโยชน์สุข มีจิตใจผ่องใส ไร้ทุกข์ เป็นอิสระ และสดชื่นเบิกบาน^{๗๒}

พุทธกรรมระดับนี้จะแสดงตัวออกมาไม่เฉพาะที่การปฏิบัติของบุคคลเท่านั้น แต่ยังแสดงถึงภารกิจที่มนุษย์จะต้องจัดทำในระดับชุมชนและสังคมด้วย กล่าวคือ การจัดวางระเบียบแบบแผน จัดตั้งสถาบันและกิจการต่าง ๆ จัดแจงกิจกรรมและวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้สาระของพุทธกรรมระดับนี้เป็นไปในห่มมนุษย์หรือให้มนุษย์ดำรงอยู่ในสาระของการพัฒนา ตามหลักพระพุทธศาสนาเถรวาท

๓. วิธีการศึกษาพุทธกรรม

วิธีการศึกษาพุทธกรรมก็คือ วิธีการที่ถูกนำมาใช้เพื่อแสวงหาข้อความรู้ (Knowledge) ต่าง ๆ เกี่ยวกับพุทธกรรมซึ่งวิชาใด ๆ ที่มีความเป็นศาสตร์ (Science) นั้น ล้วนแล้วแต่นำมาใช้ คือนำวิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Method) มาใช้ในการแสวงหาข้อความรู้ทั้งสิ้น วิธีการนี้ประกอบด้วย ๕ ขั้นตอน คือ กำหนดปัญหา ตั้งสมมติฐาน รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลตามลำดับ ขั้นตอนดังกล่าวนี้เป็นแนวทางสำหรับวิธีการศึกษาพุทธกรรม ทุก ๆ วิธีที่จะต้องดำเนินการตาม วิธีการศึกษาพุทธกรรมที่สำคัญกระทำได้ ๔ วิธีตามลักษณะของพุทธกรรมที่ศึกษา ดังนี้

๑. ทดลอง (Experimental Method) เป็นการศึกษาพุทธกรรมในทางจิตวิทยาที่มีความเป็นวิทยาศาสตร์สูงมาก มุ่งศึกษาความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลระหว่างเหตุการณ์ (Event) สองเหตุการณ์ เหตุการณ์ที่เป็นเหตุเรียกว่า ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ส่วนเหตุการณ์ที่เป็นผล เรียกว่า ตัวแปรตาม (Dependent Variable) การปฏิบัติของผู้ทดลองต่อตัวแปรอิสระ เรียกว่าการจัดกระทำ (Treatment การทดลองครั้งหนึ่ง ๆ จะต้องมีตัวแปรตั้งแต่สองตัวแปรขึ้นไป

^{๗๒} อง.ติ.ก. (ไทย) ๒๐/๑๙/๓๑๙-๓๒๐.

แต่การทดลองก็มีข้อจำกัดอยู่มาก เพราะการควบคุมตัวแปรใดตัวแปรหนึ่งนั้น อาจจะมีปัจจัยอื่น ๆ ที่เข้ามาแทรกแซงจนเกิดความล้มเหลวได้

๒. สำรวจ (Survey Method) เป็นการศึกษาในเชิงวิทยาศาสตร์เช่นกัน แม้ว่าจะไม่เข้มข้นนักก็ตาม วิธีการนี้ศึกษาตัวแปรเหมือนการทดลอง แต่ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรจะเป็นเหตุเป็นผลกันไม่ได้ และผู้ศึกษาไม่มีการจัดกระทำต่อตัวแปร กระทำเพียงแค่ศึกษาตัวแปรอย่างมีระบบในสถานการณ์ที่พบ การสำรวจจำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือ (Instrument) ที่มีทั้งความเชื่อถือได้ (Reliability) และความตรง (Validity) รวมทั้งกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่าง (Sampling) ด้วยวิธีการที่เหมาะสม เพื่อให้เป็นตัวแทนที่ดีของประชากร (Population)

๓. คลินิก (Clinical Method) เป็นการศึกษาพฤติกรรมแบบลึก (In-depth Study) ราวใดรายหนึ่งใช้เครื่องมือหลาย ๆ อย่าง เพื่อให้ได้ข้อมูลหลาย ๆ ด้านและใช้ระยะเวลานาน ทำให้ทราบสาเหตุของพฤติกรรมบุคคลนั้น ๆ ตลอดจนได้ข้อความรู้ใหม่ ๆ ที่จะนำไปใช้กับกรณีอื่น ๆ ได้ทำนองเดียวกับแพทย์รักษาคนไข้รายใดรายหนึ่งนั่นเอง การศึกษาบุคคลเป็นรายกรณี (Case Study) ก็คือวิธีการทางคลินิกวิธีหนึ่ง

๔. สังเกตอย่างมีระบบ (Systematic Observation) พฤติกรรมจำนวนมากจำเป็นต้องศึกษาในสถานการณ์ปกติที่พฤติกรรมเหล่านั้นเกิดขึ้น โดยการเฝ้าสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเรียกว่า การสังเกตอย่างมีระบบ รวมทั้งจะต้องทำการสังเกตโดยมิให้กลุ่ม ตัวอย่างรู้ตัวด้วย^{๗๓}

อิทธิพลในการกำหนดพฤติกรรม

อิทธิพลในการกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์มีด้วยกัน ๕ ประเภท ดังนี้

๑. อิทธิพลทางสังคมจากกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งในระบบสังคมหนึ่ง ๆ จะมีการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคมอื่น ๆ และทุกสังคมจะมีลักษณะเฉพาะของตนเอง แบ่งกลุ่มสังคม เป็น ๓ ประเภท คือ กลุ่มปฐมภูมิ สมาชิกในสังคมมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด เช่น ครอบครัวและกลุ่มทุติยภูมิ สมาชิกมีความสัมพันธ์กันทางด้านอาชีพและศาสนา ส่วนกลุ่มอ้างอิงสมาชิกมีความพยายามเลียนแบบอย่างกัน เช่น เลียนแบบค่านิยมและเป้าหมายการดำเนินชีวิต ดังนั้นการแสดงออกถึงพฤติกรรมทางการเมืองของกลุ่มเหล่านี้มีความสำคัญ ดังนี้

^{๗๓} ประสิทธิ์ ทองอ่อน และคณะ, พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน โครงการพัฒนาสู่การศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น จำกัด, ๒๕๔๒), หน้า ๗-๙.

(๑) กลุ่มปฐมภูมิ (Primary Group) มีความสำคัญต่อพฤติกรรมทางการเมืองเป็นอย่างยิ่ง เพราะมีครอบครัวเป็นหน่วยแรกที่บ่มเพาะการเรียนรู้ให้แก่เด็ก อบรมสั่งสอนในสิ่งที่ควรไม่ควร เมื่อเด็กเติบโตขึ้นจะมีความรู้สึกรับผิดชอบและรู้หน้าที่ควรปฏิบัติในฐานะพลเมืองดีได้นอกจากนี้ยังมีโรงเรียนที่เป็นองค์การที่สำคัญในการถ่ายทอด ค่านิยม ความเชื่อและทัศนคติให้แก่เด็กอีกทางหนึ่งด้วย

(๒) กลุ่มทุติยภูมิ (Secondary Group) มีความสำคัญต่อพฤติกรรมทางการเมืองโดยการบ่มเพาะข้อมูลข่าวสารและการติดต่อสื่อสารกันในระหว่างกลุ่ม เช่น กลุ่มเชื้อชาติ กลุ่มศาสนาและกลุ่มข้าราชการ เป็นต้น

(๓) กลุ่มอ้างอิง (Reference Group) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเมืองเช่นเดียวกัน เช่น กลุ่มชนชั้นทางเศรษฐกิจสังคม กลุ่มศาสนา กลุ่มเชื้อชาติ และกลุ่มชุมชน เป็นต้น

๒. อิทธิพลทางสังคมจากชนชั้นในสังคม หมายถึง สถานภาพและชนชั้น ซึ่งอาจวัดได้จากอาชีพ รายได้ และการศึกษา เป็นต้น การศึกษามีความสัมพันธ์โดยตรงกับชนชั้นและพฤติกรรมทางการเมือง กล่าวคือ คนที่อยู่ในชนชั้นสูงจะมีพฤติกรรมทางการเมืองคล้าย ๆ กับผู้ที่มีการศึกษาสูง ส่วนความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจ คือผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำ จะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยกว่าผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจสูง ส่วนผู้ที่อาศัยอยู่ในเมืองหรือชุมชนจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าผู้ที่อยู่นอกเมือง ซึ่งเหตุผลในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจสูง ได้แก่ มีกำลังทรัพย์ และเวลาที่เกี่ยวเนื่องกับการเมืองทั้งโดยตรงและอ้อม

๓. อิทธิพลของบุคลิกภาพต่อพฤติกรรมทางการเมือง การตัดสินใจทางการเมือง มรดกทางวัฒนธรรม และสภาพจิตใจของแต่ละบุคคล เช่น ลักษณะความเป็นประชาธิปไตย ความสามารถในการควบคุมต้องการอำนาจ มีความอดทนอดกลั้นต่อความไม่แน่นอน เป็นต้น

๔. อิทธิพลของวัฒนธรรมต่อพฤติกรรมทางการเมือง ซึ่งวัฒนธรรม หมายถึง พฤติกรรมทุกอย่างของชีวิตมนุษย์อันเป็นแบบแผนของสังคมที่ยึดมั่นถือปฏิบัติกัน ทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง ศาสนา สังคม การทหาร และอื่น ๆ ซึ่งอิทธิพลของวัฒนธรรมนี้จะส่งผลที่สำคัญยิ่งต่อความมั่นคงทางการเมืองด้วย

๕. อิทธิพลของโครงสร้างต่อพฤติกรรมทางการเมือง คือ การเข้าร่วมในทางการเมือง ดังจะเห็นได้จากการกำหนดคุณสมบัติผู้ที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ซึ่งส่งผลในการจำกัดการเข้าร่วมทางการเมืองของผู้ที่มีการศึกษาต่ำและสถานภาพทางสังคมต่ำด้วย^{๗๔}

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า กระบวนการเกิดพฤติกรรมทางการเมือง หมายถึง กระบวนการรับรู้ (perception process) กระบวนการรับรู้เป็นกระบวนการเบื้องต้นที่เริ่มจากการที่บุคคลได้รับสัมผัสหรือรับข่าวสารสัมผัสจากสิ่งเร้าต่าง ๆ กระบวนการคิดและเข้าใจ (cognition process) กระบวนการนี้อาจเรียกได้ว่ากระบวนการทางปัญญา กระบวนการแสดงออก (spatial behavior process) หลังจากผ่านขั้นตอนของการรับรู้และการคิดและเข้าใจแล้ว บุคคลจะมีอารมณ์ตอบสนองต่อสิ่งที่ได้รับรู้นั้นๆ แต่ยังมีได้แสดงออกให้ผู้อื่นได้รับรู้

จากการศึกษากระบวนการเกิดพฤติกรรมทางการเมือง ผู้วิจัยสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเกิดพฤติกรรมทางการเมือง สามารถสรุปเป็นแนวคิดได้ตามตารางที่ ๒.๗ ดังนี้

ตารางที่ ๒.๗ สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเกิดพฤติกรรมทางการเมือง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สุรางค์ ไคว์ตระกูล	๑. กระบวนการรับรู้ กระบวนการรับรู้เป็นกระบวนการเบื้องต้นที่เริ่มจากการที่บุคคลได้รับสัมผัสหรือรับข่าวสารสัมผัสจากสิ่งเร้าต่าง ๒. กระบวนการคิดและเข้าใจ กระบวนการนี้อาจเรียกได้ว่ากระบวนการทางปัญญา ๓. กระบวนการแสดงออก หลังจากผ่านขั้นตอนของการรับรู้

^{๗๔} อนุสรณ์ ลิ่มมณี และทิพาพร พิมพ์สุทธิ์, พฤติกรรมทางการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๐), หน้า ๒๐-๓๖.

ตารางที่ ๒.๗ สัณเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเกิดพฤติกรรมทางการเมือง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สมบัติ อารังธัญวงศ์	๑. การแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง ๒. การใช้สิทธิเลือกตั้ง ๓. การริเริ่มประเด็นพูดคุยทางการเมือง ๔. การชักจูงให้ผู้อื่นเลือกตั้งผู้ที่ตนสนับสนุน ๕. การติดกระดุม ๖. การติดต่อกับนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมือง ๗. การบริจาคเงิน ๘. การร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง ๙. การร่วมรณรงค์ทางการเมือง ๑๐. การเป็นสมาชิกสำคัญของพรรคการเมือง ๑๑. การร่วมประชุมแกนนำของพรรค ๑๒. การร่วมระดมทุน ๑๓. การเสนอตัวเป็นคู่แข่งทางการเมือง ๑๔. การดำรงตำแหน่งทางการเมือง
สิทธิพันธ์ พุทธหุณ	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของปัจเจกบุคคลออกเป็น ๒ ประการ คือ ๑. ปัจจัยด้านสิ่งเร้าจากสภาพแวดล้อม หมายถึง ลักษณะของระบบสังคม และสภาพการณ์ทางการเมือง ซึ่งไม่เพียงจะกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลเท่านั้น ๒. ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลมี ๕ ประการด้วยกัน คือ พันธุกรรม แรงขับเคลื่อนความต้องการทางบุคลิกภาพ ความต้องการทางจิตใจ และร่างกาย ความเชื่อต่าง ๆ รวมทั้งทัศนคติทางการเมืองของแต่ละคน

ตารางที่ ๒.๗ สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเกิดพฤติกรรมทางการเมือง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต)	เนื่องจากพระพุทธศาสนาถือว่ามนุษย์มีองค์ประกอบ ๒ ประการด้วยกัน คือ กาย และจิตเหมือนกันทุกชาติ ทุกศาสนา ทั่วสากลโลก แต่สิ่งที่ทำให้มนุษย์แตกต่างกันในด้านความประพฤตินั้นคือ จริยธรรมและคุณธรรม
อง.ตึก. (ไทย) ๒๐/๑๙/๓๑๙-๓๒๐.	๑) พฤติกรรมระดับศีล ได้แก่ การพัฒนาพฤติกรรมที่แสดงออกมาทางกายวาจาให้ดำเนินไปในทิศทางถูกต้องดีงาม ๒) พฤติกรรมระดับสมาธิ เมื่อการดำรงตนในระดับศีลอยู่ในขอบเขตที่ดีงามแล้วย่อมส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของจิต ๓) พฤติกรรมระดับปัญญา พฤติกรรมระดับนี้ ถือว่าเป็นพฤติกรรมระดับสูง
ประสิทธิ์ ทองอุ่น และคณะ	๑. ทดลอง (Experimental Method) เป็นการศึกษาพฤติกรรม ๒. สัมภาษณ์ (Survey Method) เป็นการศึกษาในเชิงวิทยาศาสตร์ ๓. คลินิก (Clinical Method) เป็นการศึกษาพฤติกรรมแบบลึก ๔. สังเกตอย่างมีระบบ (Systematic Observation)
อนุสรณ์ ลิ่มมณี และ ทิพาพร พิมพ์สุทธิ	๑. อิทธิพลทางสังคมจากกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งในระบบสังคมหนึ่ง ๆ ๒. อิทธิพลทางสังคมจากชนชั้นในสังคม ๓. อิทธิพลของบุคลิภาพต่อพฤติกรรมทางการเมือง ๔. อิทธิพลของวัฒนธรรมต่อพฤติกรรมทางการเมือง ๕. อิทธิพลของโครงสร้างต่อพฤติกรรมทางการเมือง

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

๒.๔.๑ ความหมายของการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งนั้นถือได้ว่าเป็นกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นหรือแสดงออกซึ่งเจตจำนง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นอย่างดี การออกเสียงเลือกตั้งในประเทศไทยเดิมถือว่าเป็นสิทธิส่วนบุคคลตลอดมา อีกทั้งในทาง กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งก็ไม่เคยบัญญัติถึงการบังคับให้บุคคลใดต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ทั้งนี้ถือว่า เป็นเรื่องส่วนบุคคลหรือปัจเจกชนนิยม และถือว่าเป็นเสรีภาพของบุคคล ซึ่งตามพระราชบัญญัติการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช ๒๕๒๒ มาตรา ๙ ซึ่งกำหนดให้การออกเสียงเลือกตั้ง เป็นสิทธิส่วนบุคคลนั้นก่อให้เกิดปัญหาขึ้นมา โดยเฉพาะการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนที่ จำนวนมาก จนทำให้มีผู้คิดระบบการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้งมาใช้ในประเทศไทย และ แนวความคิดนี้ได้บรรลุผลตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ หมวด ๔ เรื่องหน้าที่ของปวงชนชาวไทย กำหนดให้บุคคลไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๕๐ ในเวลาต่อมา

ความเป็นมาของสิทธิการเลือกตั้งและการออกเสียงเลือกตั้ง ได้มีแนวคิดและวิวัฒนาการต่อเนื่องกันมาควบคู่กันไปกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม จนกระทั่งในสังคมประชาธิปไตยปัจจุบันของประเทศต่างๆ ได้ยึดถือทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกตั้งอยู่ ๒ ทฤษฎี ดังนี้

๑. ทฤษฎีว่าด้วยการออกเสียงเลือกตั้ง เป็นสิทธิ ทฤษฎีนี้มีพื้นฐานอยู่บนหลักการที่ว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน (The Sovereignty Of The People) ซึ่งคิดค้นโดยนักปราชญ์คนสำคัญคือ รูสโซ ได้เรียบเรียงวรรณกรรมสำคัญเรื่องหนึ่งชื่อ “Le Contrat Social” ซึ่งมีสาระสำคัญว่า อำนาจอธิปไตยอยู่ในตัวมนุษย์ทุกรูปทุกนาม เมื่อมนุษย์อยู่รวมกันเป็นหมู่เหล่าจนเกิดเป็นสังคม มนุษย์ก็ได้ทำสัญญาหรือก่อพันธะผูกพันกันโดยชัดแจ้งหรือปริยายว่า จะมอบอำนาจที่ตนมีอยู่ให้แก่สังคมร่วมกัน สัญญานี้รูสโซเรียกว่า “สัญญาประชาคม” ทั้งนี้รูสโซและนักคิดในศตวรรษที่ ๑๗ มีแนวความคิดในการตัดค่านอำนาจเด็ดขาดของกษัตริย์ รูสโซ จึงเชื่อว่าสังคมเกิดขึ้นเพราะประชาชนในสังคมสมัครใจละธรรมชาติอันเสรีของตน เพื่อมาทำสัญญาประชาคมขึ้น สังคมจึงเกิดจากสัญญามีใช้การข่มขู่บังคับ ดังนั้นประชาชนทุกคนจึงมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของสังคมหรืออำนาจอธิปไตยมิใช่พระ เจ้าหรือกษัตริย์ ตามทฤษฎีนี้สังคมอาจมอบอำนาจให้ใครเป็นผู้แทนและใช้อำนาจนี้ก็ได้ แต่ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของสมาชิกในสังคม

๒. ทฤษฎีว่าด้วยการออกเสียงเลือกตั้งเป็นหน้าที่ ทฤษฎีนี้มีพื้นฐานอยู่บนหลักการที่ว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของชาติ (The National Sovereignty) ประชาชนหลายคนรวมตัวกันก็ย่อมเป็นชาติ และเมื่อรูสโซพูดถึงการทำสัญญาประชาคม ก็มีการตีความว่า สัญญาประชาคมของรูสโซไม่ได้

นำไปสู่ข้อสรุปว่า อำนาจอธิปไตยของปวงชนแต่ละคน แต่หากนำไปสู่ข้อสรุปที่ว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาคมหรือของชาติ ดังนั้นในขณะที่ทฤษฎีอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนแพร่หลายอยู่นั้น อำนาจอธิปไตยเป็นของชาติก็แพร่หลายเช่นกัน เหตุผลที่ว่าชาติเป็นสภาพความเป็นจริงที่อยู่เหนือประชาชน อำนาจอธิปไตยของชาติก็เป็นที่ยอมรับของนักปฎิวัติฝรั่งเศสในขณะนั้น

มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการเลือกตั้งไว้หลากหลายดังนี้ กรณีที่บุคคลใดได้เลือกบุคคลหนึ่งจากบุคคลหลายๆ คน เพื่อให้ไปทำการอันใดอันหนึ่ง เช่น ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เราก็เลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งไปเพื่อออกกฎหมายหรือ ปฏิบัติหน้าที่อย่างอื่นในสภาผู้แทนราษฎรแทนเรา ซึ่งเป็นราษฎร การที่บุคคลใดเลือกตั้งบุคคลหนึ่ง หรือบุคคลจำนวนหนึ่งจากบุคคลหลายๆ คน หรือ เลือกบัญชีรายชื่อผู้เข้าสมัครรับเลือกตั้งบัญชีหนึ่งหรือบัญชีจำนวนหนึ่งจากบัญชีรายชื่อหลายๆ บัญชี เพื่อให้ไปกระทำการอันหนึ่งอันใดแทนตน^{๗๕}

ในสังคมสมัยใหม่ ประชาธิปไตยนั้นในฐานะระบอบการปกครองที่ยอมรับในอำนาจของประชาชนต่อระบบระเบียบและกระบวนการทางการเมือง อาจจำแนกรูปแบบออกได้ของประชาธิปไตยออกได้เป็น ๒ ประเภทด้วยกันนั่นคือ ประชาธิปไตยทางตรง ซึ่งเป็นลักษณะของการปกครองที่ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมเสี่ยงในการปกครองโดยตรงได้ในกระบวนการกำหนดนโยบายเพื่อบริหารประเทศใดโดยตรง ในรูปของการรวมกลุ่มกับชุมนุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและตัดสินใจร่วมกันในเรื่องการเมือง^{๗๖}

การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการออกเสียงลงคะแนนตามความเห็นของตน โดยอิสระว่า จะเลือกผู้ใดเป็นผู้แทนของตนเองเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตย บริหารกิจการของประเทศ ผู้ที่จะได้รับการเลือกตั้งนั้น จะเป็นผู้สมัครใดเสนอตัวเข้ามาให้ประชาชนเลือก และผู้ที่ได้รับเลือกตั้งด้วยคะแนนเสียงส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้แทนของประชาชนทั้งหมดมีสิทธิตามที่ได้อบรมหมายจากประชาชนให้เข้าร่วมเป็นคณะบุคคลดำเนินการบริหารและปกครองประเทศ^{๗๗}

การเลือกตั้ง คือ กิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ได้มีส่วนร่วมทางการเมือง (Participation) อันเป็นกลไกที่แสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชน

^{๗๕} วิสุทธิ์ โพธิ์แทน, ประชาธิปไตย: แนวความคิดและตัวแบบประเทศประชาธิปไตยในอุดมคติ, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๔), หน้า ๑๙-๒๕.

^{๗๖} กนก วงษตระหาน, การเมืองในระบอบประชาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๐), หน้า ๔๑-๔๓.

^{๗๗} พิมลจรรย์ นามวัฒน์, “การเลือกตั้ง” เอกสารการสอนชุดวิชาสถาบันและกระบวนการทางการเมือง, (นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, ๒๕๓๔), หน้า ๙๐ – ๑๐๐.

ที่เรียกร้อง หรือสนับสนุนให้มีการกระทำ หรือการละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ในทางการเมืองหรือ ตัดสินใจในนโยบายสาธารณะ ที่จะมีผลกระทบต่อประชาชน โดยประชาชนทั่วไปเลือกผู้แทนหรือ พรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์นโยบาย และวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับตน ด้วยความคาดหวังว่าผู้แทน หรือพรรคการเมืองที่ตนเลือกให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนนั้น จะนำอุดมการณ์และนโยบายในการบริหารประเทศและทำหน้าที่พิทักษ์ผลประโยชน์ของตนเอง การเลือกตั้งจึงเป็นกระบวนการแสวงหาทางเลือกในการเมืองปกครองของประชาชนนั่นเอง^{๗๘}

ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข คือการ ที่ประชาชนมีอำนาจอธิปไตยหรือมีอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ แต่ประชาชนทั้ง ๖๗ ล้านคน จะเข้าไปปกครองบริหารประเทศทั้งหมดด้วยตนเองย่อมเป็นไปได้ จึงต้องมอบอำนาจอธิปไตยให้แก่ ตัวแทนที่ตนเลือกเพื่อให้ไปทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติและด้านการบริหารแทนประชาชนดังนั้น จึงมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ทำหน้าที่แทนประชาชน^{๗๙}

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาจากการเลือกตั้ง ๒ รูปแบบตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา พ.ศ.๒๕๖๐ ไว้ใน หมวด ๑ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ส่วนที่ ๑ บททั่วไป มาตรา ๖ ในการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการดังต่อไปนี้

๑) การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่กำหนดให้มีการลงคะแนนเลือกตั้ง ผู้รับสมัครรับเลือกตั้งเป็นรายบุคคลตามการแบ่งเขตเลือกตั้งที่กำหนดเขตละไม่เกิน ๓ คน รวมทั้งสิ้น ๔๐๐ เขตจำนวน ๔๐๐ คน

๒) การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนซึ่งเป็นการลงคะแนนเลือกตั้งที่ผู้รับสมัครรับเลือกตั้งที่พรรคการเมืองจัดทำขึ้นโดยเลือกจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งเพียงพรรคเดียว และใช้กฎเกณฑ์การแบ่งกลุ่ม ๘ กลุ่มจังหวัด กลุ่มจังหวัดละ ๑๐ คน รวมเป็น ๘๐ คน

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสาธารณชนเป็นสาระสำคัญของระบอบประชาธิปไตยแล้ว กล่าวได้ว่าประเทศไทยมีความก้าวหน้าไปสู่ระบอบประชาธิปไตยเป็นลำดับนอกจากนี้สัดส่วนของ

^{๗๘} วุฒิสภา, ไชยสาร, ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : นิติธรรม, ๒๕๔๔), หน้า ๘ - ๙.

^{๗๙} “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐”, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๔๐ ก, (เมษายน, ๒๕๖๐) : ๒๒.

ประชาชนที่ออกมาลงคะแนนเลือกตั้งเป็นเครื่องบ่งชี้ตัวหนึ่งของธรรมาภิบาลกล่าวได้ว่าการดำเนินการทางการเมืองที่สูงและอยู่ในแถวหน้าเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศตะวันตกที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองที่สูงและอยู่ในแถวหน้าเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในเอเชียในการปกครองระบอบประชาธิปไตยการเลือกตั้งนับว่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการทางการเมืองโดยเฉพาะการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถือว่าเป็นสิทธิสำคัญทางการเมืองอย่างหนึ่งเป็นการให้เสรีภาพแก่ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองโดยการพิจารณาเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งไปทำหน้าที่แทนตนในรัฐสภาเพื่อมีส่วนร่วมในการออกกฎหมายคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและประโยชน์ของประชาชนซึ่งเรียกว่ากระบวนการนิติบัญญัติรวมทั้งการทำหน้าที่รัฐบาลในการบริหารประเทศให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนโดยนัยแห่งกระบวนการนี้คุณภาพหรือความสำเร็จของการเลือกตั้งย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ประชาชนในการที่จะเลือกบุคคลให้เป็นตัวแทนของตน^{๘๐}

อธิบายได้ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากการที่ประชาชนได้เลือกบุคคลจากหลายๆบุคคล หรือจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งบัญชีหนึ่งหรือหลายบัญชีเพื่อให้เข้าไปมีส่วนมีเสียงในคณะบริหารราชการแผ่นดิน^{๘๑} การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคือการเลือกตั้งเป็นกิจกรรมที่ประชาชนแสวงหา ทางเลือกในการปกครองและบำบัดความต้องการของตนเองเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้มีส่วนร่วมทางการเมืองอันเป็นกลไกที่แสดงออกซึ่งเจตจำนงของ ประชาชนที่เรียกร้องหรือสนับสนุนให้มีการกระทำหรือละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในทาง การเมืองหรือการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะที่จะมีผลกระทบต่อประชาชนโดยประชาชนทั่วไป เลือกผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์นโยบายและวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับตนด้วยความคาดหวังว่าผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่ตนเลือกให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนนั้นจะนำอุดมการณ์ และนโยบายไปเป็นแนวนโยบายในการบริหารประเทศ และทำหน้าที่พิทักษ์ผลประโยชน์ของตนเอง การเลือกตั้งจึงเป็นกระบวนการแสวงหาทางเลือกในการเมืองการปกครองของประชาชน^{๘๒}

^{๘๐} จรูญ สุภาพ และคณะ, พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งและคณะกรรมการบริหารเลือกตั้ง, (กรุงเทพมหานคร : แพร่พิทยา, ๒๕๓๗), หน้า ๑๒๐ – ๑๒๓.

^{๘๑} ธาณินทร์ กรัยวิเชียร, ระบอบประชาธิปไตย, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๕๙), หน้า ๔๕.

^{๘๒} อีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, โครงการวิจัยเรื่องการประเมินผลการทำงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ : คณะกรรมการการเลือกตั้ง, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๘), หน้า ๗.

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือกผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่แทนเพื่อรักษาอธิปไตยของราษฎรตามเจตจำนงค์ที่ว่า ประชาชนทุกคนไม่สามารถมีส่วนร่วมในการปกครองบริหารประเทศได้ จึงคิดค้นวิธีการขึ้นมาที่เรียกว่า การเลือกตั้งฯ จึงเป็นกระบวนการแสวงหาทางเลือกในการเมืองการปกครองในการเลือกผู้แทนไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตน

จากการศึกษาความหมายของการเลือกตั้ง ผู้วิจัยสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการเลือกตั้ง สามารถสรุปเป็นแนวคิดได้ตามตารางที่ ๒.๘ ดังนี้

ตารางที่ ๒.๘ สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการเลือกตั้ง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
วิสุทธิ โปธิแทน	การเลือกตั้งอยู่ ๒ ทฤษฎี ดังนี้ ๑. ทฤษฎีว่าด้วยการออกเสียงเลือกตั้ง เป็นสิทธิ ทฤษฎีนี้มีพื้นฐานอยู่บนหลักการที่ว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ๒. ทฤษฎีว่าด้วยการออกเสียงเลือกตั้งเป็นหน้าที่ ทฤษฎีนี้มีพื้นฐานอยู่บนหลักการที่ว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของชาติ
กนก วงษตระหงาน	ในสังคมสมัยใหม่ ประชาธิปไตยนั้นในฐานะระบอบการปกครองที่ยอมรับในอำนาจของ ประชาชนต่อ ระเบียบประเพณีและกระบวนการทางการเมือง อาจจำแนกรูปแบบออกได้ของ ประชาธิปไตยออกได้เป็น ๒ ประเภทด้วยกันนั่นคือ ประชาธิปไตยทางตรง ซึ่งเป็นลักษณะของการปกครองที่ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองโดยตรง ในรูปของการรวมกลุ่มกับชุมนุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและ ตัดสินใจร่วมกันในเรื่องการเมือง
พิมลจรรย์ นามวัฒน์	การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการออกเสียงลงคะแนนตามความเห็นของตน โดยอิสระว่า จะเลือกผู้ใดเป็นผู้แทนของตนเองเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตย บริหารกิจการของประเทศผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งนั้น จะเป็นผู้สมัครใดเสนอตัวเข้ามาให้ประชาชนเลือก

ตารางที่ ๒.๘ สังเคราะห์สาระสำคัญของความหมายการเลือกตั้ง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
วัชร ไขยสาร	การเลือกตั้ง คือ กิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้มีส่วนร่วมทางการเมือง (Participation) อันเป็นกลไกที่แสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้อง หรือสนับสนุนให้มีการกระทำ หรือการละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ในทางการเมืองหรือตัดสินใจในนโยบายสาธารณะ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐	ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข คือการ ที่ประชาชนมีอำนาจอธิปไตยหรือมีอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ แต่ประชาชนทั้ง ๖๗ ล้านคน จะเข้าไปปกครองบริหารประเทศทั้งหมดด้วยตนเองย่อมเป็นไปไม่ได้ จึงต้องมอบอำนาจอธิปไตยให้แก่ ตัวแทนที่ตนเลือกเพื่อให้ไปทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติและด้านการบริหารแทนประชาชนดังนั้น จึงมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ทำหน้าที่แทนประชาชน
จรรยา สุภาพ และคณะ	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสาธารณชนเป็นสาระสำคัญของระบอบประชาธิปไตยแล้ว กล่าวได้ว่าประเทศไทยมีความก้าวหน้าไปสู่ระบอบประชาธิปไตยเป็นลำดับนอกจากนี้ สัดส่วนของ ประชาชนที่ออกมาลงคะแนนเลือกตั้งเป็นเครื่องบ่งชี้ตัวหนึ่งของธรรมาภิบาลกล่าวได้ว่าการดำเนินการทางการเมืองที่สูง
ธานินทร์ กรัยวิเชียร	อธิบายได้ว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากการที่ประชาชนได้เลือกบุคคลจากหลายๆ บุคคล หรือจากบัญชีรายชื่อ ผู้สมัครรับเลือกตั้งบัญชีหนึ่งหรือหลายบัญชีเพื่อให้เข้าไปมีส่วนมีเสียงในคณะบริหารราชการแผ่นดิน

ตารางที่ ๒.๘ สังเคราะห์สาระสำคัญของความหมายการเลือกตั้ง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์	การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคือการเลือกตั้งเป็นกิจกรรมที่ประชาชนแสวงหา ทางเลือกในการปกครองและบำบัดความต้องการของตนเองเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้มีส่วนร่วมทางการเมืองอันเป็นกลไกที่แสดงออกซึ่งเจตจำนงของ ประชาชนที่เรียกร้องหรือสนับสนุนให้มีการกระทำ

๒.๔.๒ ความสำคัญของการเลือกตั้ง

การเลือกตั้ง คือ กิจกรรมทางการเมืองที่เป็น กิจกรรมของคนส่วนใหญ่ภายในประเทศได้มีส่วนร่วมในการ ปกครองประเทศโดยประชาชนทั่วไป เลือกผู้แทน ที่ตนเลือกให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนนั้นจะนำอุดมการณ์และนโยบายในการบริหาร ประเทศและทำหน้าที่พิทักษ์ผลประโยชน์ของตนเอง

ความสำคัญของการเลือกตั้งไว้ว่า การเลือกตั้งเป็นหลักการสำคัญของระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยโดยเริ่มแรก ซึ่งก็คือ การให้พลเมืองจำนวนมากที่สุด ได้ใช้อำนาจอธิปไตย ในการปกครอง ซึ่งก็อาจทำได้ในทางปฏิบัติเนื่องจากพลเมืองมีจำนวนมาก ที่จะจัดการปกครองตนเอง นอกจากนี้พลเมืองบางคนยังขาดความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการเมืองการ ปกครองที่เพียงพอ ในขณะที่ประชาชนบางส่วนต้องมีภาระหน้าที่ในการประกอบอาชีพเพื่อหาเลี้ยง ครอบครัวยัง อีกด้วย การปกครองแบบประชาธิปไตยโดยตรงจึงได้ถูกเปลี่ยนมาเป็นการให้ประชาชนได้ใช้ อำนาจอธิปไตย^{๘๓}

การเลือกตั้งเป็นกลไกการใช้อำนาจอธิปไตยหรือการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย โดยการไปใช้สิทธิเลือกตั้งเลือกผู้แทนที่มีนโยบายตรงกับความต้องการของตนเองให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนเองด้วยความชอบธรรม เพื่อสภาวะความตึงเครียด ขจัดความขัดแย้ง หรือการสืบทอดอำนาจและเป็นกลไกที่จะควบคุมให้ผู้แทนที่ดำรงตำแหน่งจากการเลือกตั้งตระหนักอยู่เสมอว่าต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน เพราะประชาชนเป็นผู้กำหนดอนาคต

^{๘๓} สารานุกรมบริแทนนิกา (Encyclopedia of Britannica), อำนาจอธิปไตย, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://en.wikipedia.org/wiki/Sovereignty> [๒๑ มีนาคม ๒๕๖๗]

ทางการเมืองของตน ด้วยการเลือกหรือไม่เลือกตนกลับมาทำหน้าที่ผู้แทนอีก ดังนั้น การเลือกตั้งจึงมีผลต่อการพัฒนาทางการเมือง โดยประชาชนจะสำนึกถึงความจำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่พลเมืองซึ่งต้องมีส่วนร่วมในการเลือกผู้แทนเลือกรัฐบาล เลือกรูปแบบและวิธีดำเนินการปกครอง เลือกนโยบายสาธารณะ เลือกระบบเศรษฐกิจ ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้จะเอื้อต่อการชำระไว้และบูรณาการทางการเมืองที่พึงปรารถนา และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยมากขึ้น

การเลือกตั้งจึงเป็นกระบวนการทางการเมืองที่สำคัญยิ่งต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนและบรรลุมิติวัตถุประสงค์ของแต่ละประเทศ จึงต้องพัฒนาปรับปรุงหรือปฏิรูประบบและกระบวนการ การเลือกตั้งสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจในปัจจุบัน^{๘๔} ได้ให้ความหมายและความสำคัญของการเลือกตั้งไว้หลายประการซึ่งพอจะสรุปได้ ดังนี้

๑) การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน ผู้เป็นเจ้าของอธิปไตย โดยการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นตัวแทนของตน เพื่อทำหน้าที่ในสภาและคณะรัฐบาล เป็นการระดมประชาชนเข้าสู่ระบอบการปกครอง เพื่อสร้างความเป็นธรรมให้กับรูปแบบการปกครองและตัวผู้ปกครอง

๒) การเลือกตั้งเป็นการเชื่อมโยงเจตจำนงของประชาชนเข้ากับนโยบายสาธารณะเป็นกระบวนการกล่อมเกลางานทางการเมืองที่สำคัญ เปิดโอกาสให้องค์กรทางการเมืองต่าง ๆ ได้เข้าไปกระตุ้นให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกแนวนโยบายและทางออกให้กับสังคม

๓) การเลือกตั้งเป็นวิธีการอย่างหนึ่งในการเลือกสรรผู้ปกครอง เข้ามาทำหน้าที่ในการปกครองประเทศ เป็นการสืบทอดอำนาจทางการเมืองโดยสันติวิธี เป็นการลดความตึงเครียดทางการเมืองและสังคม ก่อให้เกิดบูรณาการของชาติ เป็นต้น^{๘๕}

^{๘๔} วุฒิสภา ไชยสาร, ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : นิติธรรม, ๒๕๔๔), หน้า ๑๑-๑๒.

^{๘๕} สุจิต บุญบงการ และพรรคศักดิ์ ผ่องแผ้ว, พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๗), หน้า ๔๕.

ประการแรก การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่เป็นการเลือกตั้งโดยการแสดงออก ซึ่งมีเจตจำนงหรือความต้องการของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง การเลือกตั้งจึง เป็นส่วนสำคัญในการสร้างความชอบธรรมให้เกิดขึ้นกับระบบการเมือง

ประการที่สอง การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่มีต่อผลในการจัดตั้งรัฐบาล และการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล โดยเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองโดยสันติ วิธีก่อให้เกิดการหมุนเวียนเปลี่ยนผ่านอำนาจ ป้องกันการผูกขาดอำนาจและการฉ้อราษฎร์บังหลวง ในแง่นี้ การเลือกตั้งจึงเป็นการตัดสินใจของผู้มีสิทธิออกเสียงหรือประชาชนในรัฐในอันที่จะกำหนด รัฐบาลนั่นเอง

ประการที่สาม การเลือกตั้งเป็นกลไกสำคัญที่เชื่อมโยงระหว่างสถาบันทางการเมืองทั้งสาม สถาบันกับประชาชน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าเป็นกลไกที่สร้างความเชื่อมโยงระหว่างโครงสร้างส่วนบน อันประกอบด้วยรัฐสภา รัฐบาลและศาล กลับโครงสร้างส่วนล่างซึ่งก็คือประชาชน โดยผ่านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนั้นการเลือกตั้งรัฐบาลจึงเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความคิด ความเชื่อ และทัศนคติของประชาชน ที่มีต่อการบริหารงานของรัฐบาลและเป็นพันธะสัญญาที่รัฐบาลจำเป็นต้องปฏิบัติตามนโยบายที่ให้ไว้ นโยบายของรัฐนี้นับเป็นสัญญาประชาคม ที่เป็นผลมาจากการเลือกตั้งทั่วไปอันเป็นส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

ประการที่สี่ การเลือกตั้งเป็นกระบวนการ กลไก และขั้นตอนที่แสดงถึงความเป็นประชาธิปไตย หรือสัญลักษณ์ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งทำให้การเลือกตั้งเป็นเครื่องมือสำคัญในการป้องกันการใช้ความรุนแรงทางการเมือง การปฏิวัติรัฐประหาร เมื่อการเมืองเกิดวิกฤตการณ์ การเลือกตั้งในแง่นี้จึงเป็นเครื่องมือประการหนึ่งที่จะใช้ลดความขัดแย้งลงได้

ประการที่ห้า การเลือกตั้งก่อให้เกิดบูรณาการทางสังคม และความรู้สึกในทางปฏิบัติที่ต้องมี สิทธิหรือหน้าที่ในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งการเลือกตั้งเป็นกลไกสำคัญในทางการเมืองและสังคม อย่างยิ่ง ในการสร้างความรู้สึกร่วมกันการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย และการเป็นเจ้าของประเทศ ของประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งหรือเป็นกิจของพลเมือง ที่พลเมืองในประชาคมการเมือง จะต้องปฏิบัติ

ประการที่หก การเลือกตั้งก่อให้เกิดความ กล่อมเกลາทางการเมือง ทั้งนี้เพราะมีกิจกรรมทาง การเมืองหลายประการที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งโดยเฉพาะการรณรงค์หาเสียง ซึ่งก่อให้เกิดความรู้เกิดการสื่อสารถ่ายทอดความต้องการของผู้มีส่วนร่วมส่วนได้ส่วนเสีย และสร้างเสริมการเรียนรู้ระหว่างกันจนนำไปสู่การสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองร่วมกันในที่สุด

จุดเริ่มต้นของกระบวนการประชาธิปไตยซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการประชาธิปไตยอื่น ๆ หมายความว่า การเลือกรัฐบาลหรือฝ่ายบริหาร การออกกฎหมายโดยฝ่ายนิติบัญญัติเพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ การเลือกตั้งเป็นวิธีการหนึ่งที่ท าให้คนส่วนใหญ่ของประเทศได้มีส่วนร่วมในการปกครองประเทศเป็น การมอบอำนาจอธิปไตยของราษฎร แต่ละคนให้ผู้แทนของตนนำไปใช้ในการปกครองประเทศ เนื่องจากเราไม่สามารถให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศได้จึงคิดค้นวิธีการขึ้นมาเรียกว่าการเลือกตั้ง^{๘๖}

ความสำคัญของการเลือกตั้งอีกประการหนึ่ง

๑. การเลือกตั้งช่วยแก้ไขความขัดแย้งและผ่อนคลายความตึงเครียดทางการเมืองในภาวะการเมืองที่มีความตึงเครียดอันเนื่องจากความขัดแย้งที่รุนแรง ไม่ว่าจะเป็นระหว่างฝ่ายรัฐบาลฝ่ายค้าน ฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหาร หรือระหว่างฝ่ายผู้ปกครองกับผู้ถูกปกครอง

๒. การเลือกตั้งช่วยสร้างความชอบธรรมทางการเมืองในการหาทางออกให้กับการตัดสินใจใน ครั้งเลือกที่เกี่ยวข้องกับชะตากรรมของประเทศและประชาชน ในกรณีนี้ที่รัฐบาลเกิดความผิดพลาดใน การตัดสินใจเรื่องสำคัญของประเทศหรือการดำเนินนโยบายในการบริหารประเทศ หรือกรณีมีเรื่อง สำคัญที่จะตากรรมของประเทศชาติและประชาชนตกอยู่ในห้วงอันตรายไม่สามารถสร้างฉันทามติ ความรู้สึกสามัคคีดีในการกำหนดทางเลือกได้โดยรัฐบาลเพียงลำพัง จำเป็นต้องอาศัยอำนาจอ้างอิง ทางการเมืองของประชาชนเป็นเครื่องตัดสินใจแทนรัฐบาล และรัฐบาลขาดความเชื่อมั่นในความชอบ ธรรมทางอำนาจ การเลือกตั้งจึงเป็นการถ่ายโอนภาระความรับผิดชอบและอำนาจการตัดสินใจไป ให้กับประชาชนเป็นผู้ใช้สิทธิ์โดยตรงนั่นคือการเลือกตั้ง

๓. การเลือกตั้งช่วยนำร่องทิศทางการเมือง และช่วยสร้างความสอดคล้องในการสนองตอบความต้องการตามเจตนารมณ์ของประชาชน การเลือกตั้งเป็นการสร้างความเปลี่ยนแปลงให้แก่ วัฒนาการทางการเมืองการปกครอง เนื่องจากการเลือกตั้งเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่เชื่อมโยงกับการฝึกปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันประชาชนกับผู้ปกครอง โดยที่ประชาชนเป็นฝ่ายได้รับโอกาสในการแสดงออกถึงความต้องการใหม่ใหม่ ๆ ขณะที่ฝ่ายผู้ปกครองก็ได้รับโอกาสในการริเริ่มสร้างสรรค์และนำเสนอแนวทางใหม่ ๆ ทางการเมืองที่ผ่านการคัดสรรจากกระบวนการแข่งขันที่ทำให้เกิดการผลัดซ้ำซึ่งผลผลิตใหม่ ๆ ทางการเมืองที่แตกต่างไปจากเดิมโดยเฉพาะการก่อตัวขององค์กรอำนาจใหม่ทางการเมือง

^{๘๖} อัสถุวงศ์ ปาณิกบุตร, แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการเมือง, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันนโยบายการศึกษา, ๒๕๔๔), หน้า ๓๑.

๔. การเลือกตั้งช่วยสร้างอิทธิพลและความสำคัญทางการเมืองของประชาชนการเลือกตั้งเป็นการใช้อำนาจทางการเมืองโดยตรงของประชาชน ซึ่งจะส่งผลอิทธิพลต่อการได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองของผู้ปกครองการเลือกตั้งโดยทั่วไปจึงเป็นการใช้ดุลทางการเมืองของประชาชนส่วนใหญ่ไป จำกัด ควบคุม และสลายการครอบงำอิทธิพลสูงสุดทางการเมืองขององค์กร อำนาจและกลุ่มผูกขาด เฉพาะกลุ่มเพื่อให้กระบวนการการแข่งขันเข้าสู่อำนาจทางการเมือง

๕. การเลือกตั้งช่วยสร้างสันติภาพในการต่อสู้แข่งขันทางการเมือง การเลือกตั้งเป็นกลไกช่วย จัดระเบียบการต่อสู้ทางการเมืองให้อยู่ในกรอบของกฎเกณฑ์ กติกาของการแทนการใช้กำลัง ความรุนแรงกับการแข่งขันอำนาจให้อยู่ในครรลองของสันติวิธีที่กลุ่มอำนาจฝ่ายต่าง ๆ ให้การยอมรับร่วมกันได้ ทั้งในการเข้าอำนาจ การใช้อำนาจ และการพ้นจากอำนาจทางการเมือง

๖. การเลือกตั้งช่วยให้ประชาชนได้คัดสรรกลั่นกรองผู้แทน และผู้ปกครองที่ต้องการ การเลือกตั้งจึงเปิดโอกาสให้ประชาชนได้พิจารณาตัดสินใจเปลี่ยนแปลงและคัดสรรผู้แทนหรือผู้ปกครองใหม่ให้สนองความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงใหม่ รวมทั้งการกระตุ้นให้เกิดบรรยากาศของการแข่งขันทางอำนาจในระหว่างกลุ่มอำนาจให้ผู้ปกครอง ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนได้รับโอกาสในการเลือกผู้ปกครองและผู้ปกครองเองก็จะแข่งขันกันสนองความต้องการของประชาชนมากยิ่งขึ้น ^{๘๗}

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การเลือกตั้งมีความสำคัญทั้งทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ ซึ่งความสำคัญทางทฤษฎีนั้นมีความสำคัญในฐานะที่เป็นการยอมรับในอำนาจของประชาชนในการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ที่มีการมอบหมายหรือให้อำนาจกับตัวแทนไปปฏิบัติหน้าที่เพื่อตอบสนองความต้องการของตนตามกระบวนการและขั้นตอนที่กำหนดไว้ ส่วนความสำคัญในทางปฏิบัตินั้นมีความสำคัญในฐานะที่เป็นสิทธิขั้นมูลฐานของมนุษย์

จากการศึกษาความสำคัญของการเลือกตั้ง ผู้วิจัยสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของการเลือกตั้ง สามารถสรุปเป็นแนวคิดได้ตามตารางที่ ๒.๙ ดังนี้

^{๘๗} เชาวณะ ไตรมาส, การเลือกตั้งแบบใหม่ : ทำไมคนไทยต้องไปเลือกตั้ง, (กรุงเทพมหานคร: สุขุมและบุตร, ๒๕๔๕), หน้า ๑๕-๑๗.

ตารางที่ ๒.๙ สังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของการเลือกตั้ง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สารานุกรมบริแทนนิกา	ความสำคัญของการเลือกตั้งไว้ว่า การเลือกตั้งเป็นหลักการสำคัญ ของระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยโดยเริ่มแรก ซึ่งก็คือ การให้พลเมืองจำนวนมากที่สุด ได้ใช้อำนาจอธิปไตย ในการปกครอง ซึ่งก็มิอาจทำได้ในทางปฏิบัติเนื่องจากพลเมืองมี จำนวนมาก ที่จะจัดการปกครองตนเอง นอกจากนี้พลเมืองบาง คนยังขาดความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการเมือง
วัชร ไซยสาร	การเลือกตั้งเป็นกลไกการใช้อำนาจอธิปไตยหรือการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย โดยการไป ใช้สิทธิเลือกตั้งเลือกผู้แทนที่มโนนโยบายตรงกับความต้องการของ ตนเองให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนเองด้วยความชอบธรรม
สุจิต บุญบงการ และ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว	๑) การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองอย่างหนึ่ง ๒) การเลือกตั้งเป็นการเชื่อมโยงเจตจำนงของประชาชนเข้ากับ นโยบายสาธารณะเป็นกระบวนการกล่อมเกลางานทางการเมืองที่ สำคัญ ๓) การเลือกตั้งเป็นวิธีการอย่างหนึ่งในการเลือกสรรผู้ปกครอง เข้ามาทำหน้าที่ในการปกครองประเทศ
อัษฎางค์ ปาณิกบุตร	ประการแรก การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่เป็น การเลือกตั้งโดยการแสดงออก ประการที่สอง การเลือกตั้งเป็น กระบวนการทางการเมืองที่มีต่อผลในการจัดตั้งรัฐบาล ประการที่สาม การเลือกตั้งเป็นกลไกสำคัญที่เชื่อมโยงระหว่าง สถาบันทางการเมืองทั้งสาม สถาบันกับประชาชน ประการที่สี่ การเลือกตั้งเป็นกระบวนการ กลไก และขั้นตอนที่แสดงถึงความ เป็น ประชาธิปไตย ประการที่ห้า การเลือกตั้งก่อให้เกิดบูรณาการ ทางสังคม และความรู้สึกในทางปฏิบัติที่ต้องมี ประการที่หก การเลือกตั้งก่อให้เกิดความ กล่อมเกลางานทางการเมือง ทั้งนี้เพราะมี กิจกรรมทาง

ตารางที่ ๒.๙ สัมเคราะห์สาระสำคัญของความสำคัญของการเลือกตั้ง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
เชาวณะ ไตรมาส	๑. การเลือกตั้งช่วยแก้ไขความขัดแย้ง ๒. การเลือกตั้งช่วยสร้างความชอบธรรมทางการเมือง ๓. การเลือกตั้งช่วยนำร่องทิศทางของการเมือง ๔. การเลือกตั้งช่วยสร้างอิทธิพล ๕. การเลือกตั้งช่วยสร้างสันติภาพในการต่อสู้แข่งขันทางการเมือง ๖. การเลือกตั้งช่วยให้ประชาชนได้คัดสรรกลั่นกรองผู้แทน

๒.๔.๓ พฤติกรรมของการเลือกตั้ง

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกตั้งไว้ดังนี้

กล่าวว่าการเลือกตั้ง คือ การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมที่ประชาชนแสวงหาทางเลือกในการปกครองและบำบัดความต้องการของตนเองเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้มีส่วนร่วมทางการเมือง อันเป็นกลไกที่แสดงออกซึ่งเจตจำนงของประชาชนที่เรียกร้องหรือสนับสนุนให้มีการกระทำหรือละเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในทางการเมือง หรือการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะที่จะมีผลกระทบต่อประชาชนโดยประชาชนทั่วไปเลือกผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์นโยบายและวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับตนด้วยความคาดหวังว่าผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่ตนเลือกให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนนั้นจะนำอุดมการณ์และนโยบายไปเป็นแนวนโยบายในการบริหารประเทศ และทำหน้าที่พิทักษ์ผลประโยชน์ของตนเอง การเลือกตั้งจึงเป็นกระบวนการแสวงหาทางเลือกในการเมืองการปกครองของประชาชนนั่นเอง^{๘๘}

การเลือกตั้ง คือ การแข่งขันทางอำนาจเพื่อเข้าไปสู่อำนาจและการใช้อำนาจทางการเมือง โดยอาศัยกลไกกระบวนการของการเลือกตั้งเป็นเครื่องมือในการใช้หลักประกัน เพื่อให้การเลือกตั้ง

^{๘๘} อีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, โครงการวิจัยเรื่อง การประเมินผลการทำงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ : คณะกรรมการการเลือกตั้ง, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๘), หน้า ๗.

เป็นการแข่งขันเข้าสู่อำนาจอย่างสุจริตเที่ยงธรรม โดยคาดหวังหรือผลลัพธ์จากการเลือกตั้งว่าสามารถสะท้อนถึงเจตนารมณ์ที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนมากที่สุด^{๘๙}

การเลือกตั้ง คือ จุดเริ่มต้นของกระบวนการประชาธิปไตยซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการประชาธิปไตยอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นการเลือกรัฐบาลหรือฝ่ายบริหาร การออกกฎหมายโดยฝ่ายนิติบัญญัติเพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ฯลฯ การเลือกตั้งเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้คนส่วนใหญ่ของประเทศได้มีส่วนร่วมในการปกครองประเทศเป็นการมอบอำนาจอธิปไตยของราษฎร แต่ละคนให้ผู้แทนของตนนำไปใช้ในการปกครองประเทศ เนื่องจากเราไม่สามารถให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศได้ จึงคิดค้นวิธีการขึ้นมาเรียกว่า การเลือกตั้ง^{๙๐}

๑) พฤติกรรมด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง

ความสำคัญของการเลือกตั้งในด้านผลที่ได้จากการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อาจพิจารณาได้อีกในแง่ของ “สัญลักษณ์” ที่ทำให้บุคคลที่ไปใช้สิทธิเกิดความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมกล่าวคือ

การเลือกตั้งเป็นพิธีการที่สำคัญอย่างหนึ่งในการปกครองแบบประชาธิปไตยทำนองเดียวกันกับพิธีทางศาสนา ทำให้ประชาชนมีความรู้สึกว่าได้ทำ “หน้าที่พลเมืองดี” (civil duty) ซึ่งส่งผลในเชิงลักษณะที่แฝงเร้นต่อระบบการเมืองอยู่อีกหลายประการ อาทิ การเลือกตั้งทำให้อำนาจของรัฐบาลมีความชอบธรรม ทั้งนี้เนื่องจากทำให้รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งได้รับการยอมรับจากประชาชน นอกจากนี้การเลือกตั้งยังช่วยลดความตึงเครียดของความขัดแย้งทางการเมือง ตลอดจนช่วยลดความขัดแย้งทางสังคมได้อีกด้วย กล่าวคือกลุ่มทางสังคมทั้งหลายต่างกลุ่มต่างก็มีความต้องการที่แตกต่างกัน จึงทำให้เกิดความขัดแย้งกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่ละกลุ่มเหล่านั้นต่างอยากระดับในสิ่งที่ตนต้องการ โดยเรียกร้องผ่านกระบวนการเลือกตั้งแบบปกติ ซึ่งอำนวยความสะดวกกว่าการใช้กำลังเข้าแย่งชิงผลประโยชน์กัน กล่าวโดยสรุป การเลือกตั้งจึงมีความสำคัญ คือ เป็นการเลือกผู้ปกครองหรือรัฐบาลที่จะมาทำหน้าที่ปกครองเป็นกลไกเชื่อมโยงความต้องการของประชาชนเข้ากับนโยบายสาธารณะ สร้างความชอบธรรมทางการเมืองให้แก่ผู้ปกครอง เป็นกลไกหรือ “ห้ามล้อ” ในทางการเมืองการปกครอง ลดความตึงเครียดและความขัดแย้งทางการเมืองและสังคม และทำ

^{๘๙} เชาวณะ ไตรมาส, การเลือกตั้งแบบใหม่ : ทำไมคนไทยต้องไปเลือกตั้ง, (กรุงเทพมหานคร : สุขุมและบุตร, ๒๕๔๕), หน้า ๗.

^{๙๐} อัมรินทร์ ปาณิกบุตร, แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันนโยบายการศึกษา, ๒๕๔๔), หน้า ๓๑.

ให้เกิดการระดมมวลชนเข้าสู่กระบวนการทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และ
ประสานประโยชน์ให้ประชาชนเห็นความจำเป็นของการปฏิบัติหน้าที่ในการเป็นพลเมืองที่ดี^{๙๑}

การที่จะทราบถึงพฤติกรรมการตัดสินใจไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรของประชาชนว่ามีปัจจัยและแรงจูงใจใดบ้าง ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเป็นกรอบการศึกษาอยู่ ๕ ปัจจัย
คือ คุณสมบัติผู้สมัครรับเลือกตั้ง การหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งคุณสมบัติหัวหน้าของสมัคร
พรรคการเมืองที่ผู้สมัครสังกัด นโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งผลที่จะได้รับการศึกษาจะเป็น
ประโยชน์ในการใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการรับรู้ถึงการตัดสินใจของประชาชนต่อการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกครั้งต่อไป^{๙๒}

การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เป็นวิธีการหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม
ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย “ที่ง่ายและชัดเจนที่สุด” ถือเป็นการแสดงออกถึงเจตจำนงของ
ประชาชนในการคัดเลือกบุคคลที่จะเข้าไปทำหน้าที่และใช้อำนาจอธิปไตยแทนประชาชนทั้งในระดับ
ท้องถิ่นและระดับชาติ รวมทั้งเป็นการกำหนดทิศทางและสัญญาประชาคมสำหรับการบริหารประเทศ
ซึ่งมีความสำคัญต่อกระบวนการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น การใช้สิทธิออกเสียง
เลือกตั้งของประชาชนอย่างมีจิตสำนึกเท่านั้น จึงจะทำให้ได้บุคคลที่เหมาะสมเข้ามาเป็นตัวแทนใน
การใช้อำนาจอธิปไตย^{๙๓}

สรุปได้ว่า พฤติกรรมการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน เป็นการทำหน้าที่ของพลเมืองและ
ผลประโยชน์ทางด้านนโยบายของพรรคการเมืองที่น่าเสนอ ตลอดถึงความนิยมในพรรคการเมืองและตัว
ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ตนคิดและวิเคราะห์แล้วว่าสามารถที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตที่สนองต่อความ
ต้องการตนได้

^{๙๑} อีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, โครงการวิจัยเรื่อง การประเมินผลการทำงานขององค์กรอิสระตาม
รัฐธรรมนูญ : คณะกรรมการการเลือกตั้ง, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๘), หน้า ๙-๑๐.

^{๙๒} วินิจ ฝาเจริญ, “พฤติกรรมการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ
ประชาชนในพื้นที่เลือกตั้งซ่อมเขต ๘ จังหวัดเชียงใหม่” วารสาร “ศึกษาศาสตร์ มจร”, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑
(มกราคม- มิถุนายน ๒๕๖๓) : ๙๑-๑๐๑.

^{๙๓} เฉลิมพล นุชอุดม และคณะ รศ.ดร.กานดา ผรณเกียรติ, “เกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกผู้แทนระดับ
ท้องถิ่นในเขตกรุงเทพมหานคร”, วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี, ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม – ธันวาคม
๒๕๖๒) : ๓๒-๔๑

๒) พฤติกรรมด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง

๒.๑) ความสำคัญของพฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้ง

การเลือกตั้งนอกจากจะเป็นกิจกรรมทางการเมืองแล้วแนวความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้งยังถือว่าการเลือกตั้งเป็นเรื่องของสิทธิและหน้าที่ของประชาชนทุกคน กล่าวคือที่ว่าการเลือกตั้งเป็นเรื่องของสิทธิ หมายความว่า ทุกคนมีสิทธิในการเลือกตั้งอย่างถ้วนหน้า สิทธิดังกล่าวเป็นสิทธิในตัวเองไม่ต้องให้มีผู้ใดมาอธิบายและไม่มีใครจะมาเพิกถอนได้ในเมื่อเป็นสิทธิส่วนตัวของคนทุกคนเช่นนี้แล้ว การไปใช้สิทธิหรือไปลงคะแนนเลือกตั้งก็เป็นเรื่องของแต่ละบุคคลไปด้วย กล่าวคือไม่มีผู้หนึ่งผู้ใดสามารถไปบีบบังคับให้ประชาชนคนหนึ่งคนใดไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้ หากว่าประชาชนผู้นั้นไม่ต้องการและที่ว่าการเลือกตั้งเป็นเรื่องของหน้าที่ มีพื้นฐานอยู่บนหลักการที่ว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของชาติ เพราะฉะนั้นผู้ที่จะมีส่วนใช้อำนาจอธิปไตยจึงไม่จำเป็นต้องเป็นประชาชนทุกคนแต่เป็นเพียงประชาชนบางคนที่มีความสมบัติเหมาะสมไปทำหน้าที่เป็นตัวแทนของชาติผู้ที่ได้รับหน้าที่ดังกล่าวจึงอาจถูกบังคับให้ไปลงคะแนนเสียงได้

สุจิต บุญบงการ และพรรคดี ผ่องแผ้ว^{๙๔} ได้ชี้ให้เห็นถึงหลักการกำหนดที่พิจารณา ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนดังนี้

๑. สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมกับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งพบว่า ผู้ลงคะแนนเสียงที่มีความรู้ความสนใจทางการเมืองน้อย จะตัดสินใจลงคะแนนเสียงโดยไม่อิงกับทัศนคติที่มีต่อประเด็นนโยบายทางการเมือง ปัจจัยด้านการชักจูง การระดมและอำสสินจ้าง จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกลงคะแนนเสียงของคนกลุ่มนี้

๒. ความรู้สึกรู้สีกทางการเมืองกับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง พบว่าผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเกือบครึ่งหนึ่งใช้เกณฑ์ในการเลือก โดยคำนึงถึงตัวผู้สมัคร ส่วนที่เหลืออย่างละครึ่งคละกันไประหว่างผู้สมัครกับพรรคการเมืองปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแบบแผนพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงที่เห็นได้ชัดแจ้งได้แก่ อาชีพ การศึกษา และรายได้ ส่วนที่อยู่อาศัย และเพศนั้นมีอิทธิพลที่ชัดเจนในบางกรณี ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำมักจะตัดสินใจเลือกในวันเลือกตั้ง ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงมักจะตัดสินใจไว้อ่อนวันเลือกตั้ง และไม่เปลี่ยนแปลงการตัดสินใจนั้นโดยง่าย

^{๙๔} สุจิต บุญบงการ และพรรคดี ผ่องแผ้ว, พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๓), หน้า ๑-๑๑.

๓. สภาพแวดล้อมของช่วงเวลากับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง พบว่าผู้ลงคะแนนเสียงประมาณหนึ่งในสี่เลือกผู้สมัครโดยคำนึงถึงค่านิยมพรรคการเมืองเป็นเกณฑ์สำคัญ ส่วนอีกสามในสี่นั้นเป็นอิทธิพลร่วมของคุณสมบัติเฉพาะตัวในด้านต่าง ๆ ของผู้สมัคร เช่น การเป็นคนท้องถิ่นมีศักยภาพที่จะช่วยเหลือท้องถิ่นได้ มีความรู้ความสามารถแจกจ่ายของเงินทองและหาเสียงที่ประทับใจ เป็นต้น ผู้นำท้องถิ่นมีอิทธิพลต่อการชักนำผู้ลงคะแนนเสียงที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ และสังคมต่ำจากมากไปน้อย ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อนฝูง ญาติพี่น้อง และครูตามลำดับ

๒.๒) พฤติกรรมการเลือกตั้งเบี่ยงเบน

ในการเลือกตั้งทั่วไปหรือเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละครั้งนั้น มีสาเหตุหลายประการที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการเลือกตั้งให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์และหลักเกณฑ์ในการเลือกตั้งทั่วไปหรือเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละครั้งนั้น มีสาเหตุหลายประการที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการเลือกตั้งให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์และหลักเกณฑ์การเลือกตั้ง ซึ่งสาเหตุที่สำคัญยิ่งประการหนึ่ง คือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นจำนวนไม่น้อยที่ได้พยายามทุกวิถีทางที่จะชนะการเลือกตั้ง จึงเกิดพฤติกรรมที่ไม่สุจริตหรือเรียกว่า พฤติกรรมเลือกตั้งเบี่ยงเบน พฤติกรรมเลือกตั้งเบี่ยงเบนในประเทศไทยมี ๔ รูปแบบ ดังนี้^{๔๕}

๑. การใช้อิทธิพลของระบบราชการ โดยทั่วไปพรรคการเมืองที่เป็นรัฐบาลหรือร่วมรัฐบาลมักจะได้เปรียบกว่าพรรคการเมืองฝ่ายค้านเพราะข้าราชการฝ่ายปกครอง ตลอดจนข้าราชการประเภทอื่น ๆ มักจะเต็มใจให้การสนับสนุนมากกว่าพรรคการเมืองฝ่ายค้านจึงทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรครัฐบาลได้เปรียบพรรคฝ่ายค้าน

๒. การใช้กลวิธีการพนัน วิธีนี้มักได้ผลในทางปฏิบัติ แต่ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะต้องลงทุนมากเพราะต้องยอมแพ้พินัยเสียเงินนับล้านบาท เพื่อให้ประชาชนที่รับทำพนันออกไปช่วยหาเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งคนนั้นชนะการเลือกตั้ง เพื่อที่ประชาชนเหล่านั้นได้เงินจากการพนันการเลือกตั้ง ดังนั้น ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ร่ำรวยมักนิยมใช้เพราะเป็นวิธีการที่ได้ผลและไม่ต้องเป็นหนี้บุญคุณใคร

๓. กลวิธีการทำลายคู่แข่ง กลวิธีทำลายผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นคู่แข่งนับตั้งแต่การฉีกโปสเตอร์หาเสียงเลือกตั้งของฝ่ายตรงข้าม การขุดคุ้ยประวัติของคู่ต่อสู้มาประจานในความชั่วร้ายเพื่อให้คนเกลียดชัง ไม่ว่าจะเท็จหรือจริงก็ตาม การจัดหามือปืนรับจ้างเพื่อฆ่าหัวหน้าคะแนนของฝ่าย

^{๔๕} วุฒิสภา, ไขสาร, ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, ๒๕๔๔), หน้า ๕๒-๕๖.

ตรงข้าม การปะระเบิดในการปราศรัยหาเสียงเลือกตั้งของฝ่ายตรงข้าม แต่ที่เป็นอันตรายมากที่สุดคือการฆ่าผู้สมัครรับเลือกตั้ง ถือเป็นเรื่องเลวร้ายต่อระบอบประชาธิปไตยอย่างมาก

๔. การใช้เงินซื้อคะแนนเสียงเลือกตั้ง จากข้อเท็จจริงที่ปรากฏนับตั้งแต่ที่ใช้ระบอบประชาธิปไตยปกครองประเทศ กลวิธีในการในการให้ได้รับคะแนนเสียงโดยการซื้อคะแนนเสียงได้เป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลายยิ่งขึ้น

นอกจากนั้นพรรคดี ผ่องแผ้ว ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการและพฤติกรรมการซื้อขายสิทธิ-ขายเสียง ดังนี้

๑. บทบาทของเงินกับการเลือกตั้ง

ในการเลือกตั้งนั้น เราปฏิเสธไม่ได้ว่า เงินมีบทบาท ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม บทบาทที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด ได้แก่ การใช้เงินในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ซึ่งในแต่ละครั้งนั้นผู้สมัครแต่ละคนจะต้องใช้เงินในการดำเนินกิจกรรมการหาเสียงต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นค่าพิมพ์ป้ายโฆษณา แผ่นพับ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปหาเสียงตามหมู่บ้านต่างๆ เพื่อเข้าถึงประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดู หรือค่าจ้างหิ้วคะแนน ตลอดจนการซื้อที่โฆษณาในหน้าหนังสือพิมพ์ หรือซื้อเวลาโฆษณาในวิทยุ และโทรทัศน์ ก็จำเป็นที่จะต้องจ่ายเงิน ผู้สมัครบางคนยอมเสียเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เพื่อพัฒนาท้องถิ่นในเขตเลือกตั้งของตน เช่น สร้างหรือซ่อมวัด โรงเรียน สะพาน และเส้นทางคมนาคมต่างๆ รวมทั้งค่าใช้จ่ายในงานสังคมเพื่อเสริมสร้างบารมีของตน เช่น งานมงคลสมรส งานบวช งานทอดผ้าป่า เป็นต้น นอกจากนี้ผู้สมัครอาจต้องเสียค่าใช้จ่ายในรายการอื่น ๆ อีกในระยะเวลาก่อนวันลงคะแนนเสียง ทั้งนี้ เนื่องจากผู้สมัครมีแนวโน้มต้องหาทางประชาสัมพันธ์ หรือโฆษณาตัวเองด้วยเทคนิคใหม่ ๆ เพื่อให้เข้ากับคู่แข่ง และเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าจะได้คะแนนเสียงมากขึ้น

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้กำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแต่ละคนต้องใช้จ่ายในการเลือกตั้ง จำนวนเงินไม่เกิน ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท ส่วนพรรคการเมืองต้องใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนในเขตเลือกตั้งใดเขตเลือกตั้งหนึ่งที่พรรคการเมืองส่งผู้สมัครแบบสัดส่วนแต่ละเขตเลือกตั้ง จำนวนเงินไม่เกิน ๑๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท และใช้จ่ายได้อีกไม่เกินร้อยละสิบของจำนวนเงินค่าใช้จ่าย ของพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วนทุกเขตเลือกตั้งรวมกัน ทั้งนี้ ประเทศอื่น ๆ ที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยก็ได้ออกกฎหมายจำกัดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายของผู้สมัครรับเลือกตั้งไว้เช่นกัน

๒. การใช้เงินซื้อเสียงเลือกตั้ง

ในขณะที่การเลือกตั้งในประเทศไทยมีมาอย่างต่อเนื่องมากขึ้น ปรากฏว่า ได้มีการกล่าวถึงการใช้เงินซื้อเสียงในการเลือกตั้งมากขึ้นทุกขณะ แม้จะไม่มีตัวเลขสถิติยืนยันว่า การใช้เงินซื้อเสียงในการเลือกตั้งได้เพิ่มมากขึ้นเป็นอัตราส่วนเท่าใด แต่จากการสังเกตการณ์ของผู้ที่สนใจในการเลือกตั้ง เช่น บรรดาสื่อมวลชนต่างๆ ได้รายงานไว้ว่า การใช้เงินซื้อเสียงในการเลือกตั้งมีเป็นจำนวนมาก และได้ผลอย่างยิ่ง จนกระทั่งรู้สึกได้ว่า ผู้สมัครที่มีฐานะทางการเงินดี หรือได้รับการสนับสนุนทางการเงินเป็นจำนวนมาก มักเป็นผู้ได้เปรียบผู้สมัครที่ได้รับการสนับสนุนทางการเงินน้อยกว่า อีกทั้งเกิดความรู้สึกที่ว่า “เงินคือเครื่องมือที่ดีที่สุดในการได้มาซึ่งคะแนนเสียง”^{๙๖}

การซื้อเสียงเลือกตั้งเกิดขึ้นพร้อมกับปรากฏการณ์ดังต่อไปนี้

๑. มีผู้สมัครจากนอกเขตเลือกตั้งไปลงสมัครรับเลือกตั้ง
๒. ผู้สมัครรับเลือกตั้งสั่งสมบารมีไว้น้อยในเขตเลือกตั้ง หรือไม่มีบารมีเลย
๓. พรรคหรือหัวหน้าพรรคไม่เป็นที่รู้จักของประชาชนในเขตเลือกตั้ง
๔. มีนักธุรกิจผู้มั่งคั่งลงสมัคร
๕. ผู้สมัครรับเลือกตั้งคาดการณ์ว่าจะได้รับตำแหน่งสำคัญหลังการเลือกตั้ง
๖. มีการแข่งขันกันสูงในเขตเลือกตั้ง

๗. การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่ก้าวไปสู่ความเจริญทางวัตถุยิ่งกว่าทางจิตใจ

การซื้อเสียงมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกันอยู่ ๓ ประการ คือ ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ตัวแทนผู้สมัครหรืออีกนัยหนึ่งคือหัวหน้าคะแนน และประการสุดท้ายคือ เงินหรือผลประโยชน์ต่างๆ องค์ประกอบดังกล่าวจะขาดอย่างหนึ่งอย่างใดไม่ได้ เพราะจะทำให้กระบวนการซื้อเสียงได้ผลน้อย หากจำแนกถึงความสำคัญจะพบว่า มีความสำคัญเท่าๆ กัน

^{๙๖} พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, เงินกับการเลือกตั้ง : ทศนภาพต่อการซื้อเสียง จะแก้ไขปัญหาการซื้อเสียงเลือกตั้งได้อย่างไร, (กรุงเทพมหานคร : ฝ่ายการพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๔), หน้า ๗๗.

หากสรุปความคิดรวบยอด อาจให้ความหมายของหัวคะแนนได้ คือ “เป็นบุคคลที่สามารถหาคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นการใช้อิทธิพล ความดี เงิน ความสำนึกทางการเมือง ฯลฯ เพื่อให้ประชาชนมาลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครนั้น ๆ”^{๙๗} บุคคลที่จะเป็นหัวคะแนนได้ดีในแต่ละพื้นที่ นั้นน่าจะเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะเด่น ๆ ดังต่อไปนี้

๑. เป็นบุคคลสำคัญของท้องถิ่น
๒. เป็นบุคคลที่มีฐานะดีพอสมควร
๓. เป็นบุคคลที่ชาวบ้านเคารพนับถือ และมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกว้างขวางทั่วไป
๔. เป็นบุคคลที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานมั่นคง
๕. เป็นบุคคลที่ประกอบอาชีพโดยสุจริต
๖. เป็นผู้อาวุโสของหมู่บ้าน ตำบล หรืออำเภอ

บุคคลที่มีลักษณะดังกล่าวข้างต้น อาจหมายถึงบุคคลดังต่อไปนี้คือ

๑. ข้าราชการหรืออดีตข้าราชการ เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ปลัดอำเภอ ตำรวจ เป็นต้น ทั้งนี้จะต้องเป็นบุคคลที่ประชาชนรักมากกว่าเกลียดชัง
๒. พระหรือเจ้าอาวาส แม้พระไม่จำเป็นต้องไปเกี่ยวข้องกับการหาเสียงของผู้สมัครคนใด แต่ก็อาจส่งผลถึงการเลือกตั้งได้ ถ้าเจ้าอาวาสบอกว่าผู้สมัครคนไหนดี ควรเลือกชาวบ้านก็มักจะคล้อยตาม
๓. กรรมการวัด มัสยิด โรงเจ
๔. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และสภาวัดรำนัน มักจะเป็นบุคคลที่กว้างขวาง และเป็นที่เคารพนับถือของคนในหมู่บ้าน
๕. สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
๖. ครู อาจารย์ มักจะเป็นบุคคลที่ได้รับการเคารพนับถือมากที่สุดในหมู่บ้าน

^{๙๗} เพิ่มพงษ์ เขาวลิต และศรีสมภาพ จิตภิรมย์ศรี, *หาคะแนนอย่างไรให้ได้เป็น ส.ส.* (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, ๒๕๒๑), หน้า ๒๔.

๗. พ่อค้า นักธุรกิจที่ประกอบอาชีพจนรวยมีฐานะมั่งคั่ง ย่อมจะเป็นที่นับถือของบรรดาพ่อค้าด้วยกัน และมักจะเป็นผู้ที่มีความกว้างขวางในสังคม

๘. นักเลง อันธพาล หรือเจ้าพ่อประจำถิ่น

อย่างไรก็ตาม การพิจารณาหัวคะแนน มิได้ขึ้นกับอาชีพแต่เพียงอย่างเดียว หากพิจารณาหัวคะแนนตามลักษณะของความชำนาญ สามารถแบ่งได้เป็น ๓ ประเภท คือ

๑. หัวคะแนนที่มีความชำนาญ ได้แก่ หัวคะแนนซึ่งเป็นที่รู้จักกันทั้งพื้นที่นั้น ๆ ว่าเป็นหัวคะแนนในทุกสมัยที่มีการเลือกตั้ง มีความชำนาญในการหาเสียงช่วยเหลือผู้สมัคร มีฐานคะแนนเสียงของตนเองอยู่ระดับหนึ่ง หากผู้สมัครคนใดได้บุคคลเหล่านี้เป็นหัวคะแนน ย่อมเป็นหลักประกันในคะแนนเสียงที่จะได้รับ

๒. หัวคะแนนที่ยังไม่เคยเป็นหัวคะแนนมาก่อน กล่าวคือ เพิ่งจะมีโอกาสได้เป็นหัวคะแนนในการเลือกตั้งครั้งนั้น ๆ ไม่ว่าจะด้วยสาเหตุอันใดก็ตาม ไม่ค่อยมีความชำนาญในการหาเสียง ยังคาดคะเนฐานคะแนนเสียงที่แท้จริงได้ยาก

๓. หัวคะแนนจอมปลอม หรือหัวคะแนนหลอกหลวง ได้แก่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ไม่ได้เป็นหัวคะแนนจริงๆ แต่ใช้วิธีการต่างๆ หลอกหลวงผู้สมัครว่าตนเป็นหัวคะแนน

รูปแบบการซื้อเสียง ที่มีหลายรูปแบบ ในที่นี้ขอประมวลออกได้ ๔ รูปแบบด้วยกันคือ

๑. การแจกสิ่งของ เป็นการซื้อเสียงรูปแบบหนึ่งอาจถือเป็นอำิสสินจ้าง ซึ่งกระทำในรูปแบบต่างๆ เช่น การเลี้ยงสุรา อาหาร

๒. การสร้างสาธารณะประโยชน์ต่าง ๆ ทั้งก่อนและหลังการได้รับเลือกตั้ง

๓. การซื้อใจ ใช้ในความหมายของการตอบแทนบุญคุณกัน เช่น การให้เงินช่วยเหลือแก่ประชาชนในยามทุกข์ยาก ทั้งในลักษณะของการให้ยืมโดยไม่มีดอกเบี้ย หรือการให้เปล่าโดยไม่มีเงื่อนไข การให้เช่นนี้มักจะทำโดยผู้มีบารมีที่มีอิทธิพลหรือมีเงิน เมื่อถึงช่วงเวลาของการเลือกตั้ง ผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือก็จะทุ่มเททั้งกำลังกายและกำลังใจในการช่วยเหลือในการหาเสียงเลือกตั้ง การซื้อเสียงวิธีนี้เป็น การซื้อเสียงในระยะยาว ซึ่งในปัจจุบันผู้สมัครรับเลือกตั้งนิยมใช้กันแพร่หลายมากขึ้น

๔. การซื้อเสียงด้วยเงินสด รูปแบบนี้ปรากฏใช้อยู่ทั่วไปในบรรดาผู้สมัคร เพราะทำให้ประชาชนมีความรู้สึกว่าได้รับประโยชน์ในทันที

ตัวแบบที่นำมาใช้ในการศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเสียงเลือกตั้ง

ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ กล่าวว่า ตัวแบบที่นำมาใช้ในการศึกษาพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ประกอบด้วยมุมมองเชิงเศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา และจิตวิทยา มีสาระสำคัญดังนี้

๑. มุมมองเชิงเศรษฐศาสตร์แนวทางการศึกษาพฤติกรรมในแนวแบบนี้ได้นำเอาแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ที่ว่าด้วยความชอบด้วยเหตุผลของมนุษย์มาใช้ในการตัดสินใจทางการเมือง โดยมุมมองเชิงเศรษฐศาสตร์นี้ตั้งอยู่บนฐานคติที่สำคัญ ๓ ประการ คือ

๑.๑ การลงคะแนนเสียงจะเป็นเครื่องมือที่จะนำมาซึ่งผลประโยชน์หรือเป้าหมายที่ประชาชนต้องการ

๑.๒ การลงคะแนนเสียงของผู้ลงคะแนนเสียงนั้นจุดสนใจจะมุ่งที่เป้าหมายทางการเมืองของผู้ลงคะแนนเสียง

๑.๓ การตัดสินใจลงคะแนนเสียงนั้นจะกระทำอย่างละเอียดรอบคอบระมัดระวังโดยใช้ข่าวสารที่มากเพียงพอ

๒. มุมมองเชิงสังคมวิทยา แนวทางการศึกษานี้เห็นว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคลจะเป็นการกำหนดพฤติกรรมที่แตกต่างของบุคคลในการเลือกตั้ง เช่น ปัจจัยเรื่อง เพศ การศึกษา อาชีพ รายได้ เป็นต้น หาใช่เพราะประเด็นปัญหาทางการเมืองไม่ ข้อสรุปทั่วไปเกี่ยวกับพฤติกรรมลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนจากการใช้ตัวแบบมุมมองเชิงสังคมวิทยาในการศึกษาพบว่า

๒.๑ ผู้ลงคะแนนเสียงส่วนมากโดยเฉพาะผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมต่ำ ไปลงคะแนนเสียงด้วยความสำนึกว่าเป็นหน้าที่ของพลเมืองดีหรือเป็นพิธีการในระบอบประชาธิปไตยยิ่งกว่าการไปด้วยเหตุผลการผลักดันนโยบาย หรือด้วยความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง และกลุ่มที่มีคุณลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมสูงซึ่งมีจำนวนน้อยกว่านั้นก็มีความสำนึกไม่แตกต่างกันมากนัก

๒.๒ ผู้ลงคะแนนเสียงที่มีคุณลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมต่ำซึ่งเป็นประชาชนส่วนมากของประเทศมีความผูกพันทางการเมืองกับพรรคการเมืองต่ำมีความเข้าใจในนโยบายทางการเมืองน้อยขาดความรู้ข่าวสารทางการเมืองที่เพียงพอและขาดความรู้สึกว่าตนมีความสำคัญในทางการเมืองด้วยเหตุนี้จึงง่ายต่อการถูกชักจูงโดยเฉพาะการชักจูงที่เป็นการติดต่อส่วนบุคคลและการให้สินจ้างรางวัล บุคคลใกล้ชิดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือก ได้แก่ เพื่อนฝูงญาติพี่น้อง ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ครู เจ้าหน้าที่ทางราชการ และพระภิกษุที่เคารพนับถือ

๒.๓ ในทางตรงกันข้ามผู้ลงคะแนนเสียงที่มีคุณลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมสูงส่วนมากมักจะมีความนิยมพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่งหรือชอบนโยบายทางการเมืองเฉพาะอย่างเป็นผู้ที่มีความรู้ทางการเมืองและเปิดรับข่าวสารการเมืองสูง ทำให้สามารถตัดสินใจด้วยตนเองได้อย่างมั่นใจและมีเหตุผล “เชิงการเมือง” สินจ้างรางวัลมีอิทธิพลน้อยต่อการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การตัดสินใจของบุคคลกลุ่มนี้

๒.๔ นอกจากนั้นผู้ลงคะแนนเสียงที่มีคุณลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมสูงมักให้ความสำคัญในการเลือกตั้งโดยคำนึงถึงพรรคมากกว่าผู้ลงคะแนนเสียงที่มีคุณลักษณะทางเศรษฐกิจสังคมต่ำที่มักลงคะแนนเสียงโดยคำนึงถึงผู้สมัครเป็นเกณฑ์ และมีจำนวนไม่น้อยที่ลงคะแนนเสียงตามคนอื่น ๆ โดยไม่คำนึงถึงเกณฑ์ใด ๆ

๓. มุมมองเชิงจิตวิทยาแนวทางการศึกษานี้ให้ความสนใจต่อปัจจัยทางด้านความรู้สึกหรือความผูกพันทางการเมืองที่มีพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งกล่าวคือเป็นความรู้สึกพึงพอใจ สนใจ หรือนิยมชมชอบในพรรคการเมืองใดพรรคหนึ่ง หรือผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง^{๙๘}

๓) พฤติกรรมด้านระยะเวลาในการตัดสินใจเลือกตั้ง

การตัดสินใจ รวมถึง การตัดสินใจเลือกตั้ง นักวิชาการได้ให้ความหมายที่ควรค่าแห่งการศึกษาไว้หลายท่าน ตัวอย่าง เช่น

การตัดสินใจคือ การเลือกเอาทางเลือกของวิถีทางการกระทำทางหนึ่งจากหลาย ๆ ทางที่มีอยู่ความมุ่งหมายของการตัดสินใจ คือ กำหนดวัตถุประสงค์และการทำให้วัตถุประสงค์บรรลุผลสำเร็จ ส่วนทางเลือกนั้น คือโอกาสในการเลือกจากทางเลือกหลายๆทาง ถ้าไม่มีทางเลือกการตัดสินใจก็เกิดขึ้นไม่ได้ ฉะนั้นการตัดสินใจจึงเป็นกระบวนการของทางเลือกการตัดสินใจจำนวนไม่น้อยที่ให้โอกาสอย่างกว้างขวาง ในการเลือกแต่การตัดสินใจบางอย่างอาจมีข้อจำกัดมาจากหลายด้าน ดังนั้น การตัดสินใจจึงมีหลายประการภายใต้สถานการณ์ที่แตกต่างกัน การตัดสินใจคือ

๑. การตัดสินใจอยู่บนพื้นฐานของจิตสำนึกและเหตุผลหรือดุลยพินิจโดยอาศัยสัญญาติญาณที่ไม่สามารถอธิบายได้ที่อยู่บนพื้นฐานของดุลยพินิจบางอย่าง

๒. การตัดสินใจอยู่บนความรอบคอบ โดยอาศัยประสบการณ์ในการประเมินทางเลือกและเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด

๓. การตัดสินใจจะต้องมีความมุ่งหมายที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้เกี่ยวกับกระบวนการเลือกแนวทางในการตัดสินใจ^{๙๙}

^{๙๘} ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, โครงการวิจัยเรื่อง การประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ : คณะกรรมการการเลือกตั้ง, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๘), หน้า ๑๗-๑๙.

^{๙๙} สมยศ นาวิการ, การบริหาร, (กรุงเทพมหานคร : ดอกหญ้า, ๒๕๓๖), หน้า ๖๘.

การตัดสินใจ คือ การเลือกทางเลือกที่มีอยู่หลาย ๆ ทางเลือก โดยอาศัยทางเลือกที่ดีที่สุดเพียงทางเดียวที่สามารถ ตอบสนองเป้าหมาย หรือความต้องการของผู้เลือกได้^{๑๐๐}

ตัดสินใจว่า คือ การพิจารณาทางเลือกที่ดีที่สุดจากทางเลือกที่มีอยู่หลาย ๆ ทางเลือกผู้นำต้องตัดสินใจด้วยหลักเหตุผลเพื่อใช้ เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ซึ่งการตัดสินใจดังกล่าวเกิดประสิทธิภาพสูงสุด^{๑๐๑}

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า จากแนวคิดนักวิชาการที่ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจไว้ข้างต้น พอสรุปองค์ประกอบของการตัดสินใจได้ว่า ประกอบด้วย ๓ ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยตัวผู้ตัดสินใจ โดยผู้ตัดสินใจมีความสามารถในการประเมินคุณค่า ประโยชน์ หรือความสำคัญของทางเลือกแต่ละอย่าง ปัจจัยทางเลือก โดยผู้ตัดสินใจต้องมีทางเลือกมากกว่า ๑ ทางเลือก ซึ่งถ้ามีทางเลือกเพียงทางเดียวก็ไม่จำเป็นต้องตัดสินใจเลือก ผลของทางเลือกในอดีต จะขึ้นอยู่กับทางเลือก ซึ่งผลการเลือกแต่ละอย่างจะแตกต่างกันไปตามสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

จากการศึกษาพฤติกรรมของการเลือกตั้ง ผู้วิจัยสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมของการเลือกตั้ง สามารถสรุปเป็นแนวคิดได้ตามตารางที่ ๒.๑๐ ดังนี้

ตารางที่ ๒.๑๐ สังเคราะห์สาระสำคัญแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมของการเลือกตั้ง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์	การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมที่ประชาชนแสวงทางเลือกในการปกครองและบำบัดความต้องการของตนเองเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้มีส่วนร่วมทางการเมือง
เชวณะ ไตรมาส	การแข่งขันทางอำนาจเพื่อเข้าไปสู่อำนาจและการใช้อำนาจทางการเมือง โดยอาศัยกลไกกระบวนการของการเลือกตั้งเป็นเครื่องมือในการใช้หลักประกันเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นการแข่งขันเข้าสู่อำนาจอย่างสุจริตเที่ยงธรรมโดยคาดหวัง

^{๑๐๐} วิชัย โสสุวรรณจินดา, พฤติกรรมองค์กรการสมัยใหม่, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมนิติ, ๒๕๓๕), หน้า ๑๘๕.

^{๑๐๑} กวี วงศ์พุม, ภาวะผู้นำ, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาวิสัยทัศน์นักบริหาร, ๒๕๕๐), หน้า ๑๗๔.

ตารางที่ ๒.๑๐ สังเคราะห์สาระสำคัญแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
อัษฎางค์ ปาณิกบุตร	การเลือกตั้งเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้คนส่วนใหญ่ของประเทศได้มีส่วนร่วมในการปกครองประเทศเป็นการมอบอำนาจอธิปไตยของราษฎร แต่ละคนให้ผู้แทนของตนนำไปใช้ในการปกครองประเทศ เนื่องจากเราไม่สามารถให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศได้จึงคิดค้นวิธีการขึ้นมาเรียกว่า การเลือกตั้ง
ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์	ระดมมวลชนเข้าสู่กระบวนการทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และประสานประโยชน์ให้ประชาชนเห็นความจำเป็นของการปฏิบัติหน้าที่ในการเป็นพลเมืองที่ดี
วินิจ ผาเจริญ	การที่จะทราบถึงพฤติกรรมการตัดสินใจไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนว่ามีปัจจัยและแรงจูงใจใดบ้าง ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเป็นกรอบการศึกษาอยู่ ๕ ปัจจัย คือ คุณสมบัติผู้สมัครรับเลือกตั้ง การหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งคุณสมบัติหวัคະແນของผู้สมัคร พรรคการเมืองที่ผู้สมัครสังกัด นโยบายของผู้สมัครรับเลือกตั้ง
เฉลิมพล นุษุอุดม และ รศ.ดร.กานดา ผรณเกียรติ์	การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เป็นวิธีการหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย
สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว	ได้ชี้ให้เห็นถึงหลักการกำหนดที่พิจารณาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน ดังนี้ ๑. สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมกับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ๒. ความรู้สึทางการเมืองกับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ๓.สภาพแวดล้อมของช่วงเวลากับพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ตารางที่ ๒.๑๐ สักระยะสาระสำคัญแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกาเลือกตั้ง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
วัชร ไซยสาร	มีสาเหตุหลายประการที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการเลือกตั้งให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์และหลักเกณฑ์การในการเลือกตั้งทั่วไปหรือเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่ละครั้งนั้นมีสาเหตุหลายประการที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการเลือกตั้งให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์
พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว	ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการ และพฤติกรรมกาซื้อสิทธิ-ขายเสียง ดังนี้ ๑. บทบาทของเงินกับการเลือกตั้ง ๒. การใช้เงินซื้อเสียงเลือกตั้ง
เพิ่มพงษ์ เชาวลิต และศรีสมภาพ จิตภิรมย์ศรี	การซื้อเสียงมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกันอยู่ ๓ ประการคือ ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ตัวแทนผู้สมัคร หรืออีกนัยหนึ่งคือ ห้วคะแนน เงินหรือผลประโยชน์ต่างๆ
ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์	กล่าวว่า ตัวแบบที่นำมาใช้ในการศึกษาพฤติกรรมกาลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ประกอบด้วยมุมมองเชิงเศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา และจิตวิทยา
สมยศ นาวิการ	การตัดสินใจคือ การเลือกเอาทางเลือกของวิธทางการกระทำทางหนึ่งจากหลาย ๆ ทางที่มีอยู่ความมุ่งหมายของการตัดสินใจ คือ กำหนดวัตถุประสงค์และการทำให้วัตถุประสงค์บรรลุผลสำเร็จ ส่วนทางเลือกนั้น คือโอกาสในการเลือกจากทางเลือกหลายๆทาง ถ้าไม่มีทางเลือกการตัดสินใจก็เกิดขึ้นไม่ได้
วิชัย โสสุวรรณจินดา	การตัดสินใจ คือ การเลือกทางเลือกที่มีอยู่หลาย ๆ ทางเลือกโดยอาศัยทางเลือกที่ดีที่สุดเพียงทางเดียวที่สามารถตอบสนองเป้าหมาย หรือความต้องการของผู้เลือกได้
กวี วงศ์พุม	ตัดสินใจว่า คือ การพิจารณาทางเลือกที่ดีที่สุดจากทางเลือกที่มีอยู่หลาย ๆ ทางเลือกผู้นำต้องตัดสินใจด้วยหลักเหตุผลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ซึ่งการตัดสินใจดังกล่าวเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

๒.๕ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย

๒.๕.๑ ข้อมูลด้านการปกครอง

ประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ การปกครองแบ่งออกเป็น ๑๐ หมู่บ้าน มีผู้นำการปกครองท้องที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีจำนวนหมู่บ้าน ในเขตตำบลสวนเชื่อนมี ๑๐ หมู่บ้าน^{๑๐๒} ตามตารางที่ ๒.๑๑ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๒.๑๑ กำนันผู้ใหญ่บ้านเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

ที่	ชื่อหมู่บ้าน	หมู่ที่	หัวหน้าฝ่ายปกครองท้องที่	ตำแหน่ง
๑	บ้านสวนเชื่อน	๑	นายชนินทร์ ชุ่มใจ	ผู้ใหญ่บ้าน
๒	บ้านสวนเชื่อน	๒	นายสุริยัน เชื้อนแปด	ผู้ใหญ่บ้าน
๓	บ้านทุ่งเหนือ	๓	นายยศพัทธ์ นันทด	กำนัน
๔	บ้านดง	๔	นายสาคร ปัญญาไว	ผู้ใหญ่บ้าน
๕	บ้านนาคูหา	๕	นายพิทักษ์ เพิ่มขึ้น	ผู้ใหญ่บ้าน
๖	บ้านนาแคม	๖	นายนิวัต ถิ่นทิพย์	ผู้ใหญ่บ้าน
๗	บ้านแม่แคม	๗	นายปณณวิชญ์ ทองขาว	ผู้ใหญ่บ้าน
๘	บ้านดงใต้	๘	นายปรีชา เชื้อนสาม	ผู้ใหญ่บ้าน
๙	บ้านหัวทุ่ง	๙	นายธนชัย มงคลพินิจ	ผู้ใหญ่บ้าน
๑๐	บ้านสวนขวัญ	๑๐	นายวิจิต ทะฤษี	ผู้ใหญ่บ้าน

^{๑๐๒} เทศบาลตำบลสวนเชื่อน, แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๕), (แพร่ : กองวิชาการและแผนงานเทศบาลตำบลสวนเชื่อน, ๒๕๖๗), (อัดสำเนา)

๒.๕.๒ ข้อมูลประชากร

ตำบลสวนเขื่อน มีประชากรทั้งหมดตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร ตามประกาศสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง รวมทั้งสิ้น ๕,๓๗๔ คน เป็นชาย ๒,๖๖๒ คน เป็นหญิง ๒,๗๑๒ คน จำนวนครัวเรือน ๑,๘๘๑ ครัวเรือน (หลัง)^{๑๐๓} ตามตารางที่ ๒.๑๒ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๒.๑๒ ประชากรทั้งหมดในเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

ที่	ชื่อหมู่บ้าน	หมู่ที่	จำนวนประชากร			จำนวนหลังคาเรือน
			ชาย	หญิง	รวม	
๑	บ้านสวนเขื่อน	๑	๓๒๗	๓๖๒	๖๘๙	๒๔๘
๒	บ้านสวนเขื่อน	๒	๓๘๕	๓๙๒	๗๗๗	๒๔๔
๓	บ้านทุ่งเหนือ	๓	๒๘๘	๓๐๐	๕๘๘	๒๑๓
๔	บ้านดง	๔	๓๖๐	๓๗๘	๗๓๘	๒๕๙
๕	บ้านนาคูหา	๕	๒๕๖	๒๔๖	๕๐๒	๒๒๐
๖	บ้านนาแคม	๖	๙๖	๗๑	๑๖๗	๖๘
๗	บ้านแม่แคม	๗	๒๓๐	๒๒๑	๔๕๑	๑๕๗
๘	บ้านดงใต้	๘	๒๔๑	๒๑๕	๔๕๖	๑๔๙
๙	บ้านหัวทุ่ง	๙	๒๗๔	๓๐๐	๕๗๔	๑๙๗
๑๐	บ้านสวนขวัญ	๑๐	๒๐๕	๒๒๗	๔๓๒	๑๒๖
รวม			๒,๖๖๒	๒,๗๑๒	๕,๓๗๔	๑,๘๘๑

^{๑๐๓} ส่วนบริหารและพัฒนาเทคโนโลยีการทะเบียน สำนักบริหารการทะเบียนกรมการปกครอง , จำนวนประชากร, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : https://stat.bora.dopa.go.th/new_stat/webPage/statByYear.php [๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๗].

ตำบลสวนเขื่อน มีประชากรที่มีอายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ ที่มีสิทธิ์เลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ มี ๑๐ หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น ๔,๔๐๐ คน เป็นชาย ๒,๑๗๗ คน เป็นหญิง ๒,๒๒๓ คน จำนวนครัวเรือน ๑,๘๘๑ ครัวเรือน (หลัง)^{๑๐๔} ตามตารางที่ ๒.๑๔ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๒.๑๓ ประชากรที่มีอายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ ที่มีสิทธิ์เลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

ที่	ชื่อหมู่บ้าน	หมู่ที่	จำนวนประชากร			จำนวนหลังคาเรือน
			ชาย	หญิง	รวม	
๑	บ้านสวนเขื่อน	๑	๒๗๗	๓๑๓	๕๙๐	๒๔๘
๒	บ้านสวนเขื่อน	๒	๓๓๔	๓๔๔	๖๗๘	๒๔๔
๓	บ้านทุ่งเหนือ	๓	๒๔๐	๒๕๒	๔๙๒	๒๑๓
๔	บ้านดง	๔	๓๑๒	๓๒๒	๖๓๔	๒๕๙
๕	บ้านนาคูหา	๕	๒๐๘	๑๙๘	๔๐๖	๒๒๐
๖	บ้านนาแคม	๖	๔๘	๒๓	๗๑	๖๘
๗	บ้านแม่แคม	๗	๑๘๒	๑๗๓	๓๕๕	๑๕๗
๘	บ้านดงใต้	๘	๑๙๓	๑๖๗	๓๖๐	๑๔๙
๙	บ้านหัวทุ่ง	๙	๒๒๖	๒๕๒	๔๗๘	๑๙๗
๑๐	บ้านสวนขวัญ	๑๐	๑๕๗	๑๗๙	๓๓๖	๑๒๖
รวม			๒,๑๗๗	๒,๒๒๓	๔,๔๐๐	๑,๘๘๑

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ “การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่” ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาศึกษาใน ๔ ประเด็น คือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบูรณาการหลักพุทธธรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่กับหลักสุจริตธรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางการเมือง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง พอสรุปได้ดังนี้

^{๑๐๔} เทศบาลตำบลสวนเขื่อน, แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๕), (แพร่ : กองวิชาการและแผนงาน เทศบาลตำบลสวนเขื่อน, ๒๕๖๗), (อัครสำเนา)

๒.๖.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสุจริตธรรม

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่” ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสุจริตธรรม เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ดังนี้

พระมหาปติวัฒน์ ปฏิวาสนเมธี (แสนเมือง) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขการทุจริตการเลือกตั้ง ในอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู” พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขการทุจริตการเลือกตั้งในอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภูตามหลักสุจริตธรรม ๓ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านกายสุจริต ประพฤติชอบทางกายด้านมโนสุจริต ประพฤติชอบทางใจ และด้านวจีสุจริต ประพฤติชอบทางวาจาตามลำดับ^{๑๐๕}

พระมานะ อภิวัตโน (ยีนยง) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในตำบลบางสีทอง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี” พบว่า วามคิดเห็นของประชาชนต่อการประยุกต์หลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ กายสุจริต รองลงมา ได้แก่ มโนสุจริต และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ วจีสุจริต ตามลำดับ^{๑๐๖}

นายศิริพงศ์ ไชยเลิศ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการให้บริการประชาชนของสำนักงานที่ดินจังหวัดน่าน สาขานาน้อย” พบว่า ประชาชนปฏิบัติตามหลักสุจริตธรรมพอสมควรและให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเพราะว่าทุกคนที่เข้ามาใช้บริการในสำนักงานที่ดินนั้น ล้วนแต่มีความคาดหวังว่าจะได้รับการบริการจากเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างสูง และหวังว่าจะได้พบกับเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถ สามารถแก้ไขปัญหาของตนได้ และการพบปะพูดคุยกับประชาชนนั้น เป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะการพูดนั้นย่อมสื่อสารถึงผู้รับฟัง หากผู้พูดมีการพูดที่ดีนั้นย่อมทำให้การสื่อสารมี

^{๑๐๕} พระมหาปติวัฒน์ ปฏิวาสนเมธี (แสนเมือง), “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขการทุจริตการเลือกตั้ง ในอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔).

^{๑๐๖} พระมานะ อภิวัตโน (ยีนยง), “การประยุกต์หลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในตำบลบางสีทอง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๖).

ประสิทธิภาพ ผู้รับฟังย่อมรับรู้ถึงสิ่งที่ผู้พูดนั้นสื่อถึง หากพูดในด้านไม่ดีแล้ว ผู้ฟังก็จะรับรู้ถึงความรู้สึกที่ไม่ดี^{๑๐๗}

นายสำเริง ราชฉวาง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การรับรู้ทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร” พบว่า ประชาชนที่อาสาเข้ามาบริหารงานให้มีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยเท่าเทียม กันเสมอภาคกันเพื่อประโยชน์สุขของชุมชนในท้องถิ่นมากกว่ากลุ่มของตนเอง พฤติกรรมของแต่ละบุคคลต้องแสดงออกซึ่งความเป็นตัวของตัวเองที่จะปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบกฎหมายไม่ใช้อำนาจไปในทางที่ผิด ควรทำงานด้วยความสุจริตเพื่อประโยชน์ วาจาเป็นสิ่งสำคัญ การพูดคำสุภาพเรียบร้อย ไม่ใส่ร้ายผู้อื่น จะทำให้ผู้ใกล้ชิดมีความสุข เป็นการสร้างมิตรภาพที่ดีต่อกัน และจะต้องพูดด้วยน้ำเสียงที่จริงใจ ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือ การคิดดีทำดีช่วยเหลือกันและต้องลงมือปฏิบัติด้วยถือว่าเป็นหลักสำคัญทางกาย ทาง วาจาและทางใจ การช่วยเหลือสังคมจะต้องปฏิบัติให้เห็นจริงให้เป็นรูปธรรมประจักษ์ชัดเจน เกิด ผลลัพธ์ที่ดีต่อทางสังคมเข้าร่วมกิจกรรมโครงการ หรืองานสาธารณะประโยชน์เพื่อสร้างความสามัคคี^{๑๐๘}

พระครูศรีธรรมวิเทศ (ประเสริฐ ปณโกโส) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปในอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร” พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ไปใช้สิทธิด้วยความสุจริต ตามสิทธิยกเว้นมีเหตุอื่น ๆ การลงคะแนนเสียงของผู้ลงคะแนนเสียงนั้น จุดสนใจมุ่งไปที่เป้าหมายทางการเมืองของผู้ลงคะแนนเสียง ตามเจตนารมณ์ของคนบางส่วนที่ต้องการเลือกตั้ง ประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยสำนึกในความเป็นพลเมือง และการเลือกตั้งเป็นหน้าที่ที่ทุกคนต้องช่วยๆ กัน ตามสิทธิที่ตนมียกเว้นมีเหตุอื่น ๆ การลงคะแนนเสียงของผู้ลงคะแนนเสียงนั้น จุดสนใจมุ่งไปที่เป้าหมายทางการเมืองของผู้ลงคะแนนเสียง ตามเจตนารมณ์ของคนบางส่วนที่ต้องการเลือกตั้ง^{๑๐๙}

^{๑๐๗} นายศิริพงศ์ ไชยเลิศ, “ประสิทธิผลการให้บริการประชาชนของสำนักงานที่ดินจังหวัดน่าน สาขาน่าน้อย”, **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๕).

^{๑๐๘} นายสำเริง ราชฉวาง, “การรับรู้ทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร”, **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๖).

^{๑๐๙} พระครูศรีธรรมวิเทศ (ประเสริฐ ปณโกโส), “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปในอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร”, **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

นางสาวจิตาภา ยศวิสัย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี ๒๕๖๒ ของประชาชนเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร” พบว่าประชาชนควรซื้อสัตย์ต่อกฎ ระเบียบ การไปใช้สิทธิ หาข้อมูลเพิ่มเติม จะเห็นว่าบางคนไม่ได้รับรู้ไปหาซื้อที่จะลงคะแนนให้หน้าหน่วยเลือกตั้ง การเลือกตั้งจะบริสุทธิ์ยุติธรรมอยู่ที่การกระทำของทุกคน ทุกคนรักษากฎหมายการเลือกตั้ง ประชาชนทั่วไปมีความเห็นว่า ยังเข้าใจได้ยากอยู่ ส่วนการซื้อสิทธิขายเสียงเชื่อว่ายังมีอยู่ คงหายไปจากสังคมไทยค่อนข้างยากเพราะมองว่าเป็นเรื่องของธุรกิจ การลงทุน ถ้าจะแก้ไขให้ลดลงต้องนำเรื่องของคุณธรรมเข้ามาช่วยให้มีในแต่ละบุคคลให้มาก และประชาชนมีพฤติกรรมสนใจทางการเมืองมากขึ้น เช่น ติดตามการทำงานของพรรคการเมือง นักการเมือง เป็นส่วนสำคัญในการของการตัดสินใจเลือกตั้งทั่วไปและการตัดสินใจเลือกตั้งจะพิจารณาตามข้อมูลที่ตนเองได้ศึกษามาเป็นหลัก^{๑๑๐}

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสุจริตธรรม ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ประมวลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการบูรณาการหลักสุจริตธรรม เพื่อมาอธิบายการบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ได้ตามตารางที่ ๒.๑๔ ดังต่อไปนี้

^{๑๑๐} นางสาวจิตาภา ยศวิสัย, “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี ๒๕๖๒ของประชาชนเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๖).

ตารางที่ ๒.๑๔ สังเคราะห์สาระสำคัญงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสุจริตธรรม

นักวิจัย	สรุปผลการวิจัย
พระมหาปติวัฒน์ ปฐิตฺตมเมธี (แสนเมือง)	พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขการทุจริตการเลือกตั้งในอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภูตามหลักสุจริตธรรม ๓ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านกายสุจริต ประพฤติชอบทางกาย ดำเนินมโนสุจริต ประพฤติชอบทางใจ และด้านวจีสุจริต ประพฤติชอบทางวาจา ตามลำดับ
พระมานะ อภิวิฑฒโน (ยี่นยง)	พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการประยุกต์หลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ กายสุจริต รองลงมา ได้แก่ มโนสุจริต และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ วจีสุจริต ตามลำดับ
นายศิริพงศ์ ไชยเลิศ	พบว่า ประชาชนปฏิบัติตามหลักสุจริตธรรมพอสมควรและให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะว่าทุกคนที่เข้ามาใช้บริการในสำนักงานที่ดินนั้น ล้วนแต่มีความคาดหวังว่าจะได้รับการบริการจากเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างสูง และหวังว่าจะได้พบกับเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถ แก้ไขปัญหาของตนได้ และการพบปะพูดคุยกับประชาชนนั้น เป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะการพูดนั้นย่อมสื่อสารถึงผู้รับฟัง หากผู้พูดมีการพูดที่ดีนั้นย่อมทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ ผู้รับฟังย่อมรับรู้ถึงสิ่งที่ผู้พูดนั้นสื่อถึง หากพูดในด้านไม่ดีแล้ว ผู้ฟังก็จะรับรู้ถึงความรู้สึกที่ไม่ดี

ตารางที่ ๒.๑๔ สังเคราะห์สาระสำคัญงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสุจริตธรรม (ต่อ)

นักวิจัย	สรุปผลการวิจัย
นายสำเริง ราชฉวาง	พบว่า ประชาชนที่อาสาเข้ามาบริหารงานให้มีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยเท่าเทียม กันเสมอภาคกันเพื่อประโยชน์สุขของชุมชนในท้องถิ่นมากกว่ากลุ่มของตนเอง พฤติกรรมของแต่ละบุคคลต้องแสดงออกซึ่งความเป็นตัวของตัวเองที่จะปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบกฎหมายไม่ใช้อำนาจไปในทางที่ผิด ควรทำงานด้วยความสุจริตเพื่อประโยชน์
พระครูศรีธรรมวิเทศ (ประเสริฐ ปญฺโณโส)	พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ไปใช้สิทธิด้วยความสุจริต ตามสิทธิยกเว้นมีเหตุอื่น ๆ การลงคะแนนเสียงของผู้ลงคะแนนเสียงนั้น จุดสนใจมุ่งไปที่เป้าหมายทางการเมืองของผู้ลงคะแนนเสียง ตามเจตนารมณ์ของคนบางส่วนที่ต้องการเลือกตั้งประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยสำนึกในความเป็นพลเมือง และการเลือกตั้งเป็นหน้าที่ที่ทุกคนต้องช่วย ๆ
นางสาวจิตาภา ยศวิสัย	พบว่า ประชาชนควรซื่อสัตย์ต่อกฎ ระเบียบ การไปใช้สิทธิหาข้อมูลเพิ่มเติม จะเห็นว่าบางคนไม่ได้รับรู้ไปหาซื้อที่จะลงคะแนนให้หน้าหน่วยเลือกตั้ง การเลือกตั้งจะบริสุทธิ์ยุติธรรมอยู่ที่การกระทำของทุกคน ทุกคนรักษากฎหมายการเลือกตั้งประชาชนทั่วไปมีความเห็นว่า ยังเข้าใจได้ยากอยู่ ส่วนการซื้อสิทธิขายเสียงเชื่อว่ายังมีอยู่

๒.๖.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้ง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่” ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ดังนี้

พระณัฐกร ญฎฐกโร (หงษ์สามสิบเก้า) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นของเทศบาลตำบลทุ่งกวาว อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่” พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นของเทศบาลตำบลทุ่งกวาว อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ทั้ง ๔ ด้าน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก รองลงมา

ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ด้านกิจกรรมของชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการติดต่อเป็นการเฉพาะ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ^{๑๑๑}

ศักดิ์ชัย นาลัย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ ในเขตตำบลทุ่งน้าว อำเภอสอง จังหวัดแพร่” ผลการวิจัยพบว่า ระดับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ในเขตตำบลทุ่งน้าว อำเภอสอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง มีความคิดเห็นในระดับมาก ตามลำดับ^{๑๑๒}

ธานี ถังทอง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความเข้าใจและเจตคติต่อการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ของประชาชน จังหวัดชัยภูมิ” ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง เจตคติต่อการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๖๐ มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ คือ ๒.๓๐ หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีเจตคติทางลบต่อการเลือกตั้ง การเปิดรับข้อมูลรับข่าวสารการเลือกตั้ง มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ ๑.๗๘ หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข้อมูลรับข่าวสารการเลือกตั้งเป็นบางครั้งแนวทางในการส่งเสริมความเข้าใจ ต้องพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นต่อระบบการเมือง นักการเมืองต้องสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน พรรคการเมืองต้องมีเสถียรภาพและความเข้มแข็งแก้ไขรัฐธรรมนูญ ให้เกิดความเป็นธรรมในการเลือกตั้งมีการส่งเสริมการเรียนรู้ในองค์ความรู้ด้านการเมืองและการเลือกตั้งอย่างลึกซึ้ง สม่่าเสมอและเผยแพร่องค์ความรู้อย่างทั่วถึง^{๑๑๓}

^{๑๑๑} พระณัฐกร ญุกจิโร (หงษ์สามสิบเก้า), “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นของเทศบาลตำบลทุ่งกวาว อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๕).

^{๑๑๒} ศักดิ์ชัย นาลัย, “พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ ในเขตตำบลทุ่งน้าว อำเภอสอง จังหวัดแพร่”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔).

^{๑๑๓} ธาณี ถังทอง, “ความเข้าใจและเจตคติต่อการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ของประชาชน จังหวัดชัยภูมิ”, วารสารสังคมศาสตร์ นิติรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๓) : ๔๗-๔๘.

นิรันดร์ พันธศักดิ์และคณะ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาล ตำบลทาประจะ อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผลการวิจัย พบว่า ๑) พฤติกรรมการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลทาประจะ อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการลงคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุด ๒) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง ดังนี้พฤติกรรมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลทาประจะ อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้แตกต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ๓) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลทาประจะ อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ควรมีการประชาสัมพันธ์โดยผ่านสื่อที่มีความใกล้ชิดกับ ประชาชน มาก^{๑๑๔}

นันทนา นันทวโรภาส และรหัส แสงผอง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของ พรรคการเมืองภายใต้รัฐธรรมนูญพ.ศ. ๒๕๖๐ : ศึกษากรณีการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒” ผลการวิจัย พบว่า กติกาการเลือกตั้งที่เปลี่ยนจากเดิมไปอย่างสิ้นเชิงจำนวนพรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มากที่สุดเป็นประวัติการณ์ รวมทั้งผลการเลือกตั้งที่พลิกความคาดหมาย พรรคการเมืองที่ชนะการเลือกตั้งสามอันดับคือ พรรคเพื่อไทย พรรคพลังประชารัฐ และพรรคอนาคตใหม่ มีผลการศึกษาอันเป็นข้อสังเคราะห์ที่สร้างองค์ความรู้ใหม่ ๓ ประการคือ ๑) ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง หากมีพรรคที่นำเอากลยุทธ์การตลาดทางการเมืองมาใช้ หลายพรรค ความเหนือกว่าของพรรคจะตัดสินกันที่ศักยภาพความเป็นไปได้ในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้จริง ๒) บริบททางการเมือง เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งในครั้งนี้ ๓) จากแนวคิดการตลาดทางการเมือง พรรคที่เสนอแนวทางใหม่ อย่างโดดเด่นและแตกต่าง มักได้รับในการเลือกตั้งเสมอ^{๑๑๕}

^{๑๑๔} นิรันดร์ พันธศักดิ์ และคณะ, “พฤติกรรมการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาล ตำบลทาประจะ อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช”, วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ (กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓) : ๓๘๙-๓๙๐.

^{๑๑๕} นันทนา นันทวโรภาส และรหัส แสงผอง, “การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของพรรคการเมืองภายใต้รัฐธรรมนูญพ.ศ. ๒๕๖๐ : ศึกษากรณีการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒”, วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ (เมษายน-มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๒๗๔-๒๗๕.

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ประมวลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง เพื่อมาอธิบายการบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ได้ตามตารางที่ ๒.๑๕ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๒.๑๕ สังเคราะห์สาระสำคัญงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง

นักวิจัย	สรุปผลการวิจัย
พระณัฐกร ญกุลจโร (หงษ์สามสิบเก้า)	พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นของเทศบาลตำบลทุ่งกวาว อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ทั้ง ๔ ด้าน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก รองลงมา ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ด้านกิจกรรมของชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการติดต่อเป็นการเฉพาะ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ
ศักดิ์ชัย นาลัย	พบว่า ระดับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้ง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง มีความคิดเห็นในระดับมากตามลำดับ
ธานี ถังทอง	พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง เจตคติต่อการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ คือ ๒.๓๐ หมายถึง กลุ่มตัวอย่างมีเจตคติทางลบต่อการเลือกตั้ง การเปิดรับข้อมูลรับข่าวสารการเลือกตั้ง มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ ๑.๗๘

ตารางที่ ๒.๑๕ สังเคราะห์สาระสำคัญงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง (ต่อ)

นักวิจัย	สรุปผลการวิจัย
นิรันดร์ พันธศักดิ์และคณะ	พบว่า ๑) พฤติกรรมการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลทาประจะ อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการลงคะแนนอยู่ ในระดับมากที่สุด ๒) ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง ดังนี้ พฤติกรรมของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขต เทศบาลตำบลทาประจะ อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเนื่องต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ๓) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทาง ส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลทาประจะ อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ควรมีการประชาสัมพันธ์โดยผ่านสื่อที่มีความใกล้ชิดกับ ประชาชนมาก
นันทนา นันทวโรภาส และ รพีพร แสงผ่อง	พบว่า มีผลการศึกษาอันเป็นข้อสังเคราะห์ที่สร้างองค์ความรู้ใหม่ ๓ ประการคือ ๑) ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง หากมีพรรคที่นำเอากลยุทธ์การตลาดทางการเมืองมาใช้ หลายพรรค ความเหนือกว่า ของพรรคจะตัดสินกันที่ศักยภาพความเป็นไปได้ในการนำนโยบายไปปฏิบัติได้จริง ๒) บริบททาง การเมือง เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งในครั้งนี้ ๓) จากแนวคิดการตลาดทาง การเมือง พรรคที่เสนอแนวทางใหม่ อย่างโดดเด่นและแตกต่าง มักได้รับในการเลือกตั้งเสมอ

๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

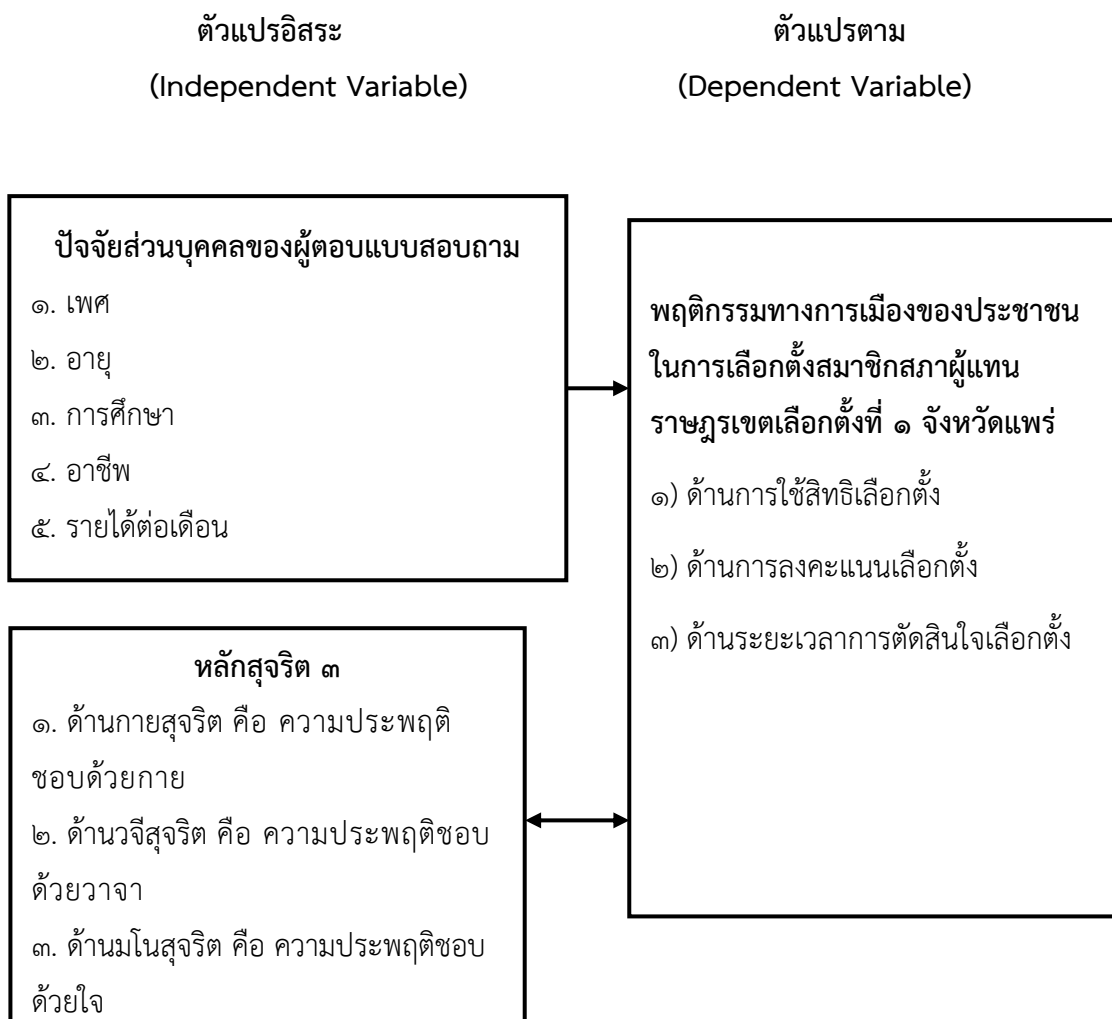
การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเรื่อง “การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่” จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ (Independent Variable) และตัวแปรตาม (Dependent Variable) ดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และหลักสุจริตธรรม ดังนี้ กายสุจริต คือ ความประพฤติชอบด้วยกาย วาจาสุจริต คือ ความประพฤติชอบด้วยวาจา มโนสุจริต คือ ความประพฤติชอบด้วยใจ^{๑๑๖}

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ โดยผู้วิจัยสังเคราะห์จากแนวคิด พฤติกรรมทางการเมืองของธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์^{๑๑๗} มาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ๒) ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง ๓) ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง ดังแผนภาพที่ ๒.๒ ดังต่อไปนี้

^{๑๑๖} งบ.ต.ก. (ไทย) ๒๐/๑๕๖/๓๙๙-๔๐๐.

^{๑๑๗} ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, โครงการวิจัยเรื่อง การประเมินผลการทำงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ : คณะกรรมการการเลือกตั้ง, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๘), หน้า ๗-๑๙.



แผนภาพที่ ๒.๒ กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่” เป็นการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) กล่าวคือ การใช้ระเบียบวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ การวิจัยเชิงปริมาณ

๓.๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๓ การวิจัยเชิงคุณภาพ

๓.๓.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่” ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) กล่าวคือ โดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

๓.๒ การวิจัยเชิงปริมาณ

๓.๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑) ประชากร (Population) ประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป มีจำนวนประชากร ๔,๔๐๐ คน^๑

๒) กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) และวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) ซึ่งได้มาจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเลือกตั้งที่ ๑ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป จำนวน ๔,๔๐๐ คน ได้ประชากรจากการสุ่มตัวอย่างจากสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane)^๒ โดยใช้ระดับความคลาดเคลื่อนที่ ๐.๐๕ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

โดย N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรทั้งหมด ๔,๔๐๐ คน เมื่อแทนค่าสูตรจะได้ดังนี้

^๑ เทศบาลตำบลสวนเขื่อน อำเภอเมือง จังหวัดแพร่, แผนยุทธศาสตร์พัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๕), [ออนไลน์], แหล่งที่มา : https://www.suankhuean.go.th/project_detail.php?hd [๑๓ มีนาคม ๒๕๖๖].

^๒ Yamane T., **Statistic : AnIntroductory Analysis**, 3 rd, New York: Harper & Row. 1973), p. 125.

$$n = \frac{4,400}{1 + 4,400(0.05)^2}$$

$$n = \frac{4,400}{1 + 4,400(0.0025)}$$

$$\frac{4,400}{14.75}$$

$$n = 366.40$$

$$n = 367$$

เพราะฉะนั้นจำนวนกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ ๓๖๗ คน

วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้หลักการสุ่มแบบชั้นภูมิ ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

๑) โดยพิจารณาจากประชากรที่มีสิทธิ์เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีบริบูรณ์ ขึ้นไป มีจำนวนประชากร ๔,๔๐๐ คน ตามพื้นที่การปกครองของเขตเลือกตั้งที่ ๑ ประกอบด้วย ๑๐ หมู่บ้าน

๒) กำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลจากแต่ละหมู่บ้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลมีลักษณะกระจาย ให้สัมพันธ์กับสัดส่วนของประชากรที่มีสิทธิ์เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ เป็นระดับในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นส่วนโดยใช้สูตรดังนี้ ดังตารางที่ ๓.๑

$$\text{จำนวนตัวอย่างในแต่ละชั้น} = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละชั้น}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

จากสูตรจะได้ประชากรที่มีสิทธิ์เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีบริบูรณ์ ขึ้นไป ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร จำนวน ๓๖๗ คน รายละเอียดดังตารางที่ ๓.๑ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ที่	ชื่อหมู่บ้าน	หมู่ที่	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
๑	บ้านสวนเขื่อน	๑	๔๕๙	๓๘
๒	บ้านสวนเขื่อน	๒	๓๘๘	๓๒
๓	บ้านทุ่งเหนือ	๓	๕๐๗	๔๒
๔	บ้านดงเหนือ	๔	๔๗๐	๓๙
๕	บ้านนาคูหา	๕	๒๗๙	๒๓
๖	บ้านนาแคม	๖	๓๕๔	๓๐
๗	บ้านแม่แคม	๗	๓๐๕	๒๖
๘	บ้านดงใต้	๘	๖๖๘	๕๖
๙	บ้านหัวทุ่ง	๙	๓๓๖	๒๘
๑๐	บ้านสวนเขื่อน	๑๐	๖๓๕	๕๓
รวม			๔,๔๐๐	๓๖๗

๓) เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้านแล้ว ผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลจากประชาชนโดยสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ

๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๑) ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

(๑) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม

(๒) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

(๓) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

(๔) สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

(๕) นำเสนอร่างแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

(๖) นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน ๓๐ ชุด เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (Reliability)

(๗) นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(๘) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริง และนำไปแจกกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

(๙) รวบรวมแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์

๒) ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบของการวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่” ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยการสร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดที่ได้กำหนดไว้ โดยแบ่งออกเป็น ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบปลายปิดให้เลือกตอบ (Check List) จำแนกตาม ๑) เพศ ๒) อายุ ๓) ระดับการศึกษา ๔) อาชีพ ๕) รายได้ต่อเดือน

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับหลักสุจริตธรรมกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ประกอบด้วย ๓ ด้าน คือ ด้านกายสุจริต ประพฤติชอบด้วยกาย ด้านวจีสุจริต ประพฤติชอบด้วยวาจา ด้านมโนสุจริต ประพฤติชอบด้วยใจ มีรวม ๑๕ ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)^๓ ๕ ระดับ ตามหลักการเคิร์ท เลวิน (Likert) มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับ ๕ ระดับปฏิบัติการหลักสุจริตธรรม	อยู่ในระดับมากที่สุด
ระดับ ๔ ระดับปฏิบัติการหลักสุจริตธรรม	อยู่ในระดับมาก
ระดับ ๓ ระดับปฏิบัติการหลักสุจริตธรรม	อยู่ในระดับปานกลาง

^๓ สุวริย์ ศิริโกการภิมย์, การวิจัยทางการศึกษา, (ลพบุรี : สถาบันราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๔๖), หน้า ๑๔๐.

ระดับ ๒ ระดับปฏิบัติการหลักสุจริตรธรรม อยู่ในระดับน้อย

ระดับ ๑ ระดับปฏิบัติการหลักสุจริตรธรรม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open ended Questionnaire) ประกอบด้วย ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ๒) ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง ๓) ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง รวม ๑๕ ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ ตามหลักการลิเคิร์ต (Likert) มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับ ๕ ระดับปฏิบัติการพฤติกรรมทางการเมือง อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ ๔ ระดับปฏิบัติการพฤติกรรมทางการเมือง อยู่ในระดับมาก

ระดับ ๓ ระดับปฏิบัติการพฤติกรรมทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ ๒ ระดับปฏิบัติการพฤติกรรมทางการเมือง อยู่ในระดับน้อย

ระดับ ๑ ระดับปฏิบัติการพฤติกรรมทางการเมือง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ ๔ เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ และการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open ended Questionnaire)

๓) การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

(๑) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

(๒) หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอประธานคณะกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน ๕ ท่าน

- | | | |
|---|--------------------------|--|
| ๑ | พระมหาธงชัย วชิรญาโณ,ดร. | อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยเขตแพร่ |
| ๒ | ผศ.ดร.สมจิต ขอนวงศ์ | อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยเขตแพร่ |
| ๓ | นายธนนันท์ คุ่มถิ่นแก้ว | อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยเขตแพร่ |
| ๔ | ผศ.ดร.พรหมเรศ แก้วโมธา | อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาพระพุทธศาสนา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยเขตแพร่ |
| ๕ | ผศ.ดร.เกรียงศักดิ์ พองคำ | อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาพระพุทธศาสนา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยเขตแพร่ |

เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้ และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม และวัตถุประสงค์ (Item Objective Congruence Index: IOC)^๔ โดยใช้สูตรดังต่อไปนี้

$$\text{สูตรคำนวณ IOC} = \frac{\text{คะแนนรวม}}{\text{จำนวนผู้เชี่ยวชาญ}} = \frac{\sum R}{N}$$

IOC คือ ดัชนีความสอดคล้อง

R คือ คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

^๔ สมนึก ภัททิยธนี, การวัดผลการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กาฬสินธุ์ : ประสานนัการพิมพ์, ๒๕๔๙),
หน้า ๒๒๐.

ΣR คือ ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- +๑ หมายถึง แน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับจุดประสงค์การวิจัย
- ๐ หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับจุดประสงค์การวิจัย
- ๑ หมายถึง แน่ใจว่าข้อความไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การวิจัย

เกณฑ์การแปลความหมาย ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ยอมรับได้ ซึ่งเครื่องมือการวิจัยฉบับนี้ได้ค่า IOC ระหว่าง ๐.๘ - ๑.๐ ซึ่งถือว่าเครื่องมือใช้ได้

การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน ๓๐ ชุด แล้วนำผลการตอบแบบสอบถามไปหาค่าเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha α – coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)^๕ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สูตรคำนวณได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๙๔๙

การนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้สอบถามกลุ่มตัวอย่างจริงในการศึกษาวิจัยต่อไป

๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามตามขั้นตอน ดังนี้

- ๑) ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์แพร่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ ถึงกำนันตำบลสวนเขื่อน เขตการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปี บริบูรณ์ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

^๕ สีน พันธุ์พินิจ, เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทจูนพับลิชชิ่งจำกัด, ๒๕๔๗), หน้า ๑๙๑.

๒) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปเก็บข้อมูล โดยนำแบบสอบถาม จำนวน ๓๖๗ ฉบับ โดยแจกกับประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

๓) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์

๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาวิเคราะห์และประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (Statistical Software) เพื่อให้ผลการวิจัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องแม่นยำ และบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

๑) การวิเคราะห์เชิงสถิติพรรณนา (Descriptive Analysis) ดังนี้

(๑) วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

(๒) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อใช้อธิบายถึงข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

เกณฑ์ที่ใช้แปลผลข้อคำถามที่ได้จากการประเมินผล ดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย

การแปลความหมาย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๐๐ - ๑.๕๐	มีระดับพฤติกรรมทางการเมืองอยู่ในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๕๑ - ๒.๕๐	มีระดับพฤติกรรมทางการเมืองอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๒.๕๑ - ๓.๕๐	มีระดับพฤติกรรมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๓.๕๑ - ๔.๕๐	มีระดับพฤติกรรมทางการเมืองอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๔.๕๑ - ๕.๐๐	มีระดับพฤติกรรมทางการเมืองอยู่ในระดับมากที่สุด ^๖

^๖ ประคอง กรรณสูตร, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : ด่านสุทธาการพิมพ์, ๒๕๔๒), หน้า ๑๐๘.

(๓) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Question) วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบทนำเสนอเป็นความเรียงประกอบตาราง โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบคำถามปลายเปิด

๒) การวิเคราะห์เชิงสถิติอนุมาน (Inferential Statistics Analysis) ใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson product-moment correlation coefficient) เพื่อศึกษาทิศทางและการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสุจริตธรรมกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ใช้สถิติอ้างอิงในการทดสอบสมมติฐานคือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation)

เกณฑ์การพิจารณาความสัมพันธ์ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน มีดังนี้

ค่า (r)	ระดับของความสัมพันธ์
ค่าเฉลี่ย ๐.๘๐ - ๑.๐๐	กำหนดให้หมายถึง มีความสัมพันธ์สูงมาก
ค่าเฉลี่ย ๐.๖๐ - ๐.๗๙	กำหนดให้หมายถึง มีความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง
ค่าเฉลี่ย ๐.๔๐ - ๐.๕๙	กำหนดให้หมายถึง มีความสัมพันธ์ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย ๐.๒๐ - ๐.๓๙	กำหนดให้หมายถึง มีความสัมพันธ์ค่อนข้างน้อย
ค่าเฉลี่ย ๐.๐๐ - ๐.๑๙	กำหนดให้หมายถึง มีความสัมพันธ์น้อยมาก ^๗

เครื่องหมาย (+ , -) หน้าตัวเลขตัวเลขสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จะบอกถึงทิศทางของความสัมพันธ์ โดยหากว่า

r มีเครื่องหมาย + (บวก) หมายถึง การมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางเดียวกัน (ตัวแปรหนึ่งมีค่าสูง อีกตัวหนึ่งจะมีค่าสูงไปด้วย)

r มีเครื่องหมาย - (ลบ) หมายถึง การมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางตรงกันข้าม (ตัวแปรหนึ่งมีค่าสูงตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะมีค่าต่ำ)

ยกเว้นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์บางชนิดที่มีลักษณะ $0 \leq r \leq 1$ ซึ่งจะบอกได้เพียงขนาดหรือระดับของความสัมพันธ์เท่านั้น ไม่สามารถบอกทิศทางของความสัมพันธ์ได้

^๗ ยุทธพงษ์ กัยวรรณ, การวิจัยเบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๕๓), หน้า ๑๖๑.

๓.๓ การวิจัยเชิงคุณภาพ

๓.๓.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน ๙ รูปหรือคน แบ่งออกเป็น ๔ กลุ่ม ได้แก่ ๑) กลุ่มนักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านพระพุทธศาสนา จำนวน ๑ รูป ๒) กลุ่มนักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐศาสตร์ จำนวน ๓ คน ๓) กลุ่มผู้ประกอบการท้องถิ่น จำนวน ๒ คน ๔) กลุ่มประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ ตำบลสวนเขื่อน อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ จำนวน ๓ คน

กลุ่มที่ ๑ นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน ๑ รูป

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
๑	พระครูปลัดอนุนัติ ธมมวโร	เจ้าอาวาสวัดอ้อยหลวง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

กลุ่มที่ ๒ นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน ๓ คน

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
๒	นายธัญพิสิษฐ์ ไชยคำ	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลสวนเขื่อน อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่
๓	นายสมบัติ เชื้อนสอง	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลสวนเขื่อน อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่
๔	นางวราภรณ์ สีตื้อ	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลสวนเขื่อน อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

กลุ่มที่ ๓ ผู้ประกอบการท้องถิ่น จำนวน ๒ คน

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
๕	นายศพัทธ์ นันทด	กำนันตำบลสวนเขื่อน อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่
๖	นายชินนทร์ ชุ่มใจ	ผู้ใหญ่บ้านสวนเขื่อน หมู่ที่ ๑ ตำบลสวนเขื่อน อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

กลุ่มที่ ๔ ประชาชนอายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ที่มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๓ คน

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
๗	นางกัญธนา สิริกรวัฒนกุล	ประชาชนอายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ที่มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
๘	นางสาวธัญญา คำปันปุ	ประชาชนอายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ที่มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
๙	นางปราณี เชิดชู	ประชาชนอายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ที่มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

๑) ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

(๑) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์

(๒) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้

(๓) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

(๔) สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อนำมาวิเคราะห์

๒) ลักษณะของเครื่องมือ

แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับหลักสุจริตรธรรมกับส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

๓.๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

- ๑) ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์แพร่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์
- ๒) ทำการนัดหมาย วัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) สัมภาษณ์ตามที่กำหนดไว้
- ๓) ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนดนัดไว้ จนครบทุกประเด็น โดยขออนุญาตใช้วิธีจัดบันทึกและการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์
- ๔) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์โดยวิธีการที่เหมาะสมและนำเสนอต่อไป

๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกโดยวิธีการ ดังนี้

- ๑) นำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์มาถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ
- ๒) นำข้อความจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย
- ๓) วิเคราะห์คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)
- ๔) สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอต่อไป

ในการทดสอบสมมติฐานที่ ๑-๔ ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสุจริตธรรมกับการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ใช้สถิติอ้างอิงในการทดสอบสมมติฐาน คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation) เป็นการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรว่ามีมากน้อยเพียงใด โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation) เป็นค่าที่วัดความสัมพันธ์ ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product-moment correlation coefficient) เพื่อทดสอบสมมติฐาน เนื่องจากระดับของตัวแปรที่ใช้เป็นระดับอันดับปรากฏ และสามารถคำนวณได้ทั้งตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้ (๑) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ (๒) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสุจริตธรรมกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ (๓) เพื่อเสนอแนวทางการบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ซึ่งผู้วิจัยได้จัดลำดับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่แจกทั้งหมด ๓๖๗ ฉบับ ได้รับกลับคืนและเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ที่สุด จำนวน ๓๖๗ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ โดยกำหนดการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับต่อไปนี้

๔.๑ ระดับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

๔.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสุจริตธรรมกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

๔.๓ การนำเสนอแนวทางการบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

๔.๔ องค์ความรู้จากการวิจัย

๔.๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๔.๔.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

๔.๑ ระดับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

๔.๑.๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๓๖๗ คน จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับ
การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ด้วยการแสดงความถี่ และร้อยละ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑ จำนวนและค่าร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n = ๓๖๗)

ลำดับ	ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
๑	เพศ		
	ชาย	๑๕๗	๔๒.๗๘
	หญิง	๒๑๐	๕๗.๒๒
	รวม	๓๖๗	๑๐๐.๐๐
๒	อายุ		
	๑๘-๒๕ ปี	๓๐	๘.๑๗
	๒๖-๓๓ ปี	๔๔	๑๑.๙๘
	๓๔-๔๑ ปี	๕๐	๑๓.๖๒
	๔๒-๔๙ ปี	๙๖	๒๖.๑๖
	๕๐-๕๘ ปี	๘๕	๒๓.๑๖
	๕๙ ปี ขึ้นไป	๖๒	๑๖.๘๘
	รวม	๓๖๗	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๔.๑ จำนวนและค่าร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

(n = ๓๖๗)

ลำดับ	ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
๓	ระดับการศึกษา		
	ประถมศึกษา	๖๗	๑๘.๒๖
	มัธยมศึกษาต้นหรือเทียบเท่า	๙๐	๒๔.๕๒
	มัธยมศึกษาต้นปลายหรือเทียบเท่า	๙๒	๒๕.๐๗
	อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	๕๗	๑๕.๕๓
	ปริญญาตรี	๕๓	๑๔.๔๔
	ปริญญาโทขึ้นไป	๕	๒.๑๘
	รวม	๓๖๗	๑๐๐.๐๐
๔	อาชีพ		
	เกษตรกรรวม	๑๔๒	๓๘.๖๙
	รับจ้างทั่วไป	๘๒	๒๒.๓๔
	ธุรกิจส่วนตัว	๔๘	๑๓.๐๘
	พนักงานบริษัทเอกชน	๕๖	๑๕.๒๖
	รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ	๓๒	๘.๗๒
	หรือพนักงานของรัฐ		
	อื่นๆ	๗	๑.๙๑
	รวม	๓๖๗	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๔.๑ จำนวนและค่าร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

(n = ๓๖๗)

ลำดับ	ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
๕	รายได้ต่อเดือน		
	๕,๐๐๐ บาท หรือต่ำกว่า	๑๒๖	๓๔.๓๓
	๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๔๐	๓๘.๑๕
	๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท	๖๐	๑๖.๓๕
	๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๒๑	๕.๗๒
	๒๐,๐๐๑ - ๒๕,๐๐๐ บาท	๘	๒.๑๘
	๒๕,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๑๒	๓.๒๗
	รวม	๓๖๗	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๔.๑ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เรื่อง “การบูรณาการหลัก
สุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่” จำแนกได้ดังนี้

เพศ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน ๒๑๐ คน คิดเป็น
ร้อยละ ๕๗.๒๒ และรองลงมาเป็นเพศชาย มีจำนวน ๑๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๗๘

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ ๔๒-๔๙ ปี จำนวน ๙๖ คน คิดเป็นร้อย
ละ ๒๖.๑๖ รองลงมาอายุ ๕๐-๕๘ ปี จำนวน ๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๑๖ อายุ ๕๙ ปีขึ้นไป
จำนวน ๖๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๘๙ อายุ ๓๔-๔๑ ปี จำนวน ๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๖๒
อายุ ๒๖-๓๓ ปี จำนวน ๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๙๙ และอายุ ๑๘-๒๕ ปี จำนวน ๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ
๘.๑๗

ระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอน
ปลายหรือเทียบเท่า จำนวน ๙๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๐๗ รองลงมาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
จำนวน ๙๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๕๒ ระดับประถมศึกษา จำนวน ๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๒๖
ระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า จำนวน ๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๕๓ ระดับปริญญาตรี จำนวน ๕๓
คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๔๔ และระดับปริญญาโทขึ้นไป จำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๑๘

อาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอาชีพเกษตรกรรม จำนวน ๑๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๖๙ รองลงมามีอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน ๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๓๔ อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน ๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๒๖ อาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน ๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๐๘ อาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจหรือพนักงานของรัฐ จำนวน ๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๗๒ และอาชีพอื่นๆ จำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๙๑

รายได้ต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน ๕,๐๐๑-๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๑๕ รองลงมามีรายได้ต่อเดือน ๕,๐๐๐ บาท หรือต่ำกว่า จำนวน ๑๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๓๓ มีรายได้ต่อเดือน ๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๓๕ มีรายได้ต่อเดือน ๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาทจำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๗๒ มีรายได้ต่อเดือน ๒๕,๐๐๑ บาทขึ้นไป จำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๒๗ และมีรายได้ต่อเดือน ๒๐,๐๐๑-๒๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๑๘

๔.๑.๒ หลักสุจริตธรรม

ผลการวิเคราะห์ระดับการปฏิบัติหลักสุจริตธรรมกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ แบ่งออกเป็น ๓ ด้าน ได้แก่ ได้แก่ (๑) ด้านกายสุจริต (๒) ด้านวจีสุจริต (๓) ด้านมโนสุจริต ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติตามหลักสุจริตรธรรม
โดยภาพรวม

(n = ๓๖๗)

หลักสุจริตรธรรม		ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑	ด้านกายสุจริต	๓.๘๖	๐.๘๒	มาก
๒	ด้านวจีสุจริต	๓.๙๐	๐.๖๖	มาก
๓	ด้านมโนสุจริต	๔.๑๐	๐.๖๔	มาก
ภาพรวม		๓.๙๕	๐.๕๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า หลักสุจริตรธรรม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๕$, S.D. = ๐.๕๗)

เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ได้แก่ ด้านมโนสุจริต มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๐$, S.D. = ๐.๖๔) รองลงมาได้แก่ ด้านวจีสุจริต มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๐$, S.D. = ๐.๖๖) และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านกายสุจริต มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๖$, S.D. = ๐.๘๒) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติตามหลักสุจริตธรรม
ด้านกายสุจริต

(n = ๓๖๗)

ด้านกายสุจริต	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑ การไปลงคะแนนเลือกตั้งตามสิทธิและหน้าที่ของประชาชนด้วยความบริสุทธิ์ใจ	๓.๘๔	๐.๙๙	มาก
๒ การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยปฏิบัติตามกฎ กติกา ในการเลือกตั้งทุกประการ	๓.๗๘	๑.๐๖	มาก
๓ การไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอ	๓.๗๙	๑.๐๓	มาก
๔ การไปลงคะแนนเลือกตั้งโดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับการพนันในการเลือกตั้ง	๓.๘๑	๑.๐๑	มาก
๕ การตัดสินใจเลือกตั้ง โดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับการรับหรือแจกสิ่งของที่เป็นการซื้อเสียงในรูปแบบต่าง ๆ	๔.๐๖	๐.๙๖	มาก
ภาพรวม	๓.๘๖	๐.๘๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ด้านกายสุจริต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๖$, S.D. = ๐.๘๒)

เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การตัดสินใจเลือกตั้ง โดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับการรับหรือแจกสิ่งของที่เป็นการซื้อเสียงในรูปแบบต่าง ๆ มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๖$, S.D. = ๐.๙๖) รองลงมาได้แก่ การไปลงคะแนนเลือกตั้งตามสิทธิ และหน้าที่ ของประชาชนด้วยความบริสุทธิ์ใจ มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๔$, S.D. = ๐.๙๙) การไปลงคะแนนเลือกตั้งโดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับการพนันในการเลือกตั้ง มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๑$, S.D. = ๑.๐๑) การไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอ มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๙$, S.D. = ๑.๐๓) และมีย่าน้อยที่สุด ได้แก่ การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยปฏิบัติตามกฎ กติกา ในการเลือกตั้งทุกประการ มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๘$, S.D. = ๑.๐๖) ตามลำดับ

ตารางที่ ๒.๔ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติตามหลักสุจริตธรรม ด้านจริยธรรม

(n = ๓๖๗)

ด้านจริยธรรม	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑ การได้พูดคุย ให้ความรู้ เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของประชาชนในการใช้สิทธิเลือกตั้ง ที่ถูกต้องแก่ผู้อื่น	๓.๕๕	๐.๘๗	มาก
๒ การได้พูดคุยชักชวนมิให้ผู้อื่นออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	๓.๘๘	๐.๙๙	มาก
๓ การได้ให้คำแนะนำ แลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นที่เป็นข้อเท็จจริงและเป็นประโยชน์เกี่ยวกับการเลือกตั้งแก่ผู้อื่น	๓.๙๐	๐.๙๑	มาก
๔ การได้พูดคุยวิพากษ์นักการเมืองหรือพรรคการเมืองอย่างสร้างสรรค์	๔.๑๕	๐.๘๘	มาก
๕ การได้แนะนำข้อมูลของผู้สมัครและพรรคการเมืองที่มีผลงานดีแก่ผู้อื่นก่อนการตัดสินใจเลือกตั้ง	๔.๐๐	๐.๙๕	มาก
ภาพรวม	๓.๙๐	๐.๖๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ด้านวจีสุจริต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๐$, S.D. = ๐.๖๖)

เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การได้พูดคุยวิพากษ์นักการเมืองหรือพรรคการเมืองอย่างสร้างสรรค์ มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๕$, S.D. = ๐.๘๘) รองลงมาได้แก่ การได้แนะนำข้อมูลของผู้สมัครและพรรคการเมืองที่มีผลงานดีแก่ผู้อื่นก่อนการตัดสินใจเลือกตั้ง มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๐$, S.D. = ๐.๙๕) การได้ให้คำแนะนำ แลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นที่เป็นข้อเท็จจริงและเป็นประโยชน์เกี่ยวกับการเลือกตั้งแก่ผู้อื่น มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๐$, S.D. = ๐.๙๑) การได้พูดคุยชักชวนมิให้ผู้อื่นออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๘$, S.D. = ๐.๙๙) และมีย่าน้อยที่สุด ได้แก่ การได้พูดคุย ให้ความรู้ เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของประชาชนในการใช้สิทธิเลือกตั้ง ที่ถูกต้องแก่ผู้อื่น มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๕$, S.D. = ๐.๘๗) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติตามหลักสุจริตธรรม
ด้านมโนสุจริต

(n = ๓๖๗)

	ด้านมโนสุจริต	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑	การมีความเชื่อมั่นในกระบวนการเลือกตั้งว่าเป็น การเลือกตั้งที่โปร่งใส ยุติธรรม	๔.๑๙	๐.๗๒	มาก
๒	การมีความเชื่อมั่นในตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ท่าน เลือกว่าเป็นคนดี มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อสังคม และประชาชน	๓.๙๗	๐.๘๙	มาก
๓	การมีความตั้งใจที่จะลงคะแนนเลือกนักการเมือง ที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ความสามารถ มากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัวที่ได้รับ	๔.๒๐	๐.๘๐	มาก
๔	การมีความเชื่อมั่นว่าการไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็น การส่งเสริมคนดีให้เข้ามาบริหารบ้านเมือง	๔.๑๐	๐.๘๕	มาก
๕	การเปิดโอกาสให้นักการเมืองที่มีความรู้ ความสามารถ และมีความซื่อสัตย์สุจริต เข้ามา บริหารบ้านเมือง	๔.๐๒	๐.๙๑	มาก
ภาพรวม		๔.๑๐	๐.๖๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ด้านมโนสุจริต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๐$, S.D. = ๐.๖๔)

เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การมีความตั้งใจที่จะลงคะแนนเลือกนักการเมืองที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ความสามารถ มากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัวที่ได้รับ มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๒๐$, S.D. = ๐.๘๐) รองลงมาได้แก่ การมีความเชื่อมั่นในกระบวนการเลือกตั้งว่าเป็นการเลือกตั้งที่โปร่งใส ยุติธรรม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๙$, S.D. = ๐.๗๒) การมีความเชื่อมั่นว่าการไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นการส่งเสริมคนดีให้เข้ามาบริหารบ้านเมือง มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๐$, S.D. = ๐.๘๕) การมีความเชื่อมั่นว่าการไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นการส่งเสริมคนดีให้เข้ามาบริหารบ้านเมือง มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๒$, S.D. = ๐.๙๑) และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การมีความเชื่อมั่นในตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ท่านเลือกกว่าเป็นคนดี มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อสังคมและประชาชน มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๗$, S.D. = ๐.๘๙) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้ง ทั้ง ๓ ด้าน โดยภาพรวม

(n = ๓๖๗)

พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้ง		ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑	ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง	๔.๐๙	๐.๖๔	มาก
๒	ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง	๔.๑๒	๐.๖๘	มาก
๓	ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง	๔.๑๙	๐.๖๓	มาก
ภาพรวม		๔.๑๓	๐.๖๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ระดับการปฏิบัติพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั้ง ๓ ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๓$, S.D. = ๐.๖๑)

เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๙$, S.D. = ๐.๖๓) รองลงมาคือ ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๒$, S.D. = ๐.๖๘) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๙$, S.D. = ๐.๖๔) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติพฤติกรรมทางการเมืองของ
ประชาชนในการเลือกตั้ง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง

(n = ๓๖๗)

	ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑	การไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามหน้าที่ของประชาชน หรือไปใช้สิทธิตามที่กฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนด	๔.๐๖	๐.๘๗	มาก
๒	การพูดคุยเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะกลัวเสียสิทธิทางการเมือง	๔.๒๑	๐.๖๔	มาก
๓	การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะกระแสความนิยม ของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือ นโยบายของพรรคการเมือง	๔.๐๒	๐.๘๘	มาก
๔	การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะต้องการผู้แทนที่ดีเข้าไปทำหน้าที่แทนตนในสภา	๔.๒๐	๐.๘๕	มาก
๕	การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะได้รับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชนให้ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	๓.๙๘	๐.๘๙	มาก
ภาพรวม		๔.๐๙	๐.๖๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า ระดับการปฏิบัติพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน ในการเลือกตั้ง ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๙$, S.D. = ๐.๖๔)

เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การพูดคุยเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะกลัวเสียสิทธิทางการเมือง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๒๑$, S.D. = ๐.๖๔) รองลงมาคือ การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะต้องการผู้แทนที่ดีเข้าไปทำหน้าที่แทนตนในสภา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๒๐$, S.D. = ๐.๘๕) การไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามหน้าที่ของประชาชน หรือไปใช้สิทธิตามที่กฎหมาย รัฐธรรมนูญกำหนด มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๖$, S.D. = ๐.๘๓) การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะกระแสดความนิยม ของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือ นโยบายของพรรคการเมือง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๒$, S.D. = ๐.๘๘) และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะ ได้รับรู้ข่าวสารจากสื่อรณรงค์ให้ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๘$, S.D. = ๐.๘๙) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๘ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติพฤติกรรมทางการเมืองของ
ประชาชนในการเลือกตั้ง ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง

(n = ๓๖๗)

ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง		ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑	การใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจากการพูดคุยชักชวน ของคนในครอบครัว เครือญาติ เพื่อน กลุ่มหัวคะแนน	๓.๘๙	๐.๙๒	มาก
๒	การใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจากความเชื่อมั่นหรือ ความสนิทสนมคุ้นเคยส่วนตัว กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือ คนใกล้ชิด	๔.๐๙	๐.๗๖	มาก
๓	การใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจากความชื่นชอบต่อ ผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมือง	๔.๒๓	๐.๘๖	มาก
๔	การใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จากผลงานการทำให้ คุณประโยชน์ของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือต้องการให้ ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้สานต่องานเดิม	๔.๒๗	๐.๘๔	มาก
๕	การใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจากกระแสความนิยม ของตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งและนโยบายของพรรคการเมือง ในขณะนั้น	๔.๑๔	๐.๗๘	มาก
ภาพรวม		๔.๑๒	๐.๖๘	

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า ระดับการปฏิบัติพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน ในการเลือกตั้ง ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๒$, S.D. = ๐.๖๘)

เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จากผลงานการทำความดีของ ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือต้องการให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้สานต่องานเดิม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๒๗$, S.D. = ๐.๘๔) รองลงมาคือ การใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจากความชื่นชอบต่อ ผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมือง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๒๓$, S.D. = ๐.๘๖) การใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจากกระแสความนิยมของตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งและนโยบายของ พรรคการเมืองในขณะนั้น มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๔$, S.D. = ๐.๗๘) การใช้สิทธิ ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจากความเชื่อมั่นหรือความสนิทสนมคุ้นเคยส่วนตัว กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือ คนใกล้ชิด มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๙$, S.D. = ๐.๗๖) และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การใช้ สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจากการพูดคุยชักชวนของคนในครอบครัว เครือญาติ เพื่อน กลุ่ม หัวคะแนน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๙$, S.D. = ๐.๙๒) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๙ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติพฤติกรรมทางการเมืองของ
ประชาชนในการเลือกตั้ง ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง

(n = ๓๖๗)

	ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑	การใช้ระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้งมาล่วงหน้าจาก จากความเชื่อมั่นในตัวผู้สมัคร	๔.๑๙	๐.๘๔	มาก
๒	การใช้ระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้งจากการ พูดคุย ชักชวนจากคนในครอบครัว ญาติ เพื่อน หรือกลุ่มหัวคะแนน	๔.๔๐	๐.๖๐	มาก
๓	การใช้ระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้งโดยพิจารณา จากความนิยมในตัวผู้สมัคร และนโยบายพรรค การเมือง มาจนถึงวันลงคะแนนเลือกตั้ง	๔.๐๘	๐.๙๑	มาก
๔	การใช้ระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้งจาก พฤติกรรม หรือผลงานการทำความประโยชน์ต่อสังคม และส่วนรวมของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ผ่านมา	๔.๔๑	๐.๖๐	มาก
๕	การใช้ระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้งในวันที่ ลงคะแนนเลือกตั้ง	๓.๘๗	๐.๘๗	มาก
ภาพรวม		๔.๑๙	๐.๖๓	มาก

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า ระดับการปฏิบัติพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้ง ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๙$, S.D. = ๐.๖๓)

เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การใช้ระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้งจากพฤติกรรม หรือผลงานการทำความดีประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวมของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ผ่านมา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๔๑$, S.D. = ๐.๖๐) รองลงมาคือ การใช้ระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้งจากการพูดคุย ชักชวนจากคนในครอบครัว ญาติ เพื่อน หรือกลุ่มหัวคะแนน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๔๐$, S.D. = ๐.๖๐) การใช้ระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้งมาล่วงหน้าจากความเชื่อมั่นในตัวผู้สมัคร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๙$, S.D. = ๐.๘๔) การใช้ระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้งโดยพิจารณาจากความนิยมในตัวผู้สมัคร และนโยบายพรรคการเมือง มาจนถึงวันลงคะแนนเลือกตั้ง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๘$, S.D. = ๐.๙๑) และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การใช้ระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้งในวันที่ลงคะแนนเลือกตั้ง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๗$, S.D. = ๐.๘๗) ตามลำดับ

๔.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสุจริตธรรมกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสุจริตธรรม ซึ่งประกอบด้วย ๑. ด้านกายสุจริต ๒. ด้านวจีสุจริต ๓. ด้านมโนสุจริต กับพฤติกรรมทางการเมืองของ ชีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ ซึ่งประกอบด้วย ๑. ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ๒. ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง ๓. ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

Y	แทน พฤติกรรมทางการเมือง
Y1	แทน ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง
Y2	แทน ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง
Y3	แทน ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง
X	แทน หลักสุจริตธรรม
X1	แทน ด้านกายสุจริต
X2	แทน ด้านวจีสุจริต
X3	แทน ด้านมโนสุจริต

ตารางที่ ๔.๑๐ ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสุจริตธรรมกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่			
ตัวแปรอิสระ	Y1	Y2	Y3	Y
X1	.๔๔๗**	.๕๐๖**	.๕๕๒**	.๕๓๙**
X2	.๖๕๘**	.๖๔๖**	.๖๒๕**	.๖๙๑**
X3	.๗๙๙**	.๗๖๐**	.๖๘๖**	.๘๐๕**
X	.๗๗๐**	.๗๗๙**	.๗๖๕**	.๘๓๐**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

๑. สมมติฐานที่ ๑ หลักสุจริตธรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

หลักสุจริตธรรมกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับสูงมาก ($R = 0.840^{**}$)

หลักสุจริตธรรมกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับค่อนข้าง
สูง ($R = 0.770^{**}$)

หลักสุจริตธรรมกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์เชิงบวก
ในระดับค่อนข้างสูง ($R = 0.779^{**}$)

หลักสุจริตธรรมกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์เชิงบวก
ในระดับค่อนข้างสูง ($R = 0.765^{**}$)

๒. สมมติฐานที่ ๒ ด้านกายสุจริต มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ดังนี้

หลักสุจริตธรรม ด้านกายสุจริต มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($r = 0.539^{**}$)

หลักสุจริตธรรม ด้านกายสุจริต มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($r = 0.467^{**}$)

หลักสุจริตธรรม ด้านกายสุจริต มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับปานกลาง ($r = 0.506^{**}$)

หลักสุจริตธรรม ด้านวจีสุจริต มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูง ($r = 0.641^{**}$)

หลักสุจริตธรรม ด้านวจีสุจริต มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้งมีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับค่อนข้างสูง ($r = 0.654^{**}$)

หลักสุจริตธรรม ด้านวจีสุจริต มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ด้านการลงคะแนนเลือกตั้งมีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับค่อนข้างสูง ($r = 0.646^{**}$)

หลักสุจริตธรรม ด้านวจีสุจริต มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับค่อนข้างสูง ($r = 0.625^{**}$)

หลักสุจริตธรรม ด้านมโนสุจริต มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับสูงมาก ($r = 0.805^{**}$)

หลักสุจริตธรรมด้านมนุสุจริต มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้งมีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับค่อนข้างสูง ($r = 0.749^{**}$)

หลักสุจริตธรรม ด้านมโนสุจริต มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับค่อนข้างสูง ($r = 0.760^{**}$)

หลักสุจริตธรรม ด้านมโนสุจริต มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับค่อนข้างสูง ($r = 0.686^{**}$)

ตารางที่ ๔.๑๑ หลักสุจริตธรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

พฤติกรรมทางการเมืองของ ประชาชนในการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต เลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่		
	ค่าสหสัมพันธ์	๐.๘๓๐ ^{**}
หลักสุจริตธรรม	P	๐.๐๑
	ระดับความสัมพันธ์	สูงมาก

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า หลักสุจริตธรรมกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ โดยมีระดับนัยสำคัญสูงมาก กล่าวคือ พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน สามารถนำหลักสุจริตธรรมมาบูรณาการเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนให้เกิดการพัฒนาได้ดีขึ้น จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ ๔.๑๒ สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	ค่า	ค่า P	ระดับ	ผลการศึกษา	
			สหสัมพันธ์		ความสัมพันธ์	ยอมรับ	ปฏิเสธ
๑	สุจริตธรรม	พฤติกรรมการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่	๐.๘๓๐**	๐.๐๑	สูงมาก	✓	-
๒	กายสุจริต		๐.๕๓๙**	๐.๐๑	ปานกลาง	✓	-
๓	วจีสุจริต		๐.๖๙๑**	๐.๐๑	ค่อนข้างสูง	✓	-
๔	มโนสุจริต		๐.๘๐๕**	๐.๐๑	สูงมาก	✓	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า หลักสุจริตธรรมกับพฤติกรรมการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($R = ๐.๗๒๖^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถสรุปได้ดังนี้ ด้านกายสุจริต มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ($r = ๐.๕๓๙^{**}$), ด้านวจีสุจริต มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูง ($r = ๐.๖๙๑^{**}$) และ ด้านมโนสุจริต มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมาก ($r = ๐.๘๐๕^{**}$) กล่าวคือ ประชาชนสามารถหลักสุจริตธรรมมาบูรณาการเพื่อการส่งเสริมพฤติกรรมการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

๔.๓ การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน ๙ รูปหรือคน แบ่งออกเป็น ๔ กลุ่ม ได้แก่ ๑) กลุ่มนักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านพระพุทธศาสนา จำนวน ๑ รูป ๒) กลุ่มนักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐศาสตร์ จำนวน ๓ คน ๓) กลุ่มผู้ประกอบการท้องถิ่น จำนวน ๒ คน ๔) กลุ่มประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ ตำบลสวนเขื่อน อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ จำนวน ๓ คน การสัมภาษณ์นี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเมือง

ของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ได้แก่ (๑) ด้านกายสุจริต (๒) ด้านวจีสุจริต (๓) ด้านมโนสุจริต ซึ่งสามารถสังเคราะห์แบบสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งตามหลักสุจริตธรรมได้ดังต่อไปนี้

๔.๓.๑ ด้านกายสุจริต

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ด้านกายสุจริต พบว่า

ประชาชนทุกคนควรตระหนักถึงการเลือกตั้งที่สุจริตที่เป็นพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง ประชาชนทุกคนจึงควรให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งที่โปร่งใส ซึ่งเริ่มต้นได้จากตัวเราเองด้วยการไม่ขายเสียง ไม่ซื้อเสียง และไม่กระทำความผิดกฎหมาย การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและสอดส่องช่วยลดการทุจริต และหากทุกคนร่วมมือกัน ก็จะทำให้การเมืองของประเทศก้าวหน้าและยุติธรรมยิ่งขึ้น^๑

ประชาชนควรไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามหน้าที่ของตนเอง เพราะเป็นสิ่งที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อประเทศชาติ การไม่ไปใช้สิทธิถือว่าการละเลยหน้าที่พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย สิทธิเลือกตั้งไม่ใช่แค่สิทธิส่วนบุคคล แต่คือพลังในการกำหนดอนาคตของประเทศ ดังนั้นการออกไปเลือกตั้งจึงเป็นการมีส่วนร่วมในการเลือกผู้นำที่มีคุณธรรมและความสามารถไปทำหน้าที่แทนตน หากทุกคนตระหนักและทำหน้าที่นี้ ก็จะช่วยพัฒนาประชาธิปไตยให้เข้มแข็งและยั่งยืน^๒

ประชาชนควรมีจิตสำนึกที่ดีในการเลือกตั้ง โดยไม่รับหรือเสนอสิ่งตอบแทนใด ๆ เพื่อแลกกับคะแนนเสียงควรกลัวที่จะปฏิเสธการซื้อสิทธิขายเสียงในทุกรูปแบบ เช่น เงิน ของกิน ของแจก หรือสิ่งของอื่น ๆ การกระทำเช่นนี้ถือเป็นการละเมิดกฎหมายและบ่อนทำลายความยุติธรรมในระบบประชาธิปไตย ประชาชนต้องไม่สนับสนุนพรรคการเมืองหรือผู้สมัครที่มีพฤติกรรมทุจริตหรือใช้เล่ห์เหลี่ยมเพื่อชนะการเลือกตั้ง หากทุกคนยึดมั่นในความถูกต้อง จะช่วยให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างสุจริตและโปร่งใสอย่างแท้จริง^๓

^๑ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^๒ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^๓ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๗.

หน่วยงานของรัฐควรมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการเลือกตั้ง ควรเปิดช่องทางที่สะดวกและปลอดภัยให้ประชาชนสามารถแจ้งเบาะแสหรือร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตเลือกตั้งได้ ในขณะเดียวกัน ประชาชนเองก็ควรมีจิตสำนึกในฐานะพลเมืองที่ดี มีความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติการสอดส่องดูแลกระบวนการเลือกตั้ง^๔

ประชาชนควรประพฤติตนอย่างสุภาพและเหมาะสม ด้วยการแต่งกายเรียบร้อย ไม่ก่อความวุ่นวาย หรือชี้นำผู้อื่น และการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และระเบียบของการเลือกตั้งอย่างเคร่งครัดเมื่อไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งจะสะท้อนถึงความมีวินัยและความรับผิดชอบ การเคารพในกระบวนการประชาธิปไตย และการให้ความสำคัญกับสถานที่เลือกตั้ง^๕

หน่วยงานของรัฐควรมีบทบาทในการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ และความสำคัญของการเลือกตั้ง ควรส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกและปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องตั้งแต่ระดับครอบครัว โรงเรียน และชุมชน ประชาชนควรได้รับการเรียนรู้ว่า การทุจริตเลือกตั้งไม่เพียงแต่ผิดกฎหมาย แต่ยังส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้นำและการบริหารประเทศ การตระหนักถึงผลเสียของการทุจริตจะช่วยให้ประชาชนมีแนวคิดที่ถูกต้อง ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ และไม่สนับสนุนพฤติกรรมเหล่านั้น^๖

ประชาชนทุกคนควรมีความรู้และความเข้าใจในกฎหมายเลือกตั้ง พร้อมทั้งปฏิบัติตามกฎระเบียบและขั้นตอนของการเลือกตั้งอย่างเคร่งครัด และต้องปฏิเสธการซื้อเสียงและขายเสียง ไม่ยอมให้ผลประโยชน์ส่วนตัวมาทำลายผลประโยชน์ส่วนรวม^๗

หน่วยงานของรัฐควรมีบทบาทสำคัญในการเฝ้าระวังและตรวจสอบกระบวนการเลือกตั้งอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง พร้อมทั้งส่งเสริมการสร้างเครือข่ายพลเมืองที่เข้มแข็ง เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสอดส่องดูแลการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมของประชาชนจะช่วยเพิ่มความโปร่งใส และลดโอกาสในการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นในทุกขั้นตอน หากพบเห็นพฤติกรรมที่ไม่ชอบมาพากล ควรแจ้งให้หน่วยงานที่รับผิดชอบทราบทันที เพื่อดำเนินการตามกฎหมาย^๘

^๔ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^๕ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^๖ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^๗ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^๘ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๗.

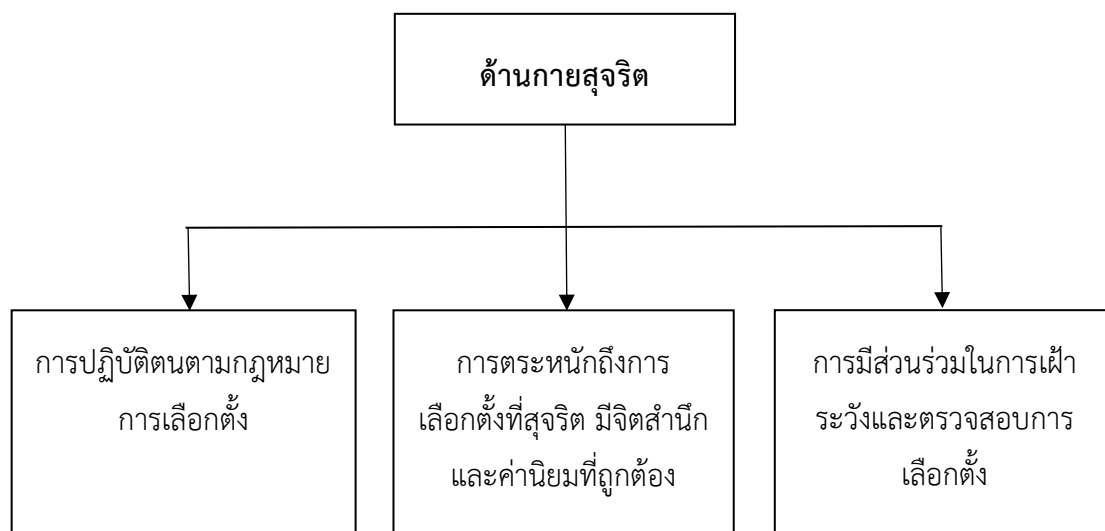
ประชาชนควรตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งอย่างจริงจังและโปร่งใส การออกไปใช้สิทธิควรเป็นไปด้วยความสมัครใจ ปราศจากการชี้นำ ช่มชู้ หรือบังคับจากผู้อื่น ควรใช้วิจารณญาณส่วนตัวในการพิจารณาเลือกผู้แทนที่มีคุณธรรม ความสามารถ และความซื่อสัตย์ การเลือกตั้งด้วยความบริสุทธิ์ใจจะช่วยให้ได้ผู้นำที่ดีและส่งเสริมประชาธิปไตยให้มั่นคงยิ่งขึ้น^๔

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ด้านกายสุจริต จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า ในการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้ง ต้องอาศัยการร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคสื่อมวลชน และองค์กรอิสระ เพื่อสร้างสังคมที่เลือกตั้งอย่างโปร่งใสและเป็นธรรม ประชาชนทุกคนควรตระหนักถึงความสำคัญของการเลือกตั้งที่สุจริต โปร่งใส และยุติธรรม ซึ่งเป็นรากฐานของการเมืองที่ดี โดยเริ่มจากการไม่ซื้อเสียง ไม่ขายเสียง ไม่ใช้วิธีการที่ผิดกฎหมาย และร่วมกันตรวจสอบกระบวนการเลือกตั้งให้บริสุทธิ์ยุติธรรม ประชาชนควรใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างรับผิดชอบ ไม่ละเลยหน้าที่ของตน มีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ในระบอบประชาธิปไตย และปฏิเสธการรับหรือเสนอสิ่งตอบแทนทุกประเภท รวมถึงไม่สนับสนุนผู้สมัครหรือพรรคการเมืองที่กระทำการทุจริต หน่วยงานของรัฐควรส่งเสริมการให้ความรู้ ปลุกฝังค่านิยมที่ถูกต้อง และเปิดช่องทางให้ประชาชนสามารถแจ้งเบาะแสการทุจริตเลือกตั้ง พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายพลเมืองเพื่อช่วยกันเฝ้าระวังและตรวจสอบกระบวนการเลือกตั้ง ประชาชนต้องปฏิบัติตามกฎหมายเลือกตั้งอย่างเคร่งครัด มีจิตสำนึกในการเคารพกระบวนการประชาธิปไตยและสถานที่เลือกตั้ง และควรออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างบริสุทธิ์ใจ ปราศจากการชี้นำหรือการบังคับ เพื่อคัดเลือกผู้แทนที่มีคุณธรรมอย่างแท้จริง

^๔ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๗.

ตารางที่ ๔.๑๓ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางนำเสนอการบูรณาการหลักสุจริต
ธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ด้านกายสุจริต

ลำดับ	ข้อมูลให้สัมภาษณ์	ความถี่	คนที่
กายสุจริต			
๑	การปฏิบัติตามกฎหมายการเลือกตั้ง	๔	๒,๕,๗,๙
๒	การตระหนักถึงการเลือกตั้งที่สุจริต มีจิตสำนึก และค่านิยมที่ถูกต้อง	๓	๑,๓,๖
๓	การมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังและตรวจสอบการเลือกตั้ง	๒	๔,๘



แผนภาพที่ ๔.๑ การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน
ในการเลือกตั้ง ด้านกายสุจริต ของประชาชนในเทศบาลตำบลสวนเขื่อน
อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

ที่มา : สัมภาษณ์โดยผู้วิจัย นายภาณุรักษ์ เลขะวนิชย์

๔.๓.๒ ด้านจริยธรรม

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ด้านจริยธรรม พบว่า

ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีจิตสำนึกทางการเมืองที่ดีและรู้เท่าทันข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง การใช้วาจาในช่วงเลือกตั้งควรเป็นไปอย่างสร้างสรรค์ มีมารยาท และเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง ประชาชนควรพูดคุยหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลด้วยความจริงใจ ไม่บิดเบือนข้อมูลหรือให้ร้ายผู้อื่นการไม่หลอกลวงหรือทำลายชื่อเสียงของผู้สมัครรายอื่น^{๑๐}

ควรส่งเสริมให้ทั้งประชาชนและผู้สมัครใช้คำพูดที่สุภาพ ชัดเจน และมีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม การปลูกฝังให้ใช้ถ้อยคำอย่างสร้างสรรค์จะช่วยให้บรรยากาศการเลือกตั้งเป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย ควรหลีกเลี่ยงถ้อยคำที่บิดเบือนให้เกิดความเข้าใจผิดหรือก่อให้เกิดความเกลียดชัง ควรใช้วาจาอย่างมีสติและอยู่ในกรอบของกฎหมาย^{๑๑}

ประชาชนควรมีบทบาทในการวิเคราะห์และวิจารณ์ทางการเมืองอย่างมีเหตุผลและอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง การวิจารณ์ควรมุ่งเน้นไปที่ประเด็นนโยบายหรือผลงาน มากกว่าการโจมตีตัวบุคคลหรือใช้ถ้อยคำรุนแรง ควรส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเชิงสร้างสรรค์ ที่เปิดกว้างและเคารพความแตกต่าง^{๑๒}

ประชาชนควรเปิดใจกว้างและเคารพความคิดเห็นที่แตกต่างกันในสังคมประชาธิปไตย การแสดงความเห็นควรอยู่ในขอบเขตของความสุภาพ มีเหตุผล และมุ่งเน้นการพัฒนาสังคมอย่างสร้างสรรค์ ไม่ควรใช้ถ้อยคำหยาบคาย หรือดูหมิ่นดูแคลนผู้อื่น เพราะอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งหรือความแตกแยก หลีกเลี่ยงวาจาที่สร้างความเกลียดชัง^{๑๓}

ประชาชนควรมีบทบาทในการเผยแพร่ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ในการเลือกตั้งให้แก่คนรอบข้าง ใช้สื่อสังคมออนไลน์ซึ่งเป็นช่องทางสำคัญในการส่งต่อความรู้เกี่ยวกับ

^{๑๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๑๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๑๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๑๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๗.

กระบวนการเลือกตั้งให้เข้าใจง่าย และควรตรวจสอบแหล่งข้อมูลก่อนเผยแพร่ เพื่อป้องกันการกระจายข่าวปลอมที่อาจบิดเบือนข้อเท็จจริง^{๑๔}

ประชาชนควรพูดถึงผู้สมัครและพรรคการเมืองโดยอ้างอิงจากข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน และตรวจสอบได้ การหลีกเลี่ยงการเผยแพร่ข่าวปลอมหรือข้อมูลบิดเบือน จะช่วยป้องกันความเข้าใจผิดในสังคม ควรใช้วิจารณญาณในการรับและส่งต่อข้อมูล โดยคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อผู้อื่นและสังคม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองควรทำอย่างมีเหตุผล สุภาพ และอยู่ในกรอบของกฎหมาย^{๑๕}

ประชาชนควรเปิดใจยอมรับและเคารพความหลากหลายทางความคิด โดยไม่ปิดกั้นหรือดูหมิ่นผู้ที่เห็นต่าง ควรส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล บนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้องและสุภาพ เมื่อทุกคนรับฟังกันด้วยใจเป็นกลาง จะช่วยลดความขัดแย้งและสร้างสังคมที่เข้าใจซึ่งกันและกันมากขึ้น^{๑๖}

ประชาชนควรเปิดใจยอมรับและเคารพความหลากหลายทางความคิด โดยไม่ปิดกั้นหรือดูหมิ่นผู้ที่เห็นต่าง ควรส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล บนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้องและสุภาพ เมื่อทุกคนรับฟังกันด้วยใจเป็นกลาง จะช่วยลดความขัดแย้งและสร้างสังคมที่เข้าใจซึ่งกันและกันมากขึ้น^{๑๗}

ประชาชนควรพูดคุยและอภิปรายความคิดเห็นทางการเมืองด้วยความเคารพต่อกัน เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีในการสื่อสาร หลีกเลี่ยงการใช้ถ้อยคำเสียดสี เหน็บแนมหรือยั่วยุ ที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้งหรือความรู้สึกไม่ดี การสนทนาในลักษณะนี้จะช่วยให้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกิดประโยชน์และสร้างสรรค์มากขึ้น^{๑๘}

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ด้านวจีสจจริตจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า ในการเลือกตั้ง วจีสจจริตมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากการใช้คำพูดและข้อมูลที่สุจริตสามารถช่วยสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและโปร่งใสในกระบวนการเลือกตั้ง การส่งเสริมให้ประชาชนและผู้สมัครใช้วาจาที่สุจริตจะช่วยลดการทุจริตและทำให้การเลือกตั้งเป็นไป

^{๑๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๑๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๑๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๗.

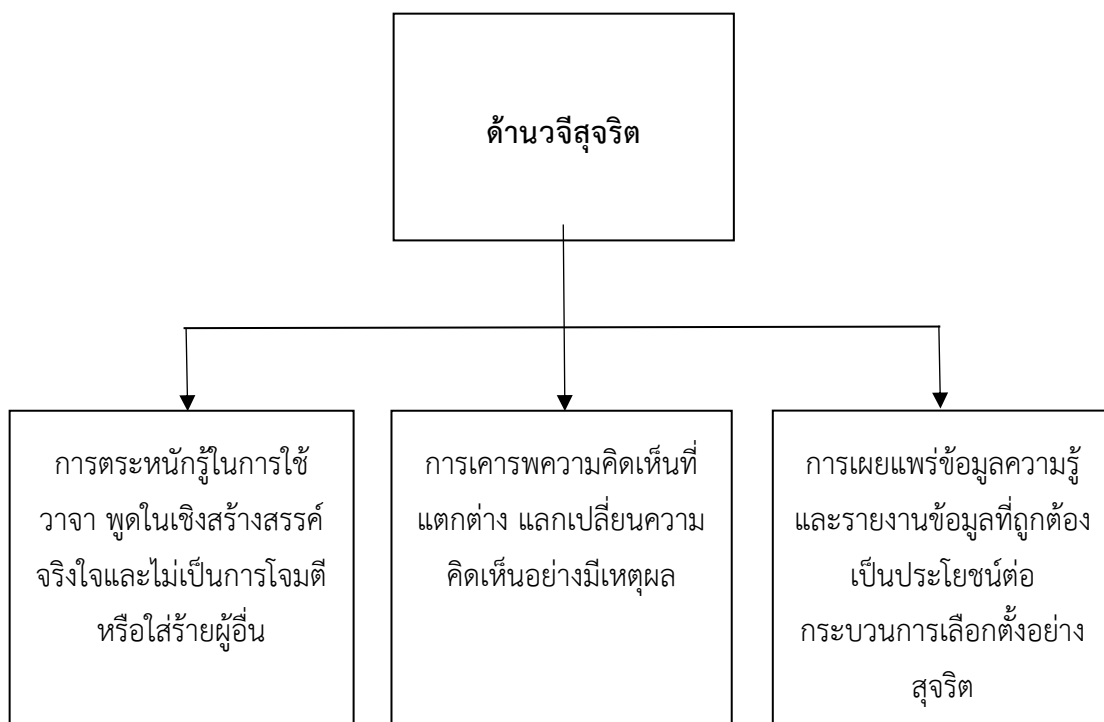
^{๑๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๑๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๗.

อย่างยุติธรรมและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย จึงควรส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองและสร้างความตระหนักรู้ให้ประชาชนเกี่ยวกับการใช้วาจาในการเลือกตั้ง โดยเน้นการพูดคุยและแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างจริงจัง ไม่หลอกลวงหรือทำลายชื่อเสียงของคู่แข่ง ควรปลูกฝังการใช้ถ้อยคำที่สร้างสรรค์ หลีกเลี่ยงคำพูดที่ทำให้เกิดความเข้าใจผิดหรือผิดกฎหมาย ประชาชนควรวิเคราะห์และวิจารณ์ทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ นำเสนอข้อมูลที่ถูกต้อง ไม่โจมตีหรือใส่ร้ายผู้อื่น ต้องเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง แสดงความเห็นด้วยเหตุผล ไม่ใช่ถ้อยคำหยาบคายหรือสร้างความเกลียดชังประชาชนควรเผยแพร่ข้อมูลความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเลือกตั้งผ่านช่องทางต่างๆ เพื่อส่งเสริมการเลือกตั้งที่สุจริต และพูดถึงผู้สมัครหรือพรรคการเมืองด้วยข้อมูลจริง หลีกเลี่ยงข่าวปลอมและข้อมูลบิดเบือน การรายงานควรข้อมูลที่ เป็นประโยชน์ต่อการเลือกตั้งอย่างสุจริต โดยแจ้งพฤติกรรมที่น่าสงสัยด้วยข้อมูลจริง ไม่ใส่ร้ายฝ่ายตรงข้ามโดยไม่มีหลักฐาน และส่งเสริมการอภิปรายทางการเมืองด้วยความเคารพ มีวัฒนธรรมและคุณธรรม

ตารางที่ ๔.๑๔ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางนำเสนอการบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ด้านจริยสุจริต

ลำดับ	ข้อมูลให้สัมภาษณ์	ความถี่	คนที่
จริยสุจริต			
๑	การตระหนักรู้ในการใช้วาจา พูดในเชิงสร้างสรรค์ จริงใจและไม่เป็นการโจมตีหรือใส่ร้ายผู้อื่น	๓	๑,๒,๓
๒	การเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล	๓	๔,๗,๙
๓	การเผยแพร่ข้อมูลความรู้ และรายงานข้อมูลที่ต้อง เป็นประโยชน์ต่อกระบวนการเลือกตั้งอย่างสุจริต	๓	๕,๖,๘



แผนภาพที่ ๔.๒ การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน
ในการเลือกตั้ง ด้านจริยธรรม ของประชาชนในเทศบาลตำบลสวนเขื่อน
อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

ที่มา : สัมภาษณ์โดยผู้วิจัย นายภาณุรักษ์ เลขาวิชย์

๔.๓.๓ ด้านมโนสุจริต

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับการบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ด้านมโนสุจริต พบว่า

ควรปลูกฝังจิตสำนึกทางการเมืองที่ถูกต้องให้ประชาชนมีความซื่อสัตย์ทางความคิด ไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนตัวในการเลือกตั้ง ตัดสินใจเลือกตัวแทนด้วยจิตสำนึกที่บริสุทธิ์ และผู้นำชุมชนควรเป็นแบบอย่างของความสุขุม ผู้นำที่มีเจตนาบริสุทธิ์จะเป็นแรงบันดาลใจให้ประชาชนมีแนวคิดและพฤติกรรมทางการเมืองที่ดีตาม^{๑๙}

^{๑๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๗.

ประชาชนควรใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยเจตนาบริสุทธิ์และความตั้งใจจริงในการสร้างสรรค์สังคม การเลือกผู้สมัครหรือพรรคการเมืองควรพิจารณาจากคุณธรรม ความสามารถ และนโยบายที่เหมาะสม ไม่ควรเลือกเพียงเพราะผลประโยชน์ส่วนตัวหรือแรงจูงใจที่ไม่ถูกต้อง^{๒๐}

ประชาชนควรใช้เวลาในการศึกษาหาข้อมูลที่ถูกต้องและรอบด้านก่อนการตัดสินใจเลือกตั้ง ควรเปรียบเทียบนโยบายและวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของผู้สมัครแต่ละฝ่ายอย่างมีเหตุผลการตัดสินใจควรมาจากความเข้าใจและความรู้ ไม่ควรให้กระแสสังคมหรือข่าวลือมากำหนด เมื่อประชาชนมีข้อมูลครบถ้วน จะช่วยให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างมีคุณภาพและยุติธรรมมากขึ้น^{๒๑}

ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีจิตใจเปิดกว้าง เปิดใจรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างอย่างเต็มใจ และมีความเข้าใจ การเลือกผู้แทนควรอิงจากเหตุผลและข้อมูลที่ชัดเจนมากกว่าอารมณ์หรือความรู้สึกชั่วครวญ ควรลดอคติและการแบ่งแยกฝ่ายในสังคม เพื่อสร้างความสมานฉันท์และความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน^{๒๒}

ประชาชนควรเปิดใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างอย่างมีเหตุผลและเข้าใจความหลากหลาย ไม่ควรลำเอียงหรือมีอคติทางการเมืองที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง การพิจารณาผู้สมัครควรเน้นที่ผลงานและความสามารถจริง ไม่ใช่ความชอบส่วนตัวหรือความสัมพันธ์^{๒๓}

ประชาชนควรให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัว เพราะการสนับสนุนการเลือกตั้งที่สุจริตและโปร่งใสเป็นสิ่งจำเป็นในการสร้างความเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตย การเลือกตั้งที่เป็นธรรมจะช่วยส่งเสริมการพัฒนาประเทศและสร้างอนาคตให้กับชาติ ประชาชนทุกคนจึงควรมีส่วนร่วมและตระหนักถึงความสำคัญของการเลือกตั้งเพื่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศในระยะยาว^{๒๔}

ประชาชนควรใช้วิจารณญาณในการเลือกตั้ง โดยศึกษาข้อมูลจากแหล่งที่น่าเชื่อถือและหลากหลาย ควรวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองแต่ละฝ่ายอย่างรอบคอบและเป็น

^{๒๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๒๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๒๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๒๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๒๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๗.

กลาง การตัดสินใจเลือกตั้งควรมีเหตุผล ไม่ใช่อารมณ์หรือแรงจูงใจส่วนตัวอย่างเดียว ควรคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ^{๒๕}

ประชาชนควรศึกษานโยบายของพรรคการเมืองและคุณสมบัติของผู้สมัครจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือและหลากหลาย การมีข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วนจะช่วยให้การตัดสินใจเลือกตั้งเป็นไปอย่างมีวิจารณญาณและรอบคอบ ควรเลือกตัวแทนด้วยความบริสุทธิ์ใจ โดยเน้นประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มหรือส่วนตัว^{๒๖}

ประชาชนควรยึดมั่นในหลักคุณธรรมและจริยธรรมในการตัดสินใจทางการเมืองอย่างเคร่งครัด ควรมีสติและไม่หลงเชื่อคำโฆษณาชวนเชื่อที่อาจบิดเบือนความจริงหรือทำให้เกิดความเข้าใจผิด การตัดสินใจควรมาจากใจที่เป็นกลาง ไม่ลำเอียงหรือมีอคติ เพื่อรักษาความยุติธรรมในสังคม^{๒๗}

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ด้านมโนสุจริต จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า ควรปลูกฝังจิตสำนึกทางการเมืองที่ถูกต้องให้ประชาชน มีความซื่อสัตย์ทางความคิด เลือกตั้งด้วยจิตใจบริสุทธิ์ ไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนตัว ผู้นำชุมชนควรเป็นแบบอย่างของความสุจริต เพื่อสร้างแรงบันดาลใจทางการเมืองที่ดี ประชาชนควรใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยเหตุผล พิจารณาคณะคุณธรรม ความสามารถ และนโยบายของผู้สมัครอย่างรอบคอบ ไม่เลือกจากกระแสสังคมหรือข่าวลือ และควรเปิดใจรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง ลดอคติทางการเมือง ควรเน้นผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว ศึกษาข้อมูลจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ วิเคราะห์นโยบายและผลงานของผู้สมัครด้วยวิจารณญาณ ตัดสินใจอย่างมีสติ เป็นกลาง และยึดหลักคุณธรรม เพื่อส่งเสริมการเลือกตั้งที่สุจริต โปร่งใส และนำไปสู่ความก้าวหน้าของประเทศ

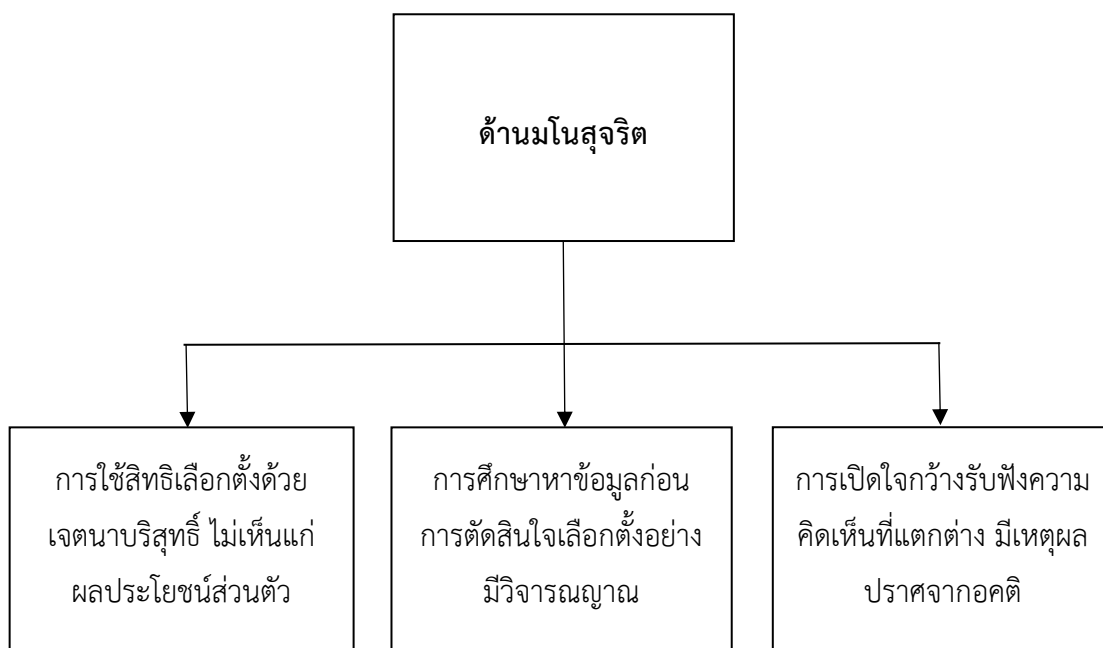
^{๒๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๒๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๒๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๗.

ตารางที่ ๔.๑๕ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางนำเสนอการบูรณาการหลักสุจริต
ธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ด้านมโนสุจริต

ลำดับ	ข้อมูลให้สัมภาษณ์	ความถี่	คนที่
มโนสุจริต			
๑	การใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยเจตนาบริสุทธิ์ ไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนตัว	๔	๑,๒,๖,๙
๒	การศึกษาหาข้อมูลก่อนการตัดสินใจเลือกตั้งอย่างมี วิจารณญาณ	๓	๓,๗,๘
๓	การเปิดใจกว้างรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง มีเหตุผล ปราศจากอคติ	๒	๔,๕



แผนภาพที่ ๔.๓ การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน
ในการเลือกตั้ง ด้านมโนสุจริต ของประชาชนในเทศบาลตำบลสวนเขื่อน
อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

ที่มา : สัมภาษณ์โดยผู้วิจัย นายภาณุรักษ์ เลขะวนิชย์

ตารางที่ ๔.๑๖ สรุปการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางนำเสนอการบูรณาการหลักสุจริต
 ธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้ง
 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

ลำดับ	ข้อมูลให้สัมภาษณ์	ความถี่	คนที่
กายสุจริต			
๑	การปฏิบัติตามกฎหมายการเลือกตั้ง	๔	๒,๕,๗,๙
๒	การตระหนักถึงการเลือกตั้งที่สุจริต มีจิตสำนึก และค่านิยมที่ถูกต้อง	๓	๑,๓,๖
๓	การมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังและตรวจสอบการเลือกตั้ง	๒	๔,๘
วจีสุจริต			
๔	การตระหนักรู้ในการใช้วาจา พูดในเชิงสร้างสรรค์ จริงใจและไม่เป็นการโจมตีหรือใส่ร้ายผู้อื่น	๓	๑,๒,๓
๕	การเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล	๓	๔,๗,๙
๖	การเผยแพร่ข้อมูลความรู้ และรายงานข้อมูลที่ต้องการ เป็นประโยชน์ต่อกระบวนการเลือกตั้งอย่างสุจริต	๓	๕,๖,๘
มโนสุจริต			
๗	การใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยเจตนาบริสุทธิ์ ไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนตัว	๔	๑,๒,๖,๙
๘	การศึกษาหาข้อมูลก่อนการตัดสินใจเลือกตั้งอย่างมีวิจารณญาณ	๓	๓,๗,๘
๙	การเปิดใจกว้างรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง มีเหตุผลปราศจากอคติ	๒	๔,๕

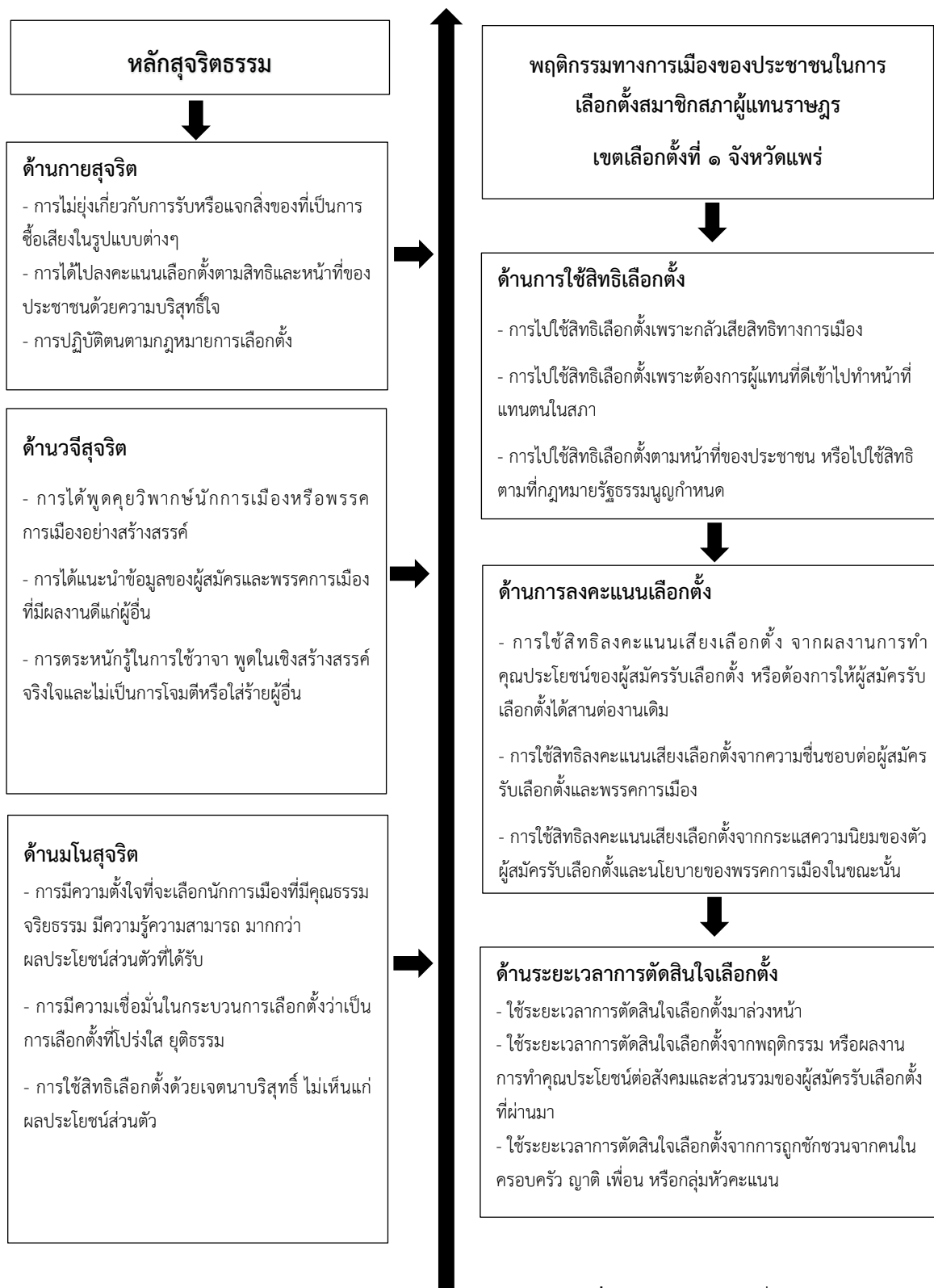
๔.๔ องค์ความรู้

๔.๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่” ผู้วิจัยได้สรุป เป็นองค์ความรู้จากการวิจัย โดยมีการบูรณาการเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ประกอบด้วย

๑. หลักสุจริตธรรม ได้แก่ ๑) กายสุจริต ๒) วาจสุจริต ๓) มโนสุจริต ๒.ทฤษฎีพฤติกรรมทางการเมืองของธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์ ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ๒) ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง ๓) ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง ซึ่งสามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย ดังภาพที่ ๔.๑

การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน
ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่



จากแผนภาพที่ ๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักสุจริตธรรม เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่” สามารถสรุปได้ดังนี้

๑. หลักสุจริตธรรม

๑) **กายสุจริต** ประชาชนควรปฏิบัติเสถียรการรับหรือแจกสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการซื้อเสียงทุกรูปแบบ ใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยความบริสุทธิ์ใจ เลือกผู้แทนด้วยเหตุผล ไม่หวังผลประโยชน์ส่วนตัว และปฏิบัติตามกฎหมายเลือกตั้งอย่างเคร่งครัด เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างสุจริต โปร่งใส และส่งเสริมประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง

๒) **วจีสุจริต** ควรวิพากษ์นักการเมืองหรือพรรคการเมืองอย่างสร้างสรรค์ ด้วยเหตุผลและข้อเท็จจริง ไม่ใส่ร้ายหรือโจมตีผู้อื่น ควรแนะนำข้อมูลของผู้สมัครและพรรคการเมืองที่มีผลงานดีให้แก่ผู้อื่นอย่างจริงใจ พร้อมทั้งตระหนักถึงการใช้จ่าย พุดอย่างสร้างสรรค์ สุภาพ และซื่อตรง เพื่อส่งเสริมบรรยากาศทางการเมืองที่ดี

๓) **มโนสุจริต** ประชาชนควรตั้งใจเลือกนักการเมืองที่มีคุณธรรม จริยธรรม และความสามารถ โดยไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนตัว เชื่อมั่นในกระบวนการเลือกตั้งที่โปร่งใสและยุติธรรม และใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยเจตนาบริสุทธิ์ เพื่อประโยชน์ของประเทศไทยและสังคมส่วนรวม

๒. พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

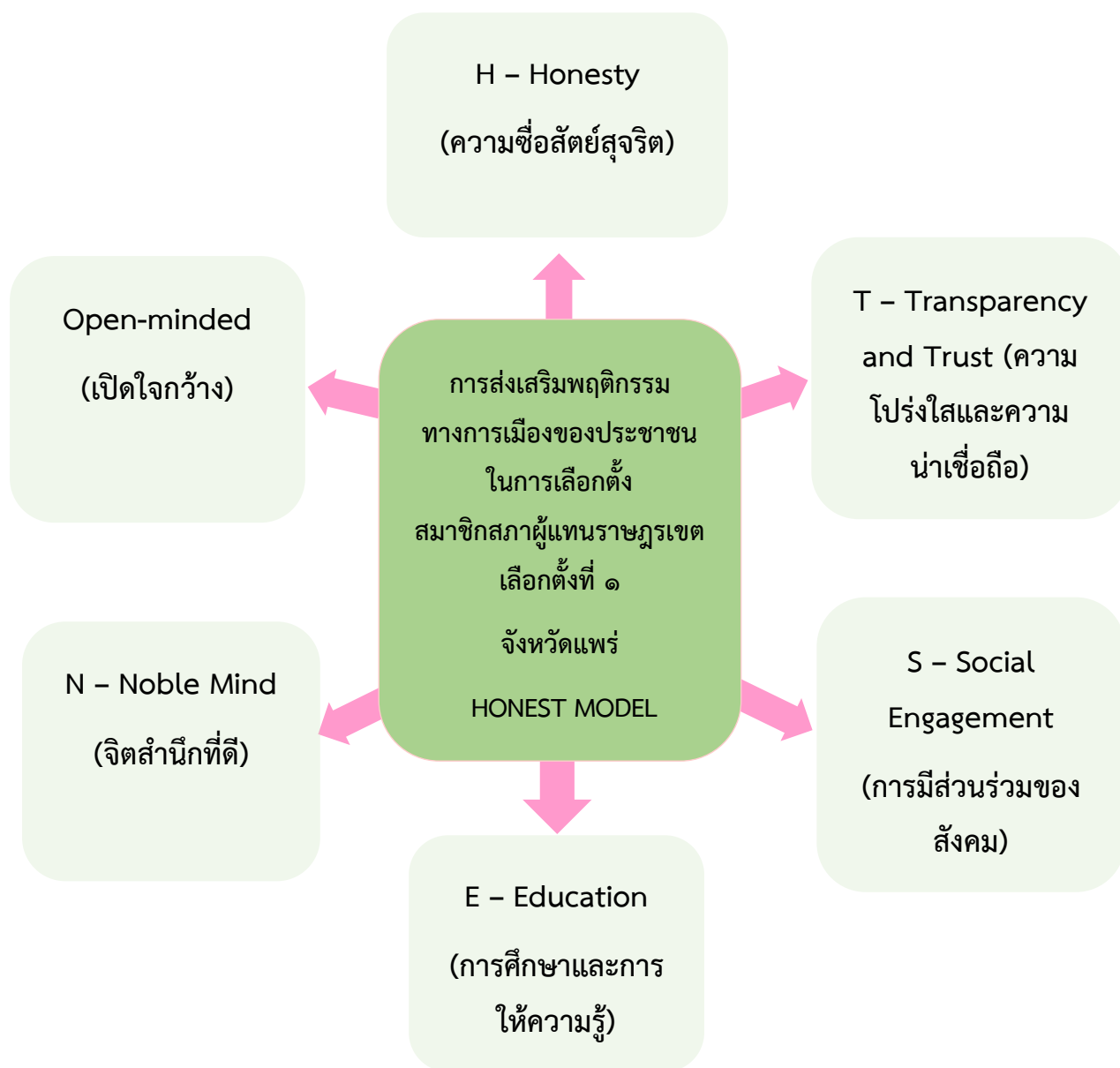
๑) **การใช้สิทธิเลือกตั้ง** การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนเป็นการรักษาสีบททางการเมืองของตนเองในการเลือกผู้แทนที่มีคุณสมบัติที่ดีเข้าไปทำหน้าที่ในสภา และเป็นการปฏิบัติตามหน้าที่ของประชาชนตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด เพื่อมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศอย่างมีความรับผิดชอบ

๒) **ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง** การใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน อาจเกิดจากการพิจารณาผลงานและความตั้งใจให้ผู้สมัครได้สานต่องานเดิม ความชื่นชอบในตัวผู้สมัครหรือพรรคการเมือง หรือการตัดสินใจตามกระแสความนิยมและนโยบายที่ได้รับการสนับสนุนในขณะนั้น

๓) **ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง** เป็นตัวชี้วัดที่สะท้อนถึงระดับความตื่นตัวทางการเมือง และกระบวนการคิดก่อนการเลือกตั้งของประชาชน ซึ่งอาจเป็นการตัดสินใจเลือกตั้งที่เกิดจากการเตรียมตัวล่วงหน้า การพิจารณาผลงานและการทำคุณประโยชน์ต่อสังคมของผู้สมัครในอดีต หรือจากการชักชวนของคนในครอบครัว ญาติ เพื่อน หรือกลุ่มการเมืองที่มีอิทธิพล

๔.๔.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

จากผลการศึกษาการบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ โดยนำหลักสุจริตธรรม ซึ่งมี ๓ ประการ คือ ๑) กายสุจริต ๒) วจีสุจริต ๓) มโนสุจริต มาบูรณาการร่วมกับพฤติกรรมทางการเมือง แบ่งออก เป็น ๓ ด้าน ได้แก่ ๑. ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ๒. ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง และ ๓. ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง จึงสังเคราะห์องค์ความรู้เป็น HONEST MODEL



แผนภาพที่ ๔.๕ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

ที่มา : สังเคราะห์โดย นายภาณุรักษ์ เลขะวนิชย์

จากแผนภาพที่ ๔.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่” ทำให้ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้จากการสังเคราะห์งานวิจัย ดังปรากฏเป็น HONEST MODEL สรุปได้ดังนี้

H – Honesty (ความซื่อสัตย์สุจริต) คือ ประชาชนควรใช้สิทธิด้วยความบริสุทธิ์ใจ สมัยครใจ ไม่ถูกบังคับ ช่มชู้ หรือจูงใจด้วยผลประโยชน์ส่วนตัว โดยมุ่งหวังให้ได้ตัวแทนที่ดีและมีคุณธรรม ตัดสินใจเลือกผู้สมัครหรือตัวแทนโดยพิจารณาจากจริยธรรม ความซื่อสัตย์ ความสามารถ และนโยบายที่ดี ไม่เลือกเพราะสายสัมพันธ์ หรือผลประโยชน์ ปฏิบัติตามกฎหมายเลือกตั้งอย่างเคร่งครัด เคารพกฎระเบียบและข้อห้ามต่าง ๆ เช่น ไม่ทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง ไม่กระทำการที่เป็นการช่วยผู้สมัครในทางที่ผิด ไม่เผยแพร่ข่าวเท็จหรือข้อมูลบิดเบือน ไม่ซื้อเสียง ไม่ขายเสียง ไม่รับสินบน หรือของตอบแทนใด ๆ แลกกับการลงคะแนนเสียง ไม่ยุ่งเกี่ยวกับการซื้อสิทธิขายเสียงในทุกรูปแบบ และกล้าที่จะปฏิเสธการทุจริตทุกรูปแบบ เป็นต้น

O - Open-minded (เปิดใจกว้าง) คือ ประชาชนควรรับฟังข้อมูลอย่างรอบด้าน เปิดใจรับฟังความคิดเห็นที่หลากหลายอย่างมีเหตุผล โดยไม่ปิดกั้นหรือยึดติดกับแนวคิดเดิม ๆ เพียงฝ่ายเดียว ควรลดอคติส่วนตัว ไม่เลือกผู้สมัครเพียงเพราะเชื้อชาติ ศาสนา ภูมิภาค หรือความสัมพันธ์ส่วนตัว แต่ควรเลือกจากความเหมาะสมและความสามารถที่แท้จริง ประชาชนควรเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง ตัดสินใจด้วยเหตุผล วิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณในการเลือกตั้ง ประชาชนต้องไม่ตัดสินใจด้วยอารมณ์หรือกระแสสังคม ควรพิจารณานโยบายและคุณสมบัติของผู้สมัครอย่างรอบคอบ จากข้อมูลที่ถูกต้องและรอบด้าน สนับสนุนการแสดงออกทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความเห็นอย่างสุภาพ เป็นการส่งเสริมบรรยากาศการเมืองที่เสรีและเป็นธรรม ทั้งทางความคิดและการแสดงออก โดยไม่ดูหมิ่น เหยียดหยาม หรือใช้วาจาที่ก่อให้เกิดความเกลียดชัง

N – Noble Mind (มโนสุจริตและจิตสำนึกที่ดี) คือ ประชาชนควรใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยความรับผิดชอบและบริสุทธิ์ใจ มีความรับผิดชอบและตระหนักถึงหน้าที่ของการเป็นพลเมือง ตระหนักถึงความสำคัญของการเลือกตั้ง และตัดสินใจเลือกผู้แทนที่มีความสามารถและจริยธรรม โดยไม่ยึดติดกับผลประโยชน์ส่วนตัวหรือกลุ่ม แต่ให้คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม เลือกผู้แทนจากความสามารถ คำนึงถึงประโยชน์ของประเทศและสังคมมากกว่าผลประโยชน์ของตนเองหรือกลุ่ม การตระหนักว่า การเลือกตั้งเป็นกระบวนการที่มีผลต่ออนาคตของชาติ มีมโนสำนึกในการต่อต้านการทุจริตทางการเมือง และไม่สนับสนุนการเลือกตั้งที่ไม่โปร่งใส โดยไม่ยอมรับหรือเกี่ยวข้องกับการซื้อเสียงหรือการกระทำที่ไม่สุจริต

E – Education (การศึกษาและการให้ความรู้) คือ หน่วยงานรัฐควรให้ความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาชนเกี่ยวกับกระบวนการเลือกตั้งที่ถูกต้อง เพื่อสามารถใช้สิทธิได้อย่างมีสติและวิจารณญาณ โดยการศึกษาข้อมูลจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ เช่น ข่าวสารจากหน่วยงานรัฐ หรือแหล่งข้อมูลที่โปร่งใส การเผยแพร่ข้อมูลที่โปร่งใสและเชื่อถือได้ ประชาชนควรมีบทบาทในการช่วยสอนหรือแนะนำผู้อื่นเกี่ยวกับวิธีการเลือกตั้งที่ถูกต้อง โดยไม่ยึดมั่นกับอคติหรือการตัดสินใจที่ขาดข้อมูล และการส่งเสริมการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและวิจารณญาณ เพื่อสร้างสังคมที่มีความรู้และซื่อสัตย์ในการเลือกตั้ง

S – Social Engagement (การมีส่วนร่วมของสังคม) คือ การสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการเลือกตั้งที่โปร่งใส ประชาชนควรมีบทบาทสำคัญในการช่วยสอดส่องและตรวจสอบกระบวนการเลือกตั้ง โดยการตรวจสอบให้แน่ใจว่าการเลือกตั้งดำเนินไปอย่างโปร่งใสและไม่เกิดการทุจริต เป็นไปอย่างยุติธรรมและเป็นที่ไว้วางใจของประชาชน และประชาชนควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการเลือกตั้งที่โปร่งใส เช่น การรายงานการทุจริต ประชาชนควรมีความรับผิดชอบในการแจ้งเบาะแสหรือรายงานข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมหรือร่วมมือกับหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบการเลือกตั้ง การเข้าร่วมในการประชุมหรือสัมมนา การจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ช่วยให้ความรู้แก่ประชาชน เป็นต้น

T – Transparency and Trust (ความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือ) คือ การสนับสนุนและส่งเสริมการเลือกตั้งที่โปร่งใส ประชาชนควรส่งเสริมกระบวนการเลือกตั้งที่โปร่งใสโดยไม่ให้มีการทุจริต มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการเลือกตั้งในทุกขั้นตอน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการทุจริต เช่น การจัดการเลือกตั้งที่ไม่เป็นธรรม การใช้วิธีการผิดกฎหมาย หรือการฉ้อฉลในการเลือกตั้ง การเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ควรเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน และไม่มีการบิดเบือน เพื่อให้ประชาชนสามารถตัดสินใจได้อย่างรอบคอบ และเชื่อมั่นในกระบวนการเลือกตั้ง

สรุปได้ว่า ส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้ง H – Honesty (ความซื่อสัตย์สุจริต) ประชาชนควรใช้สิทธิด้วยความบริสุทธิ์ใจ สมครใจ ไม่ถูกบังคับ ช่มชู้ หรือจูงใจด้วยผลประโยชน์ส่วนตัว โดยมุ่งหวังให้ได้ตัวแทนที่ดีและมีคุณธรรม O - Open-minded (เปิดใจกว้าง) ประชาชนควรรับฟังข้อมูลอย่างรอบด้าน เปิดใจรับฟังความคิดเห็นที่หลากหลายอย่างมีเหตุผล โดยไม่ปิดกั้นหรือยึดติดกับแนวคิดเดิม ๆ เพียงฝ่ายเดียว ควรลดอคติส่วนตัว N – Noble Mind (มโนสุจริตและจิตสำนึกที่ดี) ประชาชนควรใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยความรับผิดชอบและบริสุทธิ์ใจ มีความรับผิดชอบและตระหนักถึงหน้าที่ของการเป็นพลเมือง ตระหนักถึงความสำคัญของการเลือกตั้ง E – Education (การศึกษาและการให้ความรู้) หน่วยงานรัฐควรให้ความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาชนเกี่ยวกับกระบวนการเลือกตั้งที่ถูกต้อง เพื่อสามารถใช้สิทธิได้อย่างมีสติและวิจารณญาณ

โดยการศึกษาข้อมูลจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ S – Social Engagement (การมีส่วนร่วมของสังคม) การสนับสนุนและส่งเสริมกระบวนการเลือกตั้งที่โปร่งใส ประชาชนควรมีบทบาทสำคัญในการช่วย สอดส่องและตรวจสอบกระบวนการเลือกตั้ง T – Transparency and Trust (ความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือ) การสนับสนุนและส่งเสริมการเลือกตั้งที่โปร่งใส ประชาชนควรส่งเสริมกระบวนการเลือกตั้งที่โปร่งใสโดยไม่ให้มีการทุจริต มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการเลือกตั้งในทุกขั้นตอน

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้ ๑. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ๒. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสุจริตธรรมกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ๓. เพื่อเสนอแนวทางการบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) คือ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ตำบลสวนเขื่อน อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ที่มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจาก สูตรของทาโร่ ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๖๗ คน จากจำนวนประชากร ทั้งหมด ๔,๔๐๐ คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสุจริตธรรมกับระดับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson’s Product Moment Correlation Coefficient) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน ๙ รูปหรือคน และใช้เทคนิค การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context) นำเสนอเป็น ความเรียงประกอบตารางแจกแจงความถี่ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญเพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่” สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน ๒๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๒ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ ๔๒-๔๙ ปี จำนวน ๙๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๒ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า จำนวน ๙๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๑ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร จำนวน ๑๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๗ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ ๕,๐๐๑-๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๑

๕.๑.๑ ระดับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

๑. หลักสุจริตธรรม

ระดับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ตามหลักสุจริตธรรม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๙๕, S.D. = ๐.๕๗) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านมโนสุจริต อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๔.๑๐, S.D. = ๐.๖๔) ด้านจิตสุจริต อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๙๐, S.D. = ๐.๖๖) ด้านกายสุจริต อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๘๖, S.D. = ๐.๘๒) ตามลำดับ

๒. พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้ง

ระดับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ทั้ง ๓ ด้าน โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๓$, $S.D. = ๐.๖๑$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๙$, $S.D. = ๐.๖๓$) ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๒$, $S.D. = ๐.๖๘$) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๙$, $S.D. = ๐.๖๔$) ตามลำดับ

๕.๑.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสุจริตธรรมกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสุจริตธรรมกับระดับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับสูงมาก ($r = ๐.๘๓๐^{**}$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับค่อนข้างสูง ($r = ๐.๗๗๐^{**}$) ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับค่อนข้างสูง ($r = ๐.๗๗๙^{**}$) ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับค่อนข้างสูง ($r = ๐.๗๖๕^{**}$)

๕.๑.๓ การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

จากการวิจัย การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ได้แก่ ๑. ด้านกายสุจริต ๒. ด้านจิตสุจริต ๓. ด้านมโนสุจริต ดังนี้

๑. ด้านกายสุจริต ในการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้ง ต้องอาศัยการร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคสื่อมวลชน และองค์กรอิสระ เพื่อสร้างสังคมที่เลือกตั้งอย่างโปร่งใสและเป็นธรรม ประชาชนทุกคนควรตระหนักถึงความสำคัญของการเลือกตั้งที่สุจริต โปร่งใส และยุติธรรม ซึ่งเป็นรากฐานของการเมืองที่ดี โดยเริ่มจากการไม่ซื้อเสียง ไม่ขายเสียง ไม่ใช้วิธีการที่ผิดกฎหมาย และร่วมกันตรวจสอบกระบวนการเลือกตั้งให้บริสุทธิ์ยุติธรรม ประชาชนควรใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างรับผิดชอบ ไม่ละเลยหน้าที่ของตน มีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ในระบอบประชาธิปไตย และปฏิเสธการรับหรือเสนอสิ่งตอบแทนทุกประเภท รวมถึงไม่สนับสนุนผู้สมัครหรือพรรคการเมืองที่กระทำการทุจริต หน่วยงานของรัฐควรส่งเสริมการให้ความรู้ ปลุกฝังค่านิยมที่ถูกต้อง และเปิดช่องทางให้ประชาชนสามารถแจ้งเบาะแสการทุจริตเลือกตั้ง พร้อมทั้งสร้างเครือข่าย

พลเมืองเพื่อช่วยกันเฝ้าระวังและตรวจสอบกระบวนการเลือกตั้ง ประชาชนต้องปฏิบัติตามกฎหมายเลือกตั้งอย่างเคร่งครัด มีจิตสำนึกในการเคารพกระบวนการประชาธิปไตยและสถานที่เลือกตั้ง และควรออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างบริสุทธิ์ใจ ปราศจากการขึ้นนำหรือการบังคับ เพื่อคัดเลือกผู้แทนที่มีคุณธรรมอย่างแท้จริง

ด้านวิสุจริต ในการเลือกตั้ง วิสุจริตมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากการใช้คำพูดและข้อมูลที่สุจริตสามารถช่วยสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและโปร่งใสในกระบวนการเลือกตั้ง การส่งเสริมให้ประชาชนและผู้สมัครใช้วาจาที่สุจริตจะช่วยลดการทุจริตและทำให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างยุติธรรมและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย จึงควรส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมืองและสร้างความตระหนักรู้ให้ประชาชนเกี่ยวกับการใช้วาจาในการเลือกตั้ง โดยเน้นการพูดคุยและแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างจริงใจ ไม่หลอกลวงหรือทำลายชื่อเสียงของคู่แข่ง ควรปลูกฝังการใช้ถ้อยคำที่สร้างสรรค์ หลีกเลี่ยงคำพูดที่ทำให้เกิดความเข้าใจผิดหรือผิดกฎหมาย ประชาชนควรวิเคราะห์และวิจารณ์ทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ นำเสนอข้อมูลที่ถูกต้อง ไม่โจมตีหรือใส่ร้ายผู้อื่น ต้องเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง แสดงความเห็นด้วยเหตุผล ไม่ใช่ถ้อยคำหยาบคายหรือสร้างความเกลียดชังประชาชนควรเผยแพร่ข้อมูลความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเลือกตั้งผ่านช่องทางต่างๆ เพื่อส่งเสริมการเลือกตั้งที่สุจริต และพูดถึงผู้สมัครหรือพรรคการเมืองด้วยข้อมูลจริง หลีกเลี่ยงข่าวปลอมและข้อมูลบิดเบือน การรายงานควรข้อมูลที่ เป็นประโยชน์ต่อการเลือกตั้งอย่างสุจริต โดยแจ้งพฤติกรรมที่น่าสงสัยด้วยข้อมูลจริง ไม่ใส่ร้ายฝ่ายตรงข้ามโดยไม่มีหลักฐาน และส่งเสริมการอภิปรายทางการเมืองด้วยความเคารพ มีวัฒนธรรมและคุณธรรม

ด้านมโนสุจริต ควรปลูกฝังจิตสำนึกทางการเมืองที่ต้องให้ประชาชน มีความซื่อสัตย์ทางความคิด เลือกตั้งด้วยจิตใจบริสุทธิ์ ไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนตัว ผู้นำชุมชนควรเป็นแบบอย่างของความสุจริต เพื่อสร้างแรงบันดาลใจทางการเมืองที่ดี ประชาชนควรใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยเหตุผล พิจารณาคุณธรรม ความสามารถ และนโยบายของผู้สมัครอย่างรอบคอบ ไม่เลือกจากกระแสสังคมหรือข่าวลือ และควรเปิดใจรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง ลดอคติทางการเมืองควรเน้นผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว ศึกษาข้อมูลจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ วิเคราะห์นโยบายและผลงานของผู้สมัครด้วยวิจญาณ ตัดสินใจอย่างมีสติ เป็นกลาง และยึดหลักคุณธรรม เพื่อส่งเสริมการเลือกตั้งที่สุจริต โปร่งใส และนำไปสู่ความก้าวหน้าของประเทศ

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่” มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

๕.๒.๑ ระดับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

๑. หลักสุจริตธรรม

ระดับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ตามหลักสุจริตธรรม โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๙๕, S.D. = ๐.๕๗) พบว่า ประชาชนได้นำหลักสุจริตธรรม มาใช้ในการเลือกตั้ง มีความซื่อสัตย์ทางความคิด เลือกตั้งด้วยจิตใจบริสุทธิ์ ไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนตัว ผู้นำชุมชนควรเป็นแบบอย่างของความสุจริต เพื่อสร้างแรงบันดาลใจทางการเมืองที่ดี ประชาชนควรใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยเหตุผล พิจารณาคุณธรรม ความสามารถ และนโยบายของผู้สมัครอย่างรอบคอบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้ง ต้องอาศัยการร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคสื่อมวลชน การส่งเสริมให้ประชาชนและผู้สมัครใช้วาจาที่สุจริตจะช่วยลดการทุจริตและทำให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างยุติธรรมและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาปติวัฒน์ ปฏิวฑฒนเมธี (แสนเมือง)^๑ ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขการทุจริตการเลือกตั้ง ในอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู” พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขการทุจริตการเลือกตั้งในอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภูตามหลักสุจริตธรรม ๓ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๙๓, S.D. = ๐.๙๖) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านกายสุจริต ประพฤติชอบทางกายด้านมโนสุจริต ประพฤติชอบทางใจ และด้านวจีสุจริต ประพฤติชอบทางวาจา ตามลำดับ

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ประชาชนควรเน้นผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว ศึกษาข้อมูลจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ วิเคราะห์นโยบายและผลงานของผู้สมัครด้วยวิจารณญาณ ตัดสินใจ

^๑ พระมหาปติวัฒน์ ปฏิวฑฒนเมธี (แสนเมือง), “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขการทุจริตการเลือกตั้ง ในอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔).

อย่างมีสติ เป็นกลาง และยึดหลักคุณธรรม เพื่อส่งเสริมการเลือกตั้งที่สุจริต ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนควรใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างรับผิดชอบ ไม่ละเลยหน้าที่ของตน มีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ในระบบประชาธิปไตย และประชาชนควรเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง ประชาชนควรเคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมานะ อภิวัฒน์โน (ยีนยง)**^๒ ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในตำบลบางสีทอง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี” พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการประยุกต์หลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ กายสุจริต รองลงมา ได้แก่ มโนสุจริต และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ วจีสุจริต ตามลำดับ

๒. พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้ง

ระดับพฤติกรรมการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.13$, S.D. = 0.61) พบว่าประชาชนศึกษาหาข้อมูลก่อนตัดสินใจเลือกตั้ง ใช้เวลาในการเปรียบเทียบนโยบาย วิเคราะห์ข้อดีข้อเสียของแต่ละฝ่ายอย่างมีเหตุผล ไม่ตัดสินใจจากกระแสสังคมหรือข่าวลือโดยขาดการพิจารณา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยเจตนาบริสุทธิ์ เลือกผู้สมัครหรือพรรคการเมืองโดยพิจารณาจากคุณธรรม ความสามารถ และนโยบายที่ดี ไม่เลือกเพราะผลประโยชน์ส่วนตัว สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระณัฐกร ญฎฐกรโร (หงษ์สามสิบเก้า)**^๓ ศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นของเทศบาลตำบลทุ่งกวาว อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่” พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นของเทศบาลตำบลทุ่งกวาว อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ทั้ง ๔ ด้าน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก รองลงมา

^๒ พระมานะ อภิวัฒน์โน (ยีนยง), “การประยุกต์หลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในตำบลบางสีทอง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๖).

^๓ พระณัฐกร ญฎฐกรโร (หงษ์สามสิบเก้า), “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นของเทศบาลตำบลทุ่งกวาว อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๕).

ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ด้านกิจกรรมของชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการติดต่อเป็นการเฉพาะ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า การส่งเสริมให้ประชาชนเปิดใจรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง และเลือกผู้แทนด้วยเหตุผลมากกว่าอารมณ์ ลดอคติและการแบ่งฝักแบ่งฝ่าย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนเปิดใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง ไม่ลำเอียงหรืออคติทางการเมือง พิจารณาผู้สมัครจากผลงานและเหตุผล มากกว่าความชอบส่วนตัวหรือสายสัมพันธ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดิ์ชัย นาลัย^๔ ศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ ในเขตตำบลทุ่งน้าว อำเภอสอง จังหวัดแพร่” ผลการวิจัยพบว่า ระดับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ในเขตตำบลทุ่งน้าว อำเภอสอง จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง มีความคิดเห็นในระดับมาก ตามลำดับ

๕.๒.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสุจริตธรรมกับระดับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสุจริตธรรมกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับสูงมาก ($R = 0.830^{**}$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนนำหลักสุจริตธรรมมาบูรณาการกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประชาชนยึดหลักคุณธรรมในการตัดสินใจทางการเมือง มีสติ ไม่หลงใหลไปกับคำโฆษณาชวนเชื่อ ตัดสินใจด้วยใจที่เป็นกลางและคำนึงถึงความยุติธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ นายศิริพงศ์ ไชยเลิศ^๕ ศึกษาวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลการให้บริการประชาชนของสำนักงานที่ดิน

^๔ ศักดิ์ชัย นาลัย, “พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ ในเขตตำบลทุ่งน้าว อำเภอสอง จังหวัดแพร่”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔).

^๕ นายศิริพงศ์ ไชยเลิศ, “ประสิทธิผลการให้บริการประชาชนของสำนักงานที่ดินจังหวัดน่าน สาขาน่านน้อย”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๕).

จังหวัดน่าน สาขานาน้อย” พบว่า ประชาชนปฏิบัติตามหลักสุจริตธรรมพอสมควรและให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเพราะว่าทุกคนที่เข้ามาใช้บริการในสำนักงานที่ดินนั้น ล้วนแต่มีความคาดหวังว่าจะได้รับการบริการจากเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างสูง และหวังว่าจะได้พบกับเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถ สามารถแก้ไขปัญหาของตนได้ และการพบปะพูดคุยกับประชาชนนั้น เป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะการพูดนั้นย่อมสื่อสารถึงผู้รับฟัง หากผู้พูดมีการพูดที่ดีนั้นย่อมทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ ผู้รับฟังย่อมรับรู้ถึงสิ่งที่ผู้พูดนั้นสื่อถึง หากพูดในด้านไม่ดีแล้ว ผู้ฟังก็จะรับรู้ถึงความรู้สึกที่ไม่ดี

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า การนำหลักสุจริตธรรมมาบูรณาการกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพอสมควร แต่ยังขาดการส่งเสริมด้านกายสุจริต ประชาชนทุกคนควรตระหนักถึงการเลือกตั้งที่สุจริต ซึ่งเป็นรากฐานของการเมืองที่ดี ทุกคนต้องช่วยกันทำให้กระบวนการเลือกตั้งโปร่งใส โดยเริ่มจากตัวเราเอง ไม่ขายเสียง ไม่ซื้อเสียง ไม่ใช้วิธีการที่ผิดกฎหมาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ควรส่งเสริมจิตสำนึกทางการเมือง สร้างความตระหนักรู้ในประชาชนเกี่ยวกับการใช้วาจาในการเลือกตั้ง โดยเน้นการพูดคุยหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลที่จริงใจ และไม่กระทำการใด ๆ ที่หลอกลวงหรือทำลายชื่อเสียงของคู่แข่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ **นายสำเริง ราชฉวาง**^๖ ศึกษาวิจัยเรื่อง “การรับรู้ทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร” พบว่า ประชาชนที่อาสาเข้ามาบริหารงานให้มีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยเท่าเทียม กันเสมอภาคกันเพื่อประโยชน์สุขของชุมชนในท้องถิ่นมากกว่ากลุ่มของตนเอง พฤติกรรมของแต่ละบุคคลต้องแสดงออกซึ่งความเป็นตัวของตัวเองที่จะปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบกฎหมายไม่ใช่อำนาจไปในทางที่ผิด ควรทำงานด้วยความสุจริตเพื่อประโยชน์ วาจาเป็นสิ่งสำคัญ การพูดคำสุภาพเรียบร้อย ไม่ใส่ร้ายผู้อื่น จะทำให้ผู้ใกล้ชิดมีความสุข เป็นการสร้างมิตรภาพที่ดีต่อกัน และจะต้องพูดด้วยน้ำเสียงที่จริงใจทำให้เกิดความน่าเชื่อถือ การคิดดีทำดีช่วยเหลือกันและต้องลงมือปฏิบัติด้วยถือว่าเป็นหลักสำคัญ ทางกายทาง วาจาและทางใจ การช่วยเหลือสังคมจะต้องปฏิบัติให้เห็นจริงให้เป็นรูปธรรมประจักษ์ชัดเจน เกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อทางสังคมเข้าร่วมกิจกรรมโครงการ หรืองานสาธารณะประโยชน์เพื่อสร้างความสามัคคี

^๖ นายสำเริง ราชฉวาง, “การรับรู้ทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร”, **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๖).

๕.๒.๓ แนวทางการบูรณาการหลักสุจริตธรรมกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

พบว่า แนวทางการบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ พบว่า ประชาชนควรปฏิเสธการรับหรือแจกสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการซื้อเสียงทุกรูปแบบ ใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยความบริสุทธิ์ใจ เลือกผู้แทนด้วยเหตุผล ไม่หวังผลประโยชน์ส่วนตัว และปฏิบัติตามกฎหมายเลือกตั้งอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างสุจริต โปร่งใส และส่งเสริมประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง ควรวิพากษ์นักการเมืองหรือพรรคการเมืองอย่างสร้างสรรค์ ด้วยเหตุผลและข้อเท็จจริง ไม่ใส่ร้ายหรือโจมตีผู้อื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูศรีธรรมวิเทศ (ประเสริฐ ปญฺโกลาโส)**^๗ ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปในอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร” พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ไปใช้สิทธิด้วยความสุจริต ตามสิทธิยกเว้นมีเหตุอื่น ๆ การลงคะแนนเสียงของผู้ลงคะแนนเสียงนั้น จุดสนใจมุ่งไปที่เป้าหมายทางการเมืองของผู้ลงคะแนนเสียง ตามเจตนารมณ์ของคนบางส่วนที่ต้องการเลือกตั้งประชาชนออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยสำนึกในความเป็นพลเมือง และการเลือกตั้งเป็นหน้าที่ที่ทุกคนต้องช่วยๆ กัน ตามสิทธิที่ตนมียกเว้นมีเหตุอื่นๆ การลงคะแนนเสียงของผู้ลงคะแนนเสียงนั้น จุดสนใจมุ่งไปที่เป้าหมายทางการเมืองของผู้ลงคะแนนเสียง ตามเจตนารมณ์ของคนบางส่วนที่ต้องการเลือกตั้ง

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ควรแนะนำข้อมูลของผู้สมัครและพรรคการเมืองที่มีผลงานดีให้แก่ผู้อื่นอย่างจริงจัง พร้อมทั้งตระหนักถึงการใช้จ่าย พุดอย่างสร้างสรรค์ สุภาพ และซื่อตรง เพื่อส่งเสริมบรรยากาศทางการเมืองที่ดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประชาชนควรตั้งใจเลือกนักการเมืองที่มีคุณธรรม จริยธรรม และความสามารถ โดยไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนตัว เชื่อมมั่นในกระบวนการเลือกตั้งที่โปร่งใสและยุติธรรม และใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยเจตนาบริสุทธิ์ เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและสังคมส่วนรวมสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นางสาวจิตาภา ยศวิสัย**^๘ ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี ๒๕๖๒ ของประชาชนเขตบางคอ

^๗ พระครูศรีธรรมวิเทศ (ประเสริฐ ปญฺโกลาโส), “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปในอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร”, **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

^๘ นางสาวจิตาภา ยศวิสัย, “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี ๒๕๖๒ ของประชาชนเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร”, **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๖).

แหลม กรุงเทพมหานคร” พบว่า ประชาชนควรซื้อสัตย์ต่อกฎ ระเบียบ การไปใช้สิทธิ หาข้อมูลเพิ่มเติม จะเห็นว่าบางคนไม่ได้รับรู้ไปหาซื้อที่จะลงคะแนนให้หน้าหน่วยเลือกตั้ง การเลือกตั้งจะบริสุทธิ์ยุติธรรมอยู่กับการกระทำของทุกคน ทุกคนรักษากฎหมายการเลือกตั้ง ประชาชนทั่วไปมีความเห็นว่า ยังเข้าใจได้ยากอยู่ ส่วนการซื้อสิทธิขายเสียงเชื่อว่ายังมีอยู่ คงหายไปจากสังคมไทยค่อนข้างยากเพราะมองว่าเป็นเรื่องของธุรกิจ การลงทุน ถ้าจะแก้ไขให้ลดลงต้องนำเรื่องของคุณธรรมเข้ามาช่วยให้มีในแต่ละบุคคลให้มาก และประชาชนมีพฤติกรรมสนใจทางการเมืองมากขึ้น เช่น ติดตามการทำงานของพรรคการเมือง นักการเมือง เป็นส่วนสำคัญในการของการตัดสินใจเลือกตั้งทั่วไปและการตัดสินใจเลือกตั้งจะพิจารณาตามข้อมูลที่ตนเองได้ศึกษามาเป็นหลัก

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังนี้

๑. ประชาชนควรไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอ โดยปฏิบัติตามกฎ กติกา และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งอย่างเคร่งครัด

๒. ประชาชนควรพูดคุยให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของประชาชนในการเลือกตั้งอย่างถูกต้อง รวมถึงการชักชวนให้ผู้อื่นออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งถือเป็นการมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมประชาธิปไตยในสังคม

๓. ประชาชนควรมีความเชื่อมั่นในตัวผู้สมัครที่ตนเลือก ว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีความซื่อสัตย์สุจริต และพร้อมอุทิศตนเพื่อสังคมและประชาชน เป็นการเปิดโอกาสให้นักการเมืองที่ดีเข้ามาบริหารบ้านเมืองอย่างมีคุณธรรม

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่” ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นที่ ควรนำไปปฏิบัติเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ ดังต่อไปนี้

๑. ด้านกายสุจริต ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังและตรวจสอบการเลือกตั้ง เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างสุจริต โปร่งใส และเป็นธรรม โดยร่วมสังเกตพฤติกรรมที่อาจเข้าข่ายการทุจริตและแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อพบความผิดปกติ

๒. ด้านจริยธรรม หน่วยงานของรัฐควรเผยแพร่ข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งอย่างทั่วถึง เข้าใจง่าย และเข้าถึงประชาชนทุกกลุ่ม ขณะเดียวกันประชาชนควรร่วมมือกันรายงานข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์ เพื่อสนับสนุนกระบวนการเลือกตั้งให้เป็นไปอย่างสุจริตและโปร่งใส

๓. ด้านมโนสุจริต ประชาชนควรเปิดใจกว้างในการรับฟังความคิดเห็นที่หลากหลาย โดยพิจารณาด้วยเหตุผลและปราศจากอคติ เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ในสังคมประชาธิปไตย

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่” ผู้วิจัยขอเสนอให้ผู้สนใจ ได้นำไปศึกษาวิจัยครั้งต่อไปในประเด็น ดังต่อไปนี้

๑) ผู้สนใจควรศึกษา “ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่”

๒) ผู้สนใจควรศึกษาการนำหลักพุทธธรรมมาบูรณาการในการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนจะมีผลต่ออัตราการออกมาใช้สิทธิในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่” อย่างไร

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ:

กนก วงษตระหงาน. การเมืองในระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
, ๒๕๓๐.

กวี วงศ์พุม. ภาวะผู้นำ. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาวิสัยทัศน์นักบริหาร, ๒๕๕๐.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. การคิดเชิงบูรณาการ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ ชัคเชส มีเดีย,
๒๕๔๖.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. การคิดเชิงวิเคราะห์. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : ชัคเชสมีเดีย,
๒๕๔๖.

ไกรวิทย์ พวงงาม และอลงกรณ์ อรรคแสง. มิติใหม่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น : ผู้บริหารท้องถิ่น
ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สมาธรรม,
๒๕๔๗.

คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษา. คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๗. นนทบุรี : ทางด่วนสวนจำกัด ภาพพิมพ์, ๒๕๕๘.

จรรยา สุภาพ และคณะ. พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งและคณะกรรมการบริหารเลือกตั้ง.
กรุงเทพมหานคร : แพร่พิทยา, ๒๕๓๗.

ชูดา จิตพิทักษ์. พฤติกรรมศาสตร์เบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
สารมวลชน, ๒๕๒๒.

เชาวณะ ไตรมาส. การเลือกตั้งแบบใหม่ : ทำไมคนไทยต้องไปเลือกตั้ง. กรุงเทพมหานคร:
สุขุมและบุตร, ๒๕๔๕.

ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์. จิตวิทยาการเมือง. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๘.

ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์. จิตวิทยาการเมือง. กรุงเทพมหานคร : ออเรียนแทลสโกลา, ๒๕๓๙.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ทีศนา แคมมณี และคณะ. วิทยาด้านการคิด. กรุงเทพมหานคร : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์, ๒๕๔๔.

ธานินทร์ กรัยวิเชียร. ระบอบประชาธิปไตย. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๕๙.

อึ้ง บัณฑิต. ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๓๒.

ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, โครงการวิจัยเรื่อง การประเมินผลการทำงานขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ : คณะกรรมการการเลือกตั้ง, กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๘.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และคณะ. ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๘.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : วิทยุชน, ๒๕๔๔.

ประคอง กรรณสูตร. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : ด้านสหวิทยาการพิมพ์, ๒๕๔๒.

ประพันธ์ ศิริสุเสารัจ. การพัฒนาการคิด. กรุงเทพมหานคร : ๙๑๑๙ เทคนิคพรินต์, ๒๕๕๑.

ประสิทธิ์ โหมวิไลกุล. กฎหมายแพ่งหลักทั่วไป: คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔-๑๔. พิมพ์ครั้งที่ ๓ กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, ๒๕๔๘.

ประสิทธิ์ ทองอ่อน และคณะ. พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน โครงการพัฒนาสื่อการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เอิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น จำกัด, ๒๕๔๒.

ประสิทธิ์ ทองอ่อน และคณะ. พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน โครงการพัฒนาสื่อการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เอิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น จำกัด, ๒๕๔๒.

พรธิดา วิเศษศิลปานนท์ และคณะ. โครงการติดตามการเข้าถึงสิทธิของคนพิการและการพัฒนารูปแบบระบบสวัสดิการที่ส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิของคนพิการ. (กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, ๒๕๕๖.

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. เงินกับการเลือกตั้ง : ทศนภาพต่อการซื้อเสียง จะแก้ไขปัญหาการซื้อเสียงเลือกตั้งได้อย่างไร. กรุงเทพมหานคร : ฝ่ายการพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๔.

บรรณานุกรม (ต่อ)

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). **วิธีบูรณาการพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่.**

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). **คนไทยหลงทางหรือไร.** พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๒๘.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). **พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์.** พิมพ์ครั้งที่ ๒๑.

กรุงเทพมหานคร : บริษัท สำนักพิมพ์แพรวแอนดโฮม จำกัด, ๒๕๕๖.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). **เชื่อกกรรม รู้กรรม แก่กรรม.** กรุงเทพมหานคร : บริษัท สอสงขย จำกัด, ๒๕๔๗.

พระมหาโพธิวงศาจารย์ (ทองดี สุรเตโช). **ศัพท์วิเคราะห์พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์.**

พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : บริษัท สำนักพิมพ์เลียงเชียง เพียรเพื่อพุทธศาสน์ จำกัด ๒๕๕๘.

พระมหาโมคัลลานเถระ. **คัมภีร์อริธานัปทีปิกา.** พระมหาสมปอง มุทิโต วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์,

(แปลเรียบเรียง), คัมภีร์อริธานวรรณา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธรรมสภา, ๒๕๔๒.

พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส. **พุทธสันติวิธี : การบูรณาการหลักการและเครื่องมือในการจัดการ**

ความขัดแย้ง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พิมพ์ลักษณ์, ๒๕๕๔.

พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส และคณะ. **คู่มือปฏิบัติงานการบูรณาการพันธกิจ.** พระนครศรีอยุธยา :

โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

พิมลจรรย์ นามวัฒน์. **“การเลือกตั้ง” เอกสารการสอนชุดวิชาสถาบันและกระบวนการ**

ทางการเมือง. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๓๔.

เพิ่มพงษ์ เขาวลิต และศรีสมภพ จิตภิรมย์ศรี. **หาคะแนนอย่างไรให้ได้เป็น ส.ส.** กรุงเทพมหานคร :

สำนักพิมพ์นิติธรรม, ๒๕๒๑.

มหาเถรสมาคม และคณะ. **“หลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนากับหลักสูตรด้านทุจริตศึกษา**

(Anti - Corruption Education)”. นนทบุรี : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและ

ปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, ๒๕๖๔.

ยุทธพงษ์ กัยวรรณ. **การวิจัยเบื้องต้น.** กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๓.

รสลิน ศิริยะพันธุ์. **พฤติกรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางกับพัฒนาการทางการเมืองไทย :**

ศึกษากรณีทางภาคเหนือ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ, ๒๕๕๒.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ เฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคล เฉลิมพระ
ชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔, กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๖.
- เรียม ศรีทอง. พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. กรุงเทพมหานคร : เวิร์ดเวฟเอดดูเคชั่น, ๒๕๔๒.
- วัชร ไซยสาร. ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, ๒๕๔๔.
- วัชร ไซยสาร. ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทยยุคใหม่. พิมพ์ครั้งที่ ๒, กรุงเทพมหานคร :
นิติธรรม, ๒๕๔๔.
- วิชัย โสสุวรรณจินดา. พฤติกรรมองค์กรองค์การสมัยใหม่. กรุงเทพมหานคร : ธรรมนิติ, ๒๕๓๕.
- วิสุทธิ โพธิแท่น. ประชาธิปไตย: แนวความคิดและตัวแบบประเทศประชาธิปไตยในอุดมคติ,
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๔.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรา
พิพัฒน์ จำกัด, ๒๕๔๓.
- สมเด็จพระญาณสังวรสมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก (เจริญ สุวฑฺฒโน).
หลักพระพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สุริยวัฒน์, ๒๕๕๒.
- สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตฺโต). พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ. พิมพ์ครั้งที่ ๔๒.
กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๑.
- สมนึก ภัททิยธนี. การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กานสินธุ์ : ประสานนักการพิมพ์, ๒๕๔๙.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. การเมือง : แนวคิดและการพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ ๑๙. กรุงเทพมหานคร :
คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๑.
- สมยศ นาวิการ. การบริหาร. กรุงเทพมหานคร : ดอกหญ้า, ๒๕๓๖.
- สร้อยตระกูล (ตวยานนท์) อรรถมานะ. พฤติกรรมองค์การทฤษฎีและการประยุกต์, กรุงเทพมหานคร
: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๑.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓. กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์, ๒๕๕๔.
- สิทธิพันธ์ พุทธน. ทางเลือกที่ไม่ง่ายนัก : การมีส่วนร่วมในการเมืองในประเทศกำลังพัฒนา.
กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๙.
- สิน พันธุ์พินิจ. เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : บริษัทจูนพัลลิกซ์จำกัด,
๒๕๔๗.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์. การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดเสมียนนารี. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๖.

สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์. การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ. กรุงเทพมหานคร : บุค พอยท, ๒๕๖๑.

สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๗.

สุรางค์ ไคว์ตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๙. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

สุรชัย ศิริโกการภิรมย์. การวิจัยทางการศึกษา. ลพบุรี : สถาบันราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๔๖.

อนุสรณ์ ลิ้มมณี และทิพาพร พิมพ์สุทธิ. พฤติกรรมทางการเมือง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๐.

อักษางค์ ปาณิกบุตร. แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการเมือง. กรุงเทพมหานคร : สถาบันนโยบายการศึกษา, ๒๕๔๔.

(๒) ดุษฎีนิพนธ์/วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์:

นางสาวจิตาภา ยศวิลัย. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ปี ๒๕๖๒ ของประชาชนเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร”. สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๖.

นายศิริพงศ์ ไชยเลิศ. “ประสิทธิผลการให้บริการประชาชนของสำนักงานที่ดินจังหวัดน่าน สาขาน้อย”. สารนิพนธ์รัฐประศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๕.

นายสำเริง ราชฉวาง. “การรับรู้ทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร”. สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๖.

พงศ์พัฒน์ จิตตานุรักษ์. “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาตัวแบบจริยธรรมของข้าราชการสังกัดกระทรวงมหาดไทย”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.

พระครูศรีธรรมวิเทศ (ประเสริฐ ปญฺโณโส). “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไปในอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

พระณัฐกร ณัฐกรโร (หงษ์สามสิบเก้า). “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นของเทศบาลตำบลทุ่งกวาว อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่”. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๕.

พระมหาปติวัฒน์ ปฏิวทฒนเมธี (แสนเมือง). “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขการทุจริตการเลือกตั้ง ในอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู”. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔.

พระมานะ อภิวิฑฒโน (ยีนยง). “การประยุกต์หลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในตำบลบางสีทอง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี”. **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๖.

ศักดิ์ชัย นาลัย. “พฤติกรรมกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ ในเขตตำบลทุ่งน้าว อำเภอสอง จังหวัดแพร่”. **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔.

(๓) บทความ:

เฉลิมพล นุชอุดม และคณะ รศ.ดร.กานดา ผรณเกียรติ. “เกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกผู้แทนระดับท้องถิ่นในเขตกรุงเทพมหานคร”. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี, ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม – ธันวาคม ๒๕๖๒) : ๓๒-๔๑

ธานี ถังทอง. “ความเข้าใจและเจตคติต่อการเลือกตั้งภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ของประชาชน จังหวัดชัยภูมิ”. วารสารสังคมศาสตร์ นิติรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด. ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๓) : ๔๗-๔๘.

นันทนา นันทวโรภาส และรหัส แสงผอง. “การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของพรรคการเมืองภายใต้รัฐธรรมนูญพ.ศ. ๒๕๖๐ : ศึกษากรณีการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒”. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์. ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ (เมษายน-มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๒๗๔-๒๗๕.

นิรันดร์ พันธศักดิ์ และคณะ. “พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลทาประจะ อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช”. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ. ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ (กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓) : ๓๘๙-๓๙๐.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พิกุล มีมานะ และสนุก สิงห์มาตร. “รูปแบบพฤติกรรมการแสดงออกทางการเมืองตามวิถีประชาธิปไตย”. วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐) : ๑๓๕ - ๑๔๖.
- ลัคนา ระบุตร และบัญชา วิทยอนันต์. “ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) กรณี ศึกษา อำเภอนโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา”. JOURNAL OF NAKHONRATCHASIMA COLLEGE. Vol. 12 No.3. (September - December 2018) : 140-149.
- วินิจ ผาเจริญ. “พฤติกรรมการตัดสินใจใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในพื้นที่เลือกตั้งซ่อมเขต ๘ จังหวัดเชียงใหม่” วารสาร “ศึกษาศาสตร์ มจร”. ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ (มกราคม- มิถุนายน ๒๕๖๓) : ๙๑-๑๐๑.
- สุภัทธรณีย์ ขุนสิงห์สกุล และพชรดนัย วัชรธนพัฒน์ธาดา. “พฤติกรรมการเลือกตั้งของประชาชนเขตจังหวัดพิจิตร”. วารสารราชมงคลล้านนา. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๑) : ๗๓ - ๘๔.

(๔) เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่และเอกสารอื่น ๆ:

- เทศบาลตำบลสวนเขื่อน. แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๖๕).แพร่ : กองวิชาการและแผนงานเทศบาลตำบลสวนเขื่อน, ๒๕๖๗. (อัดสำเนา)

(๕) สื่ออิเล็กทรอนิกส์:

- KCT Academy. Integrative Thinking Integrated Thinking Course for Sustainable Organizational Results. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://kctathailand.com/> [๒๒ มกราคม ๒๕๖๖].
- กันยา สุวรรณแสง. พฤติกรรมในการเลือกซื้ออาหารพร้อมบริโภคจากร้านสะดวกซื้อ เซเว่น – อีเลฟเว่น. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://cms.dru.ac.th/jspui/bitstream/123456789/1052/7/Unit%202.pdf> [๖ กรกฎาคม ๒๕๖๖].
- จรีวัลย์ ภักดีวุฒิ. บุรณการคืออะไร. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.gotoknow.org/posts/74693> [๒๒ มกราคม ๒๕๖๖].
- ชยพล ธาณินวัฒน์. ความสำคัญของการเลือกตั้งและกฎหมายเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้งปี ๒๕๖๒. [ออนไลน์], แหล่งที่มา : https://cdc.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/elaw_parcy/ewt_dl_link.php?nid=2245 [15 มกราคม 2567].

บรรณานุกรม (ต่อ)

เทศบาลตำบลสวนเขื่อน อำเภอเมืองจังหวัดแพร่ , แผนยุทธศาสตร์พัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๕), [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.suankhuean.go.th/projectRev2.php?hd=7> [๑๓ มีนาคม ๒๕๖๗].

นิภา อิศรานุทศิริ. “บทบาทของสื่อกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี”. [ออนไลน์], แหล่งที่มา : http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcims/files/55910313.pdf [๒๔ กรกฎาคม ๒๕๖๖].

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://dictionary.orst.go.th/> [๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๗].

ยุทธพร อิศราย. รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง. [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title> [๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๖].

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, การศึกษาพฤติกรรมการไม่ส่งงาน, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : http://rms.technicrang.ac.th/files/90196_17022320202837.pdf [๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๖].

ส่วนบริหารและพัฒนาเทคโนโลยีการทะเบียน สำนักบริหารการทะเบียนกรมการปกครอง. จำนวนประชากร, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : https://stat.bora.dopa.go.th/new_stat/webPage/statByYear.php [๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๗].

สารานุกรมบริแทนนิกา (Encyclopedia of Britannica). อำนาจอธิปไตย. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://en.wikipedia.org/wiki/Sovereignty> [๒๑ มีนาคม ๒๕๖๗]

(๖) สัมภาษณ์/สนทนากลุ่ม:

สัมภาษณ์. พระครูปลัดอนุนัติ ธมมวโร เจ้าอาวาสวัดอ้อยหลวง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๗.

นายธัญพิสิษฐ์ ไชยคำ สมาชิกสภาเทศบาลตำบลสวนเขื่อน อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๗.

นายสมบัติ เขื่อนสอง สมาชิกสภาเทศบาลตำบลสวนเขื่อน อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๗.

นางวราภรณ์ สีตื้อ สมาชิกสภาเทศบาลตำบลสวนเขื่อน อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๗.

บรรณานุกรม (ต่อ)

นายศพัทธ์ นันทด กำนันตำบลสวนเขื่อน อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๗.

นายชินนทร์ ชุ่มใจ ผู้ใหญ่บ้านสวนเขื่อน หมู่ที่ ๑ ตำบลสวนเขื่อน อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๗.

นางกัญธนา สิริกรวัฒนกุล ประชาชนอายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ที่มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๕ ธันวาคม ๒๕๖๗.

นางสาวธัญญา คำปันปู ประชาชนอายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ที่มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๓ ธันวาคม ๒๕๖๗.

นางปราณี เชิดชู ประชาชนอายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ที่มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๕ ธันวาคม ๒๕๖๗.

(๗) ระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับ กฎหมาย พระราชบัญญัติ ฯลฯ ที่ไม่ปรากฏผู้แต่งรูปแบบ

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐”, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๕๐ ก, (เมษายน, ๒๕๖๐) : ๒๒.

๒. ภาษาอังกฤษ

(I) Books:

J.F O' Cornor, **Good Faith in International Law** Aldershot: Dartmouth Publishing Company Limited, 1991.

Beane, James A. **Curriculum Planning and Development**. Boston: Allyn and Bacon, 1991.

Amstrong, M. **Strategic Human Resource Management: A Guide Action**. 3 rd ed. Michigan: Thomson-Shore, 2005.

Sidney Verba, Norman H. Nie and Kim Jae -on. **Participation and Political Equality : A Seven Nation**. Comparison London: Cambridge University Press, 1978.

Lester W. Milbrath and M. L. Goal. **Political Participation : How and Why Do People Get Involved in Politics**. Chicago: Rand McNally College Publishing Company, 1977.

Sigmund Freud. **The History of the Psychoanalytic**, Authorized English Translation by A.A. Brill. New York: The Macmillan Company, 1910.

บรรณานุกรม (ต่อ)

Yamane T. **Statistic : AnIntroductory Analysis**, 3 rd. New York: Harper & Row. 1973.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

เครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ



แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

คำชี้แจง : แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับโครงการวิจัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสุจริตธรรมกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน และเพื่อนำเสนอแนวทางการบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ข้อมูลแบบสอบถามจะนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาเท่านั้น และจะนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวมโดยไม่ก่อให้เกิดความเสียหายให้แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

ตอนที่ ๔ แบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาสละเวลาในการตอบแบบสอบถามนี้เป็นอย่างสูง

นายภาณุรักษ์ เลชะวนิชย์

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่



แบบสอบถามการวิจัย

ตอนที่ ๑ ปังจ้ยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน [] ตามความเป็นจริง

๑. เพศ [] ชาย [] หญิง
๒. อายุ [] ๑๘ - ๒๕ ปี [] ๒๖ - ๓๓ ปี
 [] ๓๔ - ๔๑ ปี [] ๔๒ - ๔๙ ปี
 [] ๕๐ - ๕๘ ปี [] ๕๙ ปี ขึ้นไป
๓. ระดับการศึกษา [] ประถมศึกษา [] อนุปริญญาหรือเทียบเท่า
 [] มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า [] ปริญญาตรี
 [] มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า [] ปริญญาโท ขึ้นไป
๔. อาชีพ [] เกษตรกรรม [] รับจ้างทั่วไป
 [] ธุรกิจส่วนตัว [] พนักงานบริษัทเอกชน
 [] ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ
 [] อื่นๆ (โปรดระบุ).....
๕. รายได้ต่อเดือนโดยประมาณ [] ๕,๐๐๐ บาท หรือต่ำกว่า [] ๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ บาท
 [] ๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท [] ๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท
 [] ๒๐,๐๐๑ - ๒๕,๐๐๐ บาท [] ๒๕,๐๐๑ บาท ขึ้นไป

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมือง
ของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ แสดงระดับการปฏิบัติตามความเป็นจริงเพียงข้อ
เดียว

ระดับ ๕ หมายถึง มีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับ มากที่สุด

ระดับ ๔ หมายถึง มีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับ มาก

ระดับ ๓ หมายถึง มีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับ ปานกลาง

ระดับ ๒ หมายถึง มีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับ น้อย

ระดับ ๑ หมายถึง มีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ข้อ	หลักสุจริตธรรม	ระดับปฏิบัติการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		(๕)	(๔)	(๓)	(๒)	(๑)
๑.	ด้านกายสุจริต					
๑	ท่านไปลงคะแนนเลือกตั้งตามสิทธิและหน้าที่ของประชาชนด้วยความบริสุทธิ์ใจ					
๒	ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยปฏิบัติตามกฎ กติกา ในการเลือกตั้งทุกประการ					
๓	ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอ					
๔	ท่านไปลงคะแนนเลือกตั้งโดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับการพนันในการเลือกตั้ง					
๕	ท่านตัดสินใจเลือกตั้ง โดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับการรับหรือแจกสิ่งของที่เป็นการซื้อเสียงในรูปแบบต่างๆ					

ข้อ	หลักสุจริตธรรม	ระดับปฏิบัติการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		(๕)	(๔)	(๓)	(๒)	(๑)
๒.	ด้านวจีสุจริต					
๖	ท่านได้พูดคุย ให้ความรู้ เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของประชาชนในการใช้สิทธิเลือกตั้ง ที่ถูกต้องแก่ผู้อื่น					
๗	ท่านได้พูดคุยชักชวนมิให้ผู้อื่นออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง					
๘	ท่านได้ให้คำแนะนำแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นที่เป็นข้อเท็จจริงและเป็นประโยชน์เกี่ยวกับการเลือกตั้งแก่ผู้อื่น					
๙	ท่านได้พูดคุยวิพากษ์นักการเมืองหรือพรรคการเมืองอย่างสร้างสรรค์					
๑๐	ท่านได้แนะนำข้อมูลของผู้สมัครและพรรคการเมืองที่มีผลงานดีแก่ผู้อื่นก่อนการตัดสินใจเลือกตั้ง					
๓.	ด้านมโนสุจริต					
๑๑	ท่านมีความเชื่อมั่นในกระบวนการเลือกตั้งว่าเป็นการเลือกตั้งที่โปร่งใส ยุติธรรม					
๑๒	ท่านมีความเชื่อมั่นในตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ท่านเลือกกว่าเป็นคนดี มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อสังคมและประชาชน					
๑๓	ท่านมีความตั้งใจที่จะลงคะแนนเลือกนักการเมืองที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ความสามารถ มากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัวที่ได้รับ					
๑๔	ท่านมีความเชื่อมั่นว่าการไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นการส่งเสริมคนดีให้เข้ามาบริหารบ้านเมือง					
๑๕	ท่านเปิดโอกาสให้นักการเมืองที่มีความรู้ความสามารถ และมีความซื่อสัตย์สุจริตเข้ามาบริหารบ้านเมือง					

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ แสดงระดับการปฏิบัติงานตามความเป็นจริงเพียงข้อเดียว

ระดับ ๕ หมายถึง มีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับ มากที่สุด

ระดับ ๔ หมายถึง มีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับ มาก

ระดับ ๓ หมายถึง มีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับ ปานกลาง

ระดับ ๒ หมายถึง มีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับ น้อย

ระดับ ๑ หมายถึง มีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ข้อ	พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน ในการเลือกตั้ง	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		(๕)	(๔)	(๓)	(๒)	(๑)
๑	ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง					
๑	ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามหน้าที่ของประชาชน หรือไปใช้สิทธิตามที่กฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนด					
๒	ท่านพุดคุยเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะกลัวเสียสิทธิทางการเมือง					
๓	ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะกระแสมความนิยม ของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือ นโยบายของพรรคการเมือง					
๔	ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะต้องการผู้แทนที่ดีเข้าไปทำหน้าที่แทนตนในสภา					
๕	ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะได้รับรู้ข่าวสารจากสื่อรณรงค์ให้ออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง					

ข้อ	พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน ในการเลือกตั้ง	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		(๕)	(๔)	(๓)	(๒)	(๑)
๒	ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง					
๖	ท่านใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจากการพูดคุยชักชวนของคนในครอบครัว เครือญาติ เพื่อน กลุ่มหัวคะแนน					
๗	ท่านใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจากความเชื่อมั่นหรือความสนิทสนมคุ้นเคยส่วนตัว กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือคนใกล้ชิด					
๘	ท่านใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจากความชื่นชอบต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมือง					
๙	ท่านใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จากผลงานการทำความประโยชน์ของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือต้องการให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้สานต่องานเดิม					
๑๐	ท่านใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจากกระแสความนิยมของตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งและนโยบายของพรรคการเมืองในขณะนั้น					
๓.	ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง					
๑๑	ท่านใช้ระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้งมาล่วงหน้าจากความเชื่อมั่นในตัวผู้สมัคร					
๑๒	ท่านใช้ระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้งจากการพูดคุยชักชวนจากคนในครอบครัว ญาติ เพื่อน หรือกลุ่มหัวคะแนน					

ข้อ	พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน ในการเลือกตั้ง	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		(๕)	(๔)	(๓)	(๒)	(๑)
๑๓	ท่านใช้ระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้งโดยพิจารณาจากความนิยมในตัวผู้สมัคร และนโยบายพรรคการเมือง มาจนถึงวันลงคะแนนเลือกตั้ง					
๑๔	ท่านใช้ระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้งจากพฤติกรรมหรือผลงานการทำความประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวมของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ผ่านมา					
๑๕	ท่านใช้ระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้งในวันที่ลงคะแนนเลือกตั้ง					

ตอนที่ ๔ แบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

๔.๑ ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับแนวทางการบูรณาการกายสุจริต(ความประพฤติชอบด้วยกาย) เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ เช่น การปฏิบัติตามกฎกติกาในการเลือกตั้ง เป็นต้น ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

๔.๒ ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับแนวทางการบูรณาการจริยธรรม(ความประพฤติชอบด้วยวาจา) เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ เช่น การวิจารณ์ การแลกเปลี่ยน หรือการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้ง เป็นต้น ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

๔.๓ ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับแนวทางการบูรณาการมโนสำนึก(ความประพฤติชอบด้วยใจ) เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ เช่น การมีจิตสำนึกและทัศนคติที่ดีต่อการเลือกตั้ง เป็นต้น ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้



แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

คำชี้แจง : แบบการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประกอบการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่”

ข้อมูลที่ได้จะแปลผลการวิจัยในภาพรวม ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลของท่านเป็นความลับ และใช้ประโยชน์เฉพาะการวิจัยนี้เท่านั้น ไม่มีผลกระทบต่อท่านหรือหน่วยงานของท่านแต่อย่างใด

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ป้ายส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ตอนที่ ๒ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงจะได้รับความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสัมภาษณ์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสัมภาษณ์มา ณ โอกาสนี้

นายภาณุรักษ์ เลชะวนิชย์

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรวิชารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....นามสกุล.....

อายุ.....อาชีพ.....

ตำแหน่ง.....หน่วยงาน.....

วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์.....

หมายเหตุ ขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียงและบันทึกภาพในการสัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ ในหัวข้อต่อไปนี้

๑. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับแนวทางการบูรณาการกายสุจริต(ความประพฤติชอบด้วยกาย) เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ เช่น การปฏิบัติตามกฎกติกาในการเลือกตั้ง เป็นต้น ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

๒. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับแนวทางการบูรณาการวจีสุจริต(ความประพฤติชอบด้วยวาจา) เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ เช่น การวิจารณ์ การแลกเปลี่ยน หรือการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้ง เป็นต้น ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

๓. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับแนวทางการบูรณาการมโนสุจริต(ความประพฤติชอบด้วยใจ) เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ เช่น การมีจิตสำนึกและทัศนคติที่ดีต่อการเลือกตั้ง เป็นต้น ควรเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

นายภาณุรักษ์ เลขะวนิชย์

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

ภาคผนวก ข.

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย



บันทึกข้อความ

ส่วนงาน วิทยาลัยสงฆ์แพร่

โทร. ๐-๕๔๖๔-๖๕๘๕ ต่อ ๑๐๔

ที่ อว ๘๐๔๓/๑๘๐

วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๗

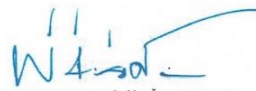
เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน/เจริญพร พระมหาธงชัย จักรกานโณ ค.ร.

ด้วย นายภาณุรักษ์ เลขะวณิชย์ รหัสนิสิต ๖๖๐๘๒๐๔๐๓๑ นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ผศ.ดร.สายัณห์ อินันใจ และพระครูโสภณกิตติบัณฑิต, ผศ.ดร. เป็นคณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

ทางมหาวิทยาลัยได้พิจารณาและเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญในหัวข้อการทำสารนิพนธ์เป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการทำสารนิพนธ์เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนางานวิจัยของนิสิตให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นต่อไป

จึงเรียน/เจริญพรเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป


 (พระครูสุนทรธรรมนิทัศน์, ผศ.ดร.)
 (พระมหาธงชัย จักรกานโณ, นิสิต)

ภาคผนวก ค.
ผลการวิเคราะห์ค่า IOC

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายชื่อ (IOC) ของแบบสอบถาม

เรื่อง การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

ตอนที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ	คำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถาม	ผู้เชี่ยวชาญ (N) / คะแนน การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ (R)					สรุปและแปลผล		
		คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	คนที่ ๔	คนที่ ๕	ผลรวม คะแนน (ΣR)	ค่า IOC	แปล ผล
๑	เพศ								
	☐ ชาย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
	☐ หญิง								
๒	อายุ								
	☐ ๑๘-๒๕ ปี	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
	☐ ๒๖-๓๓ ปี								
	☐ ๓๔-๔๑ ปี								
	☐ ๔๒-๔๙ ปี								
	☐ ๕๐-๕๘ ปี								
	☐ ๕๙ ปีขึ้นไป								
๓	วุฒิการศึกษา								
	☐ ประถมศึกษา	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
	☐ มัธยมศึกษาตอนต้นหรือ เทียบเท่า								
	☐ มัธยมศึกษาตอนปลายหรือ เทียบเท่า								
	☐ อนุปริญญาหรือเทียบเท่า								
	☐ ปริญญาตรี								
	☐ ปริญญาโทขึ้นไป								

ผศ.ดร.สาขันธ์ อินันใจ
27 ก.ย. 2567

ข้อ	คำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถาม	ผู้เชี่ยวชาญ (N) / คะแนน การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ (R)					สรุปและแปลผล		
		คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	คนที่ ๔	คนที่ ๕	ผลรวม คะแนน ($\sum R$)	ค่า IOC	แปล ผล
๔	อาชีพ								
	☐ เกษตรกรรม ☐ รับจ้างทั่วไป ☐ ธุรกิจส่วนตัว ☐ พนักงานบริษัทเอกชน ☐ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงาน ของรัฐ ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๕	รายได้ต่อเดือน								
	☐ ๕,๐๐๐ บาท หรือต่ำกว่า ☐ ๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ บาท ☐ ๑๐,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท ☐ ๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท ☐ ๒๐,๐๐๑ - ๒๕,๐๐๐ บาท ☐ ๒๕,๐๐๑ บาท ขึ้นไป	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้

ผศ.ดร.สาธิต อินันใจ
 ๒๑ ก.ย. ๒๕๖๗

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับหลักสุจริตธรรมกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

ข้อ	คำถามเกี่ยวกับหลักสุจริตธรรมกับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่	ผู้เชี่ยวชาญ (N) / คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ (R)					สรุปและแปลผล		
		คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	คนที่ ๔	คนที่ ๕	ผลรวมคะแนน (ΣR)	ค่า IOC	แปลผล
๑	กายสุจริต								
๑	ท่านไปลงคะแนนเลือกตั้งตามสิทธิและหน้าที่ของประชาชนด้วยความบริสุทธิ์ใจ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒	ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยปฏิบัติตามกฎ กติกา ในการเลือกตั้งทุกประการ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๓	ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๔	ท่านไปลงคะแนนเลือกตั้งโดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับการพนันในการเลือกตั้ง	+๑	๐	+๑	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๕	ท่านตัดสินใจเลือกตั้งโดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับการรับหรือแจกสิ่งของที่เป็นการซื้อเสียงในรูปแบบต่างๆ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒	วจีสุจริต								
๖	ท่านได้พูดคุย ให้ความรู้ เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของประชาชนในการใช้สิทธิเลือกตั้ง ที่ถูกต้องแก่ผู้อื่น	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๗	ท่านได้พูดคุยชักชวนมิให้ผู้อื่นออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๘	ท่านได้ให้คำแนะนำแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นที่เป็นข้อเท็จจริงและ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้

ผศ.ดร.สายัณห์ อินันนใจ
๒๕๖๗

ข้อ	คำถามเกี่ยวกับหลักสุจริตธรรม กับพฤติกรรมทางการเมืองของ ประชาชนในการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต เลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่	ผู้เชี่ยวชาญ (N) / คะแนน การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ (R)					สรุปและแปลผล		
		คนที่ ที่ ๑	คนที่ ที่ ๒	คนที่ ที่ ๓	คนที่ ที่ ๔	คนที่ ที่ ๕	ผลรวม คะแนน ($\sum R$)	ค่า IOC	แปล ผล
	เป็นประโยชน์เกี่ยวกับการเลือกตั้งแก่ ผู้อื่น								
๙	ท่านได้พูดคุยวิพากษ์วิจารณ์การเมือง หรือพรรคการเมืองอย่าง สร้างสรรค์	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๐	ท่านได้แนะนำข้อมูลของผู้สมัคร และพรรคการเมืองที่มีผลงานดีแก่ ผู้อื่นก่อนการตัดสินใจเลือกตั้ง	+๑	๐	+๑	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๓	มโนสุจริต								
๑๑	ท่านมีความเชื่อมั่นในกระบวนการ เลือกตั้งว่าเป็นการเลือกตั้งที่ โปร่งใส ยุติธรรม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๒	ท่านมีความเชื่อมั่นในตัวผู้สมัครรับ เลือกตั้งที่ท่านเลือกว่าเป็นคนดี มี ความซื่อสัตย์สุจริตต่อสังคมและ ประชาชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๓	ท่านมีความตั้งใจที่จะลงคะแนน เลือกนักการเมืองที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ความสามารถ มากกว่าผลประโยชน์ส่วนตัวที่ ได้รับ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๔	ท่านมีความเชื่อมั่นว่าการไปใช้ สิทธิเลือกตั้งเป็นการส่งเสริมคนดี ให้เข้ามาบริหารบ้านเมือง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้

ผศ.ดร.สายัณห์ อินันนใจ

กย. ๒๕๖๓

๕

ข้อ	คำถามเกี่ยวกับหลักสุจริตธรรม กับพฤติกรรมทางการเมืองของ ประชาชนในการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต เลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่	ผู้เชี่ยวชาญ (N) / คะแนน การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ (R)					สรุปและแปลผล		
		คนที่ ที่ ๑	คนที่ ที่ ๒	คนที่ ที่ ๓	คนที่ ที่ ๔	คนที่ ที่ ๕	ผลรวม คะแนน ($\sum R$)	ค่า IOC	แปล ผล
๑๕	ท่านเปิดโอกาสให้นักการเมืองที่มี ความรู้ความสามารถ และมีความ ซื่อสัตย์สุจริตเข้ามาบริหาร บ้านเมือง	+๑	๐	+๑	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

ข้อ	คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทาง การเมืองของประชาชนในการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่	ผู้เชี่ยวชาญ (N) / คะแนน การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ (R)					สรุปและแปลผล		
		คนที่ ที่ ๑	คนที่ ที่ ๒	คนที่ ที่ ๓	คนที่ ที่ ๔	คนที่ ที่ ๕	ผลรวม คะแนน ($\sum R$)	ค่า IOC	แปล ผล
๑	ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง								
๑	ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามหน้าที่ ของประชาชน หรือไปใช้สิทธิตามที่ กฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนด	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒	ท่านพูดคุยเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิ เลือกตั้งเพราะกลัวเสียสิทธิทางการเมือง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๓	ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะกระแส ความนิยม ของผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือ นโยบายของพรรคการเมือง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้

ผศ.ดร.สายันท์ อินันใจ
21 ก.ย. 2567

ข้อ	คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทาง การเมืองของประชาชนในการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่	ผู้เชี่ยวชาญ (N) / คะแนน การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ (R)					สรุปและแปลผล		
		คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	คนที่ ๔	คนที่ ๕	ผลรวม คะแนน (ΣR)	ค่า IOC	แปล ผล
๔	ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะ ต้องการผู้แทนที่ดีเข้าไปทำหน้าที่ แทนตนในสภา	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๕	ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะได้รับรู้ ข่าวสารจากสื่อมวลชนให้ออกไปใช้ สิทธิเลือกตั้ง	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๒ ด้านการลงคะแนนเลือกตั้ง									
๖	ท่านใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จากการพูดคุยชักชวนของคนใน ครอบครัว เครือญาติ เพื่อน กลุ่ม หัวคะแนน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๗	ท่านใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จากความเชื่อมั่นหรือความสนิท สนมคุ้นเคยส่วนตัว กับผู้สมัครรับ เลือกตั้ง หรือคนใกล้ชิด	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๘	ท่านใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จากความขึ้นชอต่อผู้สมัครรับ เลือกตั้งและพรรคการเมือง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๐.๘	ใช้ได้
๙	ท่านใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จากผลงานการทำความประโยชน์ของ ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือต้องการให้ ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้สานต่องานเดิม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๐	ท่านใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จากกระแสความนิยมของตัวผู้สมัคร	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้


 ผศ.ดร.สายัณห์ อินันใจ
 ๒๔/๖/๒๕๖๑

ข้อ	คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทาง การเมืองของประชาชนในการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่	ผู้เชี่ยวชาญ (N) / คะแนน การพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ (R)					สรุปและแปลผล		
		คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	คนที่ ๔	คนที่ ๕	ผลรวม คะแนน (ΣR)	ค่า IOC	แปล ผล
	รับเลือกตั้งและนโยบายของพรรค การเมืองในขณะนั้น								
๓	ด้านระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง								
๑๑	ท่านใช้ระยะเวลาการตัดสินใจ เลือกตั้งมาล่วงหน้าจากความเชื่อมั่น ในตัวผู้สมัคร	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๒	ท่านใช้ระยะเวลาการตัดสินใจ เลือกตั้งจากการพูดคุย ชักชวนจากคน ในครอบครัวญาติ เพื่อน หรือกลุ่ม หัวคะแนน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๓	ท่านใช้ระยะเวลาการตัดสินใจเลือกตั้ง โดยพิจารณาจากความนิยมในตัว ผู้สมัคร และนโยบายพรรคการเมือง มาจนถึงวันลงคะแนนเลือกตั้ง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๔	ท่านใช้ระยะเวลาการตัดสินใจ เลือกตั้งจากพฤติกรรม หรือผลงาน การให้คุณประโยชน์ต่อสังคมและ ส่วนรวมของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ ผ่านมา	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๑๕	ท่านใช้ระยะเวลาการตัดสินใจ เลือกตั้งในวันที่ลงคะแนนเลือกตั้ง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้


 ผศ.ดร.สายันท์ อินนินใจ

๒๑ ก.ย. ๒๕๖๗

ตอนที่ ๔ แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

ข้อ	คำถามเกี่ยวกับแนวทางการบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่	ผู้เชี่ยวชาญ (N) / คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ (R)					สรุปและแปรผล		
		คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	คนที่ ๔	คนที่ ๕	ผลรวมคะแนน (ΣR)	ค่า IOC	แปรผล
๑	ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับแนวทางการบูรณาการกายสุจริต (ความประพฤติชอบด้วยกาย) เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ เช่น การปฏิบัติตามกฎกติกาในการเลือกตั้ง เป็นต้น ควรเป็นอย่างไร	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒	ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับแนวทางการบูรณาการวจีสุจริต (ความประพฤติชอบด้วยวาจา) เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ เช่น การวิจารณ์ การแลกเปลี่ยน หรือการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้ง เป็นต้น ควรเป็นอย่างไร	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้

ผศ.ดร.สาขันธ์ อินันใจ
2.1/กย. 2567

ข้อ	คำถามเกี่ยวกับแนวทางการบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่	ผู้เชี่ยวชาญ (N) / คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ (R)					สรุปและแปลผล		
		คนที่ ๑	คนที่ ๒	คนที่ ๓	คนที่ ๔	คนที่ ๕	ผลรวมคะแนน (ΣR)	ค่า IOC	แปลผล
๓	ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับแนวทางการบูรณาการมโนสุจริต (ความประพฤติชอบด้วยใจ) เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่ เช่น การมีจิตสำนึกและทัศนคติที่ดีต่อการเลือกตั้ง เป็นต้น ควรเป็นอย่างไร	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้


 ผศ.ดร.สัทธิต อินนันใจ
 / /

ภาคผนวก ง.

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
(Try out)

ที่ อว ๘๐๔๓/ว๐๑๙



มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตแพร่ บ้านหนองห้า ตำบลแม่คำมี
อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ๕๔๐๐๐
โทร ๐-๕๔๖๔-๖๕๘๕ ต่อ ๑๐๔

๒๓ กันยายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์หนังสือเก็บข้อมูล (Try Out) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

เจริญพร กัมพันธ์ ช่างท่งกวาว

สิ่งที่แนบมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายภาณุรักษ์ เลชะวนิชย์ รหัสนิสิต ๖๖๐๘๒๐๔๐๓๑ นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การบูรณาการหลักสูตรธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ผศ.ดร. สายันท์ อินันใจ และพระครูโสภณกิตติบัณฑิต, ผศ.ดร. เป็นคณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเขียนสารนิพนธ์ของนิสิตเป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ จึงขอความอนุเคราะห์ให้นิสิตลงพื้นที่เก็บข้อมูล (Try Out) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยนิสิตจะเข้าเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการอนุเคราะห์ต่อไป

เจริญพร

(พระครูสุนทรธรรมนิทัศน์, ผศ. ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์แพร่

นายเทเวศ นามจะโปะ
กำนันตำบลทุ่งกวาว

วิทยาลัยสงฆ์แพร่

โทรศัพท์ ๐ ๕๔๖๔ ๖๕๘๕ ต่อ ๔๐๒

ผู้ประสานงาน พระวรวิมล วรวิมลเมธี นักจัดการงานทั่วไป โทรศัพท์ ๐๙๕ ๕๔๕ ๐๗๖๔

ภาคผนวก จ.

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)

ผลการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)

เรื่อง การบูรณาการหลักสุจริตรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่

นายภาณุรักษ์ เลขขวนิชย์

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a Listwise deletion based on all variables
in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's	
Alpha	N of Items
.935	30

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
A1	2.97	.809	30
A2	2.93	.944	30

ผศ.ดร.สายัณห์ อินันใจ

๙ ๙ ๒๕๖๗

A3	2.80	.714	30
A4	2.90	.803	30
A5	4.40	.675	30
B1	3.07	.365	30
B2	4.40	.724	30
B3	4.47	.571	30
B4	4.47	.629	30
B5	4.37	.718	30
C1	4.43	.568	30
C2	4.53	.507	30
C3	4.40	.621	30
C4	4.53	.507	30
C5	4.53	.507	30
D1	4.40	.498	30
D2	4.50	.509	30
D3	4.53	.507	30
D4	4.57	.504	30
D5	4.50	.509	30
E1	4.43	.504	30
E2	4.30	.466	30
E3	4.53	.507	30
E4	4.37	.490	30

ผศ.ดร.สายัณห์ อินันท์
 19 ต.ค. 2567

E5	4.40	.498	30
F1	4.43	.504	30
F2	4.37	.556	30
F3	4.33	.479	30
F4	4.27	.583	30
F5	4.20	.664	30



ผศ.ดร.สายันท์ อินันใจ
19/11/2564

ภาคผนวก ฉ.

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

ที่ อว ๘๐๔๗/๐๒๑



มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตแพร่ บ้านหนองห้า ตำบลแม่คำมี
อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ๕๔๐๐๐
โทร ๐-๕๔๖๔-๖๕๕๕ ต่อ ๑๐๔

๒๓ กันยายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์หนังสือเข้าเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์เพื่อจัดทำสารนิพนธ์

เรียน/เจริญพร นายสัพพัลล์ จันทร์กิต กำหนดจบผลงานชิ้น

สิ่งที่แนบมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายณัฏฐรักษ์ เลขะวนิชย์ รหัสนิสิต ๖๖๐๘๒๐๔๐๓๑ นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การบูรณาการหลักสุจริตธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ผศ.ดร.สายันท์ อินันใจ และพระครูโสภณกิตติบัณฑิต, ผศ.ดร. เป็นคณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเขียนสารนิพนธ์ของนิสิตเป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์ บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ จึงขอความอนุเคราะห์หนังสือลงพื้นที่เก็บข้อมูลแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อจัดทำสารนิพนธ์ โดยนิสิตจะเข้าเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

จึงเรียน/เจริญพรมาเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการอนุเคราะห์ต่อไป

๒๐/๙/๖๗
๒๖/๙/๖๗
๒๖/๙/๖๗

เรียน/เจริญพร

(พระครูสุนทรธรรมนิทัศน์, ผศ. ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์แพร่

วิทยาลัยสงฆ์แพร่

โทรศัพท์ ๐ ๕๔๖๔ ๖๕๕๕ ต่อ ๔๐๒

ผู้ประสานงาน พระวรวิมล วรวิมลเมธี นักจัดการงานทั่วไป โทรศัพท์ ๐๙๕ ๕๔๕ ๐๗๖๔

ภาคผนวก ข.

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตแพร่ บ้านดอนศรี ตำบลแม่คำมี
อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ๕๕๐๐๐
โทร ๐-๕๔๖๖-๖๕๕๕ ถึง ๕๐๐๔

๒๒ กันยายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้ติดเข้ากับข้อมูลแบบเรียนภาคเพื่อจัดทำสารานุกรม
เรียน/เรขาคณิต ภาคเรียนที่ ๑ ปีที่ ๓

สิ่งที่แนบมาด้วย แบบเรียนภาคเพื่อการทำวิทยะ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย บรมครูคุณพี่ เสขะวงษ์ชัย ตรีพิณสิทธิ์ ๒๒๐๔๑๐๕๑๒๓ นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตร
มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัฒมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ ได้ทำสารานุกรมเรื่อง "การบูรณาการหลัก
สุขศึกษาแบบเต็มพื้นที่บนหลักการทางอารมณ์ของประชากรในการเลือกสินค้าเชิงกลไกสู่แนวทางการขอ
เลือกค้ำให้ "จังหวัดแพร่" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของภารกิจหลักสูตรสหศาสตร์มหาวิทยาลัย โสภณี ผศ.ดร.สายันต์
อินปันย์ และพรอุทัยนภักดิ์ลัดดีพิศ, ผศ.ดร. ปิ่นแก้วกรมการทางคอมพิวเตอร์

ดังนั้น เพื่อให้ได้ดำเนินการเขียนสารานุกรมของป็นเป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์ ป็นผลศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ จึงขอความอนุเคราะห์ให้ติดเข้ากับข้อมูล
แบบเรียนภาคและแบบเรียนภาคเพื่อจัดทำสารานุกรม โดยป็นจะเข้ากับข้อมูลด้วยตนเอง

จึงเรียน/เรขาคณิตภาคเพื่อทำสารานุกรมดำเนินการอนุเคราะห์ต่อไป

วิทยาเขตแพร่
โทรศัพท์ ๐-๕๔๖๖-๖๕๕๕ ถึง ๕๐๐๔
ผู้ประสานงาน พรพรวดี วรพูนพัฒน์ นักศึกษารายที่ปโท โทรศัพท์ ๐๕๕-๕๕๕-๕๕๕๕

ที่ ยว ๘๘๐๗/๐๖๓

๒๒ กันยายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้สืบค้นกับข้อมูลแบบสืบค้นเพื่อจัดทำรายงาน
เรียน/เจริญพร นางกัญจน์ ใจจิราธิวัฒน์กุล

สิ่งที่แนบมาด้วย แบบสืบค้นเพื่อพิจารณาวิธี จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายณัฏฐ์ ใจเจริญรัตน์ รหัสบัตร ๒๒๐๘๗๐๔๐๑๑๑ นิติธรกับปัญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ ได้ทำรายงานเรื่อง "การดำเนินการผลิตชุดจริยธรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะทางวิชาการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งแบบดิจิทัลผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์" ๔ เรื่องพร้อม" เพื่อเป็นสำเนาเพื่อขอมาศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตร ๒๒๐๘๗๐๔๐๑๑๑ และขอความรู้แบบคดีลำดับที่ ๒๒๐๘๗๐๔๐๑๑๑ เป็นคณะกรรมการการควบคุมการวินัย

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการพิจารณาข้อสงสัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์ โปรดพิจารณาหาวิทยาลัยอื่นมาทางนางราชจริยรัตน์ วิทยาเขตแพร่ จึงขอความอนุเคราะห์ให้สืบค้นเพื่อสืบค้นแบบสอบถามและแบบสืบค้นเพื่อจัดทำรายงาน โดยสืบค้นจากข้อมูลด้วยตนเอง

จึงเรียน/เจริญพรมหาเพื่อทราบและพิจารณาทำเป็นรายงานการกระทำต่อไป

รับทราบ
ดีด้วย
(นางกัญจน์ ใจจิราธิวัฒน์กุล)
ใจจิราธิวัฒน์กุล
เรียน/เจริญพร
W...
(รองศาสตราจารย์ ดร. น.ค. ดร.)
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. น.ค. ดร.

วิทยาเขตแพร่
โทรศัพท์ ๐ ๕๕๖๖๔ ๒๕๕๕ ๓๒ ๓๐๒
ผู้ประสานงาน พรวรรณ วราวุฒิมิ นิติศาสตรบัณฑิต โทรทัศน์ ๐๙๕ ๘๕๕ ๐๖๓๒

ที่ บร ๘๐๔๗/๒๕๖



มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาวิทยา
วิทยาเขตแพร่ บ้านเลขที่ ตำบลแม่คำมี
อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ๙๑๐๐๐
โทร ๐-๘๕๓๖-๖๔๕๕ ถึง ๖๔๕๘

๒๓ กันยายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้ติดฉลากข้อมูลแบบสืบเสาะทางเพื่อแจ้งกิจการนิเทศ
เรียน/เจริญพร นางสาว สุณิษา คำเงิน

สิ่งที่แนบมาด้วย แบบสืบเสาะทางเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายสุภากรศักดิ์ เสระเมธีศรี รหัสป็นิสิต ๒๖๖๑๐๕๐๔๐๑ นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาวิทยาเขตแพร่ ได้ทำการนิเทศ เรื่อง "กระบวนการผลิตสื่อเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพทางการเมืองของประชาชนในการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรระดับเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดแพร่" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ผศ.ดร.สาวิตรี อินปันโน และพระครูโสมภิกขิต์วินัยพิศล, ผศ.ดร. ปิ่นแก้วกรมการควบคุมสารสนเทศ

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุถึงวัตถุประสงค์ตามมหาวิทยาลัยราชภัฏแพร่ จึงขอความอนุเคราะห์นิตลอสพื้นที่เก็บข้อมูลแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อจัดทำงานนิเทศ โดยมิต้องเข้าเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

จึงเรียน/เจริญพรมหาเพื่อทราบและพิจารณาการดำเนินการตามรายละเอียดไป

(รูปทรง)

เรียน/เจริญพร


(พระครูโสมภิกขิต์วินัยพิศล, ผศ. ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยแพร่

วิทยาลัยสงฆ์แพร่
โทรศัพท์ ๐ ๘๕๓๖ ๖๔๕๕ ถึง ๖๔๕๖
ผู้บริหารสถาน พระราชวัง วารุณคัมภ์ นักจัดการงานทั่วไป โทรศัพท์ ๐๙๕ ๕๕๔ ๕๐๔๖

ที่ ๒๓ ๘๐๘๐๐/๐๑๓



มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
วิทยาเขตบางพลี บ้านหนองอีเก้ง ตำบลแม่ไม้ใหม่
อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ๕๓๐๐๐
โทร ๐-๕๓๔๖-๖๒๕๕ ต่อ ๓๐๔

๒๓ กันยายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้ติดฉลากกับข้อมูลแบบสัมภาษณ์เพื่อจัดทำฐานข้อมูล
 เก็บข้อมูลทางนางสาวปวีณา ใจดี๖.....

สิ่งที่แนบมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายณัฏฐกร สิงห์งามนิษฐ์ รหัสผู้ติด ๒๐๖๕๐๐๘๐๑๑ นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตร
 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี วิทยาเขตบางพลี ได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนากลยุทธ์
 ธุรกิจออนไลน์เพื่อเสริมความได้เปรียบทางการแข่งขันของประชาชนในการเลือกซื้อสินค้าจากภาคีพันธมิตร
 เขตพื้นที่ ๑ จังหวัดนนทบุรี" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิจัยหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ผศ.ดร.สายันต์
 สันติรักษ์ และพรศุภมาสยามะศักดิ์สันติศ, ผศ.ดร. เปี่ยมคุณธรรมการดาญญการนิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการขอติดฉลากข้อมูลเป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมบูรณ์ โปรดติดฉลาก
 มหาวิทยาลัยมหานาคทางนางสาวปวีณา ใจดี๖ตามแนบมา ซึ่งจะความอนุเคราะห์ให้ติดฉลากกับข้อมูล
 แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อจัดทำฐานข้อมูล โดยนิตินจะแจ้งกับข้อมูลผู้ติดแนบ

จึงเรียน/ขอทราบเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการตามความประสงค์ไป

รับทราบ

นางสาวปวีณา ใจดี๖

เก็บข้อมูลทาง



(นางสาวปวีณา ใจดี๖, นศ. ดร.)
 ผู้จัดการวิทยาลัยสงฆ์แม่ฟ้าหลวง

วิทยาเขตบางพลี
 โทรศัทพ์ ๐ ๕๓๔๖-๖๒๕๕ ต่อ ๓๐๔
 ผู้ประสานงาน โทรศัทพ์ ๖๒๕๕ นิตินจัดการงานทั่วไป โทรศัทพ์ ๐๕๕ ๕๕๕ ๐๙๐๔

ภาคผนวก ซ.
ประมวลภาพจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ











ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ /นามสกุล	: นายภาณุรักษ์ เลชะวนิชย์	
วัน เดือน ปีเกิด	: ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๙	
ภูมิลำเนาที่เกิด	: เลขที่ ๖๒/๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลสวนเขื่อน อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ๕๔๐๐๐	
การศึกษา	: ปริญญาตรี บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ (ธุรกิจบริการ) (บธ.บ.) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์	
ประสบการณ์การทำงาน	: นักจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ	
ปีที่เข้าศึกษา	: ปีการศึกษา ๒๕๖๖	
ปีที่สำเร็จการศึกษา	: ปีการศึกษา ๒๕๖๘	
ที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ ๖๒/๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลสวนเขื่อน อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ๕๔๐๐๐	
เบอร์โทร	๐๙-๗๑๑๔-๙๖๔๒	